

การศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ

ปริญญานิพนธ์

• ขอบ

ผ่านโทลสมคกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. ๖๑21๕7๕. ๖๑1๕0๘๔

สัญญา จิตตานนท์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตร
ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต

มีนาคม ๒๕ ๒๕๓

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต ได้พิจารณาปัญหานี้นพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษาศุภบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้.

พรวิภา จิตนิล ประธาน

จิราภา สุขสมรรถ กรรมการ

วิภา ธรรม กรรมการ

ACKNOWLEDGMENT

THE AUTHOR WISHES TO EXPRESS
HIS SINCERE APPRECIATION FOR
THE GENEROUS FINANCIAL ASSIS-
TANCE PROVIDED BY THE FORD
FOUNDATION, WITHOUT WHICH THIS
RESEARCH MIGHT NOT HAVE BEEN
COMPLETED.

ประกาศคุณผลการ

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความอนุเคราะห์จากหน่วยงานหลาย
หน่วย และจากบุคคลจำนวนมาก ผู้วิจัยขอขอบคุณและขอแสดงความการะในความเอื้อเฟื้อ
ไว้ ณ ที่นี้ ด้วยจริงใจ

หน่วยงานที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่องานวิจัยนี้คือ กองแผนงาน สำนักงาน
ปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งให้ทุนการศึกษาในรูปเงินเดือน และเวลาศึกษา
เล่าเรียนเป็นระยะเวลา ๓ ปี ๔ เดือน รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ประจำ
สำนักงาน เช่น เครื่องคิดเลข, เครื่องอัดสำเนา, เครื่องถ่ายเอกสาร ฯลฯ; กอง
วิชาการ, กองประมวลผลสถิติ, กองบริการข้อมูล, และศูนย์คอมพิวเตอร์กองบริการ
สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ให้คำปรึกษาทางวิชาการและการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์; กอง
วิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ให้ใช้เครื่องเจาะบัตรและเครื่องคัดแยก
บัตร ในการแจกนับความถี่ของข้อมูล

บุคคลที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยในขั้นตอนต่าง ๆ ของงานวิจัย ซึ่งผู้
วิจัยรู้สึกได้รับประโยชน์อย่างมาก ได้แก่บุคคลผู้มีรายชื่อต่อไปนี้ :- คร.เจสสิว บุรีภักดิ์
ได้ให้ข้อคิด, คำแนะนำในแง่มุมต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนด
ปัญหาเชิงวิจัย และแนวการวิเคราะห์ข้อมูล และยังเป็นแบบอย่างบุคคลิกภาพให้แก่ผู้วิจัยใน
เรื่องการทำงานและขันติวิธีเป็นอย่างดีเยี่ยม, คร.จรรยา สุวรรณทัต ได้กรุณาตรวจแก้,
ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้มีคุณภาพมากขึ้น และยังเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้วิจัยเกี่ยวกับการประสาน
สัมพันธ์ระหว่างคุณค่าทางวิชาการกับมนุษยสัมพันธ์ในอุดมคติ, คร.ปรีชา ธรรมมา ได้ให้คำ
วิพากษ์วิจารณ์พร้อมกับแนะนำคำค้นหาในแบบสัมภาษณ์ ในส่วนที่เกี่ยวกับความแม่นยำ
ของคำถามและการวัด โดยเฉพาะหลังจากการทดลองแบบสัมภาษณ์ ครั้งที่ ๓ ก่อนพิมพ์ออก
ใช้จริง, คร.โกวิท ประวาลพุกษ์ และ คร.กิเรก ศรีสุโข กรุณาให้คำปรึกษาและข้อหวั
งถึงตลอดจนการชี้แนะ เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเหมาะสม ทำให้ผู้วิจัยประหยัดเวลา
ได้มาก, และท่านอธิบดีกรมอาชีวศึกษา อาจารย์สมัย วุฒิปรีชา ที่กรุณารับเป็นกรรมการ
ร่วมสอบปากเปล่าปริญญาบัตรฉบับนี้

อาจารย์อาทิตย์ วิมลชาติ ได้ช่วยเหลือในการใช้โปรแกรมสถิติวิเคราะห์
ทดลองพหุคูณกับเครื่องคอมพิวเตอร์, อาจารย์จักรทิพย์ ภมรานนท์ ช่วยเหลือเขียนโปรแกรม
เก็บคะแนนจากข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์, คุณสมชาย นงศ์วิสัย แห่งเคต้าแมท เซนเตอร์
ได้ให้ความช่วยเหลือพร้อมคำแนะนำที่มีคุณค่าเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสนาม, นักศึกษาหญิง
ชั้น ม.ศ.๕ โรงเรียนคุุสึตสาดิธการุญช่วยเก็บข้อมูลด้วยความขากลำบาก, คุณอารีวงศ์
จิตตานนท์ ได้ช่วยลงรหัส, ถ่ายทอดรหัสเป็นคะแนนและตรวจสอบความถูกต้องของตัวเลข
ถอดคณงานก็กลลอกเกือบทั้งหมด ซึ่งเป็นงานที่ต้องใช้เวลา, ความมานะอดทนและความ
ละเอียดรอบคอบเป็นอย่างยิ่ง, คุณกัลยาณี เจริญสำราญ ได้กรุณาสละเวลาและแรงงานสมัคร
ร่างปัญญานิพนธ์ทั้งหมดด้วยความมีน้ำใจก็ควรแก่การยกย่อง, และ คุณโชติภัก กัลยาณมิตร
ผู้พิมพ์ปัญญานิพนธ์ฉบับนี้อย่างมีคุณภาพที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่ได้เอื้อนามานานี้ทั้งหมด ในการที่ท่านเหล่านี้ได้สละ
เวลา แรงงาน และปัญญาความคิด ช่วยให้งานเขียนปัญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จสมบูรณ์
ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย อันเป็นที่พึ่งสูงสุดของมนุษย์ จงกลบันดาลให้ผู้ประกอบกุศลกรรม
นี้ เป็นผู้มีสุขคติ ในที่ทุกสถาน และในกาลทุกเมื่อ เทอญ.

ลัญญา จิตตานนท์

สารบัญ

บทที่	หน้า
๑. <u>บทนำ</u>	๑
คำนำ	๑
ปัญหาและการวิเคราะห์ปัญหา	๓
ความมุ่งหมายของการศึกษากันคว้า	๖
ขอบเขตของการศึกษากันคว้า	๗
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	๘
สมมติฐาน	๑๐
๒. <u>เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</u>	๑๓
๓. <u>วิธีดำเนินการวิจัย</u>	๒๔
ตัวแปร	๒๔
กลุ่มตัวอย่าง	๒๕
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ	๓๔
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๓
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๓
๔. <u>ผลการวิจัย</u>	๔๕
ตอนที่ ๑ : สภาพความเป็นจริง อุปสรรคและปัญหาของ ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน	๕๐
ตอนที่ ๒ : การเปรียบเทียบหาคุณลักษณะที่แตกต่างกัน ระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน	๖๔
ตอนที่ ๓ : การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางการ ศึกษากับทัศนคติต่ออาชีพและอื่น ๆ ด้วยวิธี วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ	๗๖

๕. บทสรุป

๘๓

บรรณานุกรม

๘๖

ภาคผนวก ก. แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน

๑๐๒

ภาคผนวก ข. สมุทรีส์และจำนวนผู้ตอบ (N) ในแต่ละรหัส

๑๒๓

ภาคผนวก ค. การจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะต่าง ๆ

๑๖๓

ภาคผนวก ง. ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบด้วยวิธีไคสแควร์

๒๐๓

ภาคผนวก จ. ตารางค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์

๒๑๗

ถดถอยพหุคูณ

ภาคผนวก ฉ. ตารางการให้คะแนนและเกณฑ์การตัดคะแนนตัวแปร
หมวดต่าง ๆ

๒๒๑

บทคัดย่อ

๒๒๔

บัญชีตาราง

ตารางที่		หน้า
๒ - ๑	เปอร์เซ็นต์ผู้มีงานทำและผู้ว่างงานที่จบ ป.๔ และต่ำกว่า จำแนกในเขต - นอกเขตเทศบาล	๑๕
๓ - ๑	จำนวนผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่กำหนดเป็นตัวอย่าง จำแนก ตามระดับทักษะ และเขตที่เป็นภูมิลำเนา	๓๑
๓ - ๒	จำนวนผู้ว่างงานที่กำหนดเป็นตัวอย่าง จำแนกตามระดับทักษะ และสำนักจัดหางานของกรมแรงงาน	๓๓
๓ - ๓	จำนวนผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงานที่ตอบสนอง จำแนกตามระดับทักษะ	๓๓
๓ - ๔	รายชื่ออาชีพของผู้ประกอบการอาชีพอิสระและสาขาวิชาชีพของ ผู้ว่างงาน ที่กำหนดเป็นตัวอย่าง	๓๕
๔ - ก - ๑	เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะและ จำนวนอาชีพอิสระ	๑๖๓
๔ - ก - ๒	เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะและ จำนวนอาชีพอิสระที่กำลังประกอบ	๑๖๔
๔ - ก - ๓	เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะและ การประกอบ / ไม่ประกอบอาชีพอื่น	๑๖๔
๔ - ก - ๔	เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะและ การพึงหรือไม่พึงงานประจำอย่างอื่นอีก	๑๖๕
๔ - ก - ๕.๑	เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะและ การมี / ไม่มีปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ	๑๖๕
๔ - ก - ๕.๒	เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่มีปัญหาในการประกอบอาชีพ จำแนกตามระดับทักษะและประเภทปัญหา	๑๖๖
๔ - ก - ๖	เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะและ วิธีการเริ่มต้นอาชีพ	๑๖๗

ตารางที่		หน้า
๔ - ก - ๗.๑	เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะและ การมี / ไม่มีสิ่งผลักดันให้ประกอบอาชีพอิสระ	๑๖๘
๔ - ก - ๗.๒	เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่มีสิ่งผลักดันให้มาประกอบ อาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะและประเภทสิ่งผลักดัน	๑๖๙
๔ - ก - ๘	เปอร์เซ็นต์ผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะและการทำ / ไม่ทำงานอื่นในอดีตหรือปัจจุบัน	๑๗๐
๔ - ก - ๙	เปอร์เซ็นต์ผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะและระยะเวลา ที่แสวงหางาน	๑๗๑
๔ - ก - ๑๐	เปอร์เซ็นต์ผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะและแหล่งช่วยเหลือ ทางการเงิน	๑๗๒
๔ - ก - ๑๑.๑	เปอร์เซ็นต์ผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะและความคิดจะ ประกอบ / ไม่ประกอบอาชีพอิสระ	๑๗๓
๔ - ก - ๑๑.๒	เปอร์เซ็นต์ผู้ว่างงานที่ไม่คิดประกอบอาชีพอิสระ จำแนกตาม ระดับทักษะและเหตุผลที่ไม่คิดประกอบอาชีพอิสระ	๑๗๔
๔ - ก - ๑๒	เปอร์เซ็นต์ผู้ว่างงานที่คิดประกอบอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับ ทักษะและเหตุผลที่ยังไม่ลงมือประกอบอาชีพอิสระ	๑๗๕
๔ - ก - ๑๓	เปอร์เซ็นต์ผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะและวิธีการแสวง หางาน	๑๗๖
๔ - ก - ๑๔	เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะและ การเคย / ไม่เคยเปลี่ยนอาชีพที่ประกอบอยู่	๑๗๗
๔ - ก - ๑๕	เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่มีคู่สมรส จำแนกตามระดับ ทักษะและอาชีพของคู่สมรส	๑๗๗
๔ - ก - ๑๖	เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะและ ข้อเสนอแนะที่ให้แกผู้ว่างงาน	๑๗๘
๔ - ก - ๑๗	เปอร์เซ็นต์ผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะและแหล่งรายได้ ประจำในขณะว่างงาน	๑๗๘

ตารางที่		หน้า
๔ - ก - ๑๘	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามเชื้อชาติและความเชื่อในเรื่องบุญ-บาป	๑๗๕
๔ - ก - ๑๙	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามเพศและความเชื่อในเรื่องบุญ-บาป	๑๗๕
๔ - ก - ๒๐	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามอายุ	๑๘๐
๔ - ก - ๒๑	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามเพศ	๑๘๑
๔ - ก - ๒๒	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามสถานภาพสมรส	๑๘๑
๔ - ก - ๒๓	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามการเกิดใน - นอกเขตเทศบาล	๑๘๒
๔ - ก - ๒๔	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามอาชีพของบิดามารดา หรือ ผู้อุปการะ	๑๘๒
๔ - ก - ๒๕	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่มีทักษะอาชีพ จำแนกตามแหล่งที่ได้ทักษะอาชีพ	๑๘๓
๔ - ก - ๒๖	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่มีทักษะอาชีพ จำแนกตามประเภทการศึกษาใน - นอก ระบบโรงเรียน	๑๘๔
๔ - ก - ๒๗	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพที่นักเรียนควรเรียน จำแนก ตามประเภทความเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพ	๑๘๔
๔ - ก - ๒๘	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามประเภทอาชีพที่เลือก (ชอบ)	๑๘๕

ตารางที่		หน้า
๔ - ก - ๒๙	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามเชื้อชาติ	๑๘๖
๔ - ก - ๓๐	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามศาสนา	๑๘๖
๔ - ก - ๓๑	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามภาคที่เกิด	๑๘๗
๔ - ก - ๓๒	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามประเภทผู้ประกอบการ	๑๘๗
๔ - ก - ๓๓	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา	๑๘๘
๔ - ก - ๓๔	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามจำนวน (ชนิด) หักชำระภาษี	๑๘๘
๔ - ก - ๓๕	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่เคย / ไม่เคยถูกจูงใจให้ประกอบอาชีพอิสระ จำแนก ตามแหล่งจูงใจในโรงเรียน	๑๘๙
๔ - ก - ๓๖	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่โรงเรียนเคย / ไม่เคยพาไปชมโรงงานหรือสถานธุรกิจ	๑๙๐
๔ - ก - ๓๗	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่เลือกระหว่างความร่ำรวยกับความมีชื่อเสียง	๑๙๐
๔ - ก - ๓๘	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกโดยการชอบ / ไม่ชอบงานราชการและงานบริษัท	๑๙๑
๔ - ก - ๓๙	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามการชอบ / ไม่ชอบอาชีพอิสระ	๑๙๐
๔ - ก - ๔๐	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่ตอบว่าชอบอาชีพอิสระ จำแนกตามเหตุผลที่ชอบ	๑๙๒

ตารางที่		หน้า
๔ - ก - ๔๑	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่ตอบว่าไม่ชอบอาชีพอิสระ จำแนกตามเหตุผลที่ไม่ชอบ	๑๕๒
๔ - ก - ๔๒	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ที่ตอบว่าชอบ อาชีพอิสระ จำแนกตามการชอบก่อน / หลังการประกอบ อาชีพอิสระ	๑๕๓
๔ - ก - ๔๓	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามความเชื่อเรื่องบุญ-บาป	๑๕๓
๔ - ก - ๔๔	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามความเห็นในเรื่องชีวิตของคนเป็นไปตาม เวรกรรมและไม่มีทางแก้ไขได้	๑๕๔
๔ - ก - ๔๕	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่รู้สึกยกย่องนับถือ / ไม่ยกย่องนับถือคุณลักษณะที่ดีของคน จีน เพียง ๑ ข้อ	๑๕๔
๔ - ก - ๔๖	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่รู้จัก / ไม่รู้จักบุคคลที่ประสบความสำเร็จในอาชีพส่วนตัว เพียง ๑ คน	๑๕๕
๔ - ก - ๔๗	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่ยังไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต จำแนกตามอันดับความ หวังที่จะประสบ	๑๕๕
๔ - ก - ๔๘	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามอันดับความมานะพยายาม	๑๕๖
๔ - ก - ๔๙	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามภาวะค่านิยมที่คิดว่าจะมีต่อการประกอบอาชีพ	๑๕๖

ตารางที่		หน้า
๔ - ก - ๕๐	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามอันดับความกล้าได้กล้าเสีย (ความกล้าเสี่ยง)	๑๕๗
๔ - ก - ๕๑	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามอันดับความรอบคอบในการใช้เงิน	๑๕๘
๔ - ก - ๕๒	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามที่คิดกู้ และไม่คิดกู้เงินธนาคาร (โดยไม่ต้อง มีหลักทรัพย์ประกัน)	๑๕๙
๔ - ก - ๕๓	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่คิดกู้เงิน จำแนกตามเหตุผลที่จะกู้	๑๕๙
๔ - ก - ๕๔	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่ไม่คิดกู้เงิน จำแนกตามเหตุผลที่ไม่คิดกู้	๒๐๐
๔ - ก - ๕๕	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามการมองเห็น / ไม่เห็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้เงิน ลงทุนมาก (ไม่มีปัญหาเรื่องเงินลงทุน)	๒๐๐
๔ - ก - ๕๖	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่มองเห็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้เงินลงทุนมาก จำแนกตาม หมวดอาชีพที่มองเห็น	๒๐๑
๔ - ก - ๕๗	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามการเคย / ไม่เคยพบเห็นอาชีพใดอาชีพหนึ่ง แล้วนึกอยากประกอบตามบ้างแต่ยังไม่ได้ประกอบ	๒๐๑
๔ - ก - ๕๘	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่ตอบว่าเคยพบเห็นอาชีพนั้น ๆ แล้วนึกอยากประกอบตาม บ้าง จำแนกตามประเภทอาชีพที่เคยพบเห็น	๒๐๒
๔ - ก - ๕๙	จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ที่ตอบว่ามองเห็นอาชีพนั้น ๆ และอยากประกอบบ้าง จำแนกตามเหตุผลที่ยังไม่ลงมือประกอบ	๒๐๒

ตารางที่		หน้า
๔ - ข - ๑	แสดงผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน	๒๐๔
๔ - ข - ๒	แสดงผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะ	๒๐๔
๔ - ข - ๓	แสดงผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพภายในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะ	๒๐๕
๔ - ข - ๔	แสดงผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพภายในกลุ่มผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะ	๒๐๕
๔ - ข - ๕	แสดงผลการเปรียบเทียบค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรมระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน	๒๐๖
๔ - ข - ๖	แสดงผลการเปรียบเทียบค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรมระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะ	๒๐๖
๔ - ข - ๗	แสดงผลการเปรียบเทียบค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรมภายในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะ	๒๐๗
๔ - ข - ๘	แสดงผลการเปรียบเทียบค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรมภายในกลุ่มผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะ	๒๐๗
๔ - ข - ๙	แสดงผลการเปรียบเทียบลักษณะผู้ประกอบการระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน	๒๐๘
๔ - ข - ๑๐	แสดงผลการเปรียบเทียบลักษณะผู้ประกอบการระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะ	๒๐๘
๔ - ข - ๑๑	แสดงผลการเปรียบเทียบลักษณะผู้ประกอบการภายในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะ	๒๐๘
๔ - ข - ๑๒	แสดงผลการเปรียบเทียบลักษณะผู้ประกอบการภายในกลุ่มผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะ	๒๑๐

ตารางที่		หน้า
๔ - ข - ๑๓	แสดงผลการเปรียบเทียบเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน	๒๑๐
๔ - ข - ๑๔	แสดงผลการเปรียบเทียบเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน จำแนก ตามระดับทักษะ	๒๑๑
๔ - ข - ๑๕	แสดงผลการเปรียบเทียบเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ภายในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะ	๒๑๑
๔ - ข - ๑๖	แสดงผลการเปรียบเทียบเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ภายใน กลุ่มผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะ	๒๑๒
๔ - ข - ๑๗	แสดงผลการเปรียบเทียบประสบการณ์จากโรงเรียนที่ ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ ระหว่างผู้ประกอบการอาชีพ อิสระกับผู้ว่างงาน	๒๑๒
๔ - ข - ๑๘	แสดงผลการเปรียบเทียบประสบการณ์จากโรงเรียนที่ ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ ระหว่างผู้ประกอบการอาชีพ อิสระกับผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะ	๒๑๓
๔ - ข - ๑๙	แสดงผลการเปรียบเทียบประสบการณ์จากโรงเรียนที่ ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระภายในกลุ่มผู้ประกอบการ อาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะ	๒๑๓
๔ - ข - ๒๐	แสดงผลการเปรียบเทียบประสบการณ์จากโรงเรียนที่ ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระภายในกลุ่มผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะ	๒๑๔
๔ - ข - ๒๑	แสดงผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน	๒๑๔
๔ - ข - ๒๒	แสดงผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน จำแนกตาม ระดับทักษะ	๒๑๕

การวางที่		หน้า
๔ - ข - ๒๓	แสดงผลการเปรียบเทียบสถานภาพทางเศรษฐกิจและ สังคมระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน	๒๑๕
๔ - ข - ๒๔	แสดงผลการเปรียบเทียบสถานภาพทางเศรษฐกิจและ สังคมระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน จำแนก ตามระดับทักษะ	๒๑๖
๔ - ค - ๑	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	๒๑๘
๔ - ค - ๒	แสดงขั้นตอนการเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการถดถอย	๒๑๙
๔ - ค - ๓	แสดงค่า t และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย STEP สุดท้าย	๒๒๐

Can the educational system encourage the
desire to take up self-employment and thereby to
create jobs in the literal sense of the term? If
so, it would satisfy the fondest hopes of all those
who believe that education can make a direct, posi-
tive contribution to the solution of the "employment
problem."

MARK BLAUG

International Labor Organization

คำนำ

ในการพัฒนาประเทศ เป็นที่ยอมรับกันว่า การพัฒนาคนเป็นงานที่สำคัญที่สุดในฐานะที่เป็นปัจจัยเหตุที่ช่วยให้การพัฒนาในส่วนอื่น ๆ ได้บรรลุผลสำเร็จ การวางแผนกำลังคนหรือนัยหนึ่งการเตรียมสร้างคนให้มีคุณภาพเพื่อสนองแห่งการพัฒนาประเทศจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันนี้ การเตรียมแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือการเตรียมแผนกำลังคนมักจะเน้นถึงความต้องการของฝ่ายธุรกิจภาคเอกชน และงานในส่วนราชการหรือองค์การรัฐวิสาหกิจเท่านั้น กล่าวคือ เตรียมคนเพื่อไปเป็นลูกจ้างของรัฐและของเอกชนนั่นเอง วิธีจัดการกับทรัพยากรมนุษย์ดังกล่าวนี้ นับว่ายังไม่ถูกต้องเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการกำหนดให้อุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) ของแรงงาน ขึ้นอยู่กับเหตุภายนอก (non-human factors) แต่เพียงอย่างเดียว เป็นการฝากแนวทางแก้ไขปัญหาการว่างงานไว้กับภาวะเศรษฐกิจโดยรวม โดยไม่ให้ความสำคัญต่อยปัจจัยด้านมนุษย์ (human factors) ที่เกี่ยวกับทัศนคติและค่านิยมต่ออาชีพอย่างเพียงพอ

จากเอกสารสถิติแรงงานของกรมแรงงาน (กรมแรงงาน ๒๕๑๔ : ๖) ได้เปิดเผยผลการสำรวจแรงงาน (national labor force) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติว่ามีอยู่ประมาณ ๒๐ ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นแรงงานประเภทลูกจ้างของรัฐและเอกชนรวมกันเพียง ๒๐% (๓.๔ ล้านคน) เท่านั้น นอกนั้นประมาณ ๘๐% ประกอบอาชีพอิสระ (๖.๔ ล้านคน) ช่วยงานในครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง (๔.๔ ล้านคน) และเป็นนายจ้างอีกจำนวนเล็กน้อย (ไม่ถึง ๒ แสนคน)

ตัวเลขนี้แสดงถึงว่า การจัดการศึกษาหากมุ่งถึงการรับจ้าง เช่น การเข้ารับราชการหรือการเป็นพนักงานในธุรกิจฝ่ายเอกชนเหมือนอย่างที่ผ่านมาแล้ว จะไม่สามารถแก้ปัญหาการว่างงานได้* เพราะนอกจากตลาดแรงงานประเภทลูกจ้างจะมีขีดจำกัดในการรับแรงงาน (labor absorption) ค่ามากจนไม่มีความคล่องตัวแล้ว ยังเป็นการละเลยต่อการเตรียมคนเพื่อออกไปสร้างงานโดยตรงอีกด้วย แนวทางที่น่าจะถูกต้องจึงควรมุ่งให้คนที่ออกจากระบบการศึกษาและคนที่อยู่ในสภาพว่างงานทั้งหลายได้ทำการประกอบอาชีพอิสระ นั่นคือมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชากรเหล่านี้จะต้องได้รับการปลูกฝัง ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ตลอดจนคุณสมบัติอันเป็นบุคลิกประจำตัวคนอื่น ๆ เพื่อบรรลุจุดหมายดังกล่าว เพราะแท้ที่จริงผู้ประกอบการอาชีพอิสระ (the self-employed) ก็คือ ผู้ที่ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (growth actor) (Lewis, 1963 : 23) โดยตรงนั่นเอง การเตรียมคนเพื่อออกไปสร้างงานแม้จะเป็นธุรกิจขนาดเล็กที่สุด แต่ก็น่าจะเป็นแนวนโยบายการแก้ปัญหาแรงงานอย่างถูกต้อง แทนที่จะมุ่งแต่การเตรียมคนเพื่องานประเภทรับจ้างแต่เพียงด้านเดียวอย่างที่เคยกระทำมา

* สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติประมาณว่าปีหนึ่ง ๆ มีผู้เข้าสู่ตลาดแรงงานกว่า ๕ แสนคน (ซึ่งเฉพาะผู้จบประถม ๔ แล้ว ไม่ได้เรียนต่อมีถึงปีละ ๕ แสนคน สถิติของกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) และจากจำนวนนี้ระบบราชการและองค์การรัฐวิสาหกิจรับได้ปีละไม่เกิน ๑ หมื่นคน (รวมการจ้างทุกประเภท) ธุรกิจเอกชนรับได้ประมาณ ๒ หมื่นคน (ตัวเลขประมาณจากสัดส่วนแรงงานที่กรมแรงงานจัดทำขึ้นปี ๒๕๑๔ และแรงงานที่คาดว่าจะรับเพิ่มขึ้นจากยอดเงินลงทุนในช่วงครึ่งปีแรกของปี ๒๕๑๕ ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน)

ปัญหาและการวิเคราะห์ปัญหา

จากสถิติของกรมแรงงานปรากฏว่า ในปี ๒๕๑๔ ซึ่งอยู่ในระยะปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๓ มีคนว่างงานกระจายอยู่ทั่วประเทศประมาณ ๓๒๐,๐๐๐ คน (กรมแรงงาน ๒๕๑๔ : ๖) จากกำลังแรงงานทั้งหมด ๒๐ ล้านคน โดยที่ในแผนพัฒนาฯ ประมาณตัวเลขในปีสิ้นแผนฯ คือ ปี ๒๕๑๕ ไว้เพียง ๑๔๐,๐๐๐ คน (OTEC, Thailand, 1974 : 61) เท่านั้น

จำนวนคนว่างงาน ๓๒๐,๐๐๐ คนนี้ เมื่อพิจารณาทุกด้าน ๆ จะเห็นว่าไม่เป็นปัญหาที่ร้ายนัก เพราะเป็นเพียง ๑.๕% ของกำลังแรงงานทั้งหมด (total labor force) ซึ่งยังอาจสูงได้ถึง ๒.๕% ในแง่ของนักวิชาการเศรษฐศาสตร์ (MacKenzie, 1966 : 95 - 96)* หรืออาจยอมรับได้ถึง ๕% ในกรณีของประเทศอุตสาหกรรม เช่น ประเทศในกลุ่มยุโรปตะวันตกหรืออเมริกา (Okun, 1965 : VIII) ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงมาก

แต่จากข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับอัตราเพิ่มของประชากรไทยซึ่งสูงถึง ๒.๓% ต่อปี (คณะกรรมการดำเนินงานเนื่องในปีประชากรแห่งโลก ๒๕๑๓, ๒๕๑๔ : ๑๕) ทำให้มีเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากจนก่อให้เกิดภาระหนักในการเลี้ยงดู การให้การศึกษาอบรมและบริการต่าง ๆ ซึ่งจะพิจารณาได้จากโครงสร้างของประชากรเอเซียมีอายุมัชฌิมา (median age) อยู่ต่ำกว่า ๑๕ ปี ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ยุโรปอยู่ระหว่าง ๓๐ - ๓๕ ปี (Coombs, 1968 : 59) แสดงให้เห็นว่า จำนวนคนทำงานของกลุ่มประเทศเกษตรกรรมมีน้อยกว่าที่ควรมาก เมื่อคำนึงถึงความจำเป็นที่จะต้องจ้างแรงงานมนุษย์ในภาคเกษตรกรรมของประเทศกำลังพัฒนา และในปัจจุบันนี้ปรากฏว่า

* ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษในศตวรรษที่ ๒๐ ทำให้ นักเศรษฐศาสตร์หลายคนเชื่อว่า อัตราคนว่างงาน ๒.๕% น่าจะเป็นจุดดุลยภาพ เพราะถ้าต่ำกว่านี้ ภาวะเงินเฟ้อ (ของแพงขึ้น) จะอยู่ในระดับสูงเกินไป และถ้าสูงกว่านี้ จำนวนคนว่างงานจะเป็นภาระของสังคมในรูปแบบต่าง ๆ มาก

ประชากรวัยทำงานของไทยถ้านับอายุระหว่าง ๑๕ - ๕๕ ปี ทุก ๑๐๐ คน จะต้องทำงาน
เลี้ยงดูเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ถึง ๔๕ คน (กองวางแผนกำลังคน
สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๒๕๑๕ - ๒๕๑๘ เอกสารโรเนียว บทที่ ๓)
ในขณะที่กลุ่มประเทศยุโรปซึ่งมีรายได้ต่อหัวโดยเฉลี่ยสูงกว่าประเทศเกษตรกรรมมากอยู่แล้ว
เลี้ยงดูผู้นอกกำลังแรงงานประมาณ ๓๐ คน เท่านั้น (คณะกรรมการดำเนินงานเนื่องใน
ปีประชากรแห่งโลก ๒๕๑๗, ๒๕๑๘ : ๓๖) จึงนับว่าเป็นภาระที่หนักมาก ทำให้ประชาชน
ส่วนใหญ่ไม่อาจเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนในความรับผิดชอบให้ได้ดีเท่าที่ควร และไม่อาจนำ
เงินรายได้มาลงทุนในค่านอื่น เพื่อพัฒนาประเทศโดยรวมได้

ยิ่งกว่านั้น โดยสภาพสังคมของประเทศไทยผู้ที่จะต้องตอบคำถามในการสำรวจ
ย่อมมีน้อยกว่าความเป็นจริง เพราะยังไม่มีการใช้ พ.ร.บ. ประกันสังคมเหมือนประเทศ
อุตสาหกรรม ผลจึงปรากฏว่าอัตราการว่างงานต่ำกว่าที่ควร ได้มีผู้ทดลองปรับใช้นิยามให้
เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ซึ่งมีการว่างงานประเภทอื่น ๆ อีกมาก ปรากฏว่า
อัตราการว่างงานสูงขึ้นถึง ๓.๕% ในสภาวะที่เศรษฐกิจปกติ และหากเป็นสภาวะที่เศรษฐกิจ
ไม่ปกติเช่นในปัจจุบันนี้ อัตราการว่างงานจะไม่ต่ำกว่า ๕% แน่นนอน (วิจิตร พรหมพันธุ์,
๒๕๑๗ : ๔) ซึ่งตรงกับที่ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช อดีตนายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ ณ
สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๑๘ แสดงความหนักใจว่า
มีคนว่างงานกว่า ๑ ล้านคนแล้ว (กว่า ๕% ของกำลังแรงงาน)

เพราะฉะนั้น อาจสรุปโดยอาศัยข้อมูลดังกล่าวมาแล้วได้ว่า จำนวนคน
ว่างงานในขณะนี้กว่า ๑ ล้านคน ไม่ใช่เรื่องที่จะนั่งนอนใจได้ โดยเฉพาะในสภาวะของ
ประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย อาจเปรียบได้กับคลื่นใต้น้ำที่พร้อมจะสั่นคลอนความ
มั่นคงของชาติได้ในขณะใดขณะหนึ่ง

✕ ในส่วนของระบบการศึกษา หากจะมองในแง่ของการพัฒนาเศรษฐกิจ
การศึกษาก็ควรเป็นการผลิตคนให้สนองความต้องการของระบบเศรษฐกิจ แม้วัตถุประสงค์
หรือความมุ่งหมายของการศึกษา จะมีอยู่หลายสิ่งหลายประการก็ตาม แต่ข้อที่นับว่าสำคัญ
ที่สุดข้อหนึ่งคือ การฝึกอบรมให้คนสามารถใช้ความรู้และทักษะนั้นออกไปประกอบอาชีพได้

อย่างแท้จริง หากการจัดการศึกษาไม่ให้ความสำคัญอย่างจริงจังในเรื่องนี้ ก็จะนับว่าเป็นการศึกษาที่บกพร่องผิดพลาดอย่างมาก เพราะชาวจุฬารายอันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ จนอาจจะกล่าวได้ว่า เป็นการศึกษาที่ไร้ประโยชน์โดยสิ้นเชิง

การจัดการศึกษาในอดีตที่ผ่านมาและที่ยังคงเป็นอยู่ในขณะนี้นั้น ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางจากหลายฝ่าย ทั้งในฝ่ายของการศึกษาเอง และจากฝ่ายที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่นว่า ระบบการศึกษาลิดคนไม่ตรงตามความต้องการของระบบเศรษฐกิจ คนเรียนจบแล้วหางานทำไม่ได้* หรือมีทัศนคติที่ดูถูกงานอาชีพประเภทใช้แรงงาน, การศึกษาได้ผลิตผู้จบการศึกษามากเกินกว่าตำแหน่งงานที่มีอยู่ บ้างก็ว่าแม้การที่ระบบเศรษฐกิจเองขยายตัวได้ช้า ก็เป็นเพราะการศึกษาในปัจจุบันไม่ได้เน้นหรือช่วยสร้างผู้ประกอบการ (entrepreneur) หรือผู้ประกอบการอาชีพอิสระ (the self-employed) หลักสูตรระดับประถมถึงอุดมศึกษาไม่ให้ความสำคัญของการปฏิบัติหรือประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน ฯลฯ เป็นต้น

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ย่อมแสดงให้เห็นได้ว่า การจัดการศึกษาอบรมที่ขาดเป้าหมายการมีงานทำ โดยถือว่าการจ้างงานหรือการประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ จะเกิดขึ้นเองตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจ น่าจะต้องมีการแก้ไข และจะต้องมุ่งที่การสร้างทักษะ และทัศนคติต่ออาชีพอิสระให้เกิดขึ้นให้จงได้ เพราะตลาดแรงงานของประชากรประเภทลูกจ้าง (wage and salary earners) นับวันแต่ละแคว้นลงทุกที เนื่องจากประชากรเพิ่มเร็วกว่าอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (G.D.P. growth rate)

✓ Gunnar Myrdal (1968 : 1215) ยังได้กล่าวไว้ในหนังสืออันมีชื่อเสียงของเขาชื่อ Asian Drama ว่า การประกอบอาชีพอิสระเป็นการปลูกฝังความเป็น

* คำแถลงของนายถุช สมบัติศิริ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ต่อสื่อมวลชนเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๑๕ ว่าผู้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและอนุปริญญาว่างงานถึง ๑๕% ในปี ๒๕๑๖ และในปี ๒๕๑๗ บัณฑิตว่างงานมากขึ้นอีกหนึ่งเท่าตัวคือ ๓๐%

4 ประชาธิปไตยในแง่ของการปกครองตนเอง และเป็นแนวทางแก้ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาประเทศทางภาคพื้นเอเชียโดยเฉพาะ ซึ่งงานนี้เองก็มีความเชื่อว่าการประกอบอาชีพอิสระจะเป็นวิธีหลักเคียงผลร้ายจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ และการใช้เครื่องจักรแทนแรงงานมนุษย์ได้มากที่สุด (Myrdal, 1968 : 1211)

ความสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระนั้น เมื่อพิจารณาจากมูลค่าผลผลิตรวมของประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียแล้ว จะเห็นว่ามีอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อไม่นานมานี้มีผู้คำนวณดูหยาบ ๆ พบว่าในญี่ปุ่นมีมูลค่า ๔๐% ของผลผลิตทั้งหมด (gross domestic products), เกาหลีใต้ ๑๕%, ไทย ๔๕% (Oshima, 1971 : 300) ทั้งนี้รวมถึงธุรกิจในครัวเรือนด้วย

อนึ่ง การประมาณความต้องการกำลังคน (manpower forecasting) และการวางแผนผลิตกำลังคน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาวิจัยหาข้อมูลรายละเอียด ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระให้ได้เสียก่อน จึงจะสามารถกระทำให้เป็นผลสำเร็จ (Wohlmuth, 1973 : 194) แต่งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระยังไม่มีผู้กระทำไว้ หรือให้ความสนใจอย่างจริงจังเลย (Friedrich - Ebert - Stiftung, 1972 : 129) จึงนับว่าเป็นจุดอ่อนอย่างยิ่งในการวางแผนกำลังคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ การศึกษาจึงควรมีส่วนรับผิดชอบโดยตรงต่อการสร้างค่านิยมและทักษะต่ออาชีพที่มุ่งไปสู่การแก้ปัญหาการว่างงานอย่างจริงจังยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะส่วนดีที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพอิสระ เนื่องจากเชื่อว่าการชักจูงใฝ่ฝันบุคคลให้หันไปประกอบอาชีพอิสระ จะเป็นมาตรการที่สำคัญที่สุดอันหนึ่งในการแก้ปัญหการว่างงานของประเทศ

ในความพยายามที่จะเสนอแนวทางการจัดการศึกษาค้นคว้าข้างต้น ผู้วิจัยจะค้นคว้าหาคำตอบต่อปัญหาเชิงวิจัย ๓ ข้อ ดังต่อไปนี้

๑. สภาพความเป็นจริงและปัญหาของผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้
ว่างงานมีอะไรบ้าง

๒. คุณลักษณะส่วนตัว (human factors) ระหว่างผู้ประกอบอาชีพ
อิสระกับผู้ว่างงานมีอะไรบ้างที่แตกต่างกัน

๓. คุณลักษณะส่วนตัวที่พบแล้ว (ในข้อ ๒) มีความสัมพันธ์กับการศึกษา
อบรมหรือประสบการณ์ของบุคคล แบบไหน อย่างไร

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

อาจกล่าวได้ว่าการวิจัยเชิงศึกษาผู้ประกอบอาชีพอิสระเปรียบเทียบกับ
ผู้ว่างงาน หรือแม้แต่การวิจัยสภาพปัญหาและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ
ในลักษณะทำนองนี้ ยังไม่มีบุคคลหรือหน่วยงานใดได้เคยทำมาก่อน เนื่องจากเป็นงานวิจัย
ที่มีปัญหาอุปสรรคหลายด้าน ทั้งในขอบเขตของการศึกษา การเก็บข้อมูล และการกำหนด
ประเภทอาชีพที่จะนำมาศึกษาวิเคราะห์ งานวิจัยในครั้งนี้นจึงมีลักษณะเป็นทั้ง pilot study
และ bird's eye view เพื่อกรุยทางให้งานวิจัยทำนองนี้ได้มีการติดตามมาอีกใน
โอกาสต่อไป

ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้เป็น ๒ ประเด็น คือ

๑. เกี่ยวกับบุคคลผู้คอย เป็นการศึกษาเฉพาะผู้ประกอบอาชีพอิสระ
และผู้ว่างงานที่อยู่ภายในกรุงเทพมหานครเท่านั้น

๒. เกี่ยวกับประเภทอาชีพ การกำหนดอาชีพตามประเภทมาตรฐาน
อาชีพประเทศไทย (กรมแรงงาน, ๒๕๑๒) ไม่อาจกระทำได้ เพราะเป็นการจัดหมวด
อาชีพที่เน้นหนักแบบสากล (International Labor Organization) ในงาน
ประเภทรับจ้างเสียเป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยจึงจัดแบ่งเสียใหม่เพื่อผลแห่งการศึกษาเฉพาะกรณี
(ad hoc) เท่านั้น โดยจัดอาชีพเหล่านั้นตามระดับทักษะใหญ่ ๆ ๓ ระดับ คือ ทักษะ
อาชีพระดับปริญญา อนุปริญญา ทักษะอาชีพในระดับที่ต้องใช้วิชาชีพที่ต่ำกว่าอนุปริญญา,
และทักษะอาชีพในระดับที่ไม่ต้องใช้วิชาชีพเลย เช่น กำขายเครื่องอุปโภค หรือหาบเร่
แผงลอย เป็นต้น

แม้กระนั้นก็ตาม อาชีพอิสระที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ก็หนีไปในงานภาคอุตสาหกรรมและงานบริการ (ช่างซ่อม, ตบแต่ง ฯลฯ) ต่าง ๆ เสียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนงานภาคเกษตรกรรมแบบทวนทำไร่ในชนบทก็หนีไป ทั้งนี้เนื่องจากสภาพการดำเนินชีวิตในนครหลวงทำให้การเลือกอาชีพเป็นไปในลักษณะเช่นนั้น แต่ผู้วิจัยก็ได้กำหนดอาชีพประเภทฟาร์มเปิด ไร่ ซึ่งมีอยู่ในกรุงเทพมหานครไว้ในตัวอย่างอาชีพด้วยแล้ว

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้ให้นิยามปฏิบัติการ (Operation Definition) ของคำบางคำเพื่อความเข้าใจตรงกันไว้ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ คือ บุคคลที่เป็นเจ้าของธุรกิจ หรือเป็นหุ้นส่วนในธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือนัยหนึ่ง คือบุคคลที่ประกอบอาชีพหารายได้เองโดยไม่มีนายจ้าง หรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๑๗ : ๕)

๒. ผู้ว่างงาน ในที่นี้หมายถึงเฉพาะผู้ที่มาแสดงความจำนงหางานทำ ณ สำนักจัดหางานของกรมแรงงาน โดยที่บุคคลผู้นั้นอาจมีงานทำอยู่แล้วและต้องการเปลี่ยนงาน หรืออาจยังไม่มียานอาชีพอะไรเลยก็ได้ (Jolly, et al, 1973 : 61 - 63), (Heilbroner, 1965 : 187)

๓. คุณลักษณะส่วนตัว (human factors) คือสภาวะอันเป็นนามธรรมซึ่งอยู่ในตัวบุคคล เช่น ทักษะคิด ความคิดเห็น ความเชื่อ ตลอดจนความรู้ความเข้าใจ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมากกว่า สภาวะอันเป็นรูปธรรม (non-human factors) เช่น ทุน โอกาส และความช่วยเหลือต่าง ๆ

คุณลักษณะส่วนตัวที่นำมาศึกษาเปรียบเทียบในครั้งนี มี ๗ เรื่อง คือ

๓.๑ ทัศนคติต่ออาชีพ คือ ความโน้มเอียงทางจิตใจที่มีต่ออาชีพใดอาชีพหนึ่ง หรือหลายอาชีพ ในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งถือเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลทั้งในแนวทางปฏิบัติและเป้าหมายของการปฏิบัติ (Kilby, 1971 : 159) ทักษะคิดต่ออาชีพดังกล่าวนี้จะวัดโดยการใช้แบบสัมภาษณ์ ไม่ใช่แบบทดสอบมาตรฐาน เนื่องจากมีวัตถุประสงค์แห่งการวัดแตกต่างกับงานวิจัยนี้ ซึ่งมุ่งที่จะสำรวจทัศนคติต่ออาชีพอิสระเป็นสำคัญ

๓.๒ ค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรม ในที่นี้คือ ท่าที และความเชื่อ ที่มีต่อศาสนาและศีลธรรมในบางเรื่อง บางประเด็นที่เกี่ยวกับอาชีพอิสระบางประเภท รวมทั้งความเชื่อในเรื่องบุญ-บาปด้วย

๓.๓ คุณลักษณะผู้ประกอบการ คือ ลักษณะที่เป็นคุณสมบัติอย่างน้อยที่สุดของผู้ประกอบการ ซึ่งกำหนดไว้ ๔ ประการ (ILO. 1973 : 136) คือ ความมานะพยายามและแรงจูงใจ, ความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย, ความกล้าเสี่ยง, และความรักในอิสระเสรีภาพ

๓.๔ เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ คือ เหตุผลที่เน้นหนักไปในทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ เช่น ความคิดหรือทัศนคติที่โน้มเอียงไปในการเพิ่มผลผลิต, การใช้เงิน และการเก็บออม ฯลฯ

๓.๕ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ คือ การรู้จักชื่ออาชีพ รู้จักลักษณะอาชีพ และปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ

๓.๖ ประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนที่เกี่ยวกับอาชีพอิสระ หมายถึง การเคยประสบพบเห็นการประกอบอาชีพอิสระ หรือนิทรรศการอาชีพ ซึ่งอาจจะเป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียนก็ได้ แต่โรงเรียนจะเป็นผู้จัดหรือมีส่วนในการจัดประสบการณ์ดังกล่าวขึ้น

๓.๗ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ในการวิจัยนี้ ถือเอาเพียงสถานะทางบ้านของผู้ตอบในส่วนที่เกี่ยวกับอาชีพของบิดามารดา หรือผู้ประกอบการที่มีบิดามารดาไม่ได้ผู้ประกอบการ และฐานะความเป็นอยู่ ทั้งนี้ณระยะเวลาเมื่อผู้ตอบ (ผู้ประกอบการอิสระและผู้ว่างงาน) มีอายุไม่เกิน ๑๖ ปี

๔. ระดับการศึกษา หมายถึงระดับการศึกษาในระบบโรงเรียนตามปกติ (formal education) หรือเทียบเท่า (non-formal education) ทั้งนี้ ไม่เน้นการศึกษาจากครอบครัว, จากสื่อมวลชน หรือจากการฝึกฝนตนเอง (informal education)

สมมติฐาน

สมมติฐานที่ตั้งขึ้นนี้ เป็นการคาดคะเนคำตอบต่อปัญหาที่จะทำการวิจัย และเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและการสร้างแบบสัมภาษณ์ควย ได้แบ่งสมมติฐานทั้งหมดออกเป็น ๓ หมวด ดังนี้

(ก) สมมติฐานที่เกี่ยวกับสภาพความเป็นจริง ปัญหาและเหตุผลที่เกี่ยวกับการประกอบหรือไม่ประกอบอาชีพอิสระ สมมติฐานข้อนี้ไม่เน้นที่การเปรียบเทียบ

๑. ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระมาไม่น้อยกว่า ๕ ปี
๒. ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว
๓. ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ไม่เคยรับราชการหรือทำงานบริษัทมาก่อน
๔. ผู้ประกอบอาชีพอิสระไม่ต้องพึ่งงานประจำอย่างอื่นก็สามารถเลี้ยงตัวได้
๕. ปัญหาและอุปสรรคที่ผู้ประกอบอาชีพส่วนใหญ่ประสบคือ ขาดทุน ค่าเนิ่นการ ขาดข้อมูลอาชีพและทักษะมากกว่าเรื่องอื่น ๆ
๖. วิธีการเริ่มต้นอาชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระ คือ การได้รับความช่วยเหลือจากพ่อแม่พี่น้อง และการเริ่มกู้เงินมาดำเนินการเป็นส่วนใหญ่
๗. สิ่งผลักดันให้ผู้ประกอบอาชีพอิสระหันมาประกอบอาชีพอิสระ คือ การขาดความรู้ที่เป็นคุณสมบัติในการเข้ารับราชการหรืองานบริษัท
๘. ผู้ว่างงานส่วนใหญ่ยังไม่เคยหางานอาชีพอื่น (ที่นอกเหนือจากอาชีพอิสระ) มาก่อน
๙. ผู้ว่างงานส่วนใหญ่ใช้เวลาหางานมานานไม่น้อยกว่า ๖ เดือน
๑๐. ผู้ว่างงานส่วนใหญ่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินในระหว่างว่างงานจากบิดามารดาและญาติพี่น้อง

๑๑. ผู้ว่างงานส่วนใหญ่ไม่คิดจะทำอาชีพส่วนตัว เพราะไม่ชอบ

๑๒. ผู้ว่างงานที่คิดจะทำอาชีพส่วนตัวแต่ยังไม่ได้ทำเพราะขาด

ทุนทรัพย์และข้อมูลอาชีพ

๑๓. วิธีการแสวงหางานของผู้ว่างงานใช้วิธี อุปประกาศ
ตามสถานที่ราชการและสอบถามเพื่อนฝูง

(ข) สมมติฐานที่เกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล (human factors) ที่แตกต่างกันระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน มีดังนี้

๑. ทักษะคิดอาชีพ
๒. ค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรม
๓. คุณลักษณะผู้ประกอบการ
๔. ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์
๕. ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
๖. ประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ
๗. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ตัวแปร ๑, ๓, ๔, ๕, ๖ ผู้วิจัยเชื่อว่า ผู้ประกอบการอาชีพอิสระจะได้คะแนนสูงกว่าผู้ว่างงาน ส่วนข้อ ๒, ๗ ผู้วิจัยเชื่อว่า ผู้ว่างงานจะได้คะแนนสูงกว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระ

(ค) สมมติฐานในข้อนี้เป็นการคาดคะเนว่าอะไรบางอย่างที่มีความสัมพันธ์หรือส่งเสริมทักษะคิดอาชีพอิสระ ทั้งนี้เพื่อแสวงหาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะนั้น ๆ แสดงเป็นฟังก์ชันได้ดังนี้

$$Y_i = f(x_1, x_2, x_3, \dots, x_n)$$

$$Y_i = \text{ทักษะคิดอาชีพ}$$

$$X_1 = \text{ค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรม}$$

$$X_2 = \text{คุณลักษณะผู้ประกอบการ}$$

X_3	=	ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์
X_4	=	ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
X_5	=	ระดับการศึกษา
X_6	=	ประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนเกี่ยวกับ อาชีพอิสระ
X_7	=	จำนวนทักษะอาชีพ
X_8	=	แหล่งหรือวิธีการที่ได้ทักษะอาชีพ
X_9	=	สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาวะและลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระในแง่ของการมีงานทำหรือการว่างงานในลักษณะเช่นนี้ ปรากฏว่ายังไม่มีผู้ทำไว้เลย แม้แต่องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization) ก็เกือบจะทั้งหมดเป็นการศึกษาปัญหาแรงงานในแง่ของลูกจ้าง - นายจ้าง (wage or paid employment) การเตรียมแผนกำลังคนของสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งกระทำร่วมกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาฝ่ายต่าง ๆ ก็เน้นหนักไปในเรื่องความต้องการแรงงานแขนงต่าง ๆ ในอนาคต ทั้งหมดนี้อาจเป็นไปได้ว่า การประกอบอาชีพอิสระเป็นตลาดแรงงานที่ไม่มีระเบียบกฎเกณฑ์หรือโครงสร้างที่แน่นอนตายตัว (non-organized) ยวดยกการศึกษาทั้งในแง่ของการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล และการสรุปผลข้อมูลที่ได้นั้นว่า จะมีความน่าเชื่อถือ (reliability) ได้เพียงใด เนื่องด้วยเป็นงานวิจัยที่ต้องอาศัยความช่วยเหลือ ร่วมมือ (rapport) และความสุจริต จริ่งใจ (good faith) จากผู้ตอบเป็นอย่างมาก

แต่อย่างไรก็ดี การวิจัยนี้มุ่งหวังที่จะค้นหาคุณลักษณะอันแตกต่างกันระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงานอยู่ด้วย จึงพอที่จะนำข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ว่างงานมาเป็นข้อเปรียบเทียบได้ โดยเฉพาะในเรื่องที่ตรงตามประเด็นที่จะศึกษา

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะบางประการ ทั้งที่เกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพและอื่น ๆ ของผู้ประกอบอาชีพอิสระ และผู้ว่างงาน มีดังต่อไปนี้

๒.๑ ทัศนคติต่ออาชีพ

Richard Jolly (Jolly, 1973 : 201) กล่าวไว้ในหนังสือ Third World Employment) ว่า ทัศนคติต่องานอาชีพเป็นรากแก้วของปัญหาการว่างงานในกลุ่มผู้มีการศึกษา และการเปลี่ยนทัศนคติในเรื่องนี้จะต้องเปลี่ยนทั้งระบบการศึกษาทั้งหมด

McClelland (McClelland, 1961 : 20) กล่าวไว้ในเอกสารการศึกษาวิจัยเรื่องแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ของเขาว่า อุปสรรคสำคัญของการจะเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneur) ได้หรือไม่ อยู่ที่ความปรารถนา (aspiration) หรือไม่ปรารถนาอยากจะเป็น เป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ Adam Curle (Curle, 1973:XX) ที่ว่า ในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจนั้น ปัจจัยด้านมนุษย์ (human factors) อันเกี่ยวกับทัศนคติและค่านิยม มีความสำคัญกว่าทุนทรัพย์อย่างอื่น

✓ Edwards (Edwards, 1974 : 34) เชื่อว่าปริมาณความต้องการทางการศึกษาที่เพิ่มขึ้นทุกปีนั้น สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง เป็นเพราะการที่บุคคลหางานที่ต้องการทำไม่ได้ หรือเลือกงาน จึงไม่มีงานทำ และทำให้ต้องเรียนต่อไปอีก การศึกษาของคนที่จำนวนมาก แท้จริงคือการว่างงานแฝง เนื่องจากทัศนคติต่ออาชีพยังไม่เหมาะสม

ตามรายงานสภาพและปัญหาสถานศึกษาต่าง ๆ ในจังหวัดภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๑๓ : ๑๓) สรุปว่า ปัญหาของโรงเรียนเกษตรเกือบทุกแห่งที่สำรวจ คือ ความไม่สามารถปลูกฝังนิสัยให้นักเอาเบาสู่ไม่รังเกียจงานหนักให้แก่ผู้เรียนได้ นักเรียนยังรังเกียจงานที่ต้องทำด้วยมือหลายอย่าง เช่น การให้อาหารสัตว์ การล้างคอกสัตว์ แม้แต่การปลูกพืช ยังปล่อยให้เป็นที่หน้าที่ของภารโรงเป็นผู้ทำ

และจากการสำรวจแรงงาน (รอบที่ ๑) ทัวราชอาณาจักร (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๑๓ : ๕ - ๖, ๓๓ - ๓๔) กว่า ๒๐,๐๐๐ กรั้วเรือน ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปรากฏหลักฐานว่าจำนวนคนว่างงานในเขตเทศบาลที่มีพื้นความรู้เพียงไม่เกิน ประถม ๔ (รวมทั้งที่ไม่ได้เข้าเรียนเลย) มี ๘๖% และนอกเขตเทศบาล (ชนบท) มี ๙๐% แต่เมื่อหันมาพิจารณาถึงโครงสร้างทางระดับการศึกษาของผู้มีงานทำบ้าง ในเอกสารเล่มเดียวกันนี้เปิดเผยว่า ผู้ที่มีพื้นความรู้ไม่เกินประถม ๔ (รวมทั้งที่ไม่ได้เข้าโรงเรียนเลย) ในเขตเทศบาลมีถึง ๖๔% และนอกเขตเทศบาลมีถึง ๘๐% ซึ่งอาจพิจารณาจากตารางได้ดังนี้

ตารางที่ ๒ - ๑ เปรูเซ็นต์ผู้มีงานทำและผู้ว่างงานที่จบ ป.๔ และต่ำกว่า จำแนกตามในเขต-นอกเขตเทศบาล

	ผู้มีงานทำ (จบ ป.๔ และต่ำกว่า)	ผู้ว่างงาน (จบ ป.๔ และต่ำกว่า)
ในเขตเทศบาล	๖๔%	๔๖%
นอกเขตเทศบาล	๕๐%	๓๐%
รวม	๕๖%	๖๒%

ตัวเลขที่ปรากฏนี้ แสดงข้อเท็จจริงหยาบ ๆ ที่น่าสนใจข้อหนึ่งว่า ระดับการศึกษาหรือการขาดทักษะที่ได้จากระบบการศึกษาแต่เพียงอย่างเดียวไม่เป็นเหตุให้คนว่างงานได้ เพราะในกลุ่มผู้มีงานทำ เปรูเซ็นต์ของจำนวนคนที่จึกว่า "ไม่ได้รับการศึกษา" กลับสูงกว่าของผู้ว่างงานมาก (คือ ๕๖ : ๖๒)

ดร. ชู แสงศักดิ์ (บทความ ๓๑ ก.ค. ๒๕๑๔ : ๑) กล่าวว่า อาชีวศึกษาสำหรับบางคนกลายเป็นที่สำหรับทิ้งขยะ เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการอาชีวศึกษานักเรียนเข้ามาเรียนเพราะมีเหตุจูงใจสำคัญ ๒ - ๓ ประการ เช่นได้เทียบชั้น ม.ศ.๕ ได้ยกเว้นการเกณฑ์ทหาร, สอบเข้าสายสามัญไม่ได้ ฯลฯ

ดร. ประชุมสุข อาชาวำรุง (วารสารเศรษฐศาสตร์, ส.ค. - ต.ค. ๒๕๑๗ : ๒๑) กล่าวว่า ประเทศไทยยังขาดงานอาชีพอีกมากมายที่ยังไม่ทำกันเป็นงาน เป็นการเหมือนในต่างประเทศที่เจริญแล้ว อาจเนื่องมาจากความไม่เข้าใจ การมองข้ามความสำคัญ และทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง

๒.๒ การศึกษาอบรมและทักษะอาชีพ

Harbison (Harbison, et al, 1965 : 42) กล่าวไว้ในงานวิจัยของเขาว่า ความเจริญทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความสามารถ หรือทักษะของประชากรสูงมาก ($r = .88$) แต่ผลการวิจัยของ Harbison เป็นการสรุปผลที่ครอบคลุมและมีนัยว่า การให้การศึกษาสูง ๆ แก่ประชากรเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งนับว่าน่าสงสัย เพราะในกรณีของประเทศไทยนั้น ผลการวิจัยของ Mark Blaug (Blaug, 1973 : 8 - 9) พบว่า การศึกษาระดับประถมให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่าการศึกษาในระดับอื่น ๆ และตรงกับผลงานวิจัยของ ดร. วิ.อ. โคมารอฟ แห่งสถาบันวิจัยเลนินกราด ประเทศรัสเซีย ปี ๑๙๙๒ ซึ่งพบว่า การศึกษาในระดับประถมให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงที่สุด

ดร. บุญรอด บิณฑลันต์ (ศูนย์ศึกษา, เม.ย. - มิ.ย., ๒๕๑๖ : ๒๗) เชื่อว่า ในระบบเศรษฐกิจนั้น เราจะต้องใช้คนที่มีความรู้สูงเป็นจำนวนน้อยที่สุด และความรู้รองลงมามากขึ้น ๆ คือ เพิ่มระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษาตามลำดับ จึงจะนำไปใช้ในการผลิตได้ถูกต้อง กล่าวเช่นนี้จะสอดคล้องกับโครงสร้างระดับการศึกษาของแรงงานในประเทศไทย ซึ่งมีผู้ระดับประถมศึกษามากที่สุดและสัดส่วนของผลิตภัณฑ์รวมของประเทศ (G.D.P.) ได้จากการประกอบอาชีพอิสระ (ไม่นับผลผลิตจากงานประเภทลูกจ้าง - นายจ้าง) กว่า ๔๐% (Oshima, 1971 : 300)

อย่างไรก็ดี การศึกษาควรจะมีอย่างน้อยแค่ไหนเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพนั้น ย่อมแล้วแต่ลักษณะของธุรกิจหนึ่ง ๆ แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่าการศึกษาจะแก้ปัญหาคาขาดทักษะได้เสมอไป เพราะประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจเป็นคนละเรื่องกับระดับการศึกษาที่บุคคลได้รับ (Broom, 1966 : 112)

Schultz (Schultz, 1960 : 571 - 583) วิจัยพบว่า ๑/๓ ของรายได้ประชาชาติสามารถอธิบายได้ว่าเกิดจากทุนทรัพย์และแรงงานล้วน ๆ ส่วนอีก ๒/๓ มีเหตุผลที่น่าเชื่อถือมากที่สุดว่าเกิดจากองค์ประกอบด้านสุขภาพและการฝึกอบรม (skill training)

J.F. Weerstra แห่ง ILO. (ARTEP, 1974 : 34) ได้ทำการวิจัยระบบการศึกษาของไทย พบว่า การขาดสมมุติฐานทางด้านอุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) ของแรงงาน มักจะไม่ใช่วิธีการขาดแคลนตัวบุคคล หากแต่เป็นปัญหาการขาดคุณภาพของแรงงาน (experience) และทัศนคติต่ออาชีพ (occupational attitude) มากกว่า ซึ่ง Dodson (ARTEP, 1974 : 28) สนับสนุนว่าหากฝึกอบรมเพื่อให้คนออกไปทำงานประเภทลูกจ้างแล้ว การฝึกทักษะมากเกินไปจนเกินไปจนจำเป็นจะกลับกลายเป็นอุปสรรคต่อการที่ผู้จ้างจะจ้างเสียอีก

Tinbergen (Tinbergen, 1961 : 5) พบว่างานวิจัยค้นคว้าหาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของบุคคลกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจเกือบจะไม่มีผู้ใดทำได้เลย และในเอกสารชื่อ Review of Educational Research (1968) กล่าวถึง แนวความคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ว่า ความรู้ ทักษะ และทัศนคติของมนุษย์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วยให้การลงทุนทางกายภาพเพื่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้ประสบผลสำเร็จ

ในหนังสือการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย (กรมแรงงาน, ๒๕๑๒ : ๔) ได้ทำการสำรวจอาชีพที่มีอยู่ในประเทศไทย ในปี ๒๕๑๒ ปรากฏว่ามีทั้งหมด ๑,๓๔๕ อาชีพ ในจำนวนนี้ กรมอาชีวศึกษาเปิดสอนเพียงประมาณ ๔๐ อาชีพเท่านั้น แม้หน่วยงานที่จัดการศึกษานอกระบบ ก็สอนวิชาซ้ำ ๆ กับของกรมอาชีวศึกษา (ธนู แสงศักดิ์, ๒๕๑๔ : ๓) แสดงให้เห็นว่าที่เหลือประมาณ ๑,๓๐๐ อาชีพ ระบบการศึกษาไม่ได้เข้าไปมีบทบาทแต่อย่างใด ทักษะส่วนใหญ่บุคคลได้จากนอกระบบการศึกษา และน่าพิจารณาว่าอาชีพส่วนใหญ่ไม่จำเป็นต้องมีประกาศนียบัตรอาชีพ ก็สามารถหาเลี้ยงชีพได้ เพราะจุดหมายสำคัญ คือ การให้นักเรียนสามารถเลี้ยงชีพในทางสุจริตได้โดยไม่ออกตายน หรือไม่ไปประกอบมิชอาชีพ (ธนู แสงศักดิ์, ๒๕๑๔ : ๔)

Vladimir Stoikov (Stoikov, 1975 : 9) วิจัยพบว่าองค์ประกอบของแรงงานในส่วนที่เป็นทักษะสามารถเพิ่มปริมาณการจ้างงานได้โดยไม่ทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ (Mackenzie, 1966 : 95 - 96)

ผลการศึกษาวิจัยสาเหตุของการว่างงานที่กองวิชาการ กรมแรงงาน ได้กระทำขึ้นระหว่างปี ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔ (วิจิตร พรหมพันธุ์, ๒๕๑๓ : ๕) ปรากฏผลว่า สาเหตุสำคัญที่สุดเกิดจากการขาดทักษะเชิงอาชีพ (occupational skill) และคุณสมบัติไม่ตรงตามความต้องการ ส่วนเหตุอื่น ๆ ก็เป็นเพราะตำแหน่งงานเพิ่มไม่ทันกับจำนวนผู้เข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งเป็นเหตุผลเกี่ยวเนื่องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

แต่อย่างไรก็ดี คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาก็ได้สรุปว่าการจัดประถมศึกษาของไทยที่ผ่านมาได้เน้นที่การอ่าน เขียน และเลข เพื่อไต่บันไดการศึกษาให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ใช่เป็นการปูพื้นฐานด้านทักษะอาชีพ (คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, ๒๕๑๔ : ๒)

ในรายงานการวิจัยของสภาวิจัยแห่งชาติเมื่อปี ๒๕๐๖ พบว่า ชาวชนบทส่วนใหญ่เป็นคนงานไร้ฝีมือ (unskilled) และแรงงานกึ่งฝีมือ (semi-skilled) ทำให้โอกาสที่จะเข้าทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมลดน้อยลงไป แต่ก็มีความคิดว่างานในเมืองมีมาก จึงไถ่หยพยเขาไปสู่เมืองใหญ่ ๆ (สภาวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๐๖ : ๒๕) ยิ่งกว่านั้นยังมีความตั้งใจ (interest) ในการทำงานน้อยอีกด้วย (ไพฑูริย์ ช่างเรียน, ๒๕๑๖ : ๑๕๓)

ส่วนปัญหาแรงงานเกษตรไม่สามารถทำงานได้ตลอดปี (underemployment) ก็เนื่องจากเหตุผลสำคัญ ๆ ๓ ประการ คือ (วิจิตรพรหมพันธุ์, ๒๕๑๓ : ๕) ลักษณะของงานเกษตรไม่อำนวยให้ทำได้ตลอดปี, การขาดทักษะและความรู้ และประการสุดท้ายคือไม่มีงานในท้องถิ่นให้ทำ

เกษตรกรในภาคกลางของประเทศไทย ทำงานด้านเกษตรกรรมเพียงปีละ ๑๐๐ วัน และทำงานนอกไร่นาอีกปีละ ๔๑ วัน เวลานอกนั้นไปหางานทำรับจ้างในท้องถิ่นบ้าง อพยพเข้ากรุงเทพฯ แต่ก็มักประสบความผิดหวัง เพราะสภาพการทำงานเป็นงานอุตสาหกรรม ซึ่งโดยทั่วไปต้องการแรงงานฝีมือ แต่คนงานเหล่านั้นไร้ฝีมือ จึงเกิดปัญหาการว่างงานขึ้น (พันธุ์ กิษยมณฑล, ๒๕๑๖ : ๒๔)

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๓ (๒๕๑๕ - ๒๕๑๙) ระบุว่า
ระดับการศึกษาของแรงงานที่ต้องการในระยะของแผนพัฒนานั้น ส่วนใหญ่เป็นความต้องการ
ในระดับประถมศึกษา รองลงไปคือระดับมัธยมศึกษา อุดมศึกษาหรือเทียบเท่า และไม่
จำเป็นต้องมีการศึกษาตามลำดับ

และตามรายงานผลการสำรวจวิจัยแรงงานชนบทในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ (กรมแรงงาน, ๒๕๑๐ - ๒๕๑๑ : ๕) พบว่า ผู้ใหญ่บ้านยังต้องการให้มีการฝึก
อาชีพขึ้นในหมู่บ้านอีกหลายอาชีพ อาชีพที่ต้องการส่วนใหญ่ได้แก่ช่างตัด และเย็บเสื้อผ้า
ช่างฟัดเครื่องดนตรี ช่างทอผ้าและทอเสื่อ การเลี้ยงไหม และอาชีพต่าง ๆ เหล่านี้ ผล
การวิจัยแรงงานชนบทในภาคเหนือ (พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๒) ก็ปรากฏว่ามีลักษณะคล้ายคลึง
กัน

Manfred Leiss (Friedrich - Ebert - Stiftung, 1972 :
130) ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาสหภาพพาณิชย์แห่งเยอรมัน (Trade Union Education)
กล่าวว่า ในเยอรมันตะวันตก การฝึกอบรมอาชีพเป็นงานของนายจ้างเอกชนโดยตรง
รัฐไม่ได้จัด (ซึ่งไม่เหมือนกับประเทศอื่น ๆ อีกหลายประเทศ) แต่แม้กระนั้นคนงานกว่า
๕๐% ก็ยังมีคุณสมบัติไม่ตรงตามอาชีพที่ประกอบอยู่ คือ ถ้าไม่ฝึกฝนจนเกินความต้องการ
ของงานในหน้าที่ ก็ฝึกมาไม่เพียงพอ และปรากฏว่า คนงานทั้งหมดมีถึง ๒/๓ ที่เปลี่ยน
ไปสู่อาชีพอื่น มีหลายรายที่เปลี่ยนแล้วเปลี่ยนอีกหลายหน

การศึกษาเป็นองค์ประกอบรากฐานของการเปลี่ยนแปลง เจตนคติ และ
นิสัยของคนที่สำคัญ ๆ หลายอย่าง (Broom & Selznich, 1968 : 351)

อาจกล่าวได้ว่า ถึงแม้การศึกษาไม่ได้เป็นสาเหตุของการว่างงาน แต่ก็
ถือว่าการศึกษาก็ถึงปัญหาที่ถูกซ่อนเร้นอยู่ในชนบท คือ การว่างงานลักษณะต่าง ๆ ให้
ออกมาให้เห็นกันชัดเจนนยิ่งขึ้น เป็นปัญหาการว่างงานในเมือง เนื่องจากคนละทิ้งชนบท
มาไต่บันไดการศึกษา และยิ่งกว่านั้น การศึกษายังคงเอาประมาณที่จะมาไว้สร้างงาน
ไปอีกอย่างมากมาย (Blaug, 1973 : 54)

นายวีระ โอศถานนท์ รองเลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่า โรงเรียนอาชีวศึกษาในประเทศไทยไม่ได้สร้างคนงานฝีมือไม่ว่าจะเป็นช่างเทคนิคหรืออุตสาหกรรม แต่สร้างช่างเทคนิคระดับกลาง ให้แก่ฝ่ายอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และเกษตรกรรม (Friedrich - Ebert - Stiftung, 1972 : 95)

ญี่ปุ่นในยุคแรก ๆ ของการพัฒนาอุตสาหกรรม (ปี ๑๙๐๐) จากการสำรวจพื้นฐานการศึกษา (formal education) ของผู้ประกอบการพบว่า ผู้จบเพียงประถมศึกษาและต่ำกว่ามีจำนวนถึง ๕๕.๔% (Friedrich - Ebert - Stiftung, 1972 : 90) แสดงถึงว่าทักษะทางอาชีพอิสระไม่ได้มาจากระบบการศึกษาเท่าใดนัก

๒.๓ ศาสนาและจริยธรรม

Schumpeter และ Weber เห็นว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและค่านิยมของคนในชาติอันเกิดจากศาสนาและวัฒนธรรม เป็นเงื่อนไขสำคัญยิ่งในอันที่จะสร้างผู้ประกอบการ (Friedrich - Ebert - Stiftung, 1972 : 81)

มีความเชื่อและความเข้าใจกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในกรณีของประเทศอินเดียว่า พ่อค้าคนกลางคือ กาฬากลึงคม ไม่ว่าจะเป็นพ่อค้าอินเดีย หรือพ่อค้าจีน หรือพ่อค้ายิว ซึ่งปะปนอยู่ทั่วไปในประเทศต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ดีความเห็นเช่นนั้น สืบเนื่องมาจากกลุ่มชนชั้นสูง เช่นพวกผู้ดี และพระผู้ทรงศีล (London, 1975 : 9) เท่านั้น

แนวความคิดเกี่ยวกับพ่อค้าคนกลางดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ชัดว่า เป็นการกล่าวถึงพ่อค้าคนกลางในแง่ลบแต่เพียงอย่างเดียว หากจะหันมาพิจารณากันในแง่บวกบ้าง จากผลการวิจัยบทบาทของชนกลางในการซื้อขายสินค้าเกษตรกรรมในประเทศไทยบ้าง จะพบว่าในการค้าผลิตภัณฑ์ทางเกษตรนั้น จำเป็นต้องมีคนกลางซึ่งทำหน้าที่การตลาดเกือบทุกหน้าที่ (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, ๒๕๑๖ : ๓)

แต่ความเป็นผู้ประกอบการนั้นก็จะต้องมีโน้ตกรรมก่อนอาชีพ และต่อ
ธุรกิจของผู้ประกอบการด้วยเสมอ เพราะมีฉะนั้นแล้ว ก็จะเกิดการหักล้างฟากพินกันแบบตา
คอตตา และพันตอพันอย่างไม้อาจจะหักเลี้ยวได้ และนำมาซึ่งความพินาศของทุกฝ่าย
(Hodges, 1963 : 150)

การประกอบอาชีพอิสระที่มุ่งหวังจะให้ยืนยาวต่อไปได้นานนั้น จะต้องตั้ง
อยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา ไม่อ่อนไหวไปตามแนวทางที่ชาว
จริยธรรม แต่ข้อสำคัญของผู้ประกอบการก็ย่อมจะรับรู้ความเป็นจริงในสังคมอยู่เสมอว่า
หลักจริยธรรมอันเคยยอมรับปฏิบัติกันมา ในครั้งหนึ่งนั้นย่อมจะเปลี่ยนแปลงไป เมื่อสภาพ
สังคมเปลี่ยนไป และการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางจริยธรรม ก็จะก่อให้เกิดปัญหาใหม่ ๆ
ตามมาให้ขบเสมอ (Hodges, 1963 : 167, 216)

๒.๔ เกี่ยวกับผู้ประกอบการ

Professor Chai - Hon Chan (Friedrich - Ebert - Stif-
tung, 1972 : 78) แห่งมหาวิทยาลัยมาเลเชีย รายงานว่า การพัฒนาอุตสาหกรรม
ในมาเลเชียตะวันตกเกิดจากผู้ประกอบการชาวจีนที่ได้รับการศึกษาแบบนอกระบบโดยผ่าน
การเป็นเด็กฝึกงานมาก่อน (apprentice)

มีการประมาณกันว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระ โดยไม่เป็นลูกจ้างในอาฟริกา
และเอเชีย มีอยู่ถึง ๓๐ - ๔๐% ของแรงงานทั้งหมด ในขณะที่ประเทศอุตสาหกรรมทั้งหลาย
ที่เจริญก้าวหน้าแล้วมีเพียงไม่เกิน ๑๐% และในจำนวนนี้ยังมีกลุ่มวิชาชีพเสียมาก เช่น
หมอ ทนายความ (Blaug, 1973 : 54) ทั้งนี้เพราะในระยะเริ่มแรกของการพัฒนา
อุตสาหกรรมของประเทศเหล่านี้ เช่น สหรัฐอเมริกา ยุโรปกลาง ยุโรปเหนือ และญี่ปุ่น
(Friedrich - Ebert - Stiftung) 1972 : 129) โครงสร้างทางเศรษฐกิจ
ของประเทศจะประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมขนาดเล็ก หรือนัยหนึ่งมีผู้ประกอบการ
(entrepreneur) ประกอบอาชีพอิสระกระจายกันอยู่ทั่วประเทศ

เนื่องจากผู้ประกอบการคือ ผู้ที่มันดาลให้เกิดความเจริญงอกงามทางเศรษฐกิจเป็น growth actor (Lewis, 1963 : 23) เพราะฉะนั้น การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ที่สำคัญที่สุดอันเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ จึงควรวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้น และทัศนคติที่เกี่ยวกับการเสี่ยง หรือความกล้าได้กล้าเสียในแง่ของการลงทุนของผู้ประกอบการ ตลอดจนความคิดที่จะยินดีรับความเปลี่ยนแปลง และนิสัยการใช้จ่ายเงินทองว่าเป็นอย่างไร จะได้ปลูกฝังค่านิยม และทัศนคติไปตามแนวทางที่ถูกต้อง (Edgar, 1974 : 34)

โครงการสร้างงานเพื่อแก้ปัญหาการว่างงานในรัฐอุตรประเทศ ประเทศอินเดีย ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี ๑๙๗๒ ประสบปัญหาว่า หาผู้ที่สนใจอยากจะเป็นผู้ประกอบการไม่มากนัก และที่หาได้ก็มักจะไม่มีความกระตือรือร้นและความมั่นใจอะไรเลย ทั้ง ๆ ที่รัฐพยายามช่วยเหลือค้ำหนุนรอน, ส่วนใหญ่กลับมุ่งหางานประเภทนั่งโต๊ะกันทั้งนั้น (Digest, 1977 : 59) ซึ่งอาจเป็นเพราะโดยธรรมชาติของการประกอบการแล้ว กฎข้อหนึ่งในหลายข้อที่สำคัญที่สุด ที่ผู้ประกอบการที่หวังความสำเร็จทุกคนจะละทิ้งเสียมิได้คือ ความมีระเบียบวินัยเพื่อควบคุมตนเอง (Keith, 1971 : 210)

๒.๕ ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์

การวิจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการประการหนึ่งที่สำคัญมากคือ นิสัยในการใช้จ่ายเงินทอง (Edwards, 1974 : 34) เพราะความล้มเหลวในการบริหารธุรกิจขนาดเล็ก (small business) ส่วนใหญ่จะเกิดจากการจัดการในเรื่องการเงินอย่างหละหลวม ซึ่งเป็นได้ทั้งในแง่ของการใช้จ่ายเงินและการเก็บรักษาเงิน (Keith, 1971 : 210)

๒.๖ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ

ผลการสำรวจวิจัยของ Karl Wohlmuth (Wohlmuth, 1973 : 55) เกี่ยวกับการแก้ปัญหาการว่างงานในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยวิธีสร้างงาน สรุปว่า โอกาสที่จะประกอบอาชีพอิสระนั้นมีอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นงานคานเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้าขาย และงานประเภทบริการต่าง ๆ ข้อสำคัญอยู่ที่ว่า ผู้ใดจะประกอบอาชีพอิสระเหล่านี้ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนี้เพียงพอหรือไม่ ในกรณีของประเทศอินเดีย กระทรวง

อุตสาหกรรมเป็นผู้ริเริ่มโครงการช่วยเหลือผู้ที่อยากจะประกอบอาชีพอิสระ โดยบริการ รายละเอียดลักษณะอาชีพนานาชนิดถึง ๖,๒๐๐ รายการ และปัญหาที่อาจจะต้องประสบ ตลอดจนช่วยเหลือค่านทุนเริ่มต้นอีกด้วย นับว่าเป็นโครงการส่งเสริมการสร้างงานที่น่าแพร่กระจายออกไปให้กว้างขวางที่สุด (Digest, 1977 : 59)

๒.๗ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ในส่วนที่เกี่ยวกับภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม (socio - economic background) Peter Blau และ Otis Duncan (Peter & Duncan, 1967 : 33) พบว่าเป็นตัวแปรอิทธิพลอันหนึ่งที่ทำให้บุคคลได้เข้าสู่ตลาดแรงงาน และประสบความสำเร็จในค่ารายได้ในสังคมอเมริกัน ซึ่ง Pang Eng Fong และ Liu Pak Wai (Eng Fong & Pak Wai, 1975 : 5) ให้คำอธิบายว่า เพราะคนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จะพลอยได้รับการศึกษาอบรมน้อย หรือไม่ได้เลย อีกทั้งข้อมูลและการติดต่อกับตลาดแรงงานก็ไม่ค่อยดีนัก ยิ่งกว่านั้น ค่านิยม (values) บางอย่าง เช่น นิสัย การทำงานและการรู้สึทาง การต่อสู้ไม่ค่อยจะได้รับการปลูกฝัง

อย่างไรก็ดีการวิจัยของ Eng Fong และ Pak Wai แห่งองค์การแรงงานระหว่างประเทศก็มีความหมายเน้นหนักไปในอาชีพของคนประเภทลูกจ้าง (wage earners) เท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ประกอบอาชีพอิสระแต่อย่างใด ซึ่งเมื่อพิจารณาตามเหตุผลข้างต้นของผู้วิจัยทั้งสองท่านแล้ว น่าจะคาดคะเนได้ว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ประกอบอาชีพอิสระคงจะต้องต่ำมากอย่างแน่นอน

Sammuel Bowles (Sammuel, 1972 : S219 -251) อธิบายว่า ตัวแปรสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสำคัญต่อการช่วยให้บุคคลได้มีงานทำ (wage employment) เพราะตัวแปรนี้ส่งเสริมการปลูกฝังทักษะ ความรู้ และทัศนคติ ซึ่งเป็นปัจจัยกำหนดว่าบุคคลจะมีงานทำหรือจะไม่มี

ผลการวิจัยของ Papanek (Friedrich - Ebert - Stiftung, 1972 : 78) เปิดเผยข้อมูลที่น่าสนใจมากข้อหนึ่งว่า จำนวนเงินลงทุนประมาณ ๑ ใน ๓ ในปากีสถาน ได้จากบรรดาผู้ประกอบการ ซึ่งไม่เคยเข้าโรงเรียนเลย หากได้รับการฝึกอบรมอาชีพจากภายในครอบครัว ซึ่งประกอบธุรกิจการค้า ซึ่งน่าจะคิดว่าารวมผู้ได้รับการศึกษาในระดับประถมต้นและประถมปลายเข้าไปด้วยแล้ว ยอดเงินลงทุนคงจะสูงกว่าครึ่งของทั้งหมด

Paul A. London (London, 1975 : 89) พบว่าแหล่งทุนทรัพย์ที่ช่วยให้ผู้ประกอบการหน้าใหม่ ๆ ก่อตั้งธุรกิจเล็ก ๆ ขึ้นมาได้ คือ พ่อแม่ ญาติพี่น้อง หรือไม่กี่สัปดาห์ธุรกิจก็หมดอยู่แล้ว

H.N. Broom (Broom, 1966 : 107) กล่าวว่า ภูมิหลังทางครอบครัวระหว่างผู้ประกอบการกับผู้ทำงานรับเงินเดือนในระดับผู้บริหาร (salaried executives) ของสังคมอเมริกันโดยเฉพาะที่ทำการวิจัยกันในรัฐ Michigan พบว่าแตกต่างกันมาก คือเป็นความมากน้อยในเรื่องทักษะได้ถึง ๑ ต่อ ๓ กล่าวคือ บิคามารดาของผู้ประกอบการมีทักษะอาชีพหรือระดับการศึกษาต่ำกว่าบิคามารดาของผู้บริหารที่รับเงินเดือนถึง ๓ เท่า

สำหรับเรื่องอาชีพของบิคามารดาของผู้ตอบก็ปรากฏว่า บิคามารดาของผู้ประกอบการเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดเล็กและเป็นชาวนามากกว่า บิคามารดาของผู้บริหารที่รับเงินเดือนเกือบประมาณ ๒ : ๑ (๔๔% : ๒๖%) จึงน่าจะเชื่อว่า ประเภทอาชีพที่ต้องทำงานหนักเหนื่อย แต่เป็นอิสระจะเป็นเหตุสำคัญที่สนับสนุนให้เกิต้นักธุรกิจ หรือผู้ประกอบการอาชีพอิสระได้

๒.๔ เกี่ยวกับอาชีพอิสระ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับผลที่เกิดจากการประกอบอาชีพอิสระว่าจะมีบทบาทในการแก้ปัญหาการว่างงานได้แค่ไหน เพียงใด ยังไม่พบว่ามีผู้ใดได้ทำไว้เป็นขั้นเป็นอัน (Meads, 1961 : 3) จะมีบ้างก็บางประเด็น บางเรื่อง และบางประเทศเท่านั้น

แต่อย่างไรก็ดี ผลการวิจัยเกี่ยวกับปริมาณผลผลิตในส่วนที่เกิดจากการประกอบอาชีพอิสระหรือจำนวนผู้ประกอบการอาชีพอิสระภาคเกษตรกรรม มีสหสัมพันธ์ในทางลบ ($R = -0.478$) กับผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP.) (Bhalla, 1970 : 3) กล่าวคือ เมื่อ GDP. (Grooss Domestic Products) เพิ่มขึ้น (ซึ่งแสดงว่าอัตราการเจริญทางเศรษฐกิจสูงขึ้น) ปริมาณของการประกอบอาชีพอิสระในภาคเกษตรกรรมจะลดลง แต่กรณีอาจแปลความหมายได้ว่าเป็นการย้ายแรงงานภาคเกษตรกรรมเข้ามาอยู่ในภาคอุตสาหกรรมนั่นเอง หากได้หมายถึงว่า อัตราการเจริญทางเศรษฐกิจ (economic growth rate) มีความสัมพันธ์ทางลบ กับการประกอบอาชีพอิสระโดยส่วนรวมไม่

และตามรายงานของคณะผู้เชี่ยวชาญวางแผนเศรษฐกิจของอินเดีย กล่าวว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระในภาคเกษตรกรรม จะไม่อพยพออกไปหางานรับจ้างนอกถิ่นเดิมของตน ถ้ารายได้จากการเพาะปลูกเพียงพอเลี้ยงชีพ (Visaria, 1970 : Appen. VI) ซึ่งแสดงถึงว่า อาชีพในภาคอุตสาหกรรมให้ผลตอบแทนทางรายได้ (economic rate of return) ที่สูงกว่า

Alexander Eckenstein (Eckenstein, 1975 : 369) กล่าวว่า ธุรกิจขนาดเล็กของจีนคล้ายกับญี่ปุ่นยุคแรก ๆ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และมีบทบาทในการแก้ปัญหาการว่างงานได้มาก และยังมีผู้เห็นคล้ายกันว่า ในปัจจุบันเราจะไม่ค่อยได้ยินใครพูดถึงทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เคยโด่งดังมากอยู่ในสมัยหนึ่ง หากจะพูดถึงถึงการพัฒนาชนบท และการประกอบธุรกิจขนาดเล็ก ซึ่งจะต้องมีการสนับสนุนอย่างจริงจัง แทนที่จะมุ่งแต่การปกป้องธุรกิจขนาดใหญ่อย่างที่เคยกระทำอยู่เสมอมา (The University of Chicago Press, 1977 : 555 - 557)

Keith (Keith, 1971 : 209) ศึกษาพบว่า ๑ ใน ๒๐ ของแรงงานทั้งหมดในอเมริกาประกอบอาชีพอิสระ และบุคคลที่เข้ามาประกอบอาชีพอิสระต่างก็มีเหตุผลต่าง ๆ กัน บางคนก็มุ่งที่รายได้ บางคนก็เพื่องานรับจ้าง บางคนก็เป็นเพราะชอบอาชีพอิสระอย่างจริงจัง แต่ก็พอสรุปเหตุผลสำคัญได้ ๒ ประการ คือ ความปรารถนาส่วนตัว กับวิธีการที่ทำให้เริ่มอาชีพนั้น ๆ ได้เป็นปัจจัยผลักดันให้ประกอบอาชีพอิสระ

Victor A. Lim ประธานสภาอุตสาหกรรมฟิลิปปินส์ กล่าวว่า เป็นเวลาช้านานมาแล้วที่อุตสาหกรรมขนาดเล็กได้กลายมาเป็นกระดูกสันหลังของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา ยุโรปกลาง ยุโรปเหนือ และญี่ปุ่น แม้ความสำคัญของอุตสาหกรรมขนาดเล็กจะมากถึงปานฉะนี้ แต่ในประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายก็มักหลงลืมจนไม่ให้ความสำคัญในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (Friedrich - Ebert - Stiftung, 1972 : 129)

เพราะฉะนั้นในกรณีนี้ รัฐบาลจะต้องประเมินจำนวนผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวว่ามีมากน้อยแค่ไหน พิจารณาความสามารถเป็นอย่างไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อหาทางช่วยเหลือให้สามารถปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิตให้สูงขึ้น ตลอดจนเรื่องการตลาดและทุนรอนที่จะมาดำเนินการ (ประชาชาติรายวัน, ๖ ก.ย. ๒๕๑๔ : ๕)

๒.๔ เกี่ยวกับสภาพการว่างงาน

คณะกรรมการแรงงานแห่งชาติ ได้วิจัยพบข้อเท็จจริงว่า เกษตรกรทำงานโดยเฉลี่ยเต็มที่เพียงปีละ ๑๔๔ วันเท่านั้น เวลาที่เหลือไม่มีงานทำ (คณะกรรมการแรงงานแห่งชาติ, ๒๕๐๓ : ๑๑)

ผลการสำรวจวิจัยแรงงานของกรมแรงงานเมื่อปี ๒๕๑๑ ยังปรากฏว่า เฉพาะงานเกษตรกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการว่างงานแบบแฝง หรือการทำงานต่ำกว่าระดับถึงร้อยละ ๑๔.๓ และในฤดูว่างนามีผู้ไม่ได้ทำงานในเชิงเศรษฐกิจกว่าร้อยละ ๔๔.๓ ของผู้ทำงานเกษตรกรรม (กรมแรงงานและสภาพพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ, เอกสารโรเนียว)

ไพบูลย์ ช่างเรียน สรุปว่า การขาดแคลนแรงงานฝีมือเป็นปัญหาใหญ่ที่สุดในเรื่องแรงงานและยังคงไม่อาจแก้ไขได้ ภายในระยะเวลา ๔ - ๕ ปีข้างหน้า (ไพบูลย์ ช่างเรียน, ๒๕๑๖ : ๑๕๔)

กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย รายงานว่า คนงานภาคใต้ที่ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างทำเหมือง มีประมาณ ๙๐% ย้ายงาน เพราะเหตุผลทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ คือ งานเดิมรายได้น้อยกว่างานใหม่ จึงต้องเปลี่ยนงาน ส่วนอีกประมาณ ๓๐% ประสงค์จะท่องเที่ยวหาความเปลี่ยนแปลงและประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

ตามรายงานผลการสำรวจวิจัยแรงงานชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒๕๑๐ - ๒๕๑๑ ระบุว่า ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ มีนาคม และเมษายน เป็นระยะที่มีการทำการเกษตรน้อยที่สุด แต่ปรากฏว่าเป็นระยะที่พวกที่ทำงานที่ไม่ใช่เกษตรกรรม มีงานทำมากที่สุด ในทางตรงข้ามในเดือนธันวาคม ซึ่งเป็นเดือนที่เกษตรกรมีงานทำมากที่สุด แต่เป็นระยะเวลาที่งานประเภทอื่นนอกจากการเกษตรลดจำนวนลง สภาพการณ์เช่นนี้แสดงให้เห็นว่าการทำงานประเภทอื่น ที่นอกเหนือจากภาคเกษตรกรรมเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้มีการทำงานต่ำระดับลดน้อยลง

สำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจพบว่า ผู้ทำงานต่ำกว่าเกณฑ์ในชนบทมีเพียง ๔๐% ที่อยู่ในสาขาเกษตร ส่วนอีก ๖๐% อยู่ในอาชีพค้าขาย งานขนส่ง และอาชีพที่ใช้แรงงาน (NSO, 1974 : 13)

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึงตัวแปรที่นำมาศึกษา การแบ่งกลุ่มตัวอย่างบุคคล และกลุ่มตัวอย่างอาชีพ เครื่องมือและการสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวแปร ได้จัดแบ่งตัวแปรไว้ ๒ ประเภท ตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

(ก) ตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล

๑. ทักษะติดต่ออาชีพอิสระ
๒. ค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรม
๓. คุณลักษณะผู้ประกอบการ
๔. ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์
๕. ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
๖. ระดับการศึกษา
๗. ประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพอิสระ
๘. จำนวนทักษะอาชีพ
๙. แหล่งหรือวิธีการที่ได้ทักษะอาชีพ
๑๐. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

(ข) ตัวแปรที่เกี่ยวกับปัญหาและข้อเท็จจริง

๑. ปัญหาของผู้ประกอบอาชีพอิสระในการประกอบอาชีพอิสระ
๒. เหตุผลที่ผู้ประกอบอาชีพอิสระหันมาประกอบอาชีพอิสระ
๓. เหตุผลที่ผู้ว่างงานไม่ประกอบอาชีพอิสระ

๔. แหล่งช่วยเหลือทางการเงินขณะว่างงาน
๕. ภูมิสำเนาเดิมของผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
๖. ฯลฯ

กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยเรื่องนี้มีกลุ่มตัวอย่าง ๒ ประเภท คือ

- (ก) กลุ่มตัวอย่างบุคคล (รวม ๕๒๕ คน)
- (ข) กลุ่มตัวอย่างอาชีพ (รวม ๓๕ อาชีพ)

(ก) กลุ่มตัวอย่างบุคคล แบ่งออกเป็น ๒ ประเภทบุคคล คือ

- กลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ (๓๕๐ คน)
- กลุ่มผู้ว่างงาน (๑๗๕ คน)

กลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ

เนื่องจากอาชีพอิสระตามที่กำหนดเป็นตัวอย่าง เป็นอาชีพที่กระจัดกระจาย ทั่วไปยากแก่การสุ่มเป็นรายบุคคล (individual sampling) ยิ่งกว่านั้นยังมีปัญหาความร่วมมือ (rapport) จากผู้ตอบ ซึ่งกำลังประกอบอาชีพอยู่ในขณะนั้นด้วย การเลือกผู้ตอบสัมภาษณ์จึงใช้วิธีสุ่มเขต (sampling by area)* แทน โดยสุ่มเขตต่าง ๆ ภายในกรุงเทพมหานครซึ่งมีทั้งหมด ๒๔ เขต

* วิธีการสุ่มตัวอย่างผู้ตอบสัมภาษณ์ ในลักษณะเช่นนี้กระทำขึ้นหลังจากการปรึกษาข้อคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน อาทิ เช่น ดร. นิยม บุราคำ ผู้อำนวยการกองวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, Dr. John C. Bock ที่ปรึกษาประจำคณะพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ดร. ศุภชัย พานิชภักดิ์ ผู้ค้นคว้าประจำสำนักผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

การสุ่มเขตได้กำหนดเอาเขตซึ่งมีประชากรหนาแน่นที่สุด (เขตพญาไท) ซึ่งเป็นเขตชั้นในชั้นก่อน ๑ เขต และสุ่มเอาเขตที่เหลืออีก ๔ เขต รวมเป็น ๕ เขต

จำนวนตัวอย่างบุคคลผู้ประกอบอาชีพอิสระจะเฉลี่ยกันไปเขตละ ๗๐ คน ๕ เขต รวมเป็น ๓๕๐ คน ในแต่ละเขตแบ่งย่อยออกไปตามระดับชั้นทางอาชีพและการศึกษา (academic - occupational stratification) ตามสัดส่วนความมายน้อยของอาชีพแต่ละระดับ ทั้งนี้ (ดูตารางหน้าถัดไป)

* แนวความคิดในการเทียบลักษณะอาชีพกับการศึกษา ปรับปรุงและดัดแปลงจากวิธีการเทียบอาชีพกับระดับการศึกษา ๖ ระดับ ของ Debeauvais (1963, pp.- 88) ซึ่งเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการวางแผนกำลังคน และของ Stanley P. Wronsky แห่งมหาวิทยาลัยมิชิแกน ซึ่งกำหนดให้การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นระดับกึ่งทักษะ (semi - skilled) และ Nicholas Bennett ที่ปรึกษาฝ่ายวางแผนการศึกษาประจำกระทรวงศึกษาธิการ (๑๙๗๐ - ๑๙๗๔)

ตารางที่ ๓ - ๑ จำนวนผู้ประกอบอาชีพอิสระที่กำหนดเป็นตัวอย่าง จำแนกตามระดับทักษะและเขตที่เป็นภูมิลำเนา

เขต	รวม	อาชีพที่ใช้ ปริญญาและ อนุปริญญา	อาชีพที่ใช้วิชาชีพ ต่ำกว่าอนุปริญญา	อาชีพที่ไม่ต้อง ใช้วิชาชีพ
พญาไท	๓๐	๑๐	๒๐	๔๐
ปทุมวัน	๓๐	๑๐	๒๐	๔๐
พระนคร	๓๐	๑๐	๒๐	๔๐
ยานนาวา	๓๐	๑๐	๒๐	๔๐
ห้วยขวาง	๓๐	๑๐	๒๐	๔๐
รวม	๓๕๐	๕๐	๑๐๐	๒๐๐

กลุ่มผู้ว่างงาน

ในการวิจัยนี้ได้กำหนดประเภทบุคคลว่างงานแ่บลงมาจากความหมายของการว่างงานโดยทั่วไป ซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบ โดยกำหนดเอาเพียงผู้ที่มาแสดงความจำนงหางานทำ ณ สำนักจัดหางานของกรมแรงงาน ภายในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งหมด ๑๒ แห่ง

การสุ่มตัวอย่างผู้ว่างงานใช้วิธีเลือกสำนักจัดหางานของกรมแรงงานทั้ง ๑๒ แห่ง เอาแห่งที่ลงไปสมัครงานมากที่สุด คือ ที่กรมแรงงาน ๑ แห่ง และสุ่มเอาสำนักจัดหางานอื่น ๆ อีก ๔ แห่ง รวมเป็น ๕ แห่ง

ตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์แต่ละแห่งเฉลี่ยกันไปเท่า ๆ กัน สำนักจัดหางานละ ๓๕ คน ๕ สำนักงาน รวม ๑๗๕ คน โดยในแต่ละสำนักจัดหางานได้แบ่งย่อยจำนวนตัวอย่างออกไปอีกตามระดับชั้นทางการศึกษา (academic stratification) ตามสัดส่วนความมกน้อยของผู้จบการศึกษาแต่ละระดับ ดังนี้ (ดูตารางหน้าถัดไป)

ตารางที่ ๓ - ๒ จำนวนผู้ว่างงานที่กำหนดเป็นตัวอย่าง จำแนกตามระดับทักษะ และสำนักจัดหางานของกรมแรงงาน

สำนักจัดหางาน	รวม	ปริญญา - อนุปริญญา	อาชีวศึกษา	สามัญศึกษา
กรมแรงงาน	๓๕	๕	๑๐	๒๐
กรุงเทพมหานคร	๓๕	๕	๑๐	๒๐
สถานขึ้นส่งสายตะวันออก	๓๕	๕	๑๐	๒๐
วัดธาตุทอง	๓๕	๕	๑๐	๒๐
สถานีหัวลำโพง	๓๕	๕	๑๐	๒๐
รวม	๑๗๕	๒๕	๕๐	๑๐๐

ตารางที่ ๓ - ๓ จำนวนผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงานที่คอยสัมภาษณ์ จำแนกตามระดับทักษะ

ระดับทักษะ	รวม	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ผู้ว่างงาน
ปริญญา-อนุปริญญา	๔๕	๕๑	๓๔
อาชีวศึกษาหรืออาชีพ ที่ต้องใช้ทักษะ	๑๖๗	๑๑๕	๕๒
สามัญศึกษาหรืออาชีพ ที่ไม่ต้องใช้ทักษะ	๒๖๓	๑๗๕	๘๘
รวม	๕๑๕	๓๔๑	๑๗๐

(ข) กลุ่มตัวอย่างอาชีพ^{*}

การเลือกประเภทอาชีพ คำนึงถึงแง่การเปรียบเทียบบุคคล ๒ ประเภท คือ ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างบุคคลนี้ ได้แบ่งออกไปอีก ๓ กลุ่มย่อย ตามระดับทักษะอาชีพและการศึกษา คือ

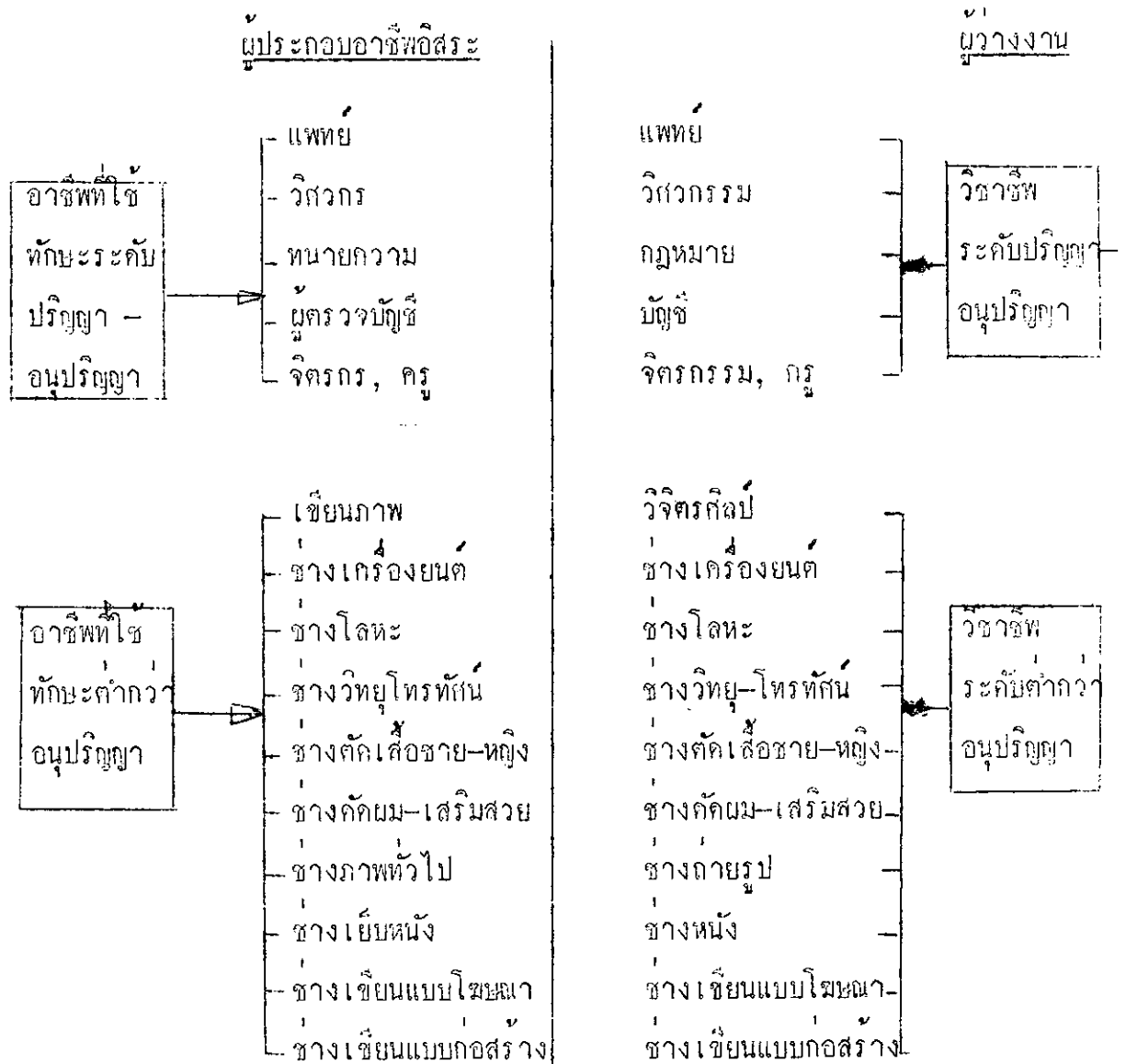
- กลุ่มอาชีพที่ ใช้ทักษะระดับปริญญา หรืออนุปริญญา (วิชาชีพชั้นสูง)
- กลุ่มอาชีพที่ ใช้ทักษะระดับที่ต่ำกว่าอนุปริญญา
- กลุ่มอาชีพที่ไม่ต้องใช้ทักษะ (มัธยมสามัญหรือประถมศึกษา)

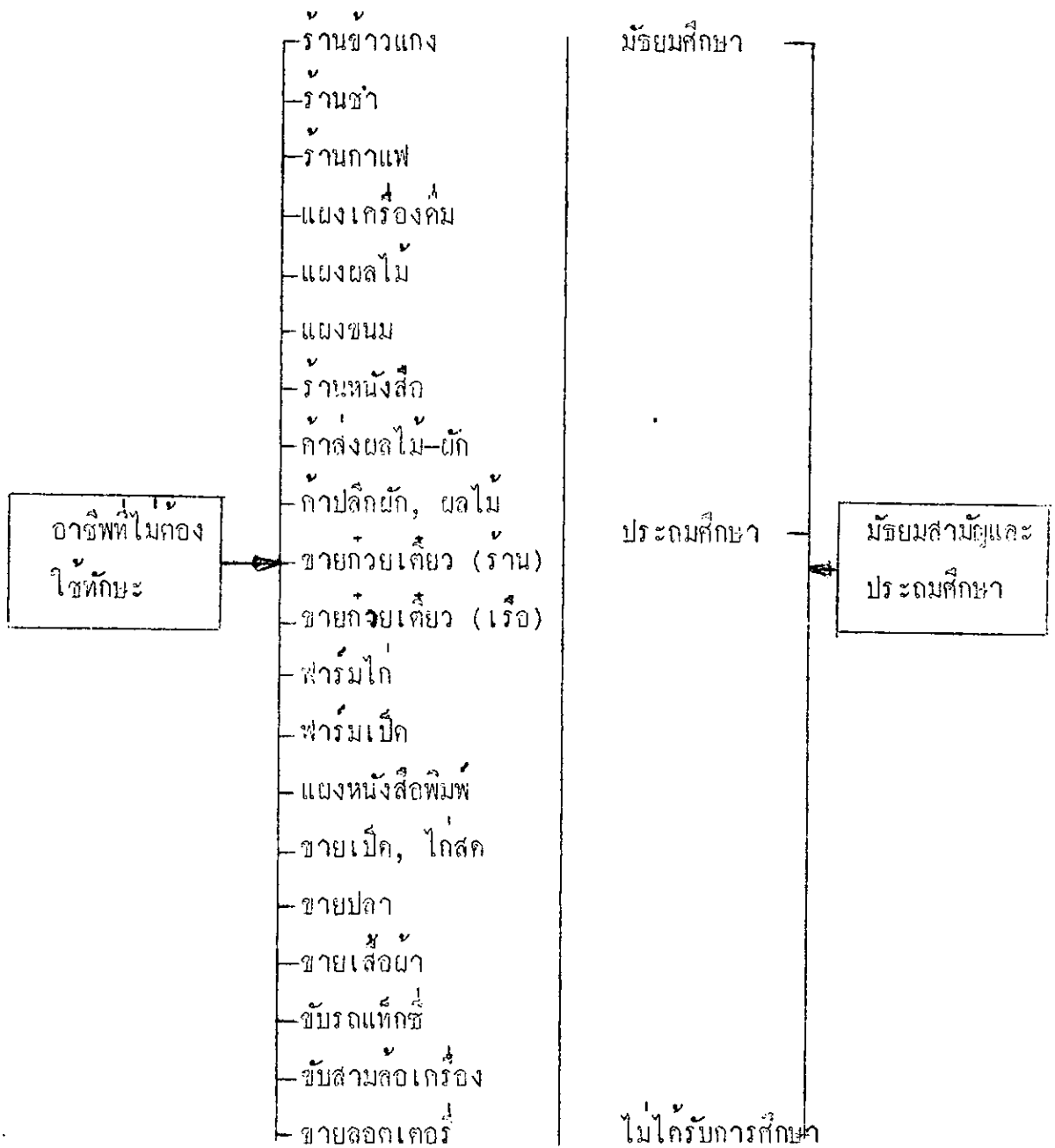
> อาชีพที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่าง (samples) ทั้งหมดมี ๓๕ อาชีพ แบ่งออกเป็นอาชีพที่ใช้ทักษะระดับปริญญาหรืออนุปริญญา ๕ อาชีพ อาชีพที่ใช้ทักษะระดับต่ำกว่าอนุปริญญา ๑๐ อาชีพ และอาชีพที่ไม่ต้องใช้ทักษะ ๒๐ อาชีพ (โปรดดูตารางที่ ๓ - ๔ ประกอบ)

* แนวความคิดเรื่องการจัดหมวดอาชีพได้จาก หนังสือชื่อ การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) ๒๕๑๒ และเอกสารรายเดือน ข่าวสารอาชีพ ของกรมแรงงาน ปี ๒๕๑๔

ตารางที่ ๓ - ๔

รายชื่ออาชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระและสาขาวิชาชีพของผู้วางงาน
ที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

หมายเหตุ อาชีพที่กำหนดไว้มีการเปลี่ยนแปลงบ้าง เนื่องจากบางเขตหาอาชีพประเภทนั้นได้ยากหรือไม่มีเลย หรือเกิดจากความขัดข้องทางฝ่ายผู้ตอบ

จำนวนอาชีพที่กำหนดไว้ ๓๕ อาชีพนั้น เลือกผู้ประกอบอาชีพอิสระอาชีพละ ๒ คนต่อ ๑ เขต (รวมเป็น ๗๐ คนต่อ ๑ เขต)

เกณฑ์พิจารณาเลือกอาชีพในแต่ละระดับ*

๑. ระดับปริญญา-อนุปริญญา เลือกจากอาชีพที่ใช้ทักษะระดับปริญญาหรืออนุปริญญา หรือเทคนิค และเป็นอาชีพที่มีการประกอบกันแพร่หลายในระดับนี้

๒. ระดับต่ำกว่าอนุปริญญา เลือกจากอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ แต่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าอนุปริญญาหรือเทคนิค ทักษะในระดับนี้จะได้จากการศึกษาในหรือนอกระบบก็ได้ เป็นทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอบรมอย่างจริงจัง และเป็นอาชีพอิสระที่มีการประกอบกันอย่างแพร่หลายด้วย

๓.* ระดับสามัญศึกษา เลือกจากอาชีพที่กินส่วนใหญ่ประกอบ และโดยทั่วไปแล้วเป็นอาชีพที่ไม่ประสบกับปัญหาเรื่องทุนค่าเงินการในลักษณะที่ต้องพึ่งสถาบันการเงินใหญ่ ๆ เช่น ธนาคาร และแม้อาชีพนั้น ๆ อาจใช้ทักษะอยู่บ้าง แต่ก็เป็นทักษะที่ไม่ต้องใช้เวลาในการฝึกอบรมอย่างจริงจังจนนานเกิน ๒ - ๓ สัปดาห์

การเลือกผู้ร่วมงานตามสาขาวิชาชีพ

๑. ผู้จบการศึกษาในระดับปริญญา อนุปริญญาหรือเทคนิค เลือกสาขาวิชาชีพละ ๑ คน ต่อ ๑ สำนักจัดหางาน (กำหนดไว้ทั้งหมด ๕ สาขาวิชาชีพ) เฉพาะฉะนั้นในระดับนี้เลือกได้ ๕ คนต่อ ๑ สำนักจัดหางาน

๒. ผู้จบการศึกษาในระดับทักษะที่ต่ำกว่าอนุปริญญาเลือกสาขาวิชาชีพละ ๑ คน (กำหนดไว้ทั้งหมด ๑๐ สาขาวิชาชีพ) ต่อ ๑ สำนักงาน รวมเป็น ๑๐ คนต่อ ๑ สำนักงาน

๓. ผู้จบการศึกษาในระดับไร้อาชีพ (มัธยมสามัญและประถม) เลือกคะแนนระหว่างผู้จบ ม.ศ.๕, ม.ศ.๓ และประถมศึกษา ให้ได้ ๒๐ คนต่อ ๑ สำนักจัดหางาน

* วิธีการเช่นนี้ไม่ได้ต้องการสรุปผลว่า การประกอบอาชีพใดเป็นเช่นใด หากต้องการสรุปผลแต่เพียงว่า การประกอบอาชีพอิสระโดยทั่วไปเป็นเช่นใดเท่านั้น

เครื่องมือและการสร้าง

ลักษณะเครื่องมือ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบ Survey Research ซึ่งเป็นแบบหนึ่งของงานวิจัยประเภท Ex Post Facto เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างบุคคล คือแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะกึ่งสำรวจ - กึ่งสอบถามผสมกัน

แบบสัมภาษณ์ใช้ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระ และผู้ว่างงาน นอกจากบางตอนที่ระบุไว้ชัดเจนว่าให้ถามเฉพาะ ผู้ประกอบอาชีพอิสระเท่านั้น หรือผู้ว่างงานเท่านั้น ทั้งนี้ก็เป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่ต้องการเปรียบเทียบความแตกต่างของบุคคล ๒ กลุ่ม และต้องการรู้สภาพปัญหาและข้อเท็จจริงของการประกอบอาชีพอิสระและการว่างงาน รวมทั้งการหาความสัมพันธ์ของปัญหาระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ด้วย (โปรดดูตัวอย่างแบบสัมภาษณ์ที่แนบไว้ที่ภาคผนวก)

การสร้างเครื่องมือ

เนื่องจากการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการประกอบอาชีพอิสระในลักษณะทำเองนี้ ยังไม่เคยมีผู้ใดได้กระทำมาก่อนเพื่อที่จะเป็นแบบแผน หรือแนวทางพัฒนาเครื่องมือให้ดียิ่งขึ้นได้ การสร้างเครื่องมือเพื่อวิจัยในเรื่องนี้ จึงต้องใช้เวลานานประมาณถึง ๕ เดือน คือ เริ่มตั้งแต่ประมาณเดือนกันยายน ๒๕๑๔ จนถึงปลายเดือนพฤษภาคม ๒๕๒๐ จึงเสร็จสมบูรณ์ แม้กระนั้นเมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้ว ยังต้องทิ้งไว้สักระยะเวลาหนึ่งเพื่อดูความคล่องตัวหรือความเปลี่ยนแปลงทั้งจากเหตุการณ์ภายนอก และภายในเนื้อหาสาระของแบบสัมภาษณ์เอง จึงได้นำออกสัมภาษณ์จริง

ขั้นตอนที่สำคัญ ๆ อันเกี่ยวกับกระบวนการสร้างแบบสัมภาษณ์ชุดนี้ มีดังต่อไปนี้

๑. การแต่งคำถามและการวางรูปแบบสัมภาษณ์ ได้พัฒนาขึ้นจากร่างแบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่มที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเอง ในตอนแรก ๆ แล้วนำมาปรับปรุงหลอมเข้าด้วยกันรวมกับแบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพแขนงต่าง ๆ ของ Dr. Gerald Fry

ที่ปรึกษาฝ่ายการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แบบสอบถาม (ฉบับ-เฉพาะ) สำหรับทัศนคติของผู้จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งมีทั้งหมด ๕ ประเภท ของ ดร. อภิชาติ พันธเสน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, แบบสำรวจทัศนคติและความคิดเห็นของคณาจารย์ของกองวิชาการ กรมแรงงาน และแบบสำรวจทัศนคติต่ออาชีพของนักเรียน (เพื่อผลแห่งการแนะแนว) ซึ่งกระทำขึ้นร่วมกันระหว่าง ๓ หน่วยงาน คือ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน (กรมแรงงาน), สำนักทดสอบ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักทดสอบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสัมภาษณ์ในการวิจัยนี้ แบ่งหมวดคำถามออกเป็น ๑๐ หมวด ทุกข้อคำถามในแต่ละหมวดได้กำกับ เลขสัณฐาน (column) และช่องรหัส (editing) ไว้เพื่อการลงรหัสและการถ่ายรหัสลงใน Data Coding Form ในการประมวลผลด้วยเครื่อง Computer

แต่ละหมวดคำถาม ผู้วิจัยได้กำกับเพียงอักษรย่อเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ตอบเข้าใจทิศทางของหมวดคำถามนั้น ๆ ล่วงหน้า อันจะกระทบกระเทือนต่อคุณภาพของข้อมูลได้

หมวดคำถามต่าง ๆ ทั้ง ๑๐ หมวด มีดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไป (PRIV.)
๒. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (PATR.)
๓. ภูมิหลังทางการศึกษาและประสบการณ์ (EDUC.)
๔. ทัศนคติต่ออาชีพ (OCC. ATT.)
๕. ค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรม (ETH.)
๖. คุณลักษณะผู้ประกอบการ (ENTR.)
๗. ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ (ECON. RAT.)
๘. ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ (S.E. INF.)
๙. สภาพปัญหาและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ
๑๐. สภาพปัญหาและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการว่างงาน

การสร้างข้อคำถามในแต่ละหมวดได้ตรวจพิจารณาและศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนตำราอ้างอิงเฉพาะ เรื่องเฉพาะหมวด และการปรับปรุง จากข้อคำถาม ในแบบสอบถามต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว

นอกจากนั้นหลายข้อคำถาม ยังได้รับการปรับปรุงโดยอาศัยข้อคิดเห็นจาก ผู้ทรงคุณวุฒิอีกหลายท่าน อาทิเช่น คร.เจดีย์ว มูริภักดิ์, คร.จรรยา สุวรรณทัต, คร.ปรีชา ธรรมมา และ Dr. Jan Larsson เจ้าหน้าที่ ILO. ซึ่งกำลังทำวิจัยเรื่อง Education and Employment ร่วมกับผู้วิจัยอยู่ในขณะนั้น รวมทั้งประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง ซึ่งเคยทำงานวิจัยใหญ่ ๆ มาแล้วหลายชิ้น

เนื่องจากแบบสัมภาษณ์ชุดนี้ ยอมให้มีการวางแผนไว้ให้ผู้ตอบกรอกเองได้ ควบตามความจำเป็น นอกเหนือไปจากการสัมภาษณ์โดยตรง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดจุดที่จะ ตรวจสอบความถูกต้องของผู้สัมภาษณ์ไว้ด้วย

จุดที่มีไว้เพื่อการตรวจสอบมีดังนี้

๑. ให้ระบุว่าเป็นการสัมภาษณ์ หรือการวางแผนให้ผู้ตอบกรอกเอง
๒. ให้ระบุวัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ หรือกรอกแบบ
๓. ให้ระบุชื่อ - นามสกุล ผู้ตอบ
๔. ให้ระบุที่อยู่ (หมายเลขโทรศัพท์แทน - ถ้ามี) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธี สุ่มตรวจในภายหลัง
๕. ให้ระบุเวลาที่เริ่มการสัมภาษณ์ - กรอกแบบ และเวลาที่จบการ สัมภาษณ์ - กรอกแบบด้วย เพื่อผลแห่งการประมาณเวลาใกล้เคียงกับความเป็นจริง

๒. การทดลองใช้แบบสัมภาษณ์ (try - out) และผลการทดลองได้

การทดลองใช้แบบสัมภาษณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการวิจัยประเภท survey research มีวัตถุประสงค์อยู่ที่ว่า ต้องการทราบว่า ข้อคำถามต่าง ๆ เหล่านี้ จะมีปัญหาในแง่ใดบ้างเมื่อเวลาสัมภาษณ์จริง เช่น คำถามอาจไม่รัดกุม ทำให้ผู้ตอบตอบ ไม่ตรงประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการ หรือผู้ตอบและผู้สัมภาษณ์ได้พบว่า มีการตกประเด็นที่สำคัญไป

เมื่อได้สนทนาแบบถาม - ตอบกันแล้ว ตลอดจนจะได้มีการค้นหาอุปสรรค ข้อขัดข้องซึ่งอาจมีขึ้นได้ในงานสนาม (field work) เป็นต้น

ในการทดลองใช้แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ ผู้วิจัยได้กระทำถึง ๓ ครั้ง เหตุที่ลองมีการ try out ถึง ๓ ครั้ง เนื่องจากว่า การทดลองในแต่ละครั้งใช้กลุ่มตัวอย่างน้อยเพียง ๙ - ๘ รายเท่านั้น ก็ได้พบว่า มีข้อบกพร่องหลายอย่าง จึงรับนำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วพิมพ์ขึ้นใหม่ทันที ข้อบกพร่องของแบบสัมภาษณ์แต่ละครั้ง มีดังนี้

การทดลองแบบฯ ครั้งที่ ๑ พบว่า หมวดคำถามที่เกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพ ยังมีข้อมูลที่ขาดตกบกพร่องมาก การแบ่งหมวดและการกำหนดกลุ่มผู้ตอบยังไม่รัดกุม ซึ่งจะต้องมีการคัดประเภทกลุ่มตัวอย่างออกไปอีกหลายกลุ่ม นอกจากนั้นภาษาที่ใช้โดยทั่วไปมีหลายข้อที่มีลักษณะกำกวม

การทดลองแบบฯ ครั้งที่ ๒ ได้มีการปรับปรุงคำถามประเภททัศนคติต่ออาชีพ และเพิ่มคำถามหมวดคุณลักษณะผู้ประกอบการเข้าไปอีก จัดหมวดหมู่คำถามที่ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงานจะต้องตอบร่วมกัน และหมวดหมู่ที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้นเป็นผู้ตอบ

ผลการทดลองในครั้งที่ ๒ นี้ พบว่า scale คะแนนที่ได้ไว้ในบางข้อคำถามแบบ summated rating scale ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมทางความคิดของคนไทย อาจได้ข้อมูลคลาดเคลื่อนจากที่ต้องการ และคำอธิบายการถามและการตอบสัมภาษณ์ยังไม่รัดกุมเพียงพอ การทดลองแบบฯ ในครั้งที่ ๒ นี้ ใช้แบบฯ ประมาณ ๙ ชุด

การทดลองแบบฯ ครั้งที่ ๓ ในการทดลองครั้งที่ ๓ นี้ ได้มีการปรับปรุงแก้ไข และคัดทอนข้อคำถามที่พบว่า ไม่อาจจะนำมาเปรียบเทียบไกระหว่างบุคคลที่มีสถานภาพทางอาชีพและรายได้ต่างกันชนิดมี - ไม่มี เช่น คำถามประเภทที่เกี่ยวกับการใช้เงินมาก - น้อย การใช้เวลาในการทำงาน การเก็บออม ฯลฯ มีการเปลี่ยน scale การวัดจาก summated rating scale มาเป็นแบบธรรมชาติ คือพิจารณาลำดับความมากน้อย (order of magnitude) ตามภาษาที่ใช้อยู่เป็นปกติ เช่น เห็นควมมาก - น้อยตามตัวเลข ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ การทดลองครั้งนี้ใช้แบบฯ ๑๐ ชุด

ในการทดลองแบบ A ทั้ง ๓ ครั้ง ซึ่งผู้วิจัยทำการทดลองด้วยตนเองทุก
ครั้ง พบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่ ในระดับวิชาชีพต่ำกว่าอนุปริญญาและไร้วินิจฉัย มีการศึกษาต่ำ
เกิดปัญหาการสื่อความหมายมาก จึงได้คิดว่าจะต้องมีการสำรวจตรวจสอบถ้อยคำที่ใช้
ทั้งหมดใหม่ แล้วแก้ไขให้เป็นภาษาที่จะทำความเข้าใจกันได้ ในระดับชาวบ้านให้มากที่สุด
แต่อย่างไรก็ดี ก็ยังคงพบว่า คำสั่งให้ทำแบบ Q - sort technique ซึ่งควรจะคง
มีไว้นั้นคงเป็นปัญหามากกว่าคำสั่งประเภทอื่น ๆ, รวมการทดลองแบบ A ทั้ง ๓ ครั้ง
ประมาณ ๒๕ ชุด

ผลจากการทดลองแบบ A ครั้งที่ ๓ นี้ พบว่า แบบ A มีความสมบูรณ์มาก
ที่สุดทั้งในรูปแบบ (format), เนื้อหา (content), ถ้อยคำ (wording), ตลอดจน
การกำหนดคอลัมน์ (column) และรหัสก็มีที่จะต้องปรับปรุงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แล้ว
นำออกใช้จริงได้ทันที

แบบสัมภาษณ์หลังการทดลองแบบ A ครั้งที่ ๓ (พิมพ์ครั้งที่ ๔)

ปัญหาสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งที่ได้ปรากฏเด่นชัด ภายหลังการทดลองแบบ A
ทั้ง ๓ ครั้ง ก็คือ ความร่วมมือจากผู้ตอบ (rapport) ซึ่งผู้วิจัยตระหนักว่า ผู้สัมภาษณ์
จะต้องมีความสามารถเชิงมนุษยสัมพันธ์ และมีความกล้าหาญอดทนเป็นพิเศษอีกทั้งจำนวน
คำถามจะต้องไม่มากจนเกินไป จึงจะทำการสัมภาษณ์ได้สำเร็จตามจำนวนตัวอย่างที่
กำหนดไว้ได้

ผู้วิจัยได้พยายามแก้ไขอุปสรรคเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล โดยหวังที่จะได้
authority สนับสนุนการทำงานด้วย จึงได้ติดต่อขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ กทม.,
กรมสรรพากร, และกรมแรงงาน ซึ่งโดยอำนาจหน้าที่มีบทบาทให้ข้อมูลหรือโทษกับผู้เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างได้ แต่ก็ไม่เป็นผล เพราะถึงแม้หน่วยงานเหล่านี้ จะมีฝ่ายวิจัยประจำอยู่ แต่ก็ขาด
กำลังคนที่ช่วยเหลือเก็บข้อมูล เป็นกรณีพิเศษให้แก่หน่วยงานอื่น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยตัดสินใจให้งานวิจัยนี้อยู่ภายใต้
ร่มเงาของกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผู้วิจัยสังกัดอยู่
แทนที่จะชี้แจงให้ผู้ตอบทราบตามความเป็นจริงว่าเป็นงานวิจัยเพื่อทำปริญญานิพนธ์ ทั้งนี้
เพราะบรรยากาศทางการเมืองได้เปลี่ยนไปทำให้ภาพพจน์ของนักศึกษาเสื่อมโทรมลงเป็น
ลำดับ จนเป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัยประเภทนี้เป็นอย่างยิ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น การเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบอาชีพอิสระ และ
การเก็บข้อมูลจากหน่วยงาน

การเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบอาชีพอิสระ

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเอง และว่าจ้างผู้สัมภาษณ์ เนื่องจากใช้กลุ่มตัวอย่างมาก
และต้องการเร่งระยะเวลาการทำปริญญานิพนธ์ให้เสร็จขึ้นกว่าที่คิดไว้เล็กน้อย นอกจากนี้
นี้ ผู้วิจัยคิดว่า การว่าจ้างผู้สัมภาษณ์ เป็นขั้นตอนที่สำคัญของงานเก็บข้อมูลที่จะต้องมีการ
เรียนรู้ไว้อย่างละเอียดเสียมิได้ เพราะในภายภาคหน้าของชีวิตราชการ ผู้วิจัยเชื่อว่าตนจะต้อง
แสดงความสามารถในการบริหารงานวิจัย ตั้งแต่ต้นจนจบอย่างแน่นอน การบริหารงานเก็บ
ข้อมูลกระทำดังนี้

(๑) การเลือกผู้สัมภาษณ์

ได้นักเรียนหญิง ชั้น มศ.๕ โรงเรียนคุตติพณิชยการ จำนวน ๔ คน
เกณฑ์การเลือกผู้สัมภาษณ์ กระทำไปทั่วเหตุผลดังต่อไปนี้

๑. ผู้หญิง น่าจะได้รับความร่วมมือตอบคำถามจากผู้ประกอบ
ธุรกิจมากกว่าจะใช้ผู้ชายสัมภาษณ์ และน่าจะมีความรู้สึกรับนิชอบสูงกว่าผู้ชายในระดับการ
ศึกษาใกล้เคียงกัน อีกประการหนึ่ง จากผลการทดลองใช้แบบสัมภาษณ์ทั้ง ๓ ครั้ง ที่ผ่านมา
ผู้วิจัยตระหนักในอุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลจากผู้ประกอบธุรกิจว่า ทำ
อย่างไรจึงจะให้ผู้ประกอบธุรกิจยินดีตอบคำถามในลักษณะที่เป็นกันเองมากที่สุด ผู้วิจัยหวัง
rapport จากผู้ตอบและ responsibility จากผู้สัมภาษณ์มากที่สุด จึงได้เลือก
ผู้หญิงเป็นผู้สัมภาษณ์

๒. การให้นักเรียน มศ. ๕ เพราะแบบสัมภาษณ์นั้นเกือบไม่ต้องอาศัยภูมิความรู้ของผู้สัมภาษณ์เลย และคำนึงถึงท่าทีที่เข้ากันได้กับผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ ซึ่งระดับการศึกษาคำ

๓. สำนักวิจัยของเอกชนบางแห่งเช่นที่ Data Math Centre ให้ข้อสังเกตว่าผู้จบระดับปริญญา มีความรับผิดชอบต่องานประเภทนี้น้อยกว่านักเรียนมัธยม จึงน่าจะพิจารณาในเรื่องนี้ประกอบด้วย

๔. ความต้องการทำงานประเภทเข้าสัมภาษณ์ร้านค้าของนักเรียนพาณิชย์มีสูงกว่าผู้สัมภาษณ์ประเภทอื่น ๆ อีกทั้งยังได้รับการอบรมมาในทางธุรกิจอีกด้วย

(๒) การควบคุมการปฏิบัติงานของผู้สัมภาษณ์

๑. ใช้คนช่วยค่อนข้างมาก (๔ คน) เพื่อใช้เวลาการสัมภาษณ์น้อยวันที่สุด เพราะถ้าใช้เวลามากเกินไปหลายวัน ความเอาใจใส่ และแรงจูงใจในการสัมภาษณ์จะน้อยลง กระทั่งกระทบกระเทือนคุณภาพของข้อมูลที่ได้รับ

๒. มีการตรวจสอบผลงานแบบวันต่อวัน โดยมีอาจารย์ฝ่ายปกครองของโรงเรียนให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิด (นักเรียนที่ออกสัมภาษณ์ทุกคนได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองทางบ้านเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว)

๓. กำหนดให้ออกสัมภาษณ์เขตละ ๒ คน โดยไปด้วยกัน เพราะจากประสบการณ์ของผู้วิจัยพบว่า ถ้าไปกัน ๒ คน ความคิดที่จะทำทุจริตจะไม่ค่อยมีหรือไม่มีเลย แต่ถ้าไปคนเดียวโอกาสที่จะทำทุจริตมีมากกว่า นอกจากนั้นการไปด้วยกัน ๒ คนยังช่วยให้เกิดความกล้า และความปลอดภัยสำหรับนักเรียนหญิงอีกด้วย

๔. ในแบบสัมภาษณ์เองมีการกำหนดให้จดเวลาเริ่มและจบการสัมภาษณ์ เพื่อเปรียบเทียบความคลาดคลึงและความน่าจะเป็นเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ ยิ่งกว่านั้นยังให้ระบุชื่อ นามสกุล และที่อยู่ (โทรศัพท์, ถ้ามี) ของผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วย เพื่อผู้วิจัยจะได้ตรวจสอบความสุจริตของผู้สัมภาษณ์ในภายหลัง

(๓) การสุ่มตรวจความสุจริตของผู้สัมภาษณ์

การสุ่ม check กระทำเพียง ๒๐๐ ชุดหลัง (หมายเลข ๑๔๖ - ๓๔๕) ใช้ตารางสุ่ม (random table) เอาเพียง ๒๐ ชุด (๑๐% ของจำนวน ๒๐๐ ชุด) การสุ่มแบบนี้มีเหตุผลทางจิตวิทยาว่า ระยะเวลาที่เนิ่นนานออกไปจะทำให้ผู้สัมภาษณ์เกิด โกงได้มากกว่าระยะแรก ๆ ของการออกสัมภาษณ์ สุ่มพบชุดไหน ผู้วิจัยก็ออกไปตรวจ หรือโทรศัพท์ถามทุกรายไป (ผลไม่ปรากฏว่ามีการโกงโดยแน่ชัด แต่มีที่น่าสงสัยอยู่ ๒ ชุด)

(๔) การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ

ข้อกำหนด

๑. ผู้ที่จะตอบสัมภาษณ์ จะต้องเป็นเจ้าของกิจการเท่านั้น ไม่ใช่ผู้ถูกว่าจ้างมา ในฐานะผู้จัดการหรือลูกจ้าง
๒. กรณีที่เป็นหุ้นส่วนกันจะให้หุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งตอบการสัมภาษณ์ก็ได้
๓. สำหรับคู่สามีภรรยาเจ้าของกิจการ ผู้ใดจะเป็นฝ่ายตอบก็ได้
๔. ธุรกิจแห่งนั้น ถ้ามีลูกจ้างควยจะต้องไม่เกิน ๔ คน
๕. การสัมภาษณ์จะใช้วิธีวางแบบไว้ให้กรอกก็ได้ ถ้าจำเป็นควย เหตุผลทางอาชีพและธุรกิจการงาน
๖. แบบสัมภาษณ์อยู่ภายใต้ชื่อกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เป็นเจ้าของงานวิจัย เพื่อผลแห่งการยินยอมตอบ

การเก็บข้อมูลจากคู่มือวางแผนงาน

ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานจัดหางานทั้ง ๕ แห่ง ช่วยสัมภาษณ์ให้บ้าง ส่งแบบสัมภาษณ์ให้กรอกเองบ้างแล้วรับตรวจความครบถ้วน และผู้วิจัยก็สัมภาษณ์เองควย

จำนวนแบบที่ใช้ในแต่ละสำนักงานฯ ใช้ ๓๕ ชุด ๕ แห่ง รวมเป็น ๑๗๕ ชุด

การปฏิบัติเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์ที่พบวามพร่อง

๑. ความจริงแบบสัมภาษณ์มีการตอบบกพร่องหลายชุด ทั้งเกิดจากการเมลอเรอในการสัมภาษณ์และการกรอกแบบรวมทั้งผู้ตอบไม่อยากจะตอบ แต่อย่างไรก็ตามก็เป็นแบบที่ใช้อยู่จริง ๆ มีประมาณ ๒๐ ชุด นอกนั้นเสียเล็ก ๆ น้อย ๆ มีบางชุดที่ผู้วิจัยอยากจะทิ้ง แต่เห็นว่ามีการตอบข้อมูลหลายอย่างเป็นประโยชน์ที่จะนำมาวิเคราะห์ได้ในเรื่องนั้น ๆ เลยต้องเก็บไว้ แล้วลงรหัสไม่ตอบในสภมภ์ที่บกพร่องไปทั้งหมด

๒. ผู้วิจัยได้นำเอาผลจาก pretest ที่ดี ๆ ประมาณ ๑๐ ชุด (จากจำนวน ๒๐ กว่าชุด) เข้ามาร่วมพบด้วย

(หมายเหตุ มีการ pretest ๓ ครั้ง ปรับปรุงและพิมพ์ใหม่ ผู้วิจัยได้ใช้ผล pretest ครั้งที่ ๓ พิมพ์ขึ้นใช้จริงใน ครั้งที่ ๔)

๓. แบบสัมภาษณ์ ๒๐ ชุด ที่นับว่าเสียจริง ๆ นั้น ประกอบด้วยหลายลักษณะรวมกัน มีทั้งผู้ถูกสัมภาษณ์ / กรอกแบบส่งคืนโดยไม่ตอบหรือตอบเพียง ๒ - ๓ ข้อจนใช้ไม่ได้ มีที่สับสนผิดพลาดว่าน่าจะสงสัยจะมีการทุจริต รวมทั้งข้อมูลที่ตกหล่นมากทั้งจากการสัมภาษณ์ไม่ครบถ้วน และการกรอกแบบตกหล่นโดยผู้สัมภาษณ์ไม่ทันได้ตรวจก่อนออกจากบ้าน แบบสัมภาษณ์ที่เสียจริง ๆ ๒๐ ชุด ได้ถูกทิ้งไป

๔. การแก้ไขแบบสัมภาษณ์ที่พอจะแก้ไขให้ใช้ได้ ใช้วิธีพิจารณาจากคำตอบในข้ออื่น ๆ เป็นหลัก กระทำได้หลายชุด แต่สำหรับกรณีที่มีผู้ตอบระบุเลขหมายโทรศัพท์ไว้ด้วย ผู้วิจัยก็ได้โทรศัพท์สัมภาษณ์เพิ่มเติมเป็นรายชุดไป การสัมภาษณ์เพิ่มเติมทางโทรศัพท์ มีทั้งผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงานที่แจ้งที่อยู่ไว้ในแบบสัมภาษณ์

การปฏิบัติเกี่ยวกับการบรรณาธิกรณข้อมูล

๑. ผู้วิจัยเป็นผู้กระทำการบรรณาธิกรณแต่ผู้เดียว (๕๑๕ ชุด) และลงรหัสเองทั้งหมด (กระทำได้ค่อนข้างเร็ว เพราะ format ของแบบสัมภาษณ์เกื้อกูลต่อการลงรหัสและถายรหัสลงแผ่น data coding forms)

๒. การถ่ายตัวเลขนหัสลง data coding forms ได้ใช้ผู้ช่วย
๑ คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ตรวจเช็คความถูกต้องกับผู้เก็บ

๓. การสร้าง code book กระทำขึ้นก่อนและพร้อม ๆ กันไป
กับการลงรหัส

๔. การสุ่มเช็คการถ่ายตัวเลขนหัสลง data coding forms
ใช้วิธีตรวจทุก ๆ ๒๐ ชุด ซึ่งไม่พบว่ามีการลงผิดพลาดแต่อย่างใด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้กระทำขึ้นเพื่อทดสอบสมมติฐาน ซึ่งแบ่งออกเป็นสมมติฐาน หมวด ก, หมวด ข, และ หมวด ค. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีแตกต่างกันไปตามประเภทสมมติฐาน ดังนี้

๑. Percentage เพื่อหา mode ของจำนวนผู้ตอบ ใช้ในการหา
การร้อยละของข้อมูลประเภทปัญหาและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระและ
การว่างงาน (สมมติฐาน หมวด ก)

๒. Chi-square เพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่างในเรื่องที่นำมา
เปรียบเทียบระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน (สมมติฐาน หมวด ข) โดย
การใช้สูตร $\chi^2 = \sum \frac{(O - E)^2}{E}$ สำหรับกรณีทั่วไป และสูตร $\chi^2 =$

$$\frac{(ad - bc)^2 - \frac{1}{2}N}{(a + b)(a + c)(b + d)(c + d)}$$
 ในกรณีที่ตาราง contingency
table เป็น 2 x 2 หรือมี degree of freedom = 1 ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้
ความคลาดเคลื่อน ซึ่งมีอยู่ในสูตรหาค่า Chi-square ตามปกติในกรณีที่ df = 1

ตาราง Contingency 2 x 2 ที่ใช้คือ

	A	B	รวม
X	a	b	a + b
Y	c	d	c + d
รวม	a + c	b + d	N

๓. ใช้วิธี Product-moment correlation coefficient เพื่อหาความสัมพันธ์รายคู่ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งเป็นการประเมินเบื้องต้นก่อนหาความสัมพันธ์พหุคูณ ใช้สูตรในแบบที่ใช้คะแนนคัมแทนค่า คือ¹

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

๔. ใช้ Stepwise multiple regression analysis² เพื่อหาองค์ประกอบหรือกลุ่มขององค์ประกอบ ที่มีผลโดยตรงต่อการอธิบายความแปรปรวนของทัศนคติต่ออาชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน (สมมติฐานหมวด ก.) สมการที่ใช้มีลักษณะดังนี้

$$\hat{Y} = b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_j x_j$$

๑. ล้วน สายยศ และ อังคณา ตันติรัตนานนท์, สถิติวิทยาทางการศึกษา, (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, ๒๕๑๕)

๒. กร. อ่ำรุ่ง จันทวานิช, การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (เอกสารโนเนียว, ๒๕๒๐)

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ ๓ หมวด คือ หมวด ก. ซึ่งเป็นสมมติฐานที่เกี่ยวกับสภาพความเป็นจริง และปัญหาที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ และการว่างงาน หมวด ข. ซึ่งเป็นสมมติฐานที่เกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนตัว (human factors) อันคาดว่าจะมีแตกต่างกันระหว่างผู้ประกอบการอิสระกับผู้ว่างงาน และหมวด ค. ซึ่งเป็นสมมติฐานที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทุกหมู่ ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพอิสระ, ค่านิยมทางศาสนา และจริยธรรม กับตัวแปรทางการศึกษาและภูมิหลังต่าง ๆ

เพราะฉะนั้นในการเสนอผลการวิจัยจึงจะได้กระทำไปตามขั้นตอน ตามหมวดสมมติฐานดังกล่าวข้างต้น โดยแบ่งเป็นผลการวิจัยตอนที่ ๑, ๒ และ ๓ ตามลำดับ

แต่อย่างไรก็ดีในการเสนอผลการวิจัยเฉพาะตอนที่ ๑ นั้น นอกจากจะเป็นการเสนอผลการวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมติฐาน หมวด ก. แล้ว ผู้วิจัยจะได้เสนอข้อมูลเบื้องต้นก่อน โดยที่ข้อมูลนั้น ๆ ไม่ได้มีการตั้งสมมติฐานไว้ เนื่องจากสมมติฐานในงานวิจัยประเภทสำรวจ ไม่นิยมตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นทั่วไป และไม่มีคามจำเป็นจะต้องทำเช่นนั้นด้วย

และเพื่อความสะดวกแก่ผู้อ่านโดยไม่ต้องหยุดวิเคราะห์ตารางตัวเลขเป็นระยะ ๆ อันจะทำให้การพิจารณาขาดช่วง จึงเสนอผลในแบบบรรยายประกอบตัวเลขหมดทั้ง ๓ ตอน และนำตารางข้อมูลไปไว้ในภาคผนวก ส่วนในการแปลและอภิปรายผลได้กำกับหมายเลขตารางที่อ้างถึงไว้ด้วยทุกครั้ง เพื่อผู้อ่านที่สนใจตัวเลขจะได้สืบค้นดูรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวกได้

ความหมายของตัวเลขกำกับตารางเป็นดังนี้ เช่น ตาราง ๔ - ก - ๑ หมายถึงตารางที่ ๑ ของสมมติฐานหมวด ก. (ซึ่งอยู่ในผลการวิจัยตอนที่ ๑) บทที่ ๔, ตาราง ๔ - ข - ๑๐ หมายถึงตารางที่ ๑๐ ของสมมติฐานหมวด ข. (ซึ่งอยู่ในผลการวิจัยตอนที่ ๒) บทที่ ๔, ตาราง ๔ - ค - ๒ หมายถึงตารางที่ ๒ ของสมมติฐานหมวด ค. (ซึ่งอยู่ในผลการวิจัยตอนที่ ๓) บทที่ ๔

ผลการวิจัยตอนที่ ๑

ต่อไปนี้เป็น การเสนอผลการวิจัยตอนที่ ๑ ในส่วนที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นของ ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน และเมื่อจบข้อมูลเบื้องต้นแล้วจึงจะเสนอผลการพิสูจน์ สมมติฐาน ในการเสนอผลการวิจัยตอนที่ ๑ นี้ จะเป็นแบบบรรยาย และอภิปรายประกอบ ตัวเลขเปอร์เซ็นต์และสัดส่วนทั้งหมด

ก. ข้อมูลเบื้องต้น

๑. ภูมิหลัง

๑.๑ ระดับอายุ ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่อยู่ในวัย ๓๖ - ๔๕ ปี แต่ผู้ว่างงานอยู่ในวัย ๑๕ - ๒๕ ปี (ตาราง ๔ - ก - ๒๐) ซึ่งเป็นวัยที่อ่อนกว่า มาก ผลที่ปรากฏออกมาเช่นนี้อาจแปลความหมายได้ว่า ผู้ว่างงานส่วนใหญ่คือผู้ที่เพิ่งออกจาก ระบบการศึกษา หรือไม่ก็เป็นผู้ที่อยู่ในวัยเรียนแต่ไม่ได้เรียน ส่วนวัยของผู้ประกอบอาชีพ อิสระซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัย ๓๖ - ๔๕ ปี (๓๕.๔๒%) และ ๒๖ - ๓๕ ปี (๓๒.๖๗%) นั้น เป็นระยะที่พ้นวัยเรียนแล้ว ทำให้เกิดความจำเป็นและความบีบคั้นให้ต้องจับอาชีพอย่างใด อย่างหนึ่งเพื่อเลี้ยงชีวิต

๑.๒ เพศ ทั้งผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงานเป็นชายมากกว่าหญิง (ตาราง ๔ - ก - ๒๑) และในประเด็นนี้ ผู้วิจัยไม่ได้สรุปอย่างจริงจังไม่อาจสรุป ได้ว่า โดยทั่วไปแล้วเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่ แต่ก็น่าสังเกตว่าอาชีพอิสระต้องใช้ความ อุตสาหวิริยะและความเห็นคเห็น้อยอาจทำให้เพศชายมีแนวโน้มจำนวนมากกว่าก็ได้ ส่วนผู้ ว่างงานนั้น ผู้วิจัยก็ถือเอาเฉพาะผู้ที่ไปแสดงความจำนงหางานทำที่สำนักจัดหางาน กรม แรงงานเท่านั้น และผู้ชายอาจไปหางานมากกว่าผู้หญิงก็ได้

๑.๓ สถานภาพสมรส ผู้ว่างงานส่วนมากที่สุดถึง ๕๒.๔๖% เป็นโสด ในขณะที่ผู้ประกอบอาชีพอิสระเป็นโสดเพียง ๓๐% (ตาราง ๔ - ก - ๒๒) ตัวเลขนี้ยืนยันสอดคล้องกับวัยของผู้ว่างงาน ซึ่งอายุน้อยยังเป็นส่วนใหญ่ จึงยังทรง ความเป็นโสดอยู่ ส่วนผู้ประกอบอาชีพอิสระเป็นผู้มีวัยกลางคน จึงมักจะมีครอบครัวแล้ว

๑.๔ การเกิดใน - นอกเขตเทศบาล เรื่องที่น่าสนใจไม่ยิ่งหย่อนกว่าเรื่องอื่น ๆ ก็คือ ผู้ว่างงานส่วนใหญ่เกิดนอกเขตเทศบาล และผู้ประกอบการอาชีพอิสระเกิดอยู่ในเขตเทศบาล (ตาราง ๔ - ก - ๒๓) ทำให้มองเห็นได้ว่าโอกาสแห่งการประกอบอาชีพอิสระมักจะเปิดไว้ให้แก่ผู้เกิดในเขตเทศบาลมากกว่า ทั้งนี้อธิบายได้ว่าเนื่องจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมในเมืองย่อมส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระดีกว่านอกเมืองนั่นเอง

✓ ๑.๕ อาชีพของบิดามารดา บิดามารดาของผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ค้ายา แต่บิดามารดาของผู้ว่างงานทำนา ทำสวน ถึงแม้จะประกอบอาชีพค้าขายอยู่มาก แต่ก็ถือว่ามีส่วนน้อยกว่าบิดามารดาผู้ประกอบอาชีพอิสระมาก (ตาราง ๔ - ก - ๒๔) ปรากฏการณ์เช่นนี้ทำให้คาดคะเนได้ว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระย่อมได้รับการอบรมสั่งสอนและมีประสบการณ์การค้าขายหรือประกอบธุรกิจมากกว่าผู้ว่างงาน

อนึ่ง เมื่อพิจารณาถึงอาชีพอื่นของบิดามารดาของผู้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะอาชีพรับราชการ ตัวเลขในตาราง ๔ - ก - ๒๔ แสดงให้เห็นว่า บิดามารดาของผู้ประกอบอาชีพอิสระรับราชการเพียง ๒.๓๖% ในขณะที่บิดามารดาของผู้ว่างงานรับราชการมากกว่าถึง ๒๔.๒๐% ทำให้คาดคะเนได้เช่นเดียวกันว่า ผู้ว่างงานมีแนวโน้มที่อยากจะเข้ารับราชการมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งย่อมหมายถึงโอกาสที่ผู้ว่างงานจะมีมากกว่าด้วย เพราะตำแหน่งงานราชการมีน้อยมาก เมื่อเทียบกับแรงงานทั้งหมดของประเทศ (national labor force) ซึ่งมีถึง ๒๐ ล้านคน (อ้างอิงในเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ ๒)

๑.๖ เชื้อชาติ แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง ๒ กลุ่ม เป็นคนมีสัญชาติไทยทั้งหมด ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นสัมภาษณ์ไว้ในลักษณะสืบค้นเชื้อชาติ โดยไม่สนใจสัญชาติว่าเป็นชาติใด เพื่อจะยืนยันความเชื่อของคนทั่วไป รวมทั้งผู้วิจัยกล่าวว่า จำนวนคนจีนที่ค้าขายหรือประกอบธุรกิจมีมากกว่าคนไทย

ผลปรากฏว่า มีคนจีนอยู่ในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ ๒๑% แต่มีคนจีนในกลุ่มผู้ว่างงานเพียง ๔% แสดงว่าในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระนั้นจะพบคนเชื้อชาติจีนมากกว่าในกลุ่มผู้ว่างงานประมาณเกือบ ๓ เท่า

ส่วนเชื้อชาติอื่น ๆ นั้นไม่พบในการวิจัยนี้ (๔ - ก - ๒๕)

๒. การศึกษาและประสบการณ์

๒.๑ การศึกษาในระบบ กล่าวโดยสรุปผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา ในขณะที่ผู้ว่างงานมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และมีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีผู้ที่ไม่ได้เข้าโรงเรียนเลยถึง ๑๐% แต่ในกลุ่มผู้ว่างงานกลับไม่มีเลย (ตาราง ๔ - ก - ๓๓)

อนึ่ง หากจะพิจารณาถึงอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นประเภทการศึกษาที่มุ่งสร้างทักษะเชิงอาชีพให้แก่ผู้เรียนก็ปรากฏว่า ผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่จบระดับอาชีวศึกษา (ม.ศ. ๖) มีเพียง ๓.๗% ในขณะที่ผู้ว่างงานมีมากกว่าถึง ๒๑.๑๘%

ตัวเลขนี้แสดงว่าผู้ว่างงานนอกจากจะได้รับการศึกษาสูงกว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระแล้ว ยังได้รับการฝึกอบรมหรือปลูกฝังวิชาชีพจากระบบการศึกษามากกว่าอีกด้วย

๒.๒ การศึกษานอกระบบ พิจารณาจากตาราง ๔ - ก - ๒๖ จะเห็นได้โดยสรุปว่า ผู้ว่างงานได้รับการศึกษาในโรงเรียนมากกว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระ และผู้ประกอบการอาชีพอิสระได้รับการศึกษานอกโรงเรียนมากกว่าผู้ว่างงาน

และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแหล่งที่ผู้ตอบได้ทักษะอาชีพแล้ว ก็พบว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระอาศัยการฝึกฝนตนเองมากที่สุด (ซึ่งอาจได้จากรอบครัว เพื่อนฝูง และอื่น ๆ) (ตาราง ๔ - ก - ๒๕)

➢ สำหรับประเด็นแหล่งทักษะจากครอบครัวและบิดามารดา นั้น ปรากฏว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระได้อาศัยบิดามารดาสั่งสอนอบรมเกี่ยวกับทักษะอาชีพ ๑๘% ในขณะที่ผู้ว่างงานได้เพียง ๕.๓๘% (ตาราง ๔ - ก - ๒๕)

๒.๓ ทักษะอาชีพ ในประเด็นนี้ ปรากฏว่า ผู้ว่างงานมีทักษะอาชีพไม่แตกต่างจากผู้ประกอบการอาชีพอิสระเท่าใดนัก (ตาราง ๔ - ก - ๓๔) ผลที่ปรากฏเช่นนี้มีเหตุผลเชื่อได้ว่าการทำงานหาได้เกิดจากการขาดทักษะอาชีพเสมอไปไม่ หากเกิดจากสาเหตุอื่นประกอบกันอย่างสำคัญ ซึ่งจะได้ทำการวิเคราะห์ต่อไปอีก โดยเฉพาะในผลการวิจัยตอนที่ ๒ เพราะตัวเลขที่ปรากฏตามตารางนี้ยังสรุปไม่ได้แน่ชัดนัก

๒.๔ ประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียน จากการวิเคราะห์ ตาราง ๔ - ก - ๓๕ ปรากฏว่า ผู้ว่างงานส่วนใหญ่เมื่ออยู่ในโรงเรียนเคยได้รับการ จูงใจ สั่งสอนจากครู อาจารย์บ้าง จากหลักสูตรแบบเรียนบ้าง จากเพื่อนฝูงในโรงเรียน บ้าง และจากนิทรรศการในโรงเรียน มากกว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งนับเป็นสิ่งที่ผิดจาก ที่ผู้วิจัยคาดคะเนไว้ว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระน่าจะได้รับการจูงใจในเรื่องนี้มากกว่า

ตัวเลขจากตารางนี้ยังอธิบายได้ต่อไปว่า ระบบโรงเรียนหรือนัยหนึ่งการเรียนการสอนในโรงเรียนในปัจจุบันนี้ไม่ได้มีผลต่อการส่งเสริมหรือสร้างแรง จูงใจต่อการประกอบอาชีพอิสระแต่อย่างใด แต่ก็นำคิดต่อไปว่า ในการศึกษาอบรมผู้เรียน อาจไม่ได้รับการจูงใจมากเท่าที่ควรก็ได้

นอกจากนั้นเมื่อวิเคราะห์ตาราง ๔ - ก - ๓๖ ต่อไปอีกก็จะยิ่ง ยืนยันสนับสนุนข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้มากยิ่งขึ้น กล่าวคือ เมื่อครั้งอยู่ในโรงเรียน จำนวนผู้ว่าง งานที่เคยได้รับการพาไปชมโรงงานหรือสถานธุรกิจมีมากกว่าจำนวนผู้ประกอบอาชีพอิสระ ในสัดส่วนถึง ๒๑ : ๕

๓. ทัศนคติต่ออาชีพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพ นี้อาจถือเป็นการวิเคราะห์เบื้องต้น เพื่อให้รู้ทิศทางของการเลือกอาชีพของกลุ่มผู้ตอบทั้ง ๒ กลุ่ม จากคำถามที่ว่าในชีวิตของผู้ตอบนั้นคิดว่าความมีชื่อเสียงเกียรติยศ กับความมั่งคั่งอย่าง ไหนจะดีกว่ากัน ซึ่งผลปรากฏว่า ผู้ตอบทั้ง ๒ กลุ่ม มีความเห็นว่าความร่ำรวยเป็นสิ่งที่น่าปรารถนามากกว่าเกียรติยศชื่อเสียง (ตาราง ๔ - ก - ๓๗) แม้ว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระ ที่มีความเห็นอย่างนี้จะมีจำนวนสูงกว่าผู้ว่างงาน (๕๗.๗๘% : ๔๓.๗๕%)

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามว่า ชอบรับราชการหรือทำงานบริษัทมาก กว่า หรือไม่ชอบทั้งสองอย่าง โดยที่ผู้วิจัยตั้งเกณฑ์ไว้ว่าผู้ที่ตอบว่าไม่ชอบทั้ง ๒ อย่าง จะถือ ว่ามีทัศนคติในแง่ลบไปในทางประกอบอาชีพอิสระ ผลปรากฏว่าจำนวนผู้ประกอบอาชีพอิสระ ที่ตอบว่าไม่ชอบทั้งสองอย่างมีมากกว่าจำนวนผู้ว่างงาน เป็นสัดส่วนถึง ๕ : ๑ (ตาราง

ยิ่งกว่านั้นผู้วิจัยยังได้ตั้งคำถามสืบค้นผู้ประกอบอาชีพอิสระกลุ่มเดียว ที่ตอบว่าชอบประกอบอาชีพอิสระว่า ชอบอาชีพนั้น ๆ มาก่อนหรือหลังจากที่มาประกอบอาชีพ นั้นแล้ว ซึ่งก็ได้รับคำตอบว่าชอบมาก่อน คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ ๕๔.๕๖ และที่ตอบว่าชอบ หลังจากประกอบอาชีพ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ ๔๑.๑๔ (ตาราง ๔ - ก - ๔๒)

กล่าวโดยสรุปก็พอจะมองเห็นได้ว่า หัตถนคติต่ออาชีพของผู้ประกอบอาชีพ อิสระซึ่งเป็นไปในทางที่ไม่เลื่องงาน มีโอกาสประกอบอาชีพอิสระมากกว่า แม้จะเป็นการ ประเมินอย่างหยาบ ๆ และเป็นการประเมินผลการวิจัยตอนที่ ๑ ซึ่งเป็นเพียงการประเมิน เบื้องต้นก็ตาม

ข้อที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือ ผู้ตอบทั้ง ๒ กลุ่ม ต่างก็เห็นพ้อง ต้องกันว่า ความร่ำรวยมีความสำคัญและน่าปรารถนามากกว่าชื่อเสียงเกียรติยศ ซึ่งเมื่อเป็น เช่นนั้นก็คิดต่อไปว่า ถ้าผู้ว่างงานได้รับข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับรายได้จากการประกอบอาชีพ อิสระซึ่งมากกว่าอาชีพรับราชการ หรืองานรับจ้างอื่น ๆ ตลอดจนได้รับการอบรมปลูกฝัง หัตถนคติต่ออาชีพเสียใหม่แล้ว ก็น่าที่จะทำให้ผู้ว่างงานมุ่งประกอบอาชีพอิสระมากขึ้นแทนการ มุ่งรับราชการ หรือทำงานรับจ้างอื่น ๆ และก็ไม่อาจจะหางานนั้น ๆ ได้

๔. เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ ความช่วยเหลือที่ผู้ว่างงานได้รับ มีประเด็นที่น่าสนใจ ที่ผู้วิจัยใครจะนำเสนอ ๓ ประเด็นคือ ผู้ว่างงานที่มาขึ้นความจำนงหางานทำ ๓ สำนักจัดทา งาน กรมแรงงาน นั้น มีผู้ใดเป็นผู้ช่วยเหลือทางการเงินในขณะว่างงานหรือมีรายได้เลี้ยง ชีวิตจากทางใดบ้าง ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่า ตามปกติแล้วมนุษย์เราจะอยู่โดยไม่มีรายได้เลยย่อม ไม่ได้

แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ว่างงานที่ตอบว่าไม่ได้รับการช่วยเหลือทาง การเงินจากทางใดเลย มีประมาณ ๕% (ดูภาคผนวก ข. ข้อ ๖๔) ส่วนที่มีรายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ จากการรับจ้างทำงานมีเป็นจำนวนน้อยมาก จึงน่าสงสัยว่าคำตอบที่ว่าไม่มีผู้ใดช่วย เหลือทางการเงินเลยนั้นจะเป็นความจริงเพียงใด เพราะผู้ตอบอาจต้องการสร้างภาพพจน์ ให้ผู้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่แรงงานและเป็นผู้วิจัยเรื่องนี้เอง เห็นว่าผู้ว่างงานเดือดร้อน มาก จะให้พยายามหาทางช่วยเหลือ อย่างไรก็ตามก็ หากคำตอบนี้เป็นความจริงอยู่บ้างแล้ว ก็

นึกว่าการที่ผู้ว่างงานต้องประสบกับความเลิกร้อนแสนสาหัสเช่นนี้เป็นระยะเวลาหลายเดือนหรือหลายปี และเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปี ย่อมจะเป็นอันตรายต่อความสงบสุขและเสถียรภาพของชนในสังคมนั้นเองอย่างไม่มีทางจะหลีกเลี่ยงได้

๔.๒ รายได้ของผู้ว่างงาน นอกจากคำถามเกี่ยวกับผู้ช่วยเหลือในเวลาว่างงานแล้ว ผู้ตอบยังได้ตอบคำถามเกี่ยวกับรายได้ประจำซึ่งอาจมีอยู่บ้างในขณะที่ว่างงาน (มาแสวงหางานทำที่สำนักจัดหางานของกรมแรงงาน) ผลปรากฏว่า ผู้ว่างงานส่วนใหญ่ (๔๐%) ไม่มีรายได้ประจำจากทางใด ส่วนผู้ที่มีรายได้ประจำจากการรับจ้างได้เป็นครั้งคราวบ้าง จากบิดามารดาบ้าง และจากการค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ บ้าง มีเป็นจำนวนน้อยมาก (ดูภาคผนวก ข. ข้อ ๗๔)

๔.๓ งานที่ผู้ว่างงานทำหรือเคยทำ ผู้ว่างงานที่มาหางาน ณ สำนักจัดหางานของกรมแรงงาน ส่วนใหญ่เป็นผู้ว่างงานจริง ๆ คือไม่มีงานทำเลย ในขณะที่มาหางาน และยังไม่เคยทำงานใดมาก่อนด้วย (๕๗%) (ดูภาคผนวก ข. ข้อ ๖๕) สำหรับผู้ที่มีงานประจำอยู่แล้ว เช่น รับราชการบ้าง ทำงานบริษัทบ้าง และต้องการเปลี่ยนงานใหม่ มีเป็นจำนวนน้อยมาก

๔.๔ การเคยว่างงานของผู้ประกอบอาชีพอิสระ ต่อคำถามกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระว่าเคยว่างงานหรือไม่ ผลปรากฏว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ (๔๕%) ไม่เคยประสบภาวะการว่างงานมาก่อนประกอบอาชีพ ส่วนที่เคยนั้นมีเป็นจำนวนน้อย (๑๕%) (ดูภาคผนวก ข. ข้อ ๕๖)

ในกรณีนี้อาจอธิบายได้ว่า ผู้ว่างงานที่หันมาประกอบอาชีพอิสระมีจำนวนไม่มากนัก เพราะจากการพิจารณาคำตอบทำให้เข้าใจได้ว่า ก่อนที่ผู้ประกอบอาชีพอิสระจะมาประกอบอาชีพอิสระ คงจะต้องประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งมาก่อนอย่างแน่นอน (พิจารณาจากคำตอบที่ว่าไม่เคยว่างงาน)

ข. ผลการพิสูจน์สมมติฐาน

ต่อไปนี้เป็นผลการพิสูจน์สมมติฐานหมวด ก. ที่ตั้งไว้ในบทที่ ๑

๑. สมมติฐานที่ ๑ ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระมานานไม่น้อยกว่า ๕ ปี

ผลจากการวิเคราะห์ความตาราง ๔ - ก - ๑ ปรากฏว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ (๓๔.๕๐%) ประกอบอาชีพอิสระมานานระหว่าง ๕ - ๑๐ ปี ไม่ว่าจะพิจารณาแยกหรือไม่แยกกับทักษะ (ปริญญา, อาชีวะ, สามัญ) เป็นการพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าถูกต้องเป็นจริง

เมื่อพิจารณาตามตารางนี้จะพบว่าผู้ที่เพิ่งเริ่มประกอบอาชีพอิสระเป็นส่วนน้อย (๕.๔๗%) และผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระมานานตั้งแต่ ๒๐ ปีขึ้นไป มีน้อยที่สุดเช่นกัน (๕.๔๖%)

อย่างไรก็ดี ผู้ที่ประกอบอาชีพมานานระหว่าง ๑ - ๕ ปี ก็นับว่ามีเปอร์เซ็นต์สูง (๒๕.๐๓%) รองลงมาจากช่วง ๕ - ๑๐ ปี

ข้อที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่ง จากตาราง ๔ - ก - ๑ คือกลุ่มผู้ตอบทั้ง ๓ ระดับทักษะ (ปริญญา, อาชีวะ, สามัญ) ต่างก็มีเปอร์เซ็นต์ใกล้เคียงกันในระยะเวลาที่ประกอบอาชีพ

คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ ๔ คน จากจำนวนตัวอย่าง ๓๔๕ คน

* สมมติฐานที่ ๒ ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระอย่างใดอย่างหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว

ผลจากการวิเคราะห์ความตาราง ๔ - ก - ๒ ปรากฏว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระเกือบทั้งหมด (๙๗.๐๔%) ประกอบอาชีพนั้น ๆ แต่เพียงอย่างเดียว เป็นการพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าเป็นจริง ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพในเวลาเดียวกัน ๒ หรือ ๓ อย่างนั้น มีจำนวนน้อยมาก (๒.๓% และ ๐.๕๔% ตามลำดับ)

กลุ่มผู้ตอบทั้ง ๓ ระดับทักษะ (ปริญญา, อาชีวะ, สามัญ) ที่ประกอบอาชีพอิสระเพียงอย่างเดียว นับว่ามีเปอร์เซ็นต์ที่ใกล้เคียงกันมาก (๙๗.๙๖, ๙๘.๓๒, และ ๙๕.๕๔ ตามลำดับ)

คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ ๓ คน จากจำนวนตัวอย่าง ๓๔๕ คน

* สมมติฐานที่ ๓ ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ไม่ยอมรับราชการหรือเกยพำงานบริษัทมาก่อน

ผลจากการวิเคราะห์ตามตาราง ๔ - ก - ๓ ปรากฏว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ (๔๕.๗๖%) ไม่ได้รับราชการ, องค์การรัฐวิสาหกิจ, หรือทำงานบริษัท, ห้างร้าน และนอกจากปัจจุบันจะไม่ได้ประกอบอาชีพรับจ้างถึงกล่าวแล้ว ในอดีตก็ไม่เคยได้ประกอบอาชีพนั้น ๆ ด้วย ถูกต้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ข้อแตกต่างในเรื่องนี้คือ กลุ่มผู้ตอบที่มีทักษะระดับอุดมศึกษาที่ไม่เคยประกอบอาชีพประเภทรับจ้าง (รับราชการ, บริษัทฯ ฯลฯ) มีเปอร์เซ็นต์ค่ากว่าระดับอื่น ๆ ซึ่งหมายถึงว่ากลุ่มผู้จบปริญญาโททำงานมาก่อนดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ รองลงมาคือกลุ่มอาชีพวะ ส่วนกลุ่มที่ไม่เคยประกอบอาชีพอื่นเลยมากที่สุดคือกลุ่มสามัญฯ

คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ผู้ที่ไม่เคยประกอบอาชีพเลยตามลำดับ ระดับทักษะได้ดังนี้คือ ๒๓.๐๕%, ๔๓.๖๕, และ ๕๓.๗๑%

สำหรับผู้ตอบที่ตอบว่าปัจจุบันยังรับราชการหรือทำงานบริษัทอยู่ด้วยพร้อม ๆ กันกับการประกอบอาชีพอิสระ จำแนกตามลำดับความมากมาย คือ ๑๔.๕๖%, ๕.๗๗%, และ ๓.๗๗% ตามลำดับระดับทักษะ (ปริญญา, อาชีพวะ, สามัญฯ) ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มปริญญาที่ทำงานอาชีพอื่นด้วยมีมากกว่ากลุ่มอื่นอีก ๒ กลุ่ม)

... ค่าถามนี้มีผู้ไม่ตอบ ๓๖ คน จากจำนวนตัวอย่าง ๓๔๕ คน

๔ สมมติฐานที่ ๔ ผู้ประกอบอาชีพอิสระไม่ต้องพึ่งงานรับจ้างอื่น ๆ อีกก็สามารถเลี้ยงตัวเองได้

ผลจากการวิเคราะห์ตามตาราง ๔ - ก - ๔ ปรากฏว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ (๒๗.๕๔%) ประกอบอาชีพอิสระอย่างเดียวอย่างหนึ่ง (พิจารณาจากตาราง ๔ - ก - ๒ ประกอบ) เพียงอย่างเดียวก็สามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ ส่วนผู้ที่ต้องพึ่งงานรับจ้างอย่างอื่นอีกมีเพียง ๑๔.๔๔% และจากจำนวนนี้ กลุ่มที่ไร้ทักษะอาชีพมีจำนวนมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ แต่ไม่ได้หมายความว่ากลุ่มไร้ทักษะ (สามัญฯ) ส่วนใหญ่พึ่งอาชีพอิสระแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้

เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มผู้ตอบที่ตอบว่าไม่ต้องพึ่งงานประจำอย่างอื่น กับกลุ่มที่ตอบว่าต้องพึ่งงานประจำอย่างอื่น มีสัดส่วนที่แตกต่างกันอย่างมาก (๒๗.๕๔% : ๑๔.๔๔%) จึงสรุปได้ว่า สมมติฐานข้อนี้เป็นจริง

... ค่าถามนี้มีผู้ไม่ตอบ ๑๑ คน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๓๔๕ คน

* สมมติฐานที่ ๕ ปัญหาและอุปสรรคที่ผู้ประกอบการอาชีพอิสระส่วนใหญ่
ประสบคือ ทุนค่าเนิการ การขาดข้อมูลอาชีพ และทักษะมากกว่าเรื่องอื่น ๆ

ผลจากการวิเคราะห์ตามตาราง ๔ - ก - ๕.๑ ปรากฏว่าผู้ประกอบการ
อาชีพอิสระส่วนใหญ่ (๖๐.๒๙%) ไม่มีปัญหาหรืออุปสรรคในการประกอบอาชีพ ส่วนที่ตอบว่า
มีปัญหาในการประกอบอาชีพมี ๓๙.๗๑% (หรือ ๑๓๗ คน) ซึ่งถือได้ว่าผลที่ปรากฏจากการ
วิจัยนี้เป็นการตรงข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และที่คนทั่วไปอาจจะเข้าใจกันคือเดิมเชื่อว่าผู้
ประกอบอาชีพอิสระจะประสบปัญหาค่าเนิการเงินทุนและทักษะหรือข้อมูลอาชีพ

แม้กระนั้นก็ตาม คำถามนี้อาจจะยังสรุปลงไปได้แน่ชัดว่า ผู้ประกอบ
อาชีพอิสระส่วนใหญ่ไม่ประสบกับปัญหาอุปสรรคจริงหรือ เพราะผู้ตอบอาจไม่เข้าใจคำว่าปัญหา
อุปสรรค ซึ่งมีอยู่หลายนัย และผู้วิจัยก็ไม่ได้กำหนดประเด็นไว้แน่ชัด เช่นเป็นปัญหาในปัจจุบัน
หรือเคยเป็นปัญหาในอดีต หรืออาจเกิดขึ้นในอนาคต ในแง่มุมต่าง ๆ กันก็เป็นได้

อย่างไรก็ดี กลุ่มผู้ที่ตอบว่ามีปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพอิสระ
ซึ่งมีจำนวน ๑๓๗ คน (๓๙.๗๑%) ก็ได้จำแนกประเภทปัญหาไว้ (ตาราง ๔ - ก - ๕.๒)
ตามลำดับความมากน้อยหนักเบาของปัญหาดังนี้

- มีปัญหาเศรษฐกิจฝืดเคืองทำให้ต้นทุนราคาของที่นำมาขายหรือ
ประกอบการผลิตแพงขึ้น ทำให้ขายยาก (๓๙.๔๑%)
- ขาดเงินทุนหมุนเวียน หมุนเงินไม่ทัน ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวโยงกับปัญหา
แรก (๒๑.๑๗%)

* - ทำเลประกอบธุรกิจไม่ดี (๑๐.๕๕%)

- ฯลฯ

คำตอบนี้สรุปได้ว่า แม้ในกลุ่มผู้ตอบที่บอกว่าประสบปัญหาในการประกอบ
อาชีพ แต่ก็เห็นได้ว่าหาใช่ปัญหาเรื่องการขาดเงินลงทุนโดยตรงไม่ แต่กลับเป็นปัญหาที่เนื่อง
มาจากการขายไม่คล่อง เศรษฐกิจทั่วไปฝืดเคือง ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียน

นอกจากนี้จากตาราง ๔ - ก - ๕.๒ แสดงว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระ
ระดับอุดมศึกษา (ปริญญา, อนุปริญญา) ประสบปัญหาเรื่องการขาดเงินทุนมากกว่าผู้ประกอบการ
อาชีพอิสระระดับอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขนาดของการประกอบการของผู้ตอบระดับปริญญา
มักจะมีขนาดที่ต้องใช้เงินลงทุนมากกว่าระดับอื่น ๆ ก็ได้

ประเภทปัญหาที่ประสบไม่เกี่ยวกับเรื่องการขาดข้อมูลอาชีพและทักษะ
แต่อย่างใด ซึ่งเป็นเพราะว่าคำถามในแบบสัมภาษณ์ไม่จูงใจให้ผู้ตอบได้สนใจในประเด็นทั้ง
๒ นี้ สมมติฐานที่ตั้งไว้จึงถูกแค่เพียงบางส่วนเท่านั้น (เฉพาะผู้ที่ตอบว่ามีปัญหาและอุปสรรค)

* สมมติฐานที่ ๒ วิธีการเริ่มต้นอาชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระ อาศัย
ความช่วยเหลือจากบิดามารดา, ญาติพี่น้อง และการกู้เงินมาดำเนินการเป็นส่วนใหญ่

ผลจากการวิเคราะห์ตามตาราง ๔ - ก - ๒ ปรากฏว่าวิธีการเริ่มต้น
อาชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระมีหลายลักษณะแตกต่างกันไป แต่ที่นับว่ามีบทบาทที่ทำให้การ
เริ่มต้นธุรกิจเป็นผลสำเร็จคือ บิดามารดา (๓๗.๑๑%) และการเริ่มกู้เงินมาดำเนินการ แต่
เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มที่มีทักษะระดับอุดมศึกษา อาศัยบิดามารดา ญาติพี่น้อง ช่วยเหลือมาก
ที่สุด (๔๒.๕๕%) และยังมีอาศัยตนเองมากกว่ากลุ่มอื่นด้วย (๒๓.๔๑%) ส่วนการกู้เงิน
หรือหยิบยืมเงินจากผู้อื่นมาลงทุนเริ่มกิจการนั้น กลุ่มสามัญฯ กระทำมากที่สุด (๑๖.๓๖%)

ข้อที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคือ คำถามถึงวิธีการเริ่มต้นอาชีพนี้ยาก
แก่การตอบและคำตอบในเรื่องหนึ่งก็อาจพาดพิงไปสู่เรื่องอื่น ๆ ได้ จึงไม่อาจแยกแยะได้
ชัดเจน แต่ถึงกระนั้นก็ตาม ถ้ารวมเอาคำตอบเกี่ยวกับวิธีเริ่มต้นอาชีพ (ยกเว้นคำตอบบิดา
มารดา ญาติ ช่วยเหลือ) อื่น ๆ ทั้งหมดแล้วก็จะมากกว่าบิดามารดา ญาติพี่น้องช่วย (๑๐๐% -
๓๗.๑๑% = ๖๒.๘๙%)

คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ ๒๗ คน จากจำนวนตัวอย่าง ๓๔๕ คน
ผลการวิเคราะห์เป็นการพิสูจน์สมมติฐานว่าเป็นจริง เมื่อพิจารณา
ตามสัดส่วนของวิธีการเริ่มต้นอาชีพ (ดูตาราง ๔ - ก - ๒)

* สมมติฐานที่ ๓ สิ่งผลักดันให้ผู้ประกอบอาชีพอิสระหันมาประกอบอาชีพ
อิสระคือ การขาดความรู้ที่เป็นคุณสมบัติในการ เข้ารับราชการหรือเข้าทำงานบริษัท

ผลจากการวิเคราะห์ตามตาราง ๔ - ก - ๓.๑ ปรากฏว่า ผู้ประกอบ
อาชีพอิสระส่วนใหญ่ (๙๔.๔๙%) ไม่มีสิ่งผลักดันหรือกระตุ้นให้มาประกอบอาชีพอิสระเป็นพิเศษ
ส่วนที่ตอบว่ามีสิ่งผลักดัน มีเพียง ๒๕.๕๑% คือมีจำนวนเพียง ๔๔ คนเท่านั้น และจำนวน ๔๔
คนนี้จะนำไปวิเคราะห์แยกแยะประเภทสิ่งผลักดันต่อไปในตาราง ๔ - ก - ๓.๒

✕ ผลจากการวิเคราะห์ตามตาราง ๔ - ก - ๗.๒ พบว่าสิ่งผลักดัน
ผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่สำคัญที่สุดคือ ความยากจน และแรงสนับสนุนจากบิการมารคา ซึ่ง
ผู้ประกอบการอาชีพอิสระอยู่ก่อน เปรียบเช่นความยากจนกับบิการมารคาผู้ประกอบการอาชีพอิสระอยู่ก่อน
มีความใกล้เคียงกันมาก คือระหว่าง ๒๔.๕๑% กับ ๒๗.๒๗%

อย่างไรก็ดีก็ยังนับว่าสิ่งกระตุ้นมีเพียงเล็กน้อย เพราะผู้ตอบส่วนใหญ่
(๗๔.๕๕%) ตอบว่าไม่มีสิ่งกระตุ้นพิเศษ

น่าสังเกตว่าเฉพาะกลุ่มทักษะระดับสามัญฯ (ไร้ทักษะอาชีพ) เท่านั้น
ที่ความยากจนเป็นแรงผลักดันมากที่สุด ส่วนอีก ๒ กลุ่มที่เหลือคือกลุ่มที่มีระดับทักษะอุดมศึกษา
และอาชีวฯ มีเหตุผลสำคัญที่สำคัญที่สุดคือ บิการมารคา ผู้ประกอบการอาชีพอิสระอยู่ก่อน และมีความ
ยากจนเป็นแรงผลักดันรองลงไป

ในประเด็นนี้อาจแปลความหมายได้ว่า กลุ่มอุดมศึกษาและกลุ่มอาชีวศึกษา
ซึ่งมีปัญหาเรื่องทุนมากกว่ากลุ่มสามัญฯ (ดูตาราง ๔ - ก - ๕.๒) ย่อมได้แรงสนับสนุนจาก
บิการมารคา ซึ่งผู้ประกอบการอาชีพอิสระอยู่ก่อนมากกว่ากลุ่มสามัญฯ

ตัวเลขในตารางนี้ไม่พิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้เพราะไม่มีผู้ใดเลยที่ตอบว่า
เพราะไม่มีความรู้ความสามารถไปประกอบอาชีพอื่น จึงหันมาประกอบอาชีพอิสระ ทั้งนี้ น่าจะ
เป็นเพราะประเด็นคำถามไม่ได้เน้นไปในทางสืบค้นความสามารถทางด้านทักษะอาชีพ

แต่อย่างไรก็ดี ก็แสดงให้เห็นว่ากลุ่มสามัญฯ ได้รับแรงผลักดันประเภท
"บิการมารคาผู้ประกอบการอาชีพอิสระอยู่ก่อน" น้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ และต้องช่วยตัวเองมากที่สุดในการ
เริ่มต้นประกอบอาชีพอิสระ

* ~~สมมติฐานที่ ๔~~ ผู้ว่างงานส่วนใหญ่ยังไม่เคยหางานอาชีพอื่น (ที่นอก
เหนือจากอาชีพอิสระ) มาก่อน

ผลจากการวิเคราะห์ตามตาราง ๔ - ก - ๕ ปรากฏว่า ผู้ว่างงาน
ส่วนใหญ่ (ทั้ง ๓ ระดับทักษะ) ไม่ได้ทำและไม่เคยทำอาชีพอื่นมาก่อน (๕๗.๒๓%) เป็นการ
พิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้

นำสังเกตว่าผู้ที่กำลังรับราชการอยู่ด้วยหรือแม้แต่เคยรับราชการมาก่อน มีจำนวนน้อยมาก (๓.๗๔% และ ๕.๐๓%) แสดงให้เห็นข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า อาชีพราชการมีความมั่นคง สะดวกสบาย มากกว่างานบริษัท ห้างร้าน จึงไม่มีใครมีใครออกมากเหมือนงานบริษัท (๒๔.๓๐%) ไม่ว่าจะพิจารณาตารางนี้ในแง่รวมหรือแยกระดับทักษะ

คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ ๑๑ คน จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด

๑๗๐ คน

* สมมติฐานที่ ๕ ผู้ว่างงานส่วนใหญ่ใช้เวลาหางานมานานไม่น้อยกว่า

๖ เดือน

ผลจากการวิเคราะห์ตามตาราง ๔ - ก - ๕ ปรากฏว่าผู้ว่างงานส่วนใหญ่ใช้เวลาหางานมานานไม่ถึง ๖ เดือน (๗๐.๕๓%) เป็นการแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ระยะเวลาการเริ่มหางานหรือเริ่มว่างงานจนถึงวันที่ถูกสัมภาษณ์นั้น เป็นเวลาไม่นานอย่างที่ตั้งสมมติฐานไว้ ตามตัวเลขในตารางนี้อาจพิจารณาได้ว่า การที่ผู้ว่างงานยังใช้เวลาหางานเพียงไม่กี่เดือนเช่นนี้ เป็นเพราะก่อนหน้านี้จะออกหางานคงอยู่ในระบบการศึกษา (พิจารณาจากระดับอายุของผู้ว่างงานด้วย จากตาราง ๔ - ก - ๒๐) ส่วนที่ออกมาแล้ว โดยเฉพาะที่ว่างงานอยู่นานกว่า ๑ ปีขึ้นไป มีขนาด ๒% - ๖% ซึ่งถือว่าน้อยมาก เมื่อเทียบกับผู้ที่เพิ่งหางานนานไม่เกิน ๖ เดือน (๗๐.๕๓%)

แต่อย่างไรก็ดี ในกรณีนี้ผู้ว่างงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือผู้ที่ไปยื่นความจำนงหางานท่า ณ สำนักจัดหางานของกรมแรงงานเท่านั้น ผู้ที่ว่างงานที่ไม่ไปแสวงหางาน ณ สถานที่ดังกล่าว ไม่อยู่ในขอบข่ายของการวิจัยนี้

คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ ๑๑ คน จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด ๑๗๐ คน

* สมมติฐานที่ ๑๐ ผู้ว่างงานส่วนใหญ่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินในระหว่างว่างงานจากบิดามารดาและญาติพี่น้อง

ผลจากการวิเคราะห์ตามตาราง ๔ - ก - ๑๐ ปรากฏว่าผู้ว่างงานส่วนใหญ่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากบิดามารดา (๕๐.๐%) และญาติพี่น้อง (๑๓.๕๓%) มากกว่าแหล่งช่วยเหลืออื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณารวมหรือแยกระดับทักษะ จึงเป็นการพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้

แต่ก็น่าสังเกตว่าเฉพาะในระดับอุดมศึกษานั้นไม่มีแหล่งช่วยเหลือทางอื่น ๆ เลย นอกจากบิคารมารคาและญาติพี่น้อง นับเป็นข้อแตกต่างไปจากระดับอาชีวะฯ และสามัญฯ ซึ่งมีแหล่งช่วยเหลือทางการเงินอื่น ๆ อีกหลายทาง เช่น จากเพื่อนฝูง จากการรับจ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ จากकुสมรศ ฯลฯ แม้จำนวนผู้ตอบว่าได้รับความช่วยเหลือจากแหล่งอื่น ๆ เหล่านี้ จะมีไม่มากนัก

สำหรับผู้ที่ไม่ตอบว่าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากแหล่งใดเลยนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นคำตอบที่ยากจะกะเนได้ว่ามีความจริงอยู่เท่าใด และอันที่จริงจำนวนผู้ตอบแบบนี้ก็มีน้อยมาก ผู้วิจัยจึงรวมไว้กับผู้ไม่ตอบ ซึ่งคิดเปอร์เซ็นต์รวมได้ ๔.๒๗%

๔. สมมติฐานที่ ๑๑ ผู้ว่างงานส่วนใหญ่ไม่คิดจะทำอาชีพอิสระเพราะไม่ชอบ

จากผลการวิเคราะห์ตามตาราง ๔ - ก - ๑๑ ปรากฏเห็นได้ชัดว่าผู้ว่างงานที่คิดประกอบอาชีพอิสระ (ทั้ง ๓ ระดับทักษะ) มีจำนวนมากกว่าผู้ที่ไม่คิดประกอบอาชีพอิสระ (๕๗.๐๖% ต่อ ๓๑.๑๗%) ส่วนผู้ว่างงานที่มีอาชีพส่วนตัวอยู่บ้างเล็กน้อยนั้น มีจำนวนน้อยมาก (๑.๗๗%) จึงน่าสนใจว่าผู้ที่ตอบว่าคิดจะประกอบหรือไม่ประกอบอาชีพอิสระนั้นมีเหตุผลในเรื่องนั้น ๆ อย่างไร ในตาราง ๔ - ก - ๑๑.๒ และ ๔ - ก - ๑๒

อย่างไรก็ดีจากตารางนี้สรุปได้ว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ไม่เป็นจริง

ในการวิเคราะห์ตาราง ๔ - ก - ๑๑.๒ พบว่า เหตุผลของผู้ว่างงานที่ไม่คิดจะประกอบอาชีพอิสระก็คือไม่มีทุน (๖๖.๐๔%) หาใช่เป็นเพราะไม่ชอบประกอบอาชีพอิสระไม่ เพราะที่ตอบว่าไม่ชอบจริง ๆ และบอกว่ายากลำบาก เห็นคเห็น้อย มีเปอร์เซ็นต์น้อย (๑๕.๑๐%) เป็นการขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในเรื่องนี้ (สมมติฐานที่ ๑๑)

ตัวเลขในตารางนี้พิจารณาได้อย่างชัดเจนว่า การที่ผู้ว่างงานกลุ่มหนึ่งไม่คิดประกอบอาชีพอิสระนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับทุนและโอกาสมากกว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติ

สมมติฐานที่ ๑๒ ผู้ว่างงานที่คิดจะประกอบอาชีพอิสระแต่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นเพราะขาดทุนทรัพย์ และข้อมูลอาชีพ

ผลการวิเคราะห์จากตาราง ๔ - ก - ๑๒ ปรากฏว่า ผู้ว่างงานที่คิดประกอบอาชีพอิสระแต่ยังไม่ไ้ลงมือกระทำ มีสาเหตุส่วนใหญ่ (๕๕.๖๓%) มาจากการขาดเงินทุนเริ่มต้น ส่วนผู้ที่บอกว่าขาดเงินลงทุน และประสบการณ์ ก็มีเป็นจำนวนรองลงไปจากผู้ที่ตอบว่าขาดเงินทุนแต่เพียงอย่างเดียว (๔.๒๕%) เมื่อพิจารณาารวมกันแล้ว เป็นการพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อนี้ว่าเป็นจริง

ข้อที่น่าสังเกตเพิ่มเติมก็คือ ผู้ว่างงานที่ตอบว่าคิดจะประกอบอาชีพอิสระ และที่ตอบว่าไม่คิดจะประกอบอาชีพอิสระ ต่างก็มีเหตุผลสอดคล้องตรงกันในเรื่องอุปสรรคที่ทำให้ยังประกอบอาชีพอิสระไม่ได้ คือ การขาดเงินลงทุนเป็นสำคัญที่สุด ส่วนอุปสรรคในเรื่องอื่น ๆ เช่น ขาดความรู้ ประสบการณ์ และทำเลประกอบธุรกิจ เป็นปัญหาอุปสรรคแต่เพียงเล็กน้อย

คำถามข้อนี้มีผู้ไม่ตอบ ๒๗ คน จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด ๑๓๐ คน

สมมติฐานที่ ๑๓ วิธีการแสวงหางานของผู้ว่างงาน ใช้วิธีไปคุุประกาศตามสถานที่ราชการและถามเพื่อนฝูง

ผลจากการวิเคราะห์ตามตาราง ๔ - ก - ๑๓ ปรากฏว่า ผู้ว่างงานส่วนใหญ่ (๕๔.๙๑%) มีวิธีหางานโดยการไปคุุถามประกาศ ณ สำนักจัดหางานของกรมแรงงานบ้าง คุุประกาศในหน้าหนังสือพิมพ์บ้าง และถามเพื่อนฝูงบ้าง

ข้อที่น่าสังเกตคือ ผู้ว่างงานไม่ได้ใช้วิธีหนึ่งวิธีใดโดยเฉพาะ และยังมีความเชื่อ ความศรัทธา ต่อสำนักจัดหางานกรมแรงงานมากที่สุด ส่วนสำนักจัดหางานของเอกชนซึ่งมีอยู่ประมาณ ๑๐๐ แห่ง ภายในกรุงเทพมหานครนั้น อาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่มาแสวงหางาน ณ สำนักจัดหางานของกรมแรงงาน ซึ่งมีทั้งหมดเพียง ๑๒ แห่ง ในกรุงเทพมหานครแล้ว คงจะไม่ไปที่สำนักจัดหางานของเอกชน ทั้งนี้ พิจารณาจากคำตอบของผู้ว่างงานที่ตอบว่าเคยไปซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุด (๐.๕๕%) (ประกอบกับข้อเท็จจริงที่กรมแรงงานไม่เก็บค่าบริการจัดหางาน แต่สำนักจัดหางานของเอกชนมีสิทธิ์เก็บค่าบริการได้ไม่เกิน ๒๕% ของรายได้เดือนแรกตามกฎหมาย)

ตัวเลขในตาราง ๔ - ก - ๑๓ ไม่อาจพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ได้ ชัดเจนนัก เนื่องจากได้ใช้คำว่า "สถานที่ราชการ" ในคำถาม ซึ่งย่อมภาคถึงถึงส่วน ราชการอื่นด้วย ทั้ง ๆ ที่ตามข้อเท็จจริง ผู้ว่างงานอาจมาเฉพาะที่กรมแรงงานเท่านั้นก็ได้

ผลการวิจัยตอนที่ ๒

ในการเสนอผลการวิจัยตอนที่ ๒ นี้ เป็นการเสนอผลการเปรียบเทียบคุณ ลักษณะต่าง ๆ เพื่อพิสูจน์สมมติฐานหมวด ข. ที่ตั้งไว้ในบทที่ ๑ โดยแสดงผลการเปรียบเทียบ ในรูปลักษณะตาราง Chi-square ทั้งระหว่างกลุ่ม และภายในกลุ่มเดียวกัน ตัวแปรที่นำ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ มี ๗ ตัว คือ

๑. ทักษะจิตอาสาสมัคร
๒. กำนินิมทางศาสนาและจริยธรรม
๓. คุณลักษณะผู้ประกอบการ
๔. ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์
๕. ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
๖. ประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพอิสระ
๗. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

สำหรับการเปรียบเทียบบางเรื่องที่ไม่อยู่ในตอนที่ ๒ เช่น ระดับการศึกษา, จำนวนทักษะ, และแหล่งที่ได้ทักษะอาชีพนั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอแล้วในผลการวิจัยตอนที่ ๑ ใน ตาราง ๔ - ก - ๓๓, ๔ - ก - ๓๔ และ ๔ - ก - ๒๕ ตามลำดับ

ตัวแปรข้อ ๑, ๓, ๔, ๕ และ ๖ ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ผู้ประกอบอาชีพ อิสระจะได้คะแนนสูงกว่าผู้ว่างงาน ส่วนข้อ ๒ และ ๗ ผู้ว่างงานจะได้สูงกว่าผู้ประกอบอาชีพ อิสระ

ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี Chi-square ด้วยความเชื่อมั่น (level of significance, two-tailed test) $\alpha = .05$ ปรากฏว่าถูกต้องตามสมมติฐาน เพียง ๒ ตัวแปร คือ ทักษะจิตอาสาสมัคร และกานินิมทางศาสนาและจริยธรรม กล่าวคือ ผู้ ประกอบอาชีพอิสระ มีทัศนคติต่ออาชีพดีกว่าผู้ว่างงาน แต่มีกานินิมทางศาสนาและจริยธรรม ต่ำกว่าผู้ว่างงานอย่างเห็นได้ชัดเจน

สำหรับลักษณะหรือคุณสมบัติของความเป็นผู้ประกอบการ (ความมานะพยายาม และแรงจูงใจ, การมีสุขภาพสมบูรณ์, ความกล้าเสี่ยง, ความรักในอิสระเสรีภาพ), ประสิทธิภาพจากโรงเรียนที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ, ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ, ซึ่งตั้งสมมติฐานไว้ว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระ จะมีคะแนนสูงกว่าผู้ว่างงานนั้น ผลกลับปรากฏตรงข้าม กล่าวคือ ผู้ว่างงานกลับมีคะแนนสูงกว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระในข้อแปรทั้ง ๓ นี้

ส่วนอีก ๒ เรื่อง คือ ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ และสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ปรากฏว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงานไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องทั้งสองแต่อย่างใด

ประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติมในการวิเคราะห์ด้วยวิธี Chi-square ก็ครั้งนี้ คือ ในกรณีที่ผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มใหญ่ (ที่ยังไม่มีการจำแนกออกเป็นกลุ่มย่อยตามระดับทักษะ) พบว่ามีความแตกต่างกัน การวิเคราะห์ต่อไประหว่างกลุ่มย่อย (จำแนกตามระดับทักษะ) ก็มักจะพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญด้วยเสมอ ยิ่งกว่านั้นการวิเคราะห์ภายในกลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มผู้ว่างงาน โดยแยกออกจากกันต่างหาก ก็พบว่าภายในกลุ่มทั้งสองนี้ไม่มีความแตกต่างกันเองเลย (homogeneity) ซึ่งเป็นการหนุนให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้นว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน ๒ กลุ่มนี้เท่านั้น ที่มีความแตกต่างกัน (heterogeneity) ไม่ว่าจะพิจารณารวมหรือจำแนกเป็นกลุ่มย่อย

ต่อไปนี้เป็นผลการเสนอผลการเปรียบเทียบข้อแปรต่าง ๆ ระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงานพร้อมคำอธิบายและการแปลความหมายจากตาราง Chi-square ทั้ง ๘ ข้อแปร

๑. ทัศนคติต่ออาชีพ

ทัศนคติต่ออาชีพที่ผู้วิจัยยกมาศึกษานี้ ได้แก่ ทัศนคติที่ถือว่าส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ ข้อแปรที่ยกมาศึกษา คือ การเลือกระหว่างความมั่นคงกับเกียรติยศชื่อเสียง (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๒๑), ความเห็นเกี่ยวกับการหางานของคนประเภทหนึ่งเอาเขาผู้ว่ามีความยากง่ายเพียงใด (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๒๒), ความเห็นเกี่ยวกับวิชาที่นักเรียนควรเลือกเรียนเพื่อจะได้หางานได้ง่ายและไม่ว่างงาน (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๒๓), ประเภทอาชีพที่ชอบมากที่สุด

และที่ชอบรองลงมา (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๒๔), ความเห็นชอบเกี่ยวกับอาชีพรับราชการ และการทำงานบริษัท (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๒๕), และความเห็นเกี่ยวกับค่านิยมของสังคม ที่มีต่ออาชีพอิสระและการรับราชการหรือการทำงานบริษัท (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๒๘) ฯลฯ (ดูรายละเอียดในแบบสัมภาษณ์ประกอบ)

ผลการเปรียบเทียบ ปรากฏว่า ทักษะคติต่ออาชีพระหว่างกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระกับผู้ว่างงานมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ในลักษณะที่ผู้ประกอบอาชีพอิสระมีทักษะคติดีกว่า และส่งเสริมให้ก่อเกิดการประกอบอาชีพอิสระมากกว่า ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผู้ประกอบอาชีพอิสระที่ได้คะแนนทักษะคติต่ออาชีพสูงกว่าค่าเฉลี่ย (mean) มีจำนวน ๑๕๐ คน จำนวนผู้ตอบกลุ่มนี้ทั้งหมด : ๓๔๕ คน (๕๕.๐๗%) และผู้ว่างงานที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย มีจำนวน ๖๕ คน จากจำนวนผู้ตอบกลุ่มนี้ทั้งหมด ๑๗๐ คน (๓๘.๒๔%) (ดูตาราง ๔ - ข - ๑, และการให้คะแนนทักษะคติต่ออาชีพในภาคผนวก ฉ.)

ผลการเปรียบเทียบได้ค่า $\chi^2 = 12.25$ มากกว่าค่า $\chi^2 (\alpha = .05, df = 1)$ จากตารางค่าไคสแควร์ซึ่งเท่ากับ ๓.๘๔

ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$) ที่ปรากฏในผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมานี้เป็นจริง ไม่ว่าจะเปรียบเทียบหรือจำแนกออกเป็นกลุ่มย่อยตามระดับทักษะ (ปริญญา, อาชีวะฯ, สามัญฯ) (ดูตาราง ๔ - ข - ๑, และ ๔ - ข - ๒)

อย่างไรก็ดีเพื่อเป็นการพิสูจน์ยืนยันว่าความแตกต่างดังกล่าวจะมีเฉพาะทางกลุ่มกัน (กลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระกับกลุ่มผู้ว่างงาน) เท่านั้น และจะไม่มีอยู่ภายในกลุ่มเดียวกัน ผู้วิจัยจึงได้นำกลุ่มตัวอย่างทั้ง ๒ กลุ่ม มาเปรียบเทียบกันเองภายในกลุ่ม โดยแยกตามระดับทักษะ ซึ่งผลก็ปรากฏว่าความแตกต่างด้านทักษะคติต่ออาชีพภายในกลุ่มเดียวกันไม่มี และค่า χ^2 ที่คำนวณได้ = ๔.๘๗ และ ๑.๔๑ น้อยกว่าค่า $\chi^2 (\alpha = .05, df = 2)$ จากตารางค่าไคสแควร์ซึ่งเท่ากับ ๕.๙๙ (ดูตาราง ๔ - ข - ๓, และ ๔ - ข - ๔)

จากการวิเคราะห์ในลักษณะดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ทักษะคติต่ออาชีพระหว่างกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระกับกลุ่มผู้ว่างงานมีความแตกต่างกันจริง โดยที่กลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระมีทักษะคติต่ออาชีพดีกว่า (พิจารณาจากเปอร์เซ็นต์ที่กำกับไว้ในตารางประกอบด้วย)

การที่ผลการวิจัยออกมาในลักษณะที่ทัศนคติต่ออาชีพของผู้ประกอบอาชีพ
อิสระกับผู้ว่างงานแตกต่างกัน โดยผู้ประกอบอาชีพอิสระมีทัศนคติต่ออาชีพดีกว่าเช่นนั้น นอก
จากจะเป็นการตอบคำถามที่ผู้วิจัยต้องการทราบแล้ว คำตอบนั้นยังนำไปตามความคาดหวัง
อีกด้วย หนึ่งตัวแปรที่ทัศนคติต่ออาชีพจะถือได้ว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุด เนื่องจากว่าตาม
วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ต้องการหาแนวทางสนับสนุนส่งเสริมด้วยวิธีชักจูงใจบุคคลให้หัน
มาประกอบอาชีพอิสระ, การมุ่งสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพในกรณีนี้จึงถือได้ว่าถูกต้องแล้ว
ส่วนจะมีวิธีอย่างไรนั้น จำเป็นจะต้องหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัย
หรือมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่ออาชีพเสียก่อนจึงจะตอบคำถามนี้ได้

๒. กานิยมทางศาสนาและจริยธรรม

ตัวแปรที่ยกมาศึกษา ได้แก่ ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๒๕)
ความเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่ควรจะมีการฆ่าสัตว์และการทำสิ่งมีชีวิต เช่น การเลี้ยงเป็ด ไก่ หมู
วัวควาย (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๒๕) ความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมปกติของผู้ทำหรือผู้ประกอบ
ธุรกิจโดยทั่วไป เช่น การซื้อถูกขายแพง ผิดศีลธรรมหรือไม่ (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๒๕) การ
กล่าวเท็จในการดำเนินทางการค้าขายหรือไม่ (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๒๕) การชิงไหวชิงพริบ
ที่อาจทำลายมิตรภาพระหว่างผู้ค้าด้วยกัน ควรกระทำหรือไม่ (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๒๕) ฯลฯ
(ดูรายละเอียดในแบบสัมภาษณ์ประกอบ)

ผลการเปรียบเทียบปรากฏว่า กานิยมทางศาสนาและจริยธรรมระหว่างกลุ่ม
ผู้ประกอบอาชีพอิสระกับกลุ่มผู้ว่างงาน มีความแตกต่างกัน ในลักษณะที่ผู้ประกอบอาชีพอิสระ
มีศีลธรรมหรือจริยธรรมค่ากว่าผู้ว่างงานตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผู้ประกอบอาชีพอิสระที่ได้คะแนนกานิยมทางศาสนาและจริยธรรมสูงกว่าค่า
เฉลี่ย มีจำนวน ๑๕๐ คน จากจำนวนผู้ตอบกลุ่มนี้ทั้งหมด ๓๔๕ คน (๔๓.๔๘%) และผู้ว่างงาน
ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยมีจำนวน ๕๓ คน จากจำนวนผู้ตอบกลุ่มนี้ทั้งหมด ๑๗๐ คน (๕๔.๗๑%)
(ดูตาราง ๔ - ข - ๕, และการให้คะแนนกานิยมทางศาสนาและจริยธรรมในภาคผนวก ๒.)

ผลการเปรียบเทียบได้ค่า $\chi^2 = 12.25$ มากกว่า ค่า χ^2 ($\alpha = .05, df = 1$)
จากตารางค่าทดสอบซึ่งเท่ากับ ๓.๘๔

ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$) ที่ปรากฏในผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมานี้เป็นจริงไม่ว่าจะเปรียบเทียบรวมหรือจำแนกออกเป็นกลุ่มย่อยตามระดับทักษะ (ปฏิจา, อาชีวะฯ, สามัญฯ) (ดูตาราง ๔ - ข - ๕, และ ๔ - ข - ๖)

ผลการเปรียบเทียบภายในกลุ่มเดียวกันยังช่วยยืนยันให้เห็นว่า ไม่มีความแตกต่างด้านค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรมภายในกลุ่มเดียวกัน และค่า χ^2 ที่คำนวณได้ = ๔.๖๔ (ของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ) และ ๒.๕๑ (ของกลุ่มผู้ว่างงาน) น้อยกว่า ค่า $\chi^2(\alpha = .05, df = 2)$ จากตารางค่าไคสแควร์ซึ่งเท่ากับ ๕.๙๙ (ดูตาราง ๔ - ข - ๗, และ ๔ - ข - ๘)

จากการวิเคราะห์ในลักษณะดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรมระหว่างกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระกับกลุ่มผู้ว่างงานมีความแตกต่างกันจริง โดยที่กลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระมีจริยธรรมต่ำกว่า (พิจารณาจากเปอร์เซ็นต์ที่กำกับไว้ในตารางประกอบด้วย)

ความแตกต่างด้านค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรมก็ถือว่าเป็นไปตามที่คาดหวัง คือผู้ประกอบอาชีพอิสระมีศีลธรรม-จริยธรรม เท่าที่วัดได้ด้วยเครื่องมือของผู้วิจัยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าผู้ว่างงาน และยังนับว่าเป็นผลวิจัยที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งคุณค่าทางศีลธรรมย่อมเป็นรองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ นั่นคือผู้ประกอบอาชีพอิสระจะต้องดิ้นรนเพื่อการอยู่รอดของตนเอง และการเลี้ยงต่อการขาดทุนก่อนที่จะคำนึงถึงจริยธรรมซึ่งอยู่ห่างไกลตัวมากกว่า (อ้างไว้ในเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง, บทที่ ๒) (โปรดพิจารณาคำถามเกี่ยวกับค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรมประกอบในแบบสัมภาษณ์, ข้อ ๒๔ - ๓๑)

๓. ลักษณะผู้ประกอบการ

ลักษณะผู้ประกอบการที่ยกมาศึกษาเปรียบเทียบเป็นเพียงคุณสมบัติอย่างน้อยที่สุด ๔ ประการ ที่ควรจะต้องมีอยู่ในตัวบุคคลที่จะประกอบอาชีพอิสระอย่างประสบความสำเร็จ (อ้างไว้แล้วในบทที่ ๒, เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง) คือ ความมานะพยายามและแรงจูงใจ (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๓๒ - ๓๔) ความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๓๕) ความกล้าได้กล้าเสียหรือความกล้าเสี่ยง (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๔๐ - ๔๒) และความรักในอิสระเสรีภาพ (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๔๓)

ผลการเปรียบเทียบ ปรากฏว่า ลักษณะผู้ประกอบการระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงานมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ในแบบที่ผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีลักษณะผู้ประกอบการน้อยกว่าผู้ว่างงาน เป็นการขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่ได้คะแนนลักษณะผู้ประกอบการสูง มีจำนวน ๑๔ คน จากจำนวนผู้ตอบกลุ่มทั้งหมด ๓๔๕ คน (๔.๒๒%) และผู้ว่างงานที่ได้คะแนนสูง มีจำนวน ๑๖ คน จากจำนวนผู้ตอบกลุ่มทั้งหมด ๑๗๐ คน (๙.๔๑%) (ดูตาราง ๔ - ข - ๕, และการให้คะแนนลักษณะผู้ประกอบการในภาคผนวก ฉ.)

ผลการเปรียบเทียบได้ค่า $\chi^2 = 42.67$ มากกว่าค่า $\chi^2 (\alpha = .05, df 2)$ จากตารางค่าไคสแควร์ซึ่งเท่ากับ ๕.๙๙

ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$) ที่ปรากฏในผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมานี้ เป็นจริงไม่ว่าจะเปรียบเทียบรวม หรือจำแนกออกเป็นกลุ่มย่อยตามระดับทักษะ (ปริญญา, อาชีวฯ, สามัญฯ) (ดูตาราง ๔ - ข - ๕, และ ๔ - ข - ๑๐)

ข้อหนึ่งว่าแปลกแตกต่างไปจากตัวแปรอื่น ๆ ก็คือ ในกรณีที่เป็นการเปรียบเทียบหาความแตกต่างภายในกลุ่มเดียวกัน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระพบว่าลักษณะผู้ประกอบการของกลุ่มทักษะทั้ง ๓ ระดับ คือ ระดับปริญญา-อนุปริญญา, ระดับอาชีวศึกษา, และระดับสามัญศึกษา ก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญด้วย (χ^2 ที่คำนวณได้ = ๗.๔๕ มากกว่า χ^2 ในตารางซึ่งเท่ากับ ๕.๙๙) โดยที่ผู้ประกอบการกลุ่มปริญญา-อนุปริญญา มีคุณลักษณะผู้ประกอบการดีกว่าผู้ประกอบการกลุ่มอาชีวศึกษา และผู้ประกอบการกลุ่มอาชีวศึกษาก็มีคุณลักษณะผู้ประกอบการดีกว่าผู้ประกอบการกลุ่มสามัญศึกษาตามลำดับ (ดูตาราง ๔ - ข - ๑๑)

แต่อย่างไรก็ดีในการเปรียบเทียบตัวแปรนี้ ภายในกลุ่มผู้ว่างงานด้วยกันไม่พบความแตกต่างเหมือนกับที่พบภายในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ (ดูตาราง ๔ - ข - ๑๒)

ข้อที่สามสังเกตในเรื่องนี้คือการที่ผลการเปรียบเทียบปรากฏออกมาในลักษณะที่ผู้ว่างงานได้คะแนนคุณลักษณะผู้ประกอบการสูงกว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ซึ่งคุณลักษณะแห่งเหตุผลยังไม่ค่อย ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ดูเป็นรายประเด็นคำถามและคำตอบก็พบว่า

ตัวแปรที่วัดเกี่ยวกับแรงจูงใจ, ความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย ผู้ว่างงานได้คะแนนสูงกว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระมาก ในขณะที่ตัวแปรอื่น ๆ กลุ่มผู้ตอบทั้ง ๒ กลุ่มได้คะแนนใกล้เคียงกัน

ข้อสังเกตอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับผู้ว่างงานได้คะแนนมากกว่า ก็น่าจะเป็นเพราะตัวแปรสำคัญทั้ง ๔ ตัว ที่ยกมาศึกษา อาจจะไม่ใช่เพียงข้อใดข้อหนึ่ง หรือหนึ่งข้อหนึ่งที่ปรากฏออกมาตรงข้ามกับความคาดหวังของผู้วิจัย อาจเป็นสิ่งที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงแล้วก็ได้

การที่ผู้ว่างงานกลับมีคุณลักษณะผู้ประกอบการสูงกว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระ อาจจะเป็นเรื่องผิดปกติอยู่ไม่น้อย แต่เมื่อพิจารณาถึงว่าตัวแปรที่ยกมาศึกษานั้นคือ ความมานะพยายามและแรงจูงใจ ความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย ความกล้าเสี่ยง และความรักในอิสระเสรีภาพซึ่งเป็นเพียงคุณสมบัติพื้นฐานของการประกอบอาชีพธุรกิจแล้ว ก็พอจะมองเห็นได้ว่าไม่ใช่เรื่องที่มีผิดปกติเท่าใดนัก เพราะตัวแปรพื้นฐานเหล่านี้ โอกาสที่ผู้ว่างงานจะมีค่าสูงกว่าย่อมเกิดได้ง่าย เช่น คนที่กำลังประสบภาวะว่างงานก็อาจมีความมานะพยายามมากกว่า มีความกล้าเสี่ยงมากกว่า และมีน้ำใจที่รักอิสระเสรีภาพมากกว่าก็ได้ โดยมีเหตุผลที่เป็นไปได้ทั้งนั้น ประเด็นที่สำคัญประการหนึ่งคือ ผู้วิจัยไม่ได้วัดความสามารถเชิงประกอบการของผู้ตอบทั้ง ๒ กลุ่มแต่ประการใด

๔. ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์

เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ที่ยกมาศึกษาได้แก่ ความรอบคอบในการใช้เงิน (รวมทั้งการเก็บออม) (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๔๕) ความเห็นเกี่ยวกับการกู้เงินจากธนาคาร เมื่อมีโอกาสกู้ได้ (รวมทั้งการใช้จ่ายเงินกู้) (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๔๖) และความเห็นเกี่ยวกับคนที่ควรยกย่อง (ระหว่างพระกับผู้มีลิต) (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๔๗)

ผลการเปรียบเทียบความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงานปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ว่าจะวิเคราะห์ในแบบรวมกลุ่มหรือจำแนกออกเป็นกลุ่มย่อยตามระดับทักษะ (ดูตาราง ๔ - ข - ๑๓, และ ๔ - ข - ๑๔)

ผู้ประกอบอาชีพอิสระที่ได้คะแนนความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์สูงกว่าค่าเฉลี่ย มีจำนวน ๓๐๐ คน จากจำนวนผู้ตอบกลุ่มนี้ทั้งหมด ๓๔๕ คน (๘๖.๙๖%) และผู้ว่างงาน

ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย มีจำนวน ๑๕๖ คน จากจำนวนผู้ตอบกลุ่มนี้ทั้งหมด ๑๗๐ คน (๙๑.๗๖%) (ดูตาราง ๔ - ข - ๑๓, และการให้คะแนนความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ในภาคผนวก ฉ.)

ผลการเปรียบเทียบได้ค่า $\chi^2 = 2.14$ น้อยกว่าค่า $\chi^2 (\alpha = .05, df = 1)$ จากตารางค่าไคสแควร์ซึ่งเท่ากับ ๓.๘๔ ($p > .05$)

และในการเปรียบเทียบหาความแตกต่างภายในกลุ่มเดียวกันทั้ง ๒ กลุ่ม ก็ปรากฏว่า ผู้ตอบทั้ง ๒ กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน ($p > .05$) ค่า χ^2 ที่คำนวณได้ = ๐.๖๓ (ของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ) และ ๑.๖๕ (ของกลุ่มผู้ว่างงาน) น้อยกว่าค่า $\chi^2 (\alpha = .05, df = 2)$ จากตารางค่าไคสแควร์ซึ่งเท่ากับ ๕.๙๙ (ดูตาราง ๔ - ข - ๑๕, และ ๔ - ข - ๑๖)

จากการวิเคราะห์ในลักษณะดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระ และผู้ว่างงาน ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด และไม่เป็นการพิสูจน์สมมติฐาน

เกี่ยวกับความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ การที่ผู้ตอบทั้ง ๒ กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องนี้ ก็เป็นที่น่าคิดว่าเป็นเพราะเหตุใด ความรอบคอบในการใช้จ่ายเงิน และการเก็บออม อาจเป็นคัวแปรที่จำแนกกลุ่มบุคคลไม่ออกก็ได้ แต่อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยเห็นว่า คัวแปรนี้คงจำแนกกลุ่มบุคคลไม่ได้จริง ๆ ทั้งนี้เพราะคนไทยส่วนใหญ่ได้รับการปลูกฝังอบรมให้เป็นคนรู้จักเก็บออมเมื่อวันข้างหน้ามาตั้งแต่ยังเล็ก ๆ จึงไม่มีคุณสมบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนความเห็นเกี่ยวกับพระกับผู้นับลิตว่าใครควรจะได้รับยกย่องมากกว่ากันนั้น ส่วนใหญ่ก็ตอบว่าผู้นับลิตหรือผู้ที่ตั้งโรงงานให้คนมีงานทำเป็นผู้ที่น่ายกย่องกว่าทั้งนั้น

๕. ประสบการณ์จากโรงเรียนที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ

คัวแปรประสบการณ์จากโรงเรียนฯ ที่ยกมาศึกษา ได้แก่ การเคยหรือไม่เคยได้รับการจูงใจ, แนะนำจากครู อาจารย์, หลักสูตรแบบเรียน, เพื่อนฝูงในโรงเรียน, จากนิทรรศการที่โรงเรียนจัดขึ้น (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๑๔) และการที่โรงเรียนเคย/ไม่เคยพาไปชมโรงงาน, สถานประกอบธุรกิจเพื่อให้รู้จักอาชีพต่าง ๆ (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๑๕)

ผลการเปรียบเทียบปรากฏว่า กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระได้ประสบการณืที่ดี
ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระน้อยกว่ากลุ่มผู้ว่างงาน เป็นการขัดแย้งสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่ได้คะแนนประสบการณ์จากโรงเรียนฯ สูงกว่าค่า
เฉลี่ย มีจำนวน ๔๔ คน จากจำนวนผู้ตอบกลุ่มนี้ทั้งหมด ๑๔๕ คน (= ๓๐.๓๔%) และผู้
ว่างงานที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย มีจำนวน ๕๒ คน จากจำนวนผู้ตอบกลุ่มนี้ทั้งหมด
๑๗๐ คน (= ๓๐.๖๒%) (ดูตาราง ๔ - ข - ๑๗, และการให้คะแนนประสบการณ์จาก
โรงเรียนฯ ในภาคผนวก ฉ.)

ผลการเปรียบเทียบได้ค่า $\chi^2 = 98.15$ มากกว่าค่า $\chi^2 (\alpha = .05, df = 1)$
จากตารางค่าไคสแควร์ซึ่งเท่ากับ ๓.๘๔

ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$) ที่ปรากฏในผลการวิเคราะห์
ดังกล่าวมานี้ เป็นจริงไม่ว่าจะเปรียบเทียบแบบรวมหรือแบบจำแนกออกเป็นกลุ่มย่อยตามระดับ
ทักษะ (ปรีชา, อาชีวะฯ, สามัญฯ) (ดูตาราง ๔ - ข - ๑๗, และ ๔ - ข - ๑๘)

แต่อย่างไรก็ดีการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าประสบการณ์จากโรงเรียนฯ
ภายในกลุ่มเดียวกันพบต่อไปว่า ประสบการณ์จากโรงเรียนฯ ภายในกลุ่มทั้ง ๒ กลุ่ม ก็มีความ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน โดยค่า χ^2 ที่คำนวณได้ = ๔๔.๐๐ (ภายในกลุ่ม
ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ) และ ๑๑.๐๔ (ภายในกลุ่มผู้ว่างงาน) มากกว่าค่า χ^2 ในตาราง
ซึ่งเท่ากับ ๕.๙๙ (ดูตาราง ๔ - ข - ๑๙, และ ๔ - ข - ๒๐)

ความแตกต่างภายในกลุ่มเดียวกันแต่จำแนกออกตามระดับทักษะ มีลักษณะดังนี้
คือ ผู้ประกอบการอาชีพอิสระระดับปรีชา-อนุปรีชาได้ประสบการณ์จากโรงเรียนฯ มากกว่าผู้
ประกอบการอาชีพอิสระระดับอาชีวะฯ และผู้ประกอบการอาชีพอิสระระดับอาชีวะฯ ก็ได้ประสบการณื
จากโรงเรียนฯ มากกว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระระดับสามัญฯ ตามลำดับ

สำหรับกลุ่มผู้ว่างงาน ผู้ว่างงานระดับปรีชา-อนุปรีชา ได้ประสบการณื
จากโรงเรียนฯ มากกว่าผู้ว่างงานระดับอาชีวะฯ และผู้ว่างงานระดับอาชีวะฯ ก็ได้ประสบการณื
จากโรงเรียนฯ มากกว่าผู้ว่างงานระดับสามัญฯ ตามลำดับ เช่นกัน

ผลที่ปรากฏเช่นนี้สรุปได้ต่อไปว่าระดับและประเภทการศึกษาที่มีความสัมพันธ์
เชิงบวกกับประสบการณ์จากโรงเรียนที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ

และการที่ผู้ว่างงานได้ประสบการณ์จากโรงเรียนที่ส่งเสริมการประกอบ
อาชีพอิสระมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระ ตามผลการวิเคราะห์จากตาราง ๔ - ๒ - ๑๕,
และ ๔ - ๒ - ๑๖ ที่แสดงมาแล้ว ก็สามารถอธิบายได้ว่าเป็นเพราะผู้ว่างงานส่วนใหญ่ได้
รับการศึกษาสูงกว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระนั่นเอง (ดูผลการวิจัยตอนที่ ๑ ข้อ ๒ : การศึกษา
และประสบการณ์)

ประสบการณ์จากโรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพอิสระ เช่น การเคยได้รับการจ้าง
จากครูอาจารย์ เคยอ่านจากหนังสือ แบบเรียน เคยได้ฟังเพื่อนพูดคุย และเคยประสบพบเห็น
อาชีพและการประกอบธุรกิจเมื่อครั้งเป็นนักเรียน เหล่านี้ น่าจะเป็นสิ่งผลักดันให้เกิดการ
ประกอบอาชีพอิสระได้มากกว่าการไม่มีประสบการณ์เช่นนี้ แต่ผลกลับตรงข้าม ทำให้พิจารณา
ต่อไปได้ว่า การได้ประสบการณ์จากโรงเรียนในลักษณะเช่นที่เป็นอยู่นี้และที่ผ่านมาแล้ว ไม่ได้
ช่วยปลูกฝังทัศนคติต่ออาชีพแต่อย่างใด เพราะผู้ประกอบอาชีพอิสระซึ่งส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อ
อาชีพดี กลับเป็นผู้ที่ได้รับประสบการณ์จากโรงเรียนที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระน้อยมาก
ซึ่งอาจแปลความหมายได้ว่าทัศนคติที่ดีนั้นอาจเกิดขึ้นภายหลัง ด้วยการศึกษานอกโรงเรียนก็ได้

๒. ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ

ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระที่ยกมาศึกษาได้แก่ การมองเห็นอาชีพอื่น ๆ
ที่น่าจะยึดเป็นอาชีพได้ (อีก) ในเวลาที่ถูกสัมภาษณ์ (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๔๔), การเคยเห็น
หรือเคยนึกอยากประกอบอาชีพในอาชีพใดอย่างใดอย่างหนึ่ง (หรือหลายอย่าง) แต่ยังไม่ได้
ประกอบอาชีพนั้น หรือยังไม่มีโอกาส (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๔๕), ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ยัง
ไม่ ประกอบอาชีพที่นึกอยากประกอบ (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๕๐)

ผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ระหว่างผู้ประกอบอาชีพ
อิสระกับผู้ว่างงานปรากฏว่าตรงข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือแทนที่ผู้ประกอบอาชีพอิสระจะมี
ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระมากกว่าผู้ว่างงาน กลับกลายเป็นว่าผู้ว่างงานมีความรู้ในเรื่องนี้
มากกว่า

ผู้ประกอบอาชีพอิสระที่ไต่คะแนนความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระสูงกว่าค่าเฉลี่ย มีจำนวน ๓๓ คน จากจำนวนผู้ตอบกลุ่มนี้ทั้งหมด ๓๔๕ คน (= ๙.๕๓%) และผู้ว่างงานที่ไต่คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย มีจำนวน ๓๓ คน จากจำนวนผู้ตอบกลุ่มนี้ทั้งหมด ๑๓๐ คน (= ๒๕.๔๑%) (ดูตาราง ๔ - ข - ๒๑, และการไต่คะแนนความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระในภาคผนวก ค.)

ผลการเปรียบเทียบไค้ค่า $\chi^2 = 9.02$ มากกว่าค่า $\chi^2_{(0.05, df=1)}$ จากตารางค่าไค้สมการซึ่งเท่ากับ ๓.๘๔

ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P < .01$) ที่ปรากฏในผลการวิเคราะห์นี้เป็นจริงทั้งในการเปรียบเทียบรวมและจำแนกออกเป็นกลุ่มย่อยตามระดับทักษะ (ปริญญา, อาชีวฯ, สามัญฯ) (ดูตาราง ๔ - ข - ๒๑, และ ๔ - ข - ๒๒)

ในการเปรียบเทียบตัวแปรนี้ ผู้วิจัยไม่ได้เปรียบเทียบภายในกลุ่มเดียวกัน เหมือนกับที่เปรียบเทียบตัวแปรอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เนื่องจากว่าไม่มีลักษณะที่น่าสนใจอย่างใดภายในกลุ่มประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง อาจสรุปได้เช่นเดียวกับการเปรียบเทียบประสบการณ์ในโรงเรียนฯ ว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงย่อมมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระก็กว่าผู้ได้รับการศึกษาค่ำ กลุ่มอาชีพที่ศึกษาย่อมมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระมากกว่ากลุ่มสามัญศึกษา แต่ก็เป็นการศึกษาเฉพาะเฉพาะโดยอาศัยผลการเปรียบเทียบตัวแปรประสบการณ์จากโรงเรียนฯ ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระเท่านั้น (ดูผลการวิจัยตอนที่ ๒ : ตัวแปรที่ ๕) และไม่ได้ถือเป็นการยืนยันสนับสนุนการพิสูจน์สมมติฐานข้อใด

อย่างไรก็ดีการที่ผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเป็นไปในลักษณะที่กลุ่มผู้ว่างงานมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระดีกว่ากลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ ก็น่าจะเป็นเรื่องที่ผิดไปจากเหตุผลที่ควรจะเป็น แต่ก็สามารถอธิบายได้ว่าเพราะระดับการศึกษาที่สูงกว่านั่นเอง จึงทำให้รู้ดีกว่าในเรื่องนี้ (ดูการอธิบายผลการวิเคราะห์ในเรื่องประสบการณ์จากโรงเรียนฯ (ตัวแปรที่ ๕) ประกอบ

การที่ผู้ว่างงานกลับมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระ นับว่าเป็นเรื่องแปลกอย่างแท้จริง เพราะเป็นการรู้ทั้งชื่ออาชีพต่าง ๆ และปัญหาที่อาจมีอยู่ในอาชีพนั้น ๆ อันที่จริงอาจเป็นไปได้ว่าผู้ประกอบอาชีพซึ่งส่วนใหญ่มีการศึกษาค่ำ (จบการ

ศึกษาภาคบังคับ) ย่อมไม่มีความสนใจแสวงหาข้อมูลอาชีพอื่น ๆ อีก นอกเหนือจากอาชีพที่ตนกำลังประกอบอยู่ ในขณะที่ผู้ว่างงานส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงกว่าย่อมจะมีทัศนคติที่กว้างขวางกว่า และรับข้อมูลข่าวสารได้มากกว่า แต่ถึงกระนั้นก็ตาม ผู้ประกอบอาชีพอิสระก็จำเป็นต้องค้นคว้า และแสวงหาช่องทางอื่น ๆ อีกเพื่อความอยู่รอดของตนเอง ชีวทัศน์การพิจารณาอีกประการหนึ่งคือ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ อาจไม่สนใจที่จะตอบคำถามนี้มากเท่าผู้ว่างงานก็ได้ จึงนับเป็นเรื่องที่น่าฉงนค่อนคลี่ที่ปรากฏออกมาเช่นนี้

๗. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมนี้ ผู้วิจัยไม่ได้หยิบยกมาศึกษามากนักและได้พิจารณาเฉพาะที่เห็นว่าสำคัญที่สุดในการกำหนดสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมเท่านั้น ซึ่งได้แก่ ประเภทหรือลักษณะอาชีพ ตำแหน่งหน้าที่การงานและระดับการศึกษา ของบิดามารดาเมื่อผู้ตอบอยู่ในวัยเยาว์ (อายุไม่เกิน ๑๖ ปี) (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๔, ๑๑, และข้อ ๑๓) และฐานะความเป็นอยู่ทางบ้านในช่วงวัยนั้น (แบบสัมภาษณ์, ข้อ ๑๒) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการวัดทั้งค่านิยมของสังคมที่เกี่ยวกับอาชีพและระดับการศึกษา อันเป็นเรื่องทาง นามธรรมและวัดฐานะทางเศรษฐกิจอันเป็นเรื่องทางรูปธรรม

ผลการเปรียบเทียบสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมปรากฏว่า บุคคลทั้ง ๒ กลุ่มนี้ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องนี้แต่อย่างใด และไม่พินิจจนสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ว่างงาน จะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูงกว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระ

ผู้ประกอบอาชีพอิสระที่ได้คะแนนสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า กาเฉลีย มีจำนวน ๓ คน จากจำนวนผู้ตอบกลุ่มนี้ทั้งหมด ๓๔๕ คน (๘.๐๘%) และผู้ว่างงานที่ได้คะแนนสูงกว่ากาเฉลีย มีจำนวน ๓ คน จากจำนวนผู้ตอบกลุ่มนี้ทั้งหมด ๑๗๐ คน (๑.๗๖%) (ดูตาราง ๔ - ข - ๒๓, และการให้คะแนนสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ในภาคผนวก ฉ.)

ผลการเปรียบเทียบได้ค่า $\chi^2 = 0.83$ น้อยกว่าค่า $\chi^2 (\alpha = .05, df=1)$ จากตารางค่าไคสแควร์ซึ่งเท่ากับ ๓.๘๔ ($p > .05$)

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างได้กระทำทั้งในแบบรวมและจำแนกออกเป็นกลุ่มย่อยตามระดับทักษะ (ปรีญา, อาชีวะฯ, สามัญฯ) ก็ได้รับผลตรงกันคือไม่มีความแตกต่างในตัวแปรนี้ระหว่างบุคคล ๒ กลุ่ม ($p > .05$) (ดูตาราง ๔ - ข - ๒๓, และ ๔ - ข - ๒๔)

ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงานทางก็มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
ค่าเหมือน ๆ กัน ผลวิจัยที่ออกมาเช่นนี้เป็นที่น่าพอใจได้อีกเรื่องหนึ่งว่า การมีสถานภาพทาง
เศรษฐกิจและสังคมค่าไม่ เป็นเหตุผลักดันให้บุคคลต้องหันไปประกอบอาชีพอิสระเสมอไป ถึงแม้
โดยข้อเท็จจริงจะมีปรากฏการณ์เช่นนั้นเกิดขึ้นอยู่ไม่น้อย เช่น ในกรณีที่ผู้ประกอบอาชีพอิสระที่
ยอมรับว่าเพราะความยากจนเป็นเหตุผลักดัน-ผลการวิจัยตอนที่ ๑ และทำให้ถอยกลับไปได้ว่า คน
ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงหรือคนที่ได้รับการศึกษาสูง ๆ ก็อาจสนใจประกอบอาชีพ
อิสระได้ (ไม่ใช่เพราะความยากจนถึงต้องหันมาประกอบอาชีพอิสระ)

ผลการวิจัยตอนที่ ๓

ในตอนนี้เป็น การเสนอผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อ
พิสูจน์สมมติฐานหมวด ก. ที่ตั้งไว้ในบทที่ ๑ โดยจะเสนอผลการหาความสัมพันธ์รายคู่ และ
ผลการหาความสัมพันธ์พหุคูณ (การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ) พร้อมด้วยการแปลผลของแต่ละ
ตอน รวมทั้งการอภิปรายผลการใช้สถิติด้วย

และเนื่องจากผลการวิจัยตอนที่ ๒ พบว่าทัศนคติต่ออาชีพ (ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็น
ตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการวิจัยนี้) ระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระกับผู้ว่างงานต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญ ($p < .001$) เพราะฉะนั้นในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (stepwise multiple
regression) จึงจะกำหนดให้ทัศนคติต่ออาชีพเป็นตัวแปรเกณฑ์เพียงตัวเดียว โดยให้ตัว
แปรอื่น ๆ ทั้งหมดเป็นตัวทำนาย

ผลการหาความสัมพันธ์รายคู่ (pair measurement)

ในการหาความสัมพันธ์รายคู่ได้ใช้วิธี Product-moment correlation
coefficient โดยสูตรการหาค่าสหสัมพันธ์ในแบบที่ใช้คะแนนดิบแทนค่าทำการวิเคราะห์
หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง ๑๐ ตัว คือ ทัศนคติต่ออาชีพ, ค่านิยมทางศาสนาและ
จริยธรรม, คุณลักษณะผู้ประกอบการ, ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์, ความรู้เกี่ยวกับ
อาชีพอิสระ, ระดับการศึกษา, ประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพอิสระ, จำนวน
ทักษะอาชีพ, แหล่งหรือวิธีการที่ได้ทักษะอาชีพ, และสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ผลปรากฏ
ว่ามีความสัมพันธ์ที่น่าสนใจเพียง ๕ คู่ ซึ่งมีนัยสำคัญที่ $p < .005$ และเป็นสหสัมพันธ์เชิง
ปฏิฐาน (เชิงบวก) ทั้งสิ้นคือ

- ประสมการณ์ที่ได้จากโรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพอิสระ กับระดับการศึกษา
($r = .59$)
- สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม กับ แหล่งหรือวิธีการที่ได้ทักษะอาชีพ
($r = .33$)
- คุณลักษณะผู้ประกอบการ กับ ประสมการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนเกี่ยวกับ
อาชีพอิสระ ($r = .32$)
- แหล่งหรือวิธีการที่ได้ทักษะอาชีพ กับ ประสมการณ์ที่ได้จากโรงเรียน
เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ($r = .32$)
- คุณลักษณะผู้ประกอบการ กับ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ($r = .31$)

สำหรับตัวแปรทัศนคติต่ออาชีพ ซึ่งจะถือเป็นตัวแปรตามเพียงตัวเดียวใน
การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณนั้น ถึงแม้จะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ น้อยมาก และมีค่า
สหสัมพันธ์ (r) สูงสุด เพียง .๑๖ แต่ก็เชื่อมั่นได้ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง เพราะ
มีนัยสำคัญ $p < .005$ (ที่ค่า $r > 1.1$)

อย่างไรก็ดี ถึงแม้จะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ น้อยมาก แต่ก็มีความ
ความสัมพันธ์เชิงบวก ที่น่าสนใจมากน้อยตามค่าสหสัมพันธ์ ซึ่งขอยกมาเพียง ๓ คู่ ได้ดังนี้

- ทัศนคติต่ออาชีพ กับ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ($r = .16$)
- ทัศนคติต่ออาชีพ กับ คุณลักษณะผู้ประกอบการ ($r = .15$)
- ทัศนคติต่ออาชีพ กับ ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ($r = .13$)

ประเด็นที่น่าสนใจประเด็นสุดท้ายอันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
รายการ คือ จริยธรรมกับทัศนคติต่ออาชีพไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ($r = -.02, p > .05$)
(รายละเอียดความสัมพันธ์ทั้ง ๑๐ ตัวแปร ได้นำไปแสดงไว้ในภาคผนวก จ.แล้ว)

การอภิปรายเกี่ยวกับความสัมพันธ์รายการ

ตัวแปรที่ยกมาศึกษาทั้ง ๑๐ ตัวแปร คู่ที่มีค่าสหสัมพันธ์สูงกว่าคู่อื่น ๆ คือ
ประสมการณ์จากโรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพอิสระกับระดับการศึกษา ซึ่งมีค่า $r = .59 (p < .005)$
นับว่าผลที่ได้นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยตอนที่ ๑ ด้วยวิธีหาค่าร้อยละ กล่าวคือ ผู้ว่างงานที่
ได้รับการศึกษาสูงกว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จะได้รับประสมการณ์จากโรงเรียนมา มากกว่าที่จะ

สำหรับความสัมพันธ์ที่ไคล้กับรองลงมา คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับแหล่งหรือวิธีการที่ไค้ทักษะอาชีพ ซึ่งมีค่า $r = .33 (p < .005)$ นั้น เมื่อพิจารณาผลการวิจัยตอนที่ ๑ ประกอบแล้ว จะเห็นได้ว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ต้องฝึกฝนตนเองมากที่สุด (ตาราง ๔ - ก - ๒๕) ในขณะที่ผู้ว่างงานส่วนใหญ่ไค้รับการศึกษาคำ (ตาราง ๔ - ก - ๓๓) และจากผลการวิจัยตอนที่ ๒ ด้วยวิธีไค้สแควร์พบว่า ผู้ตอบทั้ง ๒ กลุ่มนี้ มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ (ตาราง ๔ - ข - ๒๓) จึงสรุปไค้แน้ชัดว่า ระดับการศึกษาที่ต่ำ จะมีความสัมพันธ์กับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำอย่างแน้นอนเพราะการวิเคราะห์ทั้ง ๓ แบบ ไค้ผลสอดคล้องกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะผู้ประกอบการ กับ ประสบการณ์ที่ไค้รับจากโรงเรียนา ซึ่งมีค่า $r = .32 (p < .005)$ แสดงถึงว่าประสบการณ์ที่ไค้รับจากโรงเรียนามากก็จะมีลักษณะผู้ประกอบการที่ขึ้น นั้นว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยตอนที่ ๒ ซึ่งพบว่า กลุ่มผู้ว่างงานไค้รับประสบการณ์จากโรงเรียนา มากกว่า กลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระและมีลักษณะผู้ประกอบการที่ต่ำกว่าอีกด้วย ถ้าสหสัมพันธ์ที่ปรากฏออกมาเช่นนี้ จึงสนับสนุนซึ่งกันและกันเป็นไค้อย่างดี (ตาราง ๔ - ข - ๔, และ ๔ - ข - ๑๗)

ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งหรือวิธีการที่ไค้ทักษะอาชีพ กับ ประสบการณ์จากโรงเรียนา ซึ่งมีค่า $r = .32 (p < .005)$ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยตอนที่ ๒ ด้วยวิธีไค้สแควร์ก็เห็นไค้ว่ามีความสอดคล้องกันเช่นไค้เดียวกัน กล่าวคือ ผู้ที่ไค้รับการศึกษาระบบหรือนัยหนึ่งไค้รับการศึกษาส่งจะไค้ประสบการณ์จากโรงเรียนา มากขึ้น

ความสัมพันธ์สุดท้ายระหว่างลักษณะผู้ประกอบการ กับ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ซึ่งมีค่า $r = .31 (p < .005)$ แสดงว่า ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระมากจะมีคุณสมบัติการเป็นผู้ประกอบการมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยตอนที่ ๒ ที่พบว่าผู้ว่างงานมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระ และมีคุณสมบัติการเป็นผู้ประกอบการมากกว่าด้วย

ข้อที่น่าสังเกตเกี่ยวกับความสัมพันธ์รายคู่จะเห็นว้ว่า ตัวแปรทัศนคติต่ออาชีพไค้มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ น้อยมาก ($r = .16, p < .005$)

ในการเปรียบเทียบด้วยวิธีหาคาสสัมพันธ์รายคู่ระหว่างตัวแปร ๑๐ ตัว ซึ่งจะได้อ่านจำนวนคู่ทั้งหมด ๔๕ คู่ (ดูตาราง ๔ - ก - ๑) นั้น ได้หาคาสสัมพันธ์ระหว่างคู่ที่น่าสนใจเพียง ๒ - ๓ คู่ และเป็นค่าที่ต่ำถ่วง เช่นนี้พิจารณาได้ว่าเป็นผลดีแก่การเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการถดถอยพหุคูณอย่างมาก โดยที่ตัวแปรอิสระที่จะนำเข้าไปในสมการถดถอยก็ต่างก็จะอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้มาก เนื่องจากแต่ละตัวเป็นอิสระต่อกัน แต่อย่างไรก็ดี หาคาสสัมพันธ์รายคู่ระหว่างตัวแปรที่สัมพันธ์กันจะถือเป็นตัวเกณฑ์เพียงตัวเดียวในสมการถดถอย มีหาคาสสัมพันธ์สูงที่สุดกับตัวแปรอิสระอื่น ๆ เพียง .16, $p < .005$ เท่านั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง ๕ คู่ แม้จะมีค่าน้อยแต่ก็มีค่าสูงกว่าความสัมพันธ์ระหว่างคู่อื่น ๆ และพอที่จะอธิบายผลอันเกี่ยวกับการศึกษาได้ดังนี้

บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงย่อมจะได้รับประสบการณ์จากโรงเรียนที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระมากขึ้นด้วย ซึ่งจะช่วยให้มีคุณลักษณะผู้ประกอบการที่ดีขึ้น และจะส่งผลกระทบต่อไป ในแง่การเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับ... อาชีพอิสระตามลำดับ ทั้งนี้เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ของแต่ละคู่ซึ่งมีลักษณะเกี่ยวโยงกันไปเป็นลูกโซ่

อย่างไรก็ดีถึงแม้ตัวแปรหนึ่งตัวแปรใดที่บอกมาศึกษาได้ ไปได้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่ออาชีพมากนัก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า การประกอบกันของตัวแปรเหล่านั้นจะยังมีอิทธิพลน้อย จนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (โปรดอ่านรายละเอียดในการอธิบายเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในตอนต่อไป)

ผลการหาความสัมพันธ์รายคู่จึงสรุปได้ว่า หากการศึกษามุ่งส่งเสริมตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งที่เกี่ยวข้องกันเป็นลูกโซ่ดังกล่าวมาแล้ว ก็จะต้องเสริมสร้างตัวแปรอื่น ๆ ที่เหลือให้เกิดขึ้นโดยทางอ้อมไปด้วย

ส่วนสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำ มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาที่ต่ำถ่วงนั้น เป็นเรื่องที่ผู้บริหารการศึกษาหรือรัฐจะต้องกระจายโอกาสทางการศึกษาให้เป็ธรรมและทั่วถึง โดยเฉพาะกับกลุ่มผู้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำ ซึ่งถือเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดการศึกษาที่รัฐมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องยื่นมือเข้ามาแก้ไข ในขณะที่ผู้อยู่ในระบบโรงเรียนอยู่แล้วก็ต้องได้รับการปลูกฝังอบรมคุณลักษณะต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพอิสระต่อไป

ในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่เหมาะสมกับอาชีพอิสระ ดังกล่าวนั้นเป็นเพียงการปูพื้นฐานหรือวางฐานรากที่จำเป็นก่อนที่จะพัฒนาในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป โดยเฉพาะทัศนคติต่ออาชีพที่ดี และสำหรับทัศนคติต่ออาชีพนั้น ถึงแม้จะมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะอื่น ๆ น้อย แต่ผลการวิเคราะห์ก็กับตัวแปรอื่น ๆ โดยเอาทัศนคติต่ออาชีพเป็นตัวเกณฑ์ที่พบว่า ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ($r = .16, p < .005$), คุณลักษณะผู้ประกอบการ ($r = .15, p < .005$), และความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ($r = .13, p < .005$) ซึ่งระบบการศึกษามีบทบาทในเรื่องนี้โดยตรงก็เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างสอดคล้องค้องกันกับตัวแปรเกณฑ์ เพราะฉะนั้นหากจะหาทางปลูกฝังทัศนคติต่ออาชีพอิสระแล้ว เราก็พอจะมองเห็นได้ว่าเราควรจะปลูกฝังคุณสมบัติอะไรบ้าง

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (stepwise multiple regression)

จากการวิเคราะห์ด้วยวิธีถดถอยพหุคูณ ปรากฏว่า ตัวแปรต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลโดยมีสหสัมพันธ์กับทัศนคติต่ออาชีพซึ่งกำหนดให้เป็นตัวแปรตามเพียงตัวเดียว ของผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) มี ๕ ตัวแปรตามลำดับ ได้แก่

(๑) ตัวแปรด้านความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ที่มองเห็นในปัจจุบัน, อาชีพที่นึกอยากจะทำในอนาคต, ปัญหาและอุปสรรคที่อาจมีอยู่ในการประกอบอาชีพเหล่านั้น ตัวแปรนี้มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก

(๒) ตัวแปรด้านประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพอิสระ ซึ่งประกอบด้วย การเคยถูกฐองใจจากครู อาจารย์, หลักสูตรแบบเรียน, เพื่อนฝูง, และนิทรรศการเกี่ยวกับอาชีพ, การเคยไปชมโรงงาน, สถานธุรกิจ, เมื่อเป็นนักเรียนประถมหรือมัธยม ตัวแปรนี้มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ ซึ่งหมายถึงว่าประสบการณ์ดังกล่าวมากทำให้มีทัศนคติต่ออาชีพอิสระต่ำ

ผลที่เกิดขึ้นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เพราะประสบการณ์จากโรงเรียนมากแสดงถึงว่าได้รับการศึกษาสูง แต่การศึกษาสูงทำให้มีทัศนคติต่ออาชีพต่ำ (จากผลการวิจัยตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒) .

(๓) ตัวแปรค่านคุณลักษณะผู้ประกอบการ ซึ่งประกอบด้วย ความมานะพยายามและแรงจูงใจ, ความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย, ความกล้าได้กล้าเสีย, และความรักในอิสระเสรีภาพ ตัวแปรนี้มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก

(๔) แหล่งหรือวิธีที่ได้ทักษะอาชีพมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย การฝึกฝนตนเอง, โรงเรียน, และบิดามารดา (ใช้ผลจากวิธี Chi-square พิจารณาประกอบ) ตัวแปรนี้มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก

(๕) ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย ระดับความรอบคอบในการใช้จ่ายเงิน (รวมทั้งการเก็บออม), ความเห็นเกี่ยวกับการกู้หรือไม่กู้เงินธนาคาร, และความเห็นเกี่ยวกับคนมีประโยชน์ (การผลิตโกศทรัพย์) ตัวแปรนี้มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก

สำหรับตัวแปรที่เกี่ยวกับการศึกษา, จำนวนทักษะ, สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมและค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรมของผู้ตอบ นับว่ามีอิทธิพลน้อย ไม่อาจจะอธิบายความแปรปรวนของทัศนคติต่ออาชีพได้ (ดูตาราง ๔ - ก - ๒, และ ๔ - ค - ๓)

และถ้ากำหนดให้

$\hat{Y}$	คือ	ทัศนคติต่ออาชีพ
X_1	คือ	ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
X_2	คือ	ประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพอิสระ
X_3	คือ	คุณลักษณะผู้ประกอบการ
X_4	คือ	แหล่งหรือวิธีที่ได้ทักษะอาชีพ
X_5	คือ	ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์

จะเขียนเป็นสมการ regression equation ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 28.40 + .35X_1 - .32X_2 + .07X_3 + .50X_4 + .28X_5$$

(ดูค่าสัมประสิทธิ์ในตาราง ๔ - ค - ๓ ประกอบ)

การอภิปรายผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลที่พบในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อหาตัวแปรอิทธิพลที่สามารถอธิบาย
ค่าความแปรปรวนของทัศนคติต่ออาชีพมีลักษณะที่ดูจะไม่สอดคล้องหรือสนับสนุนวิธีการวิเคราะห์
เบื้องต้นที่ได้กระทำมาแล้ว (ผลการวิจัยตอนที่ ๑, และ ๒) กล่าวคือ สารสำคัญที่เห็นเด่น
ชัดคือ วิธีการทำงานและวิธีใกล้ชิดกับลูกค้า ปรากฏว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีทัศนคติต่ออาชีพ
ดีกว่าผู้จ้างงาน แต่มีกานิยมทางศาสนาและจริยธรรมต่ำกว่า, มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
น้อยกว่า, มีคุณสมบัติการเป็นผู้ประกอบการน้อยกว่า, ได้ประสบการณ์จากโรงเรียนเกี่ยวกับ
อาชีพน้อยกว่า

แต่ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปรากฏว่า ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระเป็น
ตัวแปรอิสระที่มีน้ำหนักในการสร้างทัศนคติต่ออาชีพมากกว่าตัวแปรอิสระอื่น ๆ และกานิยม
ทางศาสนาและจริยธรรม ซึ่งมีค่าความสัมพันธ์สูงกับทัศนคติต่ออาชีพในการวิเคราะห์ถดถอยวิธี
ใกล้ชิดกับลูกค้า กลับเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนัก (หรือความสัมพันธ์) น้อยที่สุด ซึ่งนับได้ว่าตรงข้ามกับ
ผลการวิเคราะห์ถดถอยวิธีใกล้ชิดกับลูกค้าอย่างโจ่งแจ้ง ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นปัญหาทางวิชาการ
สถิติอย่างแท้จริง ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

แต่การวิเคราะห์ถดถอยวิธี stepwise multiple regression นอกจากจะ
เป็นการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นตัวเกณฑ์ กับตัวแปรทำนายต่าง ๆ แต่ละตัว
แล้ว การวิเคราะห์วิธี SMR ยังมีลักษณะพิเศษกว่าการหาค่าความสัมพันธ์แบบ Chi-square
(χ^2) และแบบ product-moment correlation coefficient (r) ในแง่ที่ว่า
ตัวแปรอิสระที่เป็นตัวทำนายหลาย ๆ ตัวนั้น ถึงแม้จะมีค่าความสัมพันธ์รายคู่กับตัวเกณฑ์ค่า
แต่ก็มีอิทธิพลในการช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกันถึงระดับนัยสำคัญได้ในสมการถดถอย เพราะ
ฉะนั้น ปัญหาจึงไม่อยู่ที่ว่าค่าความสัมพันธ์ (r) รายคู่กับตัวเกณฑ์ค่าหรือคู่ค่า หากอยู่ที่ว่า
เมื่อนำตัวแปรอิสระเหล่านั้นเข้าสมการถดถอยแล้ว สมการนั้นมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R)
ถึงนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ซึ่งในการวิจัยนี้มีตัวแปรทำนายเพียง ๕ ตัวเท่านั้น ที่สามารถ
ใช้อธิบายความแปรปรวนของทัศนคติต่ออาชีพอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$) ได้

ตัวแปรอิทธิพลทั้ง ๔ ตัวนี้ มี ๔ ตัว ที่มีอิทธิพลไปในแนวเดียวกัน คือ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ, คุณลักษณะผู้ประกอบการ, แหล่งที่ได้ทักษะอาชีพ (การศึกษานอกระบบ) เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์, กล่าวคือ หากปลูกฝังหรือส่งเสริมคุณค่าเหล่านั้นไปพร้อม ๆ กันก็จะเป็นการเสริมสร้างทัศนคติต่ออาชีพอิสระโดยตรง แต่แหล่งทักษะอาชีพนั้นจะเน้นไปที่การศึกษานอกระบบเป็นสำคัญ เพราะถ้าจะเป็นการศึกษาในระบบแล้ว กลับจะให้ผลตรงข้าม ซึ่งจะได้เห็นว่า ตัวแปรอิทธิพลอีก ๑ ตัว คือ ประสบการณ์จากโรงเรียนที่ส่งเสริมอาชีพอิสระ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเป็นลบ ($b = -.32$) (ดูค่าสัมประสิทธิ์ตาราง ๔ - ก - ๓ ประกอบ) ซึ่งหมายความว่าประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพมากเท่าใด ค่าทัศนคติต่ออาชีพจะต่ำลงเท่านั้น และเนื่องจากการศึกษาสูง ๆ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสบการณ์จากโรงเรียนมาก จึงอธิบายได้ว่าการศึกษานอกระบบ ควรจะมีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติต่ออาชีพมากกว่าการศึกษาในระบบ นับว่าสอดคล้องกับแหล่งที่ได้ทักษะ (นอกระบบการศึกษา) ซึ่งเป็นตัวแปรอิทธิพลตัวหนึ่งใน ๔ ตัว ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อนึ่ง น่าจะต้องทำความเข้าใจกันอีกเล็กน้อยว่า ตัวแปรประสบการณ์จากโรงเรียนที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ กับแหล่งหรือวิธีที่ได้ทักษะอาชีพ ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระในสมการถดถอยนั้น ถึงแม้จะมีความหมายแตกต่างกัน แต่ก็มีนัยที่เหมือนกันได้ กล่าวคือ ในผลการวิจัยตอนที่ ๑ ซึ่งเป็นการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้นนั้น พบว่าแหล่งที่ผู้ประกอบการอาชีพอิสระได้ทักษะอาชีพคือการฝึกฝนตนเอง (บิดาสอนบ้าง, เพื่อนฝูงบ้าง, การทำงานของผู้อื่นแล้วจำเอามาบ้าง ฯลฯ) และแหล่งที่ได้ทักษะอาชีพของผู้ว่างงานคือโรงเรียน แต่ก็ยังมีเปอร์เซ็นต์ที่ได้ต่ำกว่ากลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระนี้เป็นประเด็นหนึ่ง แต่ในอีกประเด็นหนึ่งถ้าหันมาพิจารณาตัวแปรประสบการณ์จากโรงเรียน ซึ่งเป็นการศึกษาในระบบมีสัมประสิทธิ์เป็นลบแล้ว ก็จะอธิบายได้ว่า ยิ่งได้รับการศึกษาในโรงเรียนมากเท่าใด ทัศนคติต่ออาชีพก็จะยิ่งตกต่ำลงมากเท่านั้น เพราะฉะนั้น หากพิจารณาตัวแปรทั้งสองดังกล่าวประกอบกันจึงเห็นได้ว่า การศึกษานอกระบบมีผลต่อการเสริมสร้างทัศนคติต่ออาชีพได้มากกว่าการศึกษาในระบบ

นอกจากนี้ตัวแปรระดับการศึกษา ซึ่งตกไปจากสมการเพราะไม่มีนัยสำคัญทางสถิตินั้น เป็นการสนับสนุนให้เห็นเด่นชัดขึ้นอีกว่า ระดับการศึกษา (ในระบบ) ไม่มีผล

ในการเสริมสร้างทัศนคติต่ออาชีพ แรกแล้วจะทำลายทัศนคติต่ออาชีพเสียอีก (พิจารณาจาก ประสิทธิภาพจากโรงเรียนมีสัมประสิทธิ์เป็นลบกับทัศนคติ) และจำนวนทักษะก็ไม่มี ความสัมพันธ์กับทัศนคติต่ออาชีพเช่นเดียวกัน

จึงสรุปได้สั้น ๆ จากผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี SMR ว่า การปลูกฝังความรู้ เกี่ยวกับอาชีพอิสระ, คุณลักษณะผู้ประกอบการ (เช่น ความมานะพยายามและแรงจูงใจ, ความกล้าเสี่ยง, ความรักในอิสระเสรีภาพ ฯลฯ), และความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ (เช่น ความรอบคอบในการได้เงินและการเก็บออม, การกู้เงิน, และการเพิ่มผลผลิตเลี้ยง สัตว์ เป็นความดีที่ควรยกย่อง ฯลฯ) แล้วจะมีผลต่อการเสริมสร้างทัศนคติต่ออาชีพอิสระของ บุคคล แต่ควรจัดกระทำในรูปการศึกษานอกโรงเรียนมากกว่าการศึกษาในโรงเรียน เพราะ การศึกษาในโรงเรียนไม่ส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพอิสระ

การอภิปรายผลการใช้สถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติขั้นต้น (percentage), ขั้นกลาง (Chi-square), และขั้นสูง (stepwise multiple regression) ซึ่งแม้จะช่วยให้เข้าใจปัญหาได้ละเอียด ลึกซึ้งมากขึ้น แต่การหาเพียงค่าร้อยละของแต่ละประเด็นคำตอบก็ให้ข้อมูลที่ทิศทางของผลที่จะ ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติที่สูงขึ้นไปได้อย่างมาก

การวิเคราะห์ด้วยวิธี Chi-square ได้นำมาใช้เพื่อชี้ความแตกต่างและ ความคล้ายคลึงระหว่างตัวแปรหนึ่ง ๆ ซึ่งอาศัยตัวแปรย่อย ๆ ประกอบกันหลายตัว (compos- sites) แต่ทั้งนี้ได้นำวิธีหาค่าร้อยละเข้าประกอบการวิเคราะห์ด้วย เพื่อทราบว่าความ แตกต่างที่พบด้วยวิธี Chi-square นั้น กลุ่มใดมีค่าสูงกว่าหรือต่ำกว่ากลุ่มใด

สำหรับการวิเคราะห์ด้วยวิธี stepwise multiple regression (SMR) ในการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายความแตกต่างของทัศนคติต่ออาชีพของผู้ประกอบอาชีพ อิสระและผู้ว่างงานในรูปของ "ความแปรปรวน" ของตัวแปรต่าง ๆ กล่าวคือ การวิเคราะห์ นี้เป็นการวัดปริมาณของความแปรปรวนของตัวแปรอิสระ ที่มีความสัมพันธ์กับความแปรปรวนของ ทัศนคติต่ออาชีพซึ่งเป็นตัวแปรตามของกลุ่มผู้ตอบ ดังนั้นการแปรผลการวิจัยในกรณีที่ตัวแปรหนึ่ง ตัวแปรใดไม่มีความสัมพันธ์ หรือมีความสัมพันธ์ต่ำกว่าคะแนนทัศนคติต่ออาชีพของกลุ่มผู้ตอบ ไม่ไ้

หมายความว่าตัวแปรนั้นไม่เป็นตัวแปรที่สำคัญทางการศึกษา หากแต่มีความหมายว่า ความแปรปรวนของตัวแปรดังกล่าวนี้ไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของทัศนคติต่ออาชีพหรืออธิบายได้แต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ในการวิเคราะห์ด้วยวิธี SMR ของการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้จัดหมวดตัวแปรอิสระออกเป็น ๕ หมวด ในแต่ละหมวดประกอบด้วยตัวแปรย่อย ๆ อีก ๔ - ๕ ตัวแปรย่อย บางตัวถึง ๑๐ เพราะฉะนั้นเมื่อพิจารณารวมแล้วจะมีตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาทั้งหมด ๓๖ - ๔๕ ตัวแปร หรือมากกว่านั้น ในการรวมตัวแปรย่อยเข้าเป็นหมวดเช่นนี้นับว่าเป็นวิธีที่แตกต่างออกไปจากปกติ ซึ่งควรนำตัวแปรย่อยเหล่านั้นเข้าสมการโดยตรง

อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติ SMR เห็นได้ชัดว่ามีความคลาดเคลื่อนไปจากผลที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยสถิติเบื้องต้น เช่น percentage และ Chi-square เป็นอย่างมาก ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นนี้ นอกจากจะเป็นปัญหาทางวิชาการแล้ว การวิเคราะห์ด้วยสถิติ SMR ยังทดสอบความผิดพลาดหากจะเกิดขึ้นไม่ไ้ชัดเจนและหมกข่องสงสัยเหมือนการจะทดสอบขั้นตอนซ้ำ เมื่อเกิดสงสัยขึ้นในการวิเคราะห์โดยใช้วิธี percentage และ Chi-square

ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ตัวแปรที่วัดได้ด้วยวิธี SMR บางตัวมีลักษณะกว้าง เป็นตัวแทนครอบคลุมตัวแปรอื่น หรือเป็นตัวแปรที่เกิดจากการแทรกแซงของตัวแปรอื่น ทำให้มีความยากลำบากต่อการสรุปหาสาเหตุที่แท้จริงของความแตกต่างของทัศนคติต่ออาชีพของผู้ตอบได้อย่างแจ่มชัด

เรื่องที่ยกปัญหาให้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก คือ เมื่อนำผลการวิเคราะห์โดยใช้ stepwise multiple regression ไปเทียบกับผลการหาความสัมพันธ์ซึ่งทราบแล้วด้วยวิธี Chi-square เช่น ทัศนคติต่ออาชีพกับค่านิยมทางศาสนา ตามนัยของความสัมพันธ์โดยใช้วิธี Chi-square ปรากฏชัดเจนว่า ผู้ที่มีทัศนคติต่ออาชีพสูง ส่วนใหญ่จะมีค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรมต่ำ ซึ่งมีค่า $p < .001$ แต่ในการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธี Product-moment correlation ผลปรากฏว่า ตัวแปรทั้ง ๒ นี้ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ($r = -.02, p > .05$) และยังมีตัวแปรอื่น ๆ อีกที่มีลักษณะทำนองนี้

ในประเด็นนี้ ในทางสถิติถือว่า เป็นเรื่องเป็นไปได้ เพราะระดับของการวัด (scale) ด้วยวิธี Chi-square อยู่ในระดับ nominal และ ordinal scale เท่านั้น ในขณะที่การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficient) อยู่ในระดับ interval scale นั้นประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งวิธี Chi-square เป็นการทดสอบเพื่อชี้ว่าตัวแปรคู่กัน ๆ ไม่เป็นอิสระจากกันเท่านั้น (Test of Independence) จึงมักจะใช้ได้ดีในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ซึ่งเป็นการวัดที่พยายามว่า ในขณะที่วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีการวัดที่แน่นอนคงเส้นคงวา ซึ่งเหมาะสำหรับระดับการวัดทางวิทยาศาสตร์หรือการวัดเป็นช่วงคะแนนมากกว่า ผลจากการวิเคราะห์จึงแตกต่างกันได้ แต่ก็ไม่ถึงกับเข้าไปในทิศทางตรงข้าม

อีกประการหนึ่งสถิติ stepwise multiple regression (SMR) โดยทั่วไปแล้วใช้ในการวิเคราะห์หาปัจจัยเหตุในวิชาเศรษฐศาสตร์และการวิจัยในทางเกษตร ฯลฯ ซึ่งมีการควบคุมและคัดเลือกตัวแปรอิสระได้เหมาะสมกว่าในแง่ที่ว่า ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรทำนายนั้นเห็นได้ชัดว่าไม่มีความสัมพันธ์กันเลยหรือน้อยที่สุด ทั้งนี้เพื่อจะได้คำนวณน้ำหนักของตัวทำนายที่เชื่อถือได้มาก

แต่อย่างไรก็ดี ผู้ที่เคยใช้สถิติ SMR มาแล้วได้ให้ความเห็นว่าในการวิจัยทางการศึกษาก็สามารถจะนำสถิติ SMR มาใช้อย่างได้ผลโดยพยายามเลือกสรรตัวแปรทำนายให้เข้าใกล้เงื่อนไขดังกล่าวข้างต้นให้มากที่สุดเสียก่อน และในการคัดเลือกตัวแปรทำนายที่จะนำมาศึกษาในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยก็ควรคำนึงถึงเงื่อนไขเช่นเดียวกัน

ถึงกระนั้นก็ตามวิธีการ SMR ก็มีคุณลักษณะพิเศษอยู่ในตัวเองที่แตกต่างกว่าวิธีหาความสัมพันธ์พหุคูณตามธรรมดา (multiple correlation) กล่าวคือ วิธี SMR มีการสกัด (partial out) ตัวแปรที่มีอิทธิพลน้อยออกไปทีละตัว แล้วนำตัวแปรที่มีอิทธิพลมากเข้าสมการทีละตัว (stepwise) ตามลำดับ โดยที่การเลือกตัวแปรอิทธิพลตัวแรกเข้าสมการนั้นถือเอาตัวแปรที่มีค่าสหสัมพันธ์ (r) กับตัวเกณฑ์สูงที่สุด ส่วนตัวถัดไปนั้นถือเอาตัวที่มีค่า partial correlation สูงที่สุด ทำให้เห็นตัวแปรอิทธิพลแต่ละตัวได้ชัดเจนตามลำดับ โดยเสียเวลาและแรงงานน้อยที่สุดอีกด้วย

ส่วนวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณวิธีอื่น ๆ นั้น การเลือกสรรตัวแปรนอกจากจะไม่แสดงขั้นตอนที่ชัดเจนแล้ว ยังไม่อาจขจัดตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันเองสูง อันทำให้การทำนายตัวแปรตามคลาดเคลื่อนได้มาก

บทที่ ๕

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ" เกิดจากความสนใจของผู้วิจัยที่มีต่อปัญหาการว่างงานของประเทศ โดยที่ผู้วิจัยมีความเห็นและความเชื่อว่า การแก้ปัญหการว่างงานด้วยวิธีเพิ่มการใช้รายของรัฐก็ การส่งเสริมการลงทุนก็ เป็นทฤษฎีที่อาจใช้ได้ผลในประเทศที่โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งรูปธรรม (เช่น การชลประทาน, โรงไฟฟ้าพลังน้ำ ฯลฯ) และนามธรรม (ทัศนคติและค่านิยมต่าง ๆ) อยู่ในลักษณะสอดคล้องหรือรับกับทฤษฎีดังกล่าวแล้วเท่านั้น หากไม่แล้วจะกลายเป็นการนำเอาทฤษฎีมาใช้อย่างผิด ๆ เนื่องจากสิ่งที่เป็นเงื่อนไขของทฤษฎีนั้น ๆ ไม่ได้ถูกนำมาใช้ช่วยการแก้ปัญหการว่างงานด้วยวิธีนี้ จึงมักจะไม่ได้ผล อีกประการหนึ่งระบบเศรษฐกิจในประเทศเสรีทุนนิยมนั้น มีเป้าหมายอยู่ที่ผลกำไรอันสูงสุด รูปแบบของการผลิตย่อมจะมีลักษณะของการใช้เครื่องจักรแทนแรงงานมนุษย์เป็นอย่างมากที่สุด ปัญหาการว่างงานจึงเป็นปัญหาที่จะต้องเกิดขึ้นและมีอยู่เรื่อยไปอย่างไมอาจหลีกเลี่ยงได้

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่า หากคนมุ่งประกอบอาชีพอิสระ แทนการมุ่งรับราชการ, ทำงานบริษัท หรืองานประจำแล้ว ปัญหาการว่างงานก็จะลดความรุนแรงลงไปมาก เพราะนอกจากเขาเหล่านั้นจะแก้ปัญหการว่างงานของตนเองได้ สแล้ว ยังได้ช่วยแก้ปัญหการว่างงานของคนอื่นด้วย เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพอิสระก็คือผู้สร้างงานให้เกิดขึ้นในสังคม หรือนัยหนึ่งเป็นผู้ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยทรงตนเอง

การแก้ปัญหของผู้วิจัยเป็นเพียงการเสาะแสวงหาแนวทางที่คิดว่าดีที่สุดในการแก้ปัญห ไม่ใช่เป็นการเสนอวิธีการหรือสูตรสำเร็จแต่อย่างใด และแนวทางดังกล่าวนี้ก็จะอยู่ภายในขอบข่ายที่ระบบการศึกษาจะเข้าไปมีบทบาทได้

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้พยายามตอบปัญหาเชิงวิจัย ๓ ข้อ ซึ่งเห็นว่าจะเป็นหลักพิจารณากำหนดแนวทางทางการศึกษา เพื่อมุ่งให้คนไปประกอบอาชีพอิสระได้ ปัญหาเชิงวิจัย ๓ ข้อ นั้นคือ

๑. สภาพความเป็นจริงและปัญหาของผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน มีอะไรบ้าง

๒. คุณลักษณะส่วนตัว (human factors) ระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน มีอะไรบ้างที่แตกต่างกัน

๓. คุณลักษณะส่วนตัว (ที่พบแล้วในข้อ ๒) มีความสัมพันธ์กับการศึกษาอบรมหรือประสบการณ์ของบุคคลแบบไหน อย่างไร

ผลการวิจัยโดยสรุปมีดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยตอนที่ ๑

ภูมิหลัง ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่มีวัยสูงกว่าผู้ว่างงาน (๓๖ - ๔๕ ปี) ต่อ ๑๕ - ๒๕ ปี) และเป็นชายมากกว่าหญิงทั้งสองกลุ่มผู้ตอบ, ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่มีครอบครัวแล้ว (๙๐%) ในขณะที่ผู้ว่างงานส่วนใหญ่เป็นโสด (๕๒%) ผู้ประกอบอาชีพอิสระเกิดในเขตเทศบาลมากกว่าผู้ว่างงาน, (๙๖% ต่อ ๔๙%) และมีบิดามารดาประกอบการค้าขายมากกว่าผู้ว่างงาน (๕๔% ต่อ ๒๗%) ส่วนผู้ว่างงานมีบิดามารดารับราชการมากกว่า (๒๔% ต่อ ๖%), มีคนเชื่อชาติจีนอยู่ในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระมากกว่าคนเชื่อชาติจีนในกลุ่มผู้ว่างงาน คิดเป็นสัดส่วนประมาณ ๓ : ๑

การศึกษาและประสบการณ์ ผู้ประกอบอาชีพอิสระจบเพียงประถมศึกษาและต่ำกว่า (๕๓%) ในขณะที่ผู้ว่างงานที่จบระดับประถมมีน้อยมาก (๔%) อัตราส่วนการจบอาชีวศึกษาระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระกับผู้ว่างงานเป็น ๔ : ๒๑

ทั้งผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงานต่างก็อาศัยการฝึกฝนตนเองมากในการที่ได้มาซึ่งทักษะ แต่เมื่อพูดถึงการได้ทักษะจากครอบครัวผู้ประกอบอาชีพอิสระได้รับการปลูกฝังทักษะอาชีพมากกว่าผู้ว่างงานเป็นสัดส่วน ๑๕ : ๕

ในเรื่องจำนวนทักษะปรากฏว่าผู้ว่างงานกับผู้ประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกันเท่าใดนัก เพอร์เซ็นต์ของผู้ไม่มีทักษะเลยระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระกับผู้ว่างงานเท่ากับ ๒๒ : ๒๕

สำหรับประสบการณ์จากโรงเรียนที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระปรากฏว่าผู้ว่างงานกลับได้ประสบการณ์จากโรงเรียนฯ มากกว่า

ทัศนคติต่ออาชีพ ผู้ประกอบอาชีพอิสระมีทัศนคติต่ออาชีพโดยทั่วไปดีกว่าผู้
ว่างงาน และไม่ชอบรับราชการหรือทำงานบริษัทและงานประจำทั่ว ๆ ไป เป็น
สัดส่วนเปรียบเทียบกับผู้ว่างงานถึง ๕ : ๑ และยังชอบความมั่นคงมากกว่าเกียรภัยหรือ
เสี่ยง ในสัดส่วนที่มากกว่าผู้ว่างงานอีกด้วย

สรุปทัศนคติต่ออาชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระมีแนวโน้มไปในทางเกื้อกูล
การประกอบอาชีพอิสระดีกว่าผู้ว่างงาน

ในเรื่องอื่น ๆ เช่น เกี่ยวกับผู้ช่วยเหลือในระหว่างว่างงานส่วนใหญ่คือ
มีคามารดา แต่มีบ้าง (๔%) ที่ตอบว่าไม่ได้รับความช่วยเหลือทางใด ๆ เลย

ผู้ว่างงานส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพอื่นใดในขณะว่างงาน และไม่เคย
ประกอบอาชีพใดมาก่อนด้วย

สำหรับการพิสูจน์สมมติฐาน ปรากฏผลว่า ส่วนใหญ่เป็นไปตามสมมติฐานที่
ตั้งไว้คือ

ผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ประกอบอาชีพมานานไม่น้อยกว่า ๕ ปี โดย
ประกอบอาชีพนั้น ๆ เพียงอย่างเดียวในเวลาตอบสัมภาษณ์, ไม่เคยรับราชการหรือเคย
ทำงานบริษัท, ไม่ต้องพึ่งงานประจำอื่นอีก, ไม่มีปัญหาอุปสรรคมาก แต่มีปัญหาเรื่องทุน
ค่าเนนกิจการบ้าง, มีบิดามารดาเป็นผู้ช่วยให้เริ่มต้นอาชีพได้ รองลงมาคือการกู้ยืมเงินมา
ลงทุนเริ่มธุรกิจ, ส่วนใหญ่ไม่มีปัจจัยผลักดันให้มาประกอบอาชีพอิสระ แต่ก็มี ความยากจน
เป็นเหตุอยู่มาก, สำหรับกลุ่มสามัญฯ ผู้ว่างงานส่วนใหญ่ใช้เวลาหางานมานานไม่ถึง ๖
เดือน (ขัดแย้งกับสมมติฐาน) และส่วนใหญ่อยากจะทำประกอบอาชีพอิสระแต่ติดปัญหาเรื่องทุน
ค่าเนนการ วิธีแสวงหางานใช้วิธีไปถามประกาศ ณ สถานที่ราชการต่าง ๆ ตามหน้า
หนังสือพิมพ์และถามเพื่อนฝูง

ผลการวิจัยตอนที่ ๒

เป็นผลการเปรียบเทียบหาความแตกต่าง ๗ เรื่องระหว่างผู้ประกอบอาชีพ
อิสระและผู้ว่างงาน คือ ทัศนคติต่ออาชีพ, ค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรม, คุณลักษณะผู้
ประกอบการ, ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์, ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ, ประสบการณ์
ที่ได้รับจากโรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพอิสระ, และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

การเปรียบเทียบใช้วิธีหาค่าไคสแควร์โดยกำหนดค่า $\alpha = .05$

ผลปรากฏว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระมีทัศนคติต่ออาชีพดีกว่าผู้ว่างงาน ($p < .001$) แต่มีค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรมต่ำกว่า ($p < .05$) เป็นการถูกต้องตามสมมติฐาน

ส่วนเรื่องคุณสมบัติของความเป็นผู้ประกอบการ ($p < .001$), ประสบการณ์จากโรงเรียน ($p < .01$), ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ($p < .001$), ผู้ว่างงานได้คะแนนมากกว่า เป็นการขัดแย้งกับสมมติฐาน

สำหรับความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ($p > .05$) และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ($p > .05$) ไม่มีความแตกต่างกันในระหว่างกลุ่มผู้ตอบทั้ง ๒ กลุ่ม, ไม่ถูกต้องตามสมมติฐานที่คาดไว้ว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระจะได้คะแนนสูงกว่า

ผลการวิจัยตอนที่ ๓

เป็นผลการหาความสัมพันธ์รายคู่และความสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างตัวแปร ๑๐ หมวด คือ ทัศนคติต่ออาชีพ, ค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรม, คุณลักษณะผู้ประกอบการ, ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์, ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ, ระดับการศึกษา, ประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพอิสระ, จำนวนทักษะอาชีพ, แหล่งหรือวิธีการที่ได้ทักษะอาชีพ, และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ความสัมพันธ์รายคู่โดยทั่วไปมีค่าต่ำที่น่าสนใจตามลำดับค่า r มีเพียง ๕ คู่ คือระดับการศึกษากับประสบการณ์จากโรงเรียน ($r = .59, p < .005$), สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมกับแหล่งที่ได้ทักษะอาชีพ ($r = .33, p < .005$), ประสบการณ์จากโรงเรียนกับคุณลักษณะผู้ประกอบการ ($r = .32, p < .005$), ประสบการณ์จากโรงเรียนกับแหล่งหรือวิธีการที่ได้ทักษะอาชีพ ($r = .32, p < .005$), คุณลักษณะผู้ประกอบการกับความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ($r = .31, p < .005$), และความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพ (ซึ่งจะถือเป็นตัวแปรเกณฑ์) กับตัวแปรอื่น ๆ มีค่าต่ำมากโดยมีค่าสูงสุดเพียง $r = .16, p < .005$

สำหรับความสัมพันธ์พหุคูณ ใช้วิธีวิเคราะห์แบบลดทอนพหุคูณ โดยให้ทัศนคติต่ออาชีพเป็นตัวเกณฑ์ (criterion) และตัวแปรอื่น ๆ ๕ ตัว เป็นตัวแปรทำนาย (predictors) ผลปรากฏว่า ได้ตัวแปรอิทธิพลที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของทัศนคติต่ออาชีพได้ ($p < .05$) ค่าสำคัญดังนี้

๑. ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ($b = .35$)
๒. ประสบการณ์ที่ได้จากโรงเรียนฯ ($b = -.32$)
๓. คุณลักษณะผู้ประกอบการ ($b = .07$)
๔. แหล่งหรือวิธีการที่ได้ทักษะอาชีพ ($b = .50$)
๕. ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ($b = .28$)

(b คือ ค่า beta weight ของกลุ่มตัวอย่างหรือ estimated β)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

เนื่องจากงานวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการวิจัยแบบนำร่อง (pilot study) และยังไม่มีการศึกษาการวิจัยในลักษณะเช่นนี้มาก่อน งานวิจัยนี้จึงเปรียบเสมือนการหาแผนที่ทางอากาศ ก่อนที่จะลงทำการวัดขนาดและรูปลักษณะที่แท้จริง ของภูมิประเทศเบื้องล่าง แนวทางการดำเนินการวิจัยต่อไป จึงมีได้หลายลักษณะซึ่งผู้วิจัยขอเสนอไว้เพียง ๒ แบบดังต่อไปนี้

๑. การศึกษากลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระเท่านั้น แต่ใช้จำนวนตัวอย่างมากขึ้น และเป็นกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระในจังหวัดใหญ่อื่น ๆ ภูมิภาค เช่น อุบลราชธานี, นครศรีธรรมราช, ชอนแก่น หรือเชียงใหม่ เพื่อสรุปผลหาความคล้ายคลึงหรือแตกต่างจากผู้ประกอบการอาชีพอิสระในเขตกรุงเทพมหานคร

สำหรับการเลือกกลุ่มอาชีพนั้นอาจจะแบ่งประเภทเหมือนเดิม (คือ ๓ ระดับทักษะ) และหากเป็นไปได้ควรหาทุนทรัพย์และเวลาสนับสนุน ก็ควรจะทำการศึกษาตัวอย่างผู้ประกอบการอาชีพแทนการเลือกโดยวัตถุประสงค์ทุกอาชีพ

๒. การศึกษากลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระสาขาใดสาขาหนึ่งโดยเฉพาะ คือ สาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ โดยการสุ่มเป็นรายจังหวัด และรายบุคคลผู้ประกอบอาชีพ โดยกำหนดประเภทอาชีพในสาขานั้น ๆ เสียก่อน การศึกษาวิจัยตามข้อเสนอนี้จะช่วยให้ได้ศึกษาการประกอบอาชีพอิสระได้ลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น

การศึกษาวิจัยทั้ง ๒ ข้อ ข้างต้น ควรจะเน้นหนักในเรื่องเหล่านี้ เช่น ลักษณะอาชีพในรายละเอียด รายได้และรายจ่าย ปัญหาอุปสรรคและวิธีการเริ่มต้นอาชีพ, สำหรับทัศนคติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น ควรจะกระทำเป็นเอกเทศและควรจะใช้แบบทดสอบมาตรฐาน

ข้อควรคำนึงอย่างยิ่งก็คือ การแสวงหาความร่วมมือจากผู้ตอบซึ่งถูกรบกวนเวลาประกอบอาชีพ จะทำได้อย่างไร จากประสบการณ์ของผู้วิจัยครั้งนี้ ทำให้เห็นว่างานวิจัยประเภทนี้ หากไม่ได้ทำโดยส่วนราชการที่มีอำนาจให้คนให้โทษแก่ผู้ตอบได้แล้ว จะหวังให้ได้ข้อมูลครบบริบูรณ์และถูกต้องจนเป็นที่พอใจย่อมไม่ได้ เพราะแม้ผู้วิจัยจะได้คัดคำถามที่เกี่ยวข้องกับรายได้ และคำถามประเภทชักใช้ไล่เลียงหารายละเอียดออกไปทั้งหมดแล้วก็ตาม ก็ยังรู้สึกถึงท่าทีที่อึดอัดและไม่สบายใจของผู้ตอบจำนวนมาก แม้การให้นักศึกษาหญิงสัมภาษณ์ ก็ยังไม่ใช่วิธีที่จะนำความพอใจมาให้ได้เสมอไป

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพอิสระ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การศึกษากับการประกอบอาชีพอิสระ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาและข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระและการว่างงาน แล้วเสนอแนวทางกว้าง ๆ ทางการศึกษาเพื่อชักจูง ส่งเสริม ให้ผู้ที่อยู่ภายในขอบข่ายของระบบการศึกษาประกอบอาชีพอิสระหลังจากออกจากระบบการศึกษาแล้ว

แต่ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่ใกล้เคียงหรือส่งเสริมให้บุคคลได้มีทัศนคติที่ดีที่เหมาะสมต่ออาชีพอิสระ อีกทั้งกรณีบุคคลได้รับประสบการณ์จากโรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพอิสระ ประสบการณ์นั้นก็ได้เกิดอุปสรรคส่งเสริมเขาให้มีทัศนคติต่ออาชีพดีขึ้นไม่ มีหน้าม้าผู้ที่ไม่เคยได้รับประสบการณ์เช่นนั้นจากโรงเรียน กลับเป็นผู้ที่มีทัศนคติต่ออาชีพดีกว่าเสียอีก

การที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาในลักษณะเช่นนี้ ทำให้หมายความว่า การศึกษา
นี้อาจจะแทรกพบหาข้อเท็จจริงลงไปในเรื่องนี้ได้ เพราะผลการวิจัยชิ้นนี้เองปรากฏชัดแจ้ง
ว่า ทักษะการคิดอ่านของกลุ่มบุคคลผู้ประกอบอาชีพอิสระดีกว่าของกลุ่มผู้ว่างงาน (จากการ
วิเคราะห์ แบบ Chi-square) แม้ว่าผลการวิเคราะห์ แบบ stepwise multiple
regression analysis จะใกล้เคียงประสิทธิของตัวทำนาย (predictors) แต่ละตัว
ก็ตาม แต่เราก็มั่นใจได้ว่า เรากำลังจับทิศทางของการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระได้
นั่นคือ การปลูกฝังทัศนคติต่ออาชีพอิสระซึ่งเป็นเรื่องสำคัญยิ่งนอกเหนือจากการขาดแคลนทุน
ทรัพย์และโอกาส และนั่นย่อมหมายถึงว่า การกิจในการเสริมสร้างหรือปลูกฝังทัศนคติต่ออาชีพ
จะตกอยู่ในระบบการศึกษาอย่างไม่ว่าปฏิบัติได้

ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ถึงแม้จะยังเป็นส่วนน้อย เมื่อคำนึงถึง
ลักษณะและปัญหาของการประกอบอาชีพอิสระในรายละเอียด รวมทั้งปัญหาการว่างงาน แต่
ผู้วิจัยก็มีความเชื่อว่า เป็นส่วนน้อยที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นข้อเท็จจริงที่ยืนยันความ
เชื่อของกันทั้งหลายเกี่ยวกับภาวะการว่างงานโดยทั่วไปว่า เป็นเพราะทัศนคติต่ออาชีพของ
คนเหล่านั้นยังไม่เหมาะสม นั่นคือ ยังไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงทางเศรษฐกิจของ
ประเทศ

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอแนวทางกว้าง ๆ ทางการศึกษาที่สำคัญ ๒ ประการ
พร้อมด้วยเหตุผลประกอบแต่ละข้อเสนอ โดยอาศัยผลของการวิจัย ดังต่อไปนี้

๑. รัฐบาลควรเร่งขยายการจัดการศึกษาแบบหลักสูตรระยะสั้น และการจัด
กลุ่มสนใจให้มากที่สุด โดยทั้งประชาชนในท้องถิ่นผู้มีทักษะอาชีพ เข้ามาร่วมมือกับรัฐบาล
เพราะผลการวิจัยพบว่า แหล่งทักษะอาชีพของผู้ประกอบอาชีพอิสระ คือ การฝึกฝนตนเอง
และการเรียนรู้จากบิดามารดา นั้นแสดงถึงว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนใหญ่ไม่มีเวลา
และโอกาสเข้ารับการฝึกทักษะในระบบโรงเรียน จึงต้องใช้เวลาและระเบียบพิธีมากกว่า
และยังไม่ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของผู้ที่คิดจะประกอบอาชีพอิสระอีกด้วย

๒. ในสถานฝึกอาชีพทุกแห่ง นอกจากจะปลูกฝังชักชวนให้ผู้เรียนหันมา
ประกอบอาชีพอิสระแล้ว จะต้องให้ข้อมูลอาชีพ และโอกาสประกอบอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น
หรือนอกท้องถิ่นให้มากที่สุด เพราะความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระเป็นตัวแปรอิทธิพลตัวแรกที่มี

ความสัมพันธ์กับทัศนคติต่ออาชีพอิสระอย่างมีนัยสำคัญ การให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระโดย
รัฐตามแบบอย่างที่มีรัฐอุดรประเทศในอินเดียปัจจุบันนี้ทำอยู่ อาจจะ เป็นวิธีหนึ่งที่สำคัญที่สุดใน
อันที่จะแก้ปัญหาการว่างงานของประเทศได้ เพราะเป็นการสนับสนุนให้เกิดการสร้างงาน
ขึ้นในสังคม

๓. การปลูกฝังคุณสมบัติของการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากจะต้องกระทำ
ทุกสถานศึกษา และกลุ่มฝึกอาชีพแล้ว ยังจะต้องทำนึ่งถึงคานิยมทางศาสนาและจริยธรรมด้วย
กล่าวคือ จะต้องมีการชี้ให้รู้เห็นเห็นว่า ความเข้าใจทางศาสนาและศีลธรรมที่ถูกต้องนั้น
จะต้องประกอบไปด้วยการประสานประโยชน์ปัจจุบัน (การประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ)
เข้ากับประโยชน์อนาคต (ความเชื่อในบุญ-บาป) ให้จงได้ เพราะถึงแม้ผู้ประกอบการจะมี
คานิยมทางศาสนาและจริยธรรมต่ำกว่าผู้ว่างงาน (ตามผลการวิจัย) แต่จริยธรรมกับทัศนคติ
ต่ออาชีพก็ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันเลย ($r = -.02, p > .05$) และก็ไม่ได้อาพถึงว่า
จริยธรรมของการประกอบธุรกิจเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะผลของการขาดจริยธรรมย่อมจะ
สะท้อนกลับเข้าหาตนเองและสังคมเสมอ ขึ้นอยู่กับว่าจะช้าหรือเร็วเท่านั้น และนี่เป็นกฎ
วิทยาศาสตร์ด้วย

> ๔. เนื่องจากระดับการศึกษาที่สูงขึ้น เป็นเหตุให้ทัศนคติต่ออาชีพเท่า (ผล
วิเคราะห์ด้วย วิธี Chi-square และ stepwise multiple regression ประกอบ
กัน) ทางแก้ไขในเรื่องนี้ นอกจากจะให้ข้อมูลอาชีพอิสระที่มีอยู่และความรู้ความเข้าใจเกี่ยว
กับการประกอบธุรกิจแล้ว (รวมทั้งรายได้ที่หาพอใจกว่าการรับราชการหรืองานบริษัท ฯลฯ)
รัฐจะต้องเริ่มโครงการให้รู้จะประกอบธุรกิจด้วย พร้อมด้วยการอำนวยความสะดวกและ
ผ่อนผันระเบียบวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ให้แก่ผู้ที่มีความตั้งใจจริง ในกรณีนี้ ก็อาจจะตั้งอยู่ในระบบ
การศึกษาที่คิดจะไต่บันไดการศึกษาสูงขึ้นไปอีก (ซึ่งเป็นการว่างงานแฝงรูปหนึ่งที่สำคัญ) ให้
ออกมาประกอบอาชีพหารายได้ แทนที่จะเรียนสูง ๆ ขึ้นไปสู่การว่างงาน อันเป็นความสูญเสีย
เปล่าของประเทศโดยส่วนรวม

๕. กระทรวงอุตสาหกรรมควร เป็นฝ่ายที่มีหน้าที่จัดทำรายละเอียดข้อมูล
อาชีพที่จะประกอบเป็นอาชีพอิสระได้ทั้งหมด (อย่างกรณีของประเทศอินเดีย ซึ่งจัดทำไว้ถึง
๖,๒๐๐ รายการอาชีพ) โดยแบ่งเป็นประเภท, ลักษณะอาชีพและระดับการใช้ทุนค่าเงินการ

ในขณะที่เกี่ยวกับสถาบันการเงินของรัฐจะต้องให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและแสวงหาผู้ที่มีความสนใจอยากจะทำธุรกิจจริง ๆ โดยการออกทุนสมทบให้แก่ผู้ที่เริ่มธุรกิจใหม่ โดยเฉพาะธุรกิจเล็ก ๆ หนึ่ง ข้อมูลอาชีพที่สำนักงานสถิติแห่งชาติจัดทำขึ้น ซึ่งมีชื่ออาชีพเพียง ๑,๓๔๕ รายการ นั้นยังไม่เพียงพอ เพราะเป็นเพียงรายชื่อหมวดอาชีพใหญ่ ๆ เมื่อเกือบ ๖๐ ปีมาแล้ว ซึ่งไม่ตรงกับลักษณะอาชีพที่มีการประกอบอยู่จริงภายในประเทศในปัจจุบัน แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือไม่ได้จัดกระทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ของการประกอบอาชีพอิสระตามนั้น

๖. สิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่งในอันที่จะช่วยให้การแก้ไขปัญหการว่างงาน ด้วยวิธีที่เสนอมาดังกล่าวข้างต้นได้สัมฤทธิ์ผล ก็คือ จะต้องมีการชี้แจงให้ผู้รับการอบรม วิชาชีพรวมทั้งนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในระบบโรงเรียน ให้มีความเข้าใจถึงสถานะที่แท้จริงทางเศรษฐกิจของประเทศและปริมาณความต้องการแรงงาน ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มีการประเมินภาวะการจ้างงานได้อย่างถูกต้อง ไม่หลงผิดหรือยึดติดอยู่กับค่านิยมเก่า ๆ อย่างไม่คิดจะเปลี่ยนแปลง เพราะความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องตามความเป็นจริงเท่านั้น ที่จะเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้

ผู้วิจัยยอมรับว่ามาตรการทางการศึกษาไม่ได้เป็นอิสระจากมาตรการอื่น ๆ แต่ถึงกระนั้นมาตรการทางการศึกษาซึ่งเป็นการสร้างคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคล ก็น่าที่จะเป็นจุดยืน หรือฐานรองรับมาตรการอื่น เพราะผลวิจัยนี้และผลวิจัยอื่น ๆ (จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง, บทที่ ๒) ได้ชี้ไปทิศเดียวกันว่า ทัศนคติต่ออาชีพของบุคคลเป็นกรณี ที่ซับซ้อนเกินไป เราอาจจะว่างงานหรือมีงานทำ

บรรณานุกรม

- ✓ กรมแรงงาน, กระทรวงมหาดไทย, สถิติจัดทำงานทั่วประเทศในรอบปี ๒๕๑๔ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๕ ๔๕ หน้า
- " " ข้อสั่งชี้แจงการสำรวจวิจัยแรงงานชนบท ภาคตะวันออก (๓ พ.ค. - ๑๔ มิ.ย. ๒๕๑๕) ๖๔ หน้า
- " " ความต้องการแรงงานในเขตนครหลวงกรุงเทพ, ธนบุรี, สมุทรปราการ, นนทบุรี และปทุมธานี ระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ ๓ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๕ ๖๕ หน้า
- " " สภาพและโอกาสในการทำเหมืองแร่ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๕ ๖๕ หน้า
- " " รายงานผลการสำรวจแรงงานชนบทภาคใต้ ๒๕๑๒ - ๒๕๑๓ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๕ ๖๐ หน้า
- " " รายงานผลการสำรวจวิจัยแรงงานชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๑ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๔ ๖๐ หน้า
- " " รายงานผลการสำรวจวิจัยแรงงานชนบทในภาคเหนือ พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๒ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๔ ๕๘ หน้า
- " " ข้อมูลด้านแรงงานเอกสารทางวิชาการ ฉบับที่ ๔๔/๒๕๑๔ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๔ ๕๐ หน้า
- ✓ " " การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. ๒๕๑๒ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๓ ๕๔๐ หน้า

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษา
ชั้นวาคม ๒๕๑๓ โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๔ ๒๕ หน้า
- " , รายงานการวิเคราะห์หลักสูตรมัธยมศึกษา
ชั้นวาคม ๒๕๑๓ โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๔ ๒๕ หน้า
- ✓ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, กระทรวงพาณิชย์, (หน่วยวิจัยการค้า) บทบาทของ
ชนกลางในการซื้อสินค้าเกษตรกรรม กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชาวพาณิชย์,
๒๕๑๖ ๒๑ หน้า
- ✓ / กองแผนงาน, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงาน : สภาพและ
ปัญหาสถานศึกษาต่าง ๆ โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๓ ๒๕ หน้า
- กองวางแผนกำลังคน, สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (บทที่ ๗)
ประชากร กำลังคน และการมีงานทำในระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ ๓
พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙ (เอกสารโรเนียว) ๓๖ หน้า
- คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, แนวทางปฏิรูปการศึกษาสำหรับรัฐบาล
ในอนาคต กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ยูนิเคิลโปรดักชั่น, ๒๕๑๔ ๖๔ หน้า
- คณะกรรมการดำเนินงานเนื่องในปีประชากรแห่งโลก ๒๕๑๓, ประชากรกับการอยู่รอด
กรุงเทพฯ หานกร : มิตรนาการพิมพ์, ๒๕๑๔ ๒๔๗ หน้า
- ✓ ชนุ แสงศักดิ์ การอาชีวศึกษากับการศึกษาเทคนิค (บทความโรเนียวแจก) ๔ หน้า *
- " , การสอนอาชีพในโรงเรียนประถมและมัธยม (บทความโรเนียวแจก)
๗ หน้า *
- ✓ บุญรอด มินทลันต์ ศูนย์ศึกษา เม.ย. - มิ.ย. ๒๕๑๖
- ✓ / ประชุมสุข อามวำรุง "มัตติคว่างานเพื่ออะไร" วารสารครูศาสตร์ ปีที่ ๔
ฉบับที่ ๔ ส.ค. - ต.ค. ๒๕๑๓
- ✓ พันธุม คิสมณฑล, เศรษฐกิจการเกษตรของไทย ๒๕๑๖ (เอกสารโรเนียว)
๑๐ หน้า

- ไพบูลย์ ช่างเรือน, การปกครองมหานคร กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,
๒๕๑๖ ๒๔๒ หน้า
- ✓ วิจิตร พรหมพันธุ์, สภาพและปัญหาแรงงาน (เอกสารโรเนียว) กองวิชาการ กรม
แรงงาน, ๒๕๑๓ ๑๓ หน้า
- ✓ สภาวิจัยแห่งชาติ, รายงานการวิจัยเรื่องการเพิ่มประชากร กับ การพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคม ๒๕๑๖ (เอกสารโรเนียวแจก) ๑๖ หน้า
- ✓ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักงานนายกรัฐมนตรี, รายงานภาคสมัครใจ การสำรวจแรงงาน
หัวราชอาณาจักร (รอบที่ ๑) มกราคม - มีนาคม ๒๕๑๓ กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์สำนักงานนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๓ ๒๐๔ หน้า
- ✓ Bhalla, A.S., A Disaggregative Approach to LDC's Tertiary Sector
Economic Growth Center, Yale University, 1970
315 pp.
- Blau, Peter and Duncan, Otis, The American Occupational Structure.
New York : John Wiley and Sons Inc., 1967 70 pp.
- Blaug, Mark, Education and the Employment Problem in Developing
Countries. ILO : Geneva, 1973 89 pp.
- ✓ Bowles, Samuel, "Schooling and Inequality from Generation to
Generation" Journal of Political Economy Vol.60
no.3 May/June, 1972
- Broom, H.B. and Longenecker, J.G., Small Business Management
Chicago : South-Western Publishing Co., 1966.
832 pp
- ✓ Broom, Leonard & Selznick, Philip, Sociology New York : Harper
and Row, 1968. 562 pp.
- Coombs, Philips H., World's Educational Crisis : A System Analysis
New York : Oxford University Press, 1968. 240 pp.
- Dodson, Wm. T., Training for Employment Guidelines. (Restricted
Mimeo.) ARTEP., Bangkok, 1974 51 pp.

- Eckenstein, Alexander, China's Economic Development. The Interplay of Scarcity and Ideology. Michigan : The University of Michigan Press, 1975. 399 pp. X
- * / Edwards, Edgar O., Employment in Developing Nations. New York : Columbia University Press, 1974. 417 pp. *
- / Eng Fong, Pang and Pak Wai, Liu, World Employment Program. Research (Working Paper) ILO : Geneva, 1975. 20 pp. 1
- / Friedrich - Ebert - Stiftung, Education and Manpower Development in Asia. 1972. 317 pp.
- ✓ Harbison, Frederick & Myers, C.A., Education, Manpower and Economic Growth. New York : McGraw-Hill Book Company, 1965. 343 pp.
- Heilbroner, Robert L. Understanding Macro Economics. Englewood Cliffs : Prentice-Hall Inc., 1965. 210 pp.
- / Hodges, Luther H., The Business Conscience. N.J. Prentice-Hall, Inc., 1963. 250 pp.
- ILO., Human Resources for Industrial Development. Geneva, 1971. 237 pp.
- ILO. Workers' Education and Its Techniques. Geneva, 1976. 198 pp.
- * / Jolly, Richard, et al, Third World Employment. England : Penguin Education, 1973. 448 pp.
- / Keith, Lyman A. and Gubellini, Carlo E., Introduction to Business Enterprise. New York : McGraw-Hill Book Company, 1971. 613 pp. *
- ✓ Kilby, Peter, Entrepreneurship and Economic Development. New York : Free Press, 1971. 384 pp.
- / London, Paul A., Merchants and Promoters of Rural Development. An Indian Case Study. New York : Praegers Publishers, 1975. 143 pp. --

- ✓ Meade, James, "Mauritius" : A Case Study in Malthusian Economics"
Economic Journal. September 1961 Vol.77 pp. 521-534
- Mechenzie, Norman, A Guide to the Social Sciences. A mentor book,
1966. 256 pp.
- Myrdal, Gunnar, Asian Drama. New York : Pantheon, 1968. 1610 pp.
- NSO., Report on the Utilization of Labour in Thailand. Bangkok :
March 1974. 31 pp.
- Okun, Arthur M., The Battle Against Unemployment. New York : W.W.
Norton & Company Inc., 1966. 204 pp.
- ✓ Oshima, Harry T., "Labour Force 'Explosion' and the Labour-Inten-
sive Sector in Asian Growth" Economic Development and
Cultural Change. January, 1971. ✕
- " " , Economic Development and Cultural Change. Vol.25
No.3, April 1977. 606 pp. ✓
- Phillips, Bernard S., Social Research : Strategies and Tactics.
Boston University : The Macmillan Company, 1969.
336 pp.
- Stoikov, Vladimir, The Economics of Recurrent Education and
Training. ILO., Geneva, 1975. 115 pp.
- Tinbergen, Jan, The Global Demand for Education in the Under-
developed Countries. OECD. conference, 1961.
- Travers, Robert M.W., An Introduction to Educational Research.
New York : The Macmillan Co., 1964. 450 pp.
- Visaria, Pravin, "The Farmers' Preference for Work on Family
Farms," Reports of the Committee of Experts on
Unemployment Estimates. Government of India Planning
Commission, 1970 Appendix VI.
- Weestra, J.F., Training for Employment in Thailand, Report Two :
Manpower Forecasting in Thailand (Restricted Mimeo.)
ARTEP., Bangkok, 1974. 70 pp.

Wilson College, Faculty, The Concepts of Skills, Knowledge and
Insight. Bombay : Wilson College, 1964. 105 pp.

/Wohlmuth, Karl, Employment Creation in Developing Societies.
New York : Praeger Publishers, 1973. 342 pp.

ภาคผนวก ก.

แบบสัมภาษณ์ประกอบอาชีพอิสระและนางงาน

๑. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นโครงการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ" ซึ่งกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำขึ้น เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในอนาคต อันเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาการว่างงานของประเทศ

๒. ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นบุคคล ๒ ประเภท คือ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ (อาชีพส่วนตัว) และนางงาน

๓. ผู้ตอบที่เป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ (อาชีพส่วนตัว) จะต้องเป็นเจ้าของกิจการเท่านั้น มิใช่ผู้ที่ถูกว่าจ้างมาในฐานะผู้จัดการ หรือในฐานะลูกจ้าง แต่ในกรณีที่เป็นหุ้นส่วนกันจะให้หุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งตอบแบบสัมภาษณ์ก็ได้ สำหรับคู่สามีภรรยาที่ฝ่ายใดจะเป็นผู้ตอบก็ได้

๔. สำหรับคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือทัศนคติ ผู้ตอบไม่ต้องใช้ความรู้หรือหลักวิชาใด ๆ ตอบ แต่ขอให้ตอบตามที่ใจนึก หรือใจเห็นชอบเท่านั้น

๕. การตอบส่วนใหญ่ใช้วิธีเขียนเครื่องหมายถูก (✓) ข้างหน้าคำหรือข้อความที่ท่านต้องการ (โปรดดูตัวอย่างคำถามและวิธีตอบ) :-

ก. คุณชอบรับราชการหรือชอบทำงานบริษัท?

☒ ชอบรับราชการ ☐ ชอบงานบริษัท
☐ ไม่ชอบทั้ง ๒ อย่าง

(แสดงว่าผู้ตอบชอบอาชีพรับราชการ)

๖. การตอบในข้ออื่น ๆ โปรดกระทำตามคำชี้แจงที่มีอยู่ในแต่ละข้อแล้ว สำหรับในวงเล็บที่มีคำว่า "(ข้ามไปข้อ)" อยู่ท้ายข้อความใด หมายความว่า เมื่อท่านเลือกข้อความนั้นแล้ว หรือตอบข้อนั้นเสร็จแล้วให้ข้ามไปตอบในข้อที่ระบุไว้ได้เลย (ไม่ต้องตอบข้อถัดไปอย่างที่เราทำตามปกติ)

๗. ผู้ประกอบอาชีพอิสระ จะตอบทั้งข้อ ๑ ถึงข้อ ๒๔ (รวม ๒๔ ข้อ)
ผู้ว่างงาน จะตอบทั้งข้อ ๑ ถึงข้อ ๕๐ (ยกเว้นข้อ ๒๗) และข้อ ๒๕ ถึงข้อ ๓๔ (รวม ๔๙ ข้อ)

๘. ส่วนรายละเอียดในหน้าแรกของแบบสัมภาษณ์ (ที่อยู่เหนือเส้นคั่น) ผู้ตอบจะกรอกเพียงชื่ออาชีพที่ประกอบ เท่านั้นก็ได้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน

กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง

กระทรวงศึกษาธิการ โทร.๒๔๒๔๒๔

แบบสัมภาษณ์ขอรับคืนวันที่

แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน

งานวิจัยเรื่อง

การศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ

ประเภทของผู้ตอบ

ผู้ประกอบอาชีพอิสระ, ชื่ออาชีพที่ประกอบ
ผู้ว่างงาน

ระดับทักษะของผู้ตอบ (คือระดับความรู้หรือความสามารถในอาชีพ)

- ๑ (หมายถึงระดับปริญญาหรือระดับวิชาชีพชั้นสูง)
- ๒ (หมายถึงระดับอาชีวศึกษาหรือระดับที่มีวิชาชีพ)
- ๓ (หมายถึงระดับสามัญศึกษาหรือระดับที่ไม่มีวิชาชีพ)

เขต (กรอกชื่อเขตที่ผู้ประกอบอาชีพอิสระทำธุรกิจการค้าอยู่
/ ในขณะนั้น)

สำนักจัดหางาน (กรอกชื่อสำนักจัดหางานที่ผู้ว่างงานไปสมัครงาน)

การเก็บข้อมูล _____ โดยการสัมภาษณ์
_____ โดยการกรอกแบบ

วัน, เดือน, ปี ที่สัมภาษณ์/กรอกแบบ / /

ชื่อ/นามสกุล ผู้ตอบ

ที่อยู่ (ระบุหมายเลขโทรศัพท์แทนได้, ถ้ามี)

เริ่มสัมภาษณ์/กรอกแบบ เวลา น.

		สำหรับผู้วิจัย	
		สคมภ	รหัส
หมายเลข Iden. ใช้ ๔ สคมภ		๑-๔	
		PRIV.	
๑. อายุ	_____ ๑๕ - ๒๕ ปี _____ ๒๖ - ๓๕ ปี _____ ๓๖ - ๔๕ ปี _____ ๔๖ - ๕๕ ปี _____ ๕๖ ปีขึ้นไป	๕	
๒. เพศ	_____ ชาย _____ หญิง	๖	
๓. เชื้อชาติ	_____ ไทย _____ จีน _____ อื่น ๆ (ระบุ)	๗	
(พิจารณาถึงการสืบสายโลหิตจากบิดาหรือมารดาว่าเป็นจีนหรือเป็นเชื้อชาติอื่นหรือไม่)			

		สำหรับวัย	
		สถมภ์	รหัส
๔.	ศาสนา พุทธ อิสลาม คริสต์ อื่น ๆ (ระบุ)	๔	
๕.	สถานภาพสมรส โสด สมรส หม้าย หย่าร้าง	๕	
๖.	จังหวัดที่เกิด คือ	๑๐-๑๑	
	ในหรือนอกเขตเทศบาล? ในเขตเทศบาล นอกเขตเทศบาล	๑๒	
(คำถามตั้งแต่ข้อ ๗ ถึงข้อ ๑๓ เป็นคำถามถึงอดีตเมื่อผู้ตอบยังเยาว์วัย อายุไม่เกิน ๑๖ ปี)			
๗.	เมื่อเยาว์วัยผู้อุปการะของคุณคือใครครับ? บิดามารดา ผู้อื่น	PATR. ๑๓	
(ผู้อุปการะหมายถึงผู้ที่เลี้ยงดูคุณเป็นส่วนใหญ่ตอนที่คุณเป็นเด็ก)			
๘.	เมื่อเยาว์วัยผู้อุปการะของคุณ (ตามข้อ ๗, ชาย) ประกอบอาชีพอะไร เป็นส่วนใหญ่? ตอบ	๑๔	
๙.	เมื่อเยาว์วัยผู้อุปการะของคุณ (ตามข้อ ๗, หญิง) ประกอบอาชีพอะไร เป็นส่วนใหญ่? ตอบ	๑๕	
๑๐.	ถ้าผู้อุปการะ (ชาย) ของคุณเป็นข้าราชการตอนที่คุณยังเป็นเด็ก (อายุ ไม่เกิน ๑๖ ปี) ขอทราบว่าตอนนั้นเขามีตำแหน่งอะไร? มีตำแหน่งเป็น ชั้น	๑๖-๑๗	
(ถ้าผู้อุปการะไม่ได้รับราชการ ไม่ต้องตอบข้อ ๑๐)			

		สำหรับผู้วิจัย	
		สค.ม.ก.	รหัส
๑๑.	ถ้าผู้อุปการะ (ชาย) ของคุณประกอบอาชีพส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่ ขอทราบ ว่าตอนที่คุณยังเป็นเด็ก (อายุไม่เกิน ๑๖ ปี) เขามีลูกจ้างหรือไม่, ถ้ามี, มีกี่คน? _____ มี คน _____ ไม่มี (ลูกจ้างหมายถึงคนที่ถูกว่าจ้างให้ทำงานโดยได้รับค่าจ้าง ซึ่งอาจเป็นญาติ พี่น้องก็ได้ ผู้ที่เป็นหุ้นส่วนกันไม่นับว่าเป็นลูกจ้างในข้อนี้) <u>หมายเหตุ</u> : คำถามในข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ ผู้ตอบอาจตอบได้ทั้ง ๒ ข้อ ถ้าผู้อุปการะ (ชาย) ของผู้ตอบเป็นทั้งข้าราชการ และประกอบ อาชีพส่วนตัวด้วย ถ้าไม่ได้เป็นทั้ง ๒ อย่าง ให้ข้ามไปตอบ ข้อ ๑๒ ได้เลย	๑๔-๑๕	
๑๒.	เมื่อคุณยังเป็นเด็ก (อายุไม่เกิน ๑๖ ปี) ผู้อุปการะของคุณ (ตามข้อ ๙) มีสิ่งต่อไปนี้หรือไม่? _____ โทรศัพท์ _____ รถยนต์ _____ กล้องถ่ายรูป _____ ตู้เย็น _____ โทรทัศน์ _____ คนรับใช้ จำนวน คน (ไม่นับลูกจ้างในข้อ ๑๑) _____ บ้าน (ที่เป็นของตนเอง) _____ ที่ดิน (ขนาด ๒๕ ไร่ ขึ้นไป) _____ ไม่มีคามที่ระบุแน่แถอย่างเคียว	๒๐-๒๓ ๒๒-๒๓ ๒๔-๒๕ ๒๖-๒๗	
๑๓.	ตอนที่คุณยังเป็นเด็ก (อายุไม่เกิน ๑๖ ปี) ผู้อุปการะของคุณ (ตามข้อ ๙, ชาย) จบการศึกษาระดับไหนในขณะนั้น? _____ ไม่ได้เข้าโรงเรียนเลย _____ ประถมศึกษาปีที่ _____ มัธยมสามศึกษาปีที่ _____ มัธยมอาชีวศึกษาปีที่... _____ ป.กศ. ชั้นต้น _____ ป.กศ. ชั้นสูง _____ เทคนิคปีที่ _____ อนุปริญญา	๒๘-๓๐	

		สำหรับผู้วิจัย	
		สภามหาวิทยาลัย	รหัส
_____ปริญญาตรี _____ปริญญาโท _____ปริญญาเอก _____อื่น ๆ (ระบุ)		EDUC.	
๑๔.	คุณจบการศึกษาระดับชั้นไหนครับ? <u>ตอบ</u>	๓๑-๓๒	
๑๕.	คุณมีความรู้ความชำนาญอะไรบ้างที่อาจใช้ในการประกอบอาชีพส่วนตัวหรือรับจ้างได้? (เช่น ทาสีบ้านได้, ซ่อมเครื่องไฟฟ้าเป็น, เป็นช่างไม้, เขียนภาพโปสเตอร์, ทำอาหารหรือขนมชนิดต่าง ๆ ได้, ขับรถเป็น, ว่ายน้ำได้ ฯลฯ โปรดระบุเท่าที่สามารถทำได้)	๓๓	
_____ มี คือ ๑. ๒. ๓. ๔. _____ ไม่มีเลย (ข้ามไปข้อ ๑๗)			
๑๖.	ความรู้ความชำนาญที่มีอยู่นี้ (หรือที่ทำให้ประกอบอาชีพได้ขณะนี้) ส่วนใหญ่ได้มาจากที่ไหน, โกรสอน หรือเรียนด้วยตนเอง?	๓๔	
<u>ตอบ</u>			
๑๗.	คุณเคยได้รับการฝึกอาชีพตามหลักสูตรระยะสั้น (๓ - ๖ เดือน) หรือไม่?	๓๕-๓๖	
_____ ไม่เคย _____ เคย, ที่ และอาชีพ (หรือวิชา) ที่ได้รับการฝึกคือ			
๑๘.	ในตอนที่คุณอยู่ในโรงเรียน คุณเคยได้รับการจูงใจหรือนำจากบุคคลหรือสิ่งต่อไปนี้ ให้สนใจอาชีพส่วนตัวหรือไม่?		
๑๘.๑	จากครู, อาจารย์เคยหรือไม่? _____ เคย _____ ไม่เคย	๓๗	
๑๘.๒	จากหลักสูตรแบบเรียน? _____ เคย _____ ไม่เคย	๓๘	
๑๘.๓	จากเพื่อนฝูงในโรงเรียน _____ เคย _____ ไม่เคย	๓๙	
๑๘.๔	จากนิทรรศการที่จัดขึ้นในโรงเรียน _____ เคย _____ ไม่เคย	๔๐	

		สำหรับผู้วิจัย	
		สภมภ	รหัส
๑๕.	ในขณะที่คุณเรียนอยู่ชั้น<u>ประถม</u> หรือชั้น<u>มัธยม</u> ทางโรงเรียนเคยพาไปชมโรงงาน, สถานธุรกิจ เพื่อให้รู้จักอาชีพต่าง ๆ หรือไม่? _____เคยในชั้นประถม _____เคยในชั้นมัธยม _____เคยทั้งในชั้นประถมและชั้นมัธยม _____ไม่เคยเลย	๕๑	
๑๖.	ถ้าจะต้องเลือกเอาระหว่างการเป็นค้ำว่ารวยแต่ไม่มีชื่อเสียง กับความมีชื่อเสียงโด่งดังแต่ยากจน คุณคิดว่า คุณจะชอบอย่างไหนมากกว่า? _____ชอบความร่ำรวยมากกว่า _____ชอบความมีชื่อเสียงมากกว่า (ข้ามไปข้อ ๔๔) _____ตัดสินใจไม่ได้	OCC. ATT. ๕๒	
๑๗.	หากความร่ำรวยจะไ้มาด้วยการทำงานหนัก แต่การมีชื่อเสียงโด่งดังไ้มาโดยไม่ต้องทำงานหนัก คุณยังก็คิดจะเลือกอะไร? _____เลือกความร่ำรวย _____เลือกความมีชื่อเสียง	๕๓	
๑๘.	คุณคิดว่าคนประเภทหนักเอาเบาสู้จะหางานไ้ง่ายหรือไม่ในปัจจุบันนี้ เมื่อเทียบกับคนประเภทอื่น? _____หาไ้ง่าย _____ไม่ไ้ง่ายนักแต่ก็ยั้งคิดว่าคนประเภทอื่น _____ยากพอ ๆ กับคนประเภทอื่น	๕๔	
๑๙.	คุณคิดว่าในปัจจุบันนี้บุตรหลานของเราควรจะได้เรียนอะไร หรือควรมีความรู้อะไร จึงจะหาอาชีพไ้ง่ายและไม่ว่างงาน? ตอบ	๕๕-๕๖	

๒๔. คุณเห็นควยหรือไม่เห็นควยมากนักเพียงใดกับคำกล่าวเกี่ยวกับอาชีพ
ส่วนตัว ดังต่อไปนี้ :-

คนมีทุนมากจึงจะทำอาชีพส่วนตัวได้

- _____ เห็นควยอย่างยิ่ง
_____ เห็นควยเหมือนกัน
_____ ไม่ค่อยเห็นควย
_____ ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง
_____ คัดสินใจไม่ได้

อาชีพส่วนตัวเป็นอาชีพที่ต่ำต้อย

- _____ เห็นควยอย่างยิ่ง
_____ เห็นควยเหมือนกัน
_____ ไม่ค่อยเห็นควย
_____ ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง
_____ คัดสินใจไม่ได้

อาชีพส่วนตัวลำบาก, เห็นคเห็นน้อยและน่าเบื่อหน่าย

- _____ เห็นควยอย่างยิ่ง
_____ เห็นควยเหมือนกัน
_____ ไม่ค่อยเห็นควย
_____ ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง
_____ คัดสินใจไม่ได้

ทำอาชีพส่วนตัวไม่มีโอกาสร่ำรวย

- _____ เห็นควยอย่างยิ่ง
_____ เห็นควยเหมือนกัน
_____ ไม่ค่อยเห็นควย
_____ ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง
_____ คัดสินใจไม่ได้

สำหรับผู้วิจัย
สภมภ รหัศ

๕๗

๕๘

๕๙

๖๐

		สำหรับผู้วิจัย	
		สคภ	รหัส
คนส่วนมากมาประกอบอาชีพส่วนตัวเพราะเข้ารับราชการ หรือหางานบริษัทไม่ได้ _____ เห็นด้วยอย่างยิ่ง _____ เห็นด้วยเหมือนกัน _____ ไม่ค่อยเห็นด้วย _____ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง _____ ตักสินใจไม่ได้		๒๑	
		ETH.	
๒๕. คุณเชื่อเรื่องบุญ-บาปหรือไม่?		๒๒	
_____ เชื่ออย่างยิ่ง _____ เชื่ออยู่บ้าง _____ ไม่ค่อยเชื่อ _____ ไม่เชื่ออย่างยิ่ง _____ ตักสินใจไม่ได้			
๓๐. คุณเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยมากนักน้อยเพียงไรกับข้อความต่อไปนี้ :-			
<u>อาชีพเลี้ยงเบ็ด โกง หมู ไ่วขาย ไม่ควรทำเพราะเป็นบาป</u> _____ เห็นด้วยอย่างยิ่ง _____ เห็นด้วยอยู่บ้าง _____ ไม่ค่อยเห็นด้วย _____ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง _____ ตักสินใจไม่ได้		๒๓	
<u>การกระทำแบบซื่ออกขายแพงของพ่อค้าทั่ว ๆ ไป ไม่ถือว่าเป็นเรื่องผิดศีลธรรม</u> _____ เห็นด้วยอย่างยิ่ง _____ เห็นด้วยอยู่บ้าง _____ ไม่ค่อยเห็นด้วย _____ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง _____ ตักสินใจไม่ได้		๒๔	

สำหรับผู้วิจัย	
สภามหาวิทยาลัย	รหัส
<u>การกล่าวเท็จในการดำเนินธุรกิจการค้าไม่ว่าว่าผิดหรือเป็นบาป</u> _____ เห็นด้วยอย่างยิ่ง _____ เห็นด้วยอยู่บ้าง _____ ไม่ค่อยเห็นด้วย _____ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง _____ คัดสินใจไม่ได้ <u>การชิงไหวชิงพริบในทางการค้าเป็นสิ่งไม่ควรกระทำ</u> <u>เพราะอาจทำลายมิตรภาพระหว่างบุคคลด้วยกัน</u> _____ เห็นด้วยอย่างยิ่ง _____ เห็นด้วยอยู่บ้าง _____ ไม่ค่อยเห็นด้วย _____ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง _____ คัดสินใจไม่ได้	๖๕ ๖๖
๓๑. กณบางคนมีความเชื่อว่าชีวิตของคนเราเป็นไปตามเวรกรรม โดยที่ตัวเราเองจะคั่นร่นแก้ไขอะไรไม่ได้ คุณเห็นว่าความเชื่อนี้ถูกต้องมากน้อยแค่ไหน? _____ ถูกต้องอย่างยิ่ง _____ ถูกต้องอยู่บ้าง _____ ไม่ใช่ใครจะถูกตองนัก _____ ไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง _____ ไม่ทราบ, ไม่มีความเห็น	๖๗

- ENTR. (DRIVE-PHYS. STAM.-RISK-FREE)
๓๒. คุณรู้สึกนิยมยกย่องหรือนักถือคนจีนในเรื่องอะไรบ้างหรือไม่?
(ถ้ามี, กรุณาบอกว่าคุณถือในเรื่องอะไร เพียง ๑ เรื่อง)
_____ มี, เรื่อง (อะไร)
_____ ไม่มี
๓๓. ขณะนี้คุณประสบความสำเร็จหรือความพึงพอใจในชีวิตเกี่ยวกับอาชีพหรือยัง?
_____ ประทับแล้ว (ข้ามไปข้อ ๓๕)
_____ ยังไม่ประสบ
๓๔. ถ้าสมมติว่าคุณมีความหวัง (ที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต) มากน้อยต่างกันถึง ๗ อันดับ จากหวังน้อยที่สุด คือ ๑ จนถึงหวังมากที่สุด คือ ๗ คุณจะประเมินได้ไหมว่าคุณมีความหวังอยู่
อันดับไหน? (ตอบด้วยวิธีวงตัวเลขตัวใดตัวหนึ่ง)
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗
๓๕. การที่คนเราจะบรรลุความสำเร็จตามที่หวังไว้ คุณคิดว่า
เงื่อนไข ๒ อย่างนี้ อย่างไหนจะมีความสำคัญมากกว่ากัน?
_____ โชคหรือดวงสำคัญกว่า
_____ ความมานะพยายามของตนเองสำคัญกว่า
_____ ไม่มีอย่างไหนสำคัญกว่ากัน
๓๖. สมมติว่าความมานะพยายามของคนเรามีมากน้อยต่างกันถึง
๗ อันดับ จากน้อยที่สุด คือ ๑ จนถึงมากที่สุด คือ ๗ คุณจะ
ประเมินได้ไหมว่าคุณมีความมานะพยายามอยู่อันดับไหน?
(ตอบด้วยวิธีวงตัวเลขตัวใดตัวหนึ่ง)
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗

สำหรับผู้วิจัย	
สคมภ	รหัส
ENTR. ๖๔	
๖๕	
๗๐	
๗๑	
๗๒	

		สำหรับผู้วิจัย	
		สคมนา	รหัส
๓๓.	คุณรู้จักหรือจำชื่อบุคคลสัก ๑ คน <u>ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพส่วนตัว</u> อย่างงดงาม <u>จนคุณรู้สึกนับถืออยู่ในใจมีบ้างหรือไม่</u> _____รู้จัก, จำชื่อได้, ชื่อ _____รู้จัก, จำชื่อไม่ได้ _____ไม่รู้จัก (ข้ามไปข้อ ๓๕)	๓๓	
๓๔.	ถ้ารู้จัก, ขอรบกวนว่าเขาทำอาชีพ (ส่วนตัว) อะไรครับ และคุณนิยม นับถือเขาในเรื่องอะไร? ๓๔.๑ อาชีพในระยะเริ่มแรกที่เขาทำคือ (อะไร) ๓๔ ๓๔.๒ อาชีพที่เขาทำอยู่ในปัจจุบันคือ (อะไร) ๓๕ ๓๔.๓ ประเด็น (เรื่อง) ที่ทำให้คุณนับถือคือ (อะไร) ๓๖		
๓๕.	คุณคิดว่าภาวะด้านสุขภาพของคุณในขณะนี้ <u>เป็นหรือจะเป็นอุปสรรคต่อการ</u> <u>ประกอบอาชีพของคุณเพียงใด?</u> _____คิดว่าเป็นอุปสรรคมาก _____คิดว่าเป็นอุปสรรคบ้าง _____ไม่คิดว่าเป็นอุปสรรค	๓๕	
๔๐.	โปรดใส่ตัวเลข ๑ ข้างหน้าประเภทธุรกิจที่คุณนึกอยากจะทำมากที่สุด และตัวเลข ๒ ข้างหน้าประเภทธุรกิจที่คุณนึกอยากจะทำรองลงมา <u>ถ้าสมมติว่าคุณมีเงินสัก ๑ ล้านบาทในขณะนี้ (เลือกได้เพียง ๒</u> <u>รายการ)</u> _____ ก. ฝากธนาคาร เอาดอกเบี้ยโดยไม่คิดถอนเงินไปลงทุน อย่างอื่น _____ ข. ซื้อที่ดินสะสมไว้เพื่อความมั่นคงของฐานะ _____ ค. ซื้อที่ดินไว้ขายเอากำไร (ถ้าที่ดิน) _____ ง. ซื้อทองสะสมไว้ให้มากที่สุด _____ จ. หาทางประกอบธุรกิจการค้าอย่างอื่นที่คิดว่าดีกว่า	๓๗-๓๘	1

๔๕. ถ้าหากว่าคนเรามีความรอบคอบในการใช้เงินมากน้อยต่างกันถึง ๗ อันดับ จากไม่รอบคอบเลย คือ ๑ จนถึงรอบคอบมากที่สุด คือ ๗ คุณพอจะประเมินได้ไหมว่าคุณอยู่อันดับไหน?
(ตอบด้วยวิธีวงตัวเลขตัวใดตัวหนึ่ง)

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗

๔๖. สมมติว่าธนาคารให้กู้เงินก้อนหนึ่งมากพอที่จะทำอะไร ๆ ที่คิดไว้ได้ (โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน) คุณคิดจะกู้หรือไม่ และจะนำไปทำอะไร?

_____ คิดกู้, เอาไปเพื่อ (อะไร)

_____ ไม่คิดกู้, เพราะ (อะไร)

๔๗. สมมติให้ครอบครัวหนึ่งมีบุตรชายสองคน คนหนึ่งไปบวชแล้วเที่ยวสอนให้คนทำความดี อีกคนหนึ่งพยายามสร้างโรงงานขึ้นมาได้สำเร็จทำให้คนมีงานทำ และปกครองคนงานด้วยความเป็นธรรม คุณจะรู้สึกนิยมยกย่องคนไหนมากกว่า หรือยกย่องเท่ากัน?

_____ ทั้งสองคนเท่ากัน _____ คนที่ไปบวช

_____ คนที่เป็นเจ้าของโรงงาน

๔๘. ขณะนี้คุณมองเห็นอาชีพอิสระอะไรที่น่าจะยึดเป็นอาชีพได้ (อีก) โดยไม่ต้องใช้เงินลงทุนมาก หรือไม่น่าจะมีปัญหาเรื่องเงินลงทุน มีอาชีพอะไรบ้าง?

_____ มี, อาชีพ (อะไร)

_____ ไม่มี, มองไม่เห็น

สำหรับผู้วิจัย

สคบภ. รหัส

ECON.

RAT.

๔

๕

๑๐

๑๑

SE.

INF.

๑๒-๑๓

๔๘. จากอดีตจนถึงปัจจุบันคุณเคยพบเห็นหรือรู้จักอาชีพอิสระอย่างใดอย่างหนึ่ง (หรือหลายอย่าง) แล้วนึกอยากทำตามบ้างแต่ยังไม่ได้ทำมีหรือไม่?
ถ้ามี, โปรดระบุว่าเป็นอาชีพอะไร?

_____ มี, อาชีพ (อะไร)

_____ ไม่มี, ไม่รู้จัก (ข้ามไปข้อ ๕๑)

๕๐. อาชีพที่ระบุมา (ในข้อ ๔๘) มีข้อชักชวนอย่างใดจึงเป็นเหตุให้คุณยังไม่ได้ลงมือกระทำ?

ตอบ

สภาพและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ (ข้อ ๕๑ - ๖๔ ตาม
เฉพาะผู้ที่กำลังประกอบอาชีพอิสระเท่านั้น, ผู้ว่างงานให้ข้ามไปตอบตั้งแต่ข้อ
๖๕ - ๗๔)

๕๑. อาชีพที่คุณกำลังประกอบอยู่นี้มีลักษณะอย่างไร หรือทำอะไร? (เช่น ถ้า ค้าขาย ให้ระบุลงไปว่าค้าขายอะไร ขายเสื้อผ้า ขายของชำ หรือ เป็นร้านกาแฟ ฯลฯ รับเหมาก่อสร้าง ให้ระบุว่าก่อสร้างอะไร ถนน สะพาน ฯลฯ เป็นช่างซ่อม ให้ระบุว่าซ่อมอะไร ซ่อมวิทยุ หรือ ซ่อมรถยนต์ ฯลฯ)

ตอบ

๕๒. คุณประกอบอาชีพส่วนตัวมานานเท่าไร? (หักระยะเวลาที่ไม่ได้ทำอาชีพ ส่วนตัวออก, ถ้ามี)

_____ ไม่เกิน ๑ ปี

_____ นานกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๕ ปี

_____ นานกว่า ๕ ปี แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี

_____ นานกว่า ๑๐ ปี แต่ไม่เกิน ๑๕ ปี

_____ นานกว่า ๑๕ ปี แต่ไม่เกิน ๒๐ ปี

_____ นานกว่า ๒๐ ปี

สำหรับผู้วิจัย

สภมภ

รหัส

๑๔-๑๕

๑๖

๑๗-๑๘

๑๙

สำหรับผู้วิจัย	
สคภ	รหัส
๕๓. ก่อนที่จะมาประกอบอาชีพนี้คุณเคยประกอบอาชีพส่วนตัวยังอื่นมาก่อนหรือไม่	๒๐
_____ เคย, ประกอบอาชีพ (อะไร) ๑.....	
๒.	
_____ ไม่เคย (ข้ามไปข้อ ๕๕)	
๕๔. สาเหตุที่เปลี่ยนอาชีพ (ส่วนตัว) ส่วนใหญ่เป็นเพราะเหตุใด	๒๑
ตอบ	
๕๕. ปัจจุบันคุณทำอาชีพนี้้อย่างเดียวหรือครับ? (กhususอาชีพส่วนตัวเท่านั้น)	๒๒
_____ ทำอาชีพนี้้อย่างเดียว	
_____ ทำอาชีพส่วนตัวหลายอย่างพร้อม ๆ กัน	
คือ ๑. ๒.	
๓.	
๕๖. คุณเคยประสบภาวะที่ทองว่างงานหรือไม่?	๒๓
_____ เคย _____ ไม่เคย (ข้ามไปข้อ ๕๘)	
๕๗. ตอนที่ทองว่างงานคุณทำอย่างไรหรือคิดอย่างไรจึงพ้นภาวะการทองว่างงานได้สำเร็จ?	๒๔
ตอบ	
๕๘. ในปัจจุบันคุณทองงานต่อไปนี้อยู่ควยหรือไม่?	๒๕-๒๖
_____ รับราชการหรือเป็นพนักงานองคการรัฐวิสาหกิจ	
_____ ทองงานบริษัท ทองร้าน ธนาคารพาณิชย์ (เอกชน)	
_____ ทองอยู่ทั้ง ๒ อย่าง (ราชการและทองงานเอกชน)	
_____ ไม่ไคทำและไม่เคยทำ	
_____ เคยรับราชการแต่องแล้ว เพราะ	
_____ เคยทองงานบริษัทแต่องแล้ว เพราะ	

๕๕. คุณคิดว่าอาชีพส่วนตัวโดยทั่ว ๆ ไปแล้วมีรายได้พอที่จะไม่ต้องพึ่งงาน
ประจำอย่างอื่นหรือไม่?

- ☐ ไม่ต้องพึ่งงานประจำอย่างอื่น
☐ ต้องพึ่งงานประจำอย่างอื่นจึงจะอยู่ได้
☐ ยังตอบไม่ได้, เพราะ (อะไร)

๖๐. ปัจจุบันคุณสมรส (ถ้ามี) ของคุณประกอบอาชีพอะไรอีกกว่าหรือไม่ครับ?

- ☐ ทำงานอยู่ที่ (ราชการ, บริษัท ฯลฯ)
☐ ทำอาชีพส่วนตัวอย่างอื่นต่างหาก คือ
☐ ทำอาชีพ (ส่วนตัว) นี้อยู่ด้วยกัน
☐ ไม่ได้ทำอะไร, เป็นแม่บ้าน

๖๑. มีอะไรหรือไม่ที่เป็นสิ่งกระตุ้นพิเศษซึ่งผลักดันให้คุณได้ตัดสินใจมา

ประกอบอาชีพส่วนตัว? (เช่น มีผู้สนับสนุนเป็นพิเศษ, หรือบิดามารดา
อยากให้คุณหันมาประกอบอาชีพนี้, หรือเจ็บใจที่ไปสมัครงานที่ไหนก็ไม่มีการรับ,
หรือเห็นคนอื่นทำแล้วรวยเกิดแรงใจอยากทำบ้าง ฯลฯ ถ้าตอบเพียง
เพราะใจชอบ หรือเพราะไม่ได้เรียนสูง ๆ เลยต้องมาประกอบอาชีพ
ส่วนตัวให้ถือว่าไม่มีสิ่งกระตุ้นพิเศษ)

- ☐ มี, สิ่งกระตุ้นพิเศษ คือ
☐ ไม่มี

๖๒. โดยทั่ว ๆ ไปคุณประสบปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้างในการประกอบ
อาชีพส่วนตัว?

- ☐ มี, ปัญหาที่ประสบคือ

☐ ไม่มี

สำหรับผู้วิจัย

ส.ก.ม. รหัส

๒๗

๒๘

๒๙

๓๐

สำหรับผู้วิจัย

สภมภ รหัสน

๓๑-๓๒

๒๓. ใครขอความกรุณาให้คุณเล่าให้ฟังว่าคุณเริ่มอาชีพนี้ได้อย่างไร
(ตอนเริ่มคนนะครับ) เช่น มีใครช่วยเหลือ ช่วยคิด หรือไปเริ่ม
กู้เงินมาเลยหรืออย่างไรครับ จึงเริ่มขึ้นมาได้สำเร็จ?

ตอบ

.....

คำถามสุดท้ายนะครับ

๒๔. คุณพอจะมีอะไรแนะนำเพื่อเป็นแนวทางช่วยเหลือคนอื่นที่ยังหาอาชีพ
ไม่ได้ เช่น ถ้าวางงานว่าเขาควรทำอะไร จึงจะหาอาชีพส่วนตัวได้,
_____มี, ขอแนะนำ คือ

.....

_____ไม่มี

จบคำถามสำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ เวลา น.

ใช้เวลาตอบทั้งสิ้น นาที

สภาพและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการว่างงาน (ข้อ ๒๕ - ๓๔ ถามเฉพาะผู้ที่
กำลังว่างงานเท่านั้น)

๒๕. ขณะนี้คุณทำงานอะไรอยู่บ้างครับ?

_____รับราชการหรือเป็นพนักงานองค์การรัฐวิสาหกิจ

_____ทำงานบริษัท, ห้างร้าน, ธนาคารพาณิชย์ (เอกชน)

_____ไม่ได้ทำ และไม่เคยทำ (ข้ามไปข้อ ๒๗)

_____เคยรับราชการแต่ออกแล้ว เพราะ

(ข้ามไปข้อ ๒๗)

_____เคยทำงานบริษัทแต่ออกแล้ว เพราะ

(ข้ามไปข้อ ๒๗)

๓๕-๓๖

๒๖. คุณอยากเปลี่ยนงานเพราะอะไรครับ?

ตอบ

๒๗. ขณะนี้คุณกำลังแสวงหางาน (หรือพยายามเปลี่ยนงาน) มานานเท่าไรแล้วครับ?

___ ไม่เกิน ๒ เดือน

___ นานกว่า ๒ เดือน แต่ยังไม่เกิน ๑ ปี

___ นานกว่า ๑ ปี แต่ยังไม่เกิน ๒ ปี

___ นานกว่า ๒ ปี แต่ยังไม่เกิน ๓ ปี

___ นานกว่า ๓ ปี

๒๘. คุณได้ไปแสวงหางานที่ไหน อย่างไรบ้าง? (โปรดบอกว่า คุณได้ใช้ความพยายามอย่างไรบ้าง เช่น อาจไปตามตามเพื่อนฝูง, คุณตามประกาศตำแหน่งงานว่างตามสถานที่ราชการหรือเอกชน แห่งใดบ้าง)

ตอบ

.....

๒๙. ระหว่างที่ว่างงานคุณได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน หรือช่วยบรรเทาความเดือดร้อนอื่น ๆ จากแหล่งใดมากที่สุด? (อาจตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ)

___ บิดามารดา

___ ผู้ที่พี่น้อง

___ เพื่อนฝูง

___ คู่สมรส

___ แหล่งอื่น ๆ (ระบุ)

๓๐. คุณก็จะทำอาชีพส่วนตัว (อีกบ้าง) ไหมครับ? หรือกำลังทำอาชีพส่วนตัวอยู่บ้างแล้ว?

___ ก็จะทำ (ข้ามไปข้อ ๓๒)

___ ไม่ก็จะทำ, เพราะ (อะไร)

(ข้ามไปข้อ ๓๔)

สำหรับผู้วิจัย

สภมก

รหัส

๓๗-๓๘

๓๙

๔๐

๔๑

๔๒-๔๓

		สำหรับผู้วิจัย	
		สภามหา	รหัส
๗๑.	สาเหตุอะไรที่ทำให้คิดว่าเลือกอาชีพส่วนตัว?	๔๔	
<u>ตอบ</u> (ข้ามไปข้อ ๗๔)			
๗๒.	อาชีพ (ส่วนตัว) อะไรที่ทำให้คิดว่า? (สำหรับอาชีพค้าขายถ้าผู้ตอบสามารถระบุว่าราคาขายอะไร ก็จะดีมาก)	๔๕-๔๖	
_____อาชีพที่ทำให้คิดว่า คือ _____ยังไม่ออกในขณะนี้			
๗๓.	ถืออุปสรรคอะไรที่ทำให้ยังไม่ลงมือทำ?	๔๗	
<u>ตอบ</u>			
<u>คำถามสุดท้ายนะครับ</u>			
๗๔.	ขณะนี้คุณมีรายได้ประจำจากทางใดบ้างหรือไม่? (เช่นอาจได้พิเศษเป็นประจำจากทางใดทางหนึ่ง หรือมีงานที่รับจ้างได้เสมอ ๆ ที่ทำอยู่ในขณะว่างงาน)	๔๘-๔๙	
_____มี. คือ (ทาง) _____ไม่มี			
<u>จบคำถามสำหรับผู้ว่างงาน เวลา</u> น. <u>ใช้เวลาตอบทั้งสิ้น</u> นาที			
<u>บันทึกเพิ่มเติม (ถ้ามี)</u>			

ภาคผนวก ข.

สมรรถนะและจำนวนผู้ตอบ (N) ในแต่ละรหัส

สคมก ๑ - ๓ แสดงหมายเลขตามจำนวนแบบสอบถาม (มีจำนวน ๕๐๕ ชุด)

สคมก ๔ บัทรแนที่ ๑ ของแบบสัมภาษณ์แต่ละชุด

ข้อ	รายการ	สคมก	N	รหัส	ความหมายของรหัส
๑ PRIV.	อายุ	๕	๑๔๕	๑	๑๕ - ๒๕ ปี
			๑๓๓	๒	๒๖ - ๓๕ ปี
			๑๓๖	๓	๓๖ - ๔๕ ปี
			๔๔	๔	๔๖ - ๕๕ ปี
			๓	๕	๕๖ ปีขึ้นไป
			๒	๐	ไม่ตอบ
๒	เพศ	๖	๓๔๓	๑	ชาย
			๑๓๑	๒	หญิง
			๑	๐	ไม่ตอบ
๓	เชื้อชาติ	๗	๔๒๓	๑	ไทย
			๔๒	๒	จีน
			๑	๓	อื่น ๆ
			๑	๐	ไม่ตอบ
๔	ศาสนา	๘	๔๔๕	๑	พุทธ
			๔	๒	อิสลาม
			๖	๓	คริสต์

ข้อ	รายการ	สคมก	น	รหัส	ความหมายของรหัส
			๑๕ ๑	๔ ๐	อื่น ๆ ไม่ตอบ
๕	สถานภาพสมรส	๔	๒๕๐ ๒๔๘ ๒ ๒ ๔ ๔	๑ ๒ ๓ ๔ ๐	โสด สมรส หมาย หย่าร้าง ไม่ตอบ
๖	จังหวัดที่เกิด	๑๐-๑๑	๒๐๔ ๕ ๘ ๔ ๓ ๒ ๑ ๑ ๑ - ๑๐ ๔ ๑๒ ๒ ๕ ๒ -	๐๐ ๐๑ ๐๒ ๐๓ ๐๔ ๐๕ ๐๖ ๐๗ ๐๘ ๐๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖	กรุงเทพ นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล สงขลา ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต กระบี่

ข้อ	รายการ	สัณย	N	รหัส	ความหมายของรหัส
			๒	๑๗	ตรัง
			๑	๑๘	พังงา
			—	๑๙	ระนอง
			๑๐	๒๐	ราชบุรี
			๔	๒๑	กาญจนบุรี
			๓	๒๒	ประจวบคีรีขันธ์
			๕	๒๓	เพชรบุรี
			๕	๒๔	สมุทรสงคราม
			๓	๒๕	สุพรรณบุรี
			๓	๒๖	ลพบุรี
			๓	๒๗	ชัยนาท
			๒๕	๒๘	อยุธยา
			๓	๒๙	สระบุรี
			๑	๓๐	สิงห์บุรี
			๔	๓๑	อ่างทอง
			๒	๓๒	อุทัยธานี
			๔	๓๓	พิษณุโลก
			๓	๓๔	กำแพงเพชร
			๑	๓๕	ตาก
			๓	๓๖	นครสวรรค์
			๓	๓๗	พิจิตร
			—	๓๘	เพชรบูรณ์
			๑	๓๙	สุโขทัย
			—	๔๐	อุตรดิตถ์
			๔	๔๑	เชียงใหม่

ข้อ	รายการ	สคมภ์	N	รหัส	ความหมายของรหัส
			๓	๕๒	เขียนราย
			๑	๕๓	นาน
			๕	๕๔	แพร่
			๔	๕๕	ลำปาง
			—	๕๖	ลำพูน
			๑	๕๗	แม่ฮ่องสอน
			๖	๕๘	อุตรธานี
			๔	๕๙	ขอนแก่น
			—	๕๐	เลย
			๒	๕๑	สกลนคร
			๑	๕๒	หนองคาย
			๑๑	๕๓	อุดรธานี
			๑	๕๔	กาฬสินธุ์
			๑	๕๕	นครพนม
			๕	๕๖	มหาสารคาม
			๒	๕๗	ร้อยเอ็ด
			๒	๕๘	ยโสธร
			๘	๕๙	นครราชสีมา
			๓	๖๐	ชัยภูมิ
			๓	๖๑	บุรีรัมย์
			๑	๖๒	ศรีสะเกษ
			๖	๖๓	สุรินทร์
			๔	๖๔	ฉะเชิงเทรา
			๒	๖๕	จันทบุรี
			๔	๖๖	ชลบุรี

ข้อ	รายการ	สคบก	N	รหัส	ความหมายของรหัส
			-	๒๓	ตรา
			๑	๒๔	นกรนายก
			๒	๒๕	ปราชินบุรี
			๑	๓๐	ระบอง
			๑๔	๓๑	เมืองจีน
			๒๐	๓๒	ไม่ตอบ
		๑๒	๒๖๕	๑	ในเขตเทศบาล
			๑๔๕	๒	นอกเขตเทศบาล
			๑๐๔	๐	ไม่ตอบ
๓ PATR.	เมื่อเขาวิจัยอุปการะของคุณ คือใคร ?	๑๓	๔๓๔	๑	บิดามารดา
			๓๔	๒	ผู้อื่น
			๓	๐	ไม่ตอบ
๔	เมื่อเขาวิจัยอุปการะของคุณ (ตามข้อ ๓, ขาย) ประกอบ อาชีพอะไรเป็นส่วนใหญ่ ?	๑๔	๒๒๒	๑	ค้าขาย
			๑๐๔	๒	ทำนา, ทำไร่
			๓๓	๓	ทำสวน, เพาะปลูก
			๕๕	๔	รับราชการ, องค์การฯ
			-	๕	ทหาร, ตำรวจ
			๒	๖	งานบริษัท, ห้างร้าน
			๒	๗	กรรมกร
			๒	๘	เลี้ยงสัตว์, ประมง, ฟาร์ม
			๒๓	๙	งานที่ต้องใช้วิชาชีพ, งานลูกจ้าง, งานบริการ
			๒๔	๐	ไม่ได้ทำอะไร, ไม่ตอบ

ข้อ	รายการ	สภมภ์	น	รหัส	ความหมายของรหัส
๕	เมื่อเขาวิญญูอุปการะของคุณ (ตามข้อ ๙, หญิง) ประกอบ อาชีพอะไรเป็นส่วนใหญ่ ?	๑๕	๒๒๔ ๕๖ ๒๘ ๕ - - ๑ - ๓๑ ๑๒๕	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐	ค้าขาย ทอผ้า, ทำไร่ ทำสวน, เพาะปลูก รับราชการ, องค์การฯ ทหาร, ตำรวจ งานบริษัท, ห้างร้าน กรรมกร เลี้ยงสัตว์, ประมง, พาริม งานที่ต้องใช้วิชาชีพ, งาน รับจ้าง, งานบริการ ไม่ได้ทำอะไร, ไม่ตอบ
๑๐	ถ้าผู้อุปการะ (ชาย) ของคุณ เป็นข้าราชการ ตอนที่เขายังเป็น เด็ก (อายุไม่เกิน ๑๖ ปี) ขอ ทราบว่าในตอนนั้นเขามีตำแหน่ง อะไร?	๑๖ ๑๗	๑๖ ๒๑ ๑๖ ๒ - - - - ๔๖๐ ๑๖ ๒๒ ๑๕ ๒	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๐ ๑ ๒ ๓ ๔	เสมียนพนักงาน ประจำแผนก, เทียบเท่า หัวหน้าแผนก, เทียบเท่า หัวหน้ากอง, เทียบเท่า ผู้อำนวยการกอง, คณะ รองอธิบดี อธิบดี, รองปลัดกระทรวง ปลัดกระทรวง ไม่ตอบ, ไม่ได้เป็นข้าราชการ จตุรา ตรี โท เอก

ข้อ	รายการ	สคพ.	N	รหัส	ความหมายของรหัส
			-	๕	พิเศษ
			๔๖๐	๐	ไม่ตอบ, ไม่ได้เป็นข้าราชการ
๑๑	ถ้าผู้ประกอบการ (ชาย) ของคุณ ประกอบอาชีพส่วนตัว เป็นส่วน ใหญ่ ขอทราบว่าตอนที่คุณยังเป็น เด็ก (อายุไม่เกิน ๑๖ ปี) เขามี ลูกจ้างหรือไม่, ถ้ามี มีกี่คน?	๑๔-๑๕	๒๓ ๒๑ ๑๗ ๑๘ ๑๒ ๑ ๒ ๒ ๔๓๕	๐๑ ๐๒ ๐๓ ๐๔ ๐๕ ๐๖ ๐๗ ๐๘ ๐๐	มี ๑ คน มี ๒ คน มี ๓ คน มี ๔ คน มี ๕ คน มี ๖ คน มี ๗ คน มี ๘ คน ไม่มี, ไม่ได้ประกอบอาชีพ ส่วนตัว, ไม่ตอบ
๑๒	เมื่อคุณยังเป็นเด็ก (อายุไม่เกิน ๑๖ ปี) ผู้ประกอบการของคุณ (ตาม ข้อ ๙) มีสิ่งต่อไปนี้หรือไม่? <u>โทรศัพท์</u> <u>รถยนต์</u> <u>กล้องถ่ายรูป</u> <u>ตู้เย็น</u>	๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓	๓๔ ๔๓๓ ๔๖ ๔๖๕ ๖๔ ๔๕๑ ๔๑ ๔๓๔	๑ ๐ ๑ ๐ ๑ ๐ ๑ ๐	มี ไม่มี, ไม่ตอบ มี ไม่มี, ไม่ตอบ มี ไม่มี, ไม่ตอบ มี ไม่มี, ไม่ตอบ

ข้อ	รายการ	สคมภ	N	รหัส	ความหมายของรหัส
	<u>โทรทัศน์</u>	๒๔	๑๑๔	๑	มี
			๓๕๖	๐	ไม่มี, ไม่ตอบ
	<u>คนรับใช้</u> จำนวน	๒๕	๕๐	๑	มี
	(ไม่นับลูกจ้างในข้อ ๑๑)		๔๖๕	๐	ไม่มี, ไม่ตอบ
	<u>บ้าน</u> (ของตนเอง)	๒๖	๓๑๗	๑	มี
			๑๔๔	๐	ไม่มี, ไม่ตอบ
	<u>ที่ดิน</u> (ขนาดตั้งแต่ ๒๕	๒๗	๔๒	๑	มี
	ไร่)		๔๖๓	๐	ไม่มี, ไม่ตอบ
		๒๘	๑๓๗	๑	ไม่มีตามที่ถามแน่แต่อย่างเดียว, ไม่ตอบทั้งข้อ ๑๒
			๓๓๔	๐	มีตามที่ถามบางรายการหรือ อาจทุกรายการ
๑๓	ตอนที่่คุณยังเป็นเด็ก (อายุไม่เกิน ๑๖ ปี) ผู้อุปการะของคุณ (ตามข้อ ๙, ขาย) <u>จบการศึกษาในระดับไหนในตอนนั้น?</u>	๒๙-๓๐	๒๑	๐๐	ไม่ตอบ
			๑๕๖	๐๑	ไม่ได้เข้าโรงเรียนเลย
			๒๐๒	๐๒	ประถมศึกษาต้น, ปลาย
			๔๕	๐๓	มัธยมศึกษาต้น, ปลาย
			๙	๐๔	มัธยมศึกษา (มศ. ๒ หรือ ปวช.)
			๓	๐๕	ป.กศ. ชั้นต้น
			๒	๐๖	ป.กศ. ชั้นสูง
			-	๐๗	เทคนิค (หรือ ปวส.)
			๒	๐๘	อนุปริญญา
			๑๘	๐๙	ปริญญาตรี
			-	๑๐	ปริญญาโท

ข้อ	รายการ	สภมภ์	N	รหัส	ความหมายของรหัส
			—	๑๑	ปริญญาเอก
			๑๕	๑๒	อื่น ๆ
๑๔ EDUC.	คุณจบการศึกษาระดับไหน?	๓๑-๓๒	๔	๐๐	ไม่ตอบ
			๓๕	๐๑	ไม่ไ้เข้าโรงเรียนเลย
			๑๕๑	๐๒	ประถมต้น, ปลาย
			๑๖๘	๐๓	มัธยมสามัญศึกษากัน, ปลาย
			๔๔	๐๔	มัธยมศึกษาชีวศึกษา (มศ. ๒ หรือ ปวช.)
			๑๖	๐๕	ป.กศ. ขั้นต้น
			๒	๐๖	ป.กศ. ขั้นสูง
			๑๔	๐๗	เทคนิค(หรือ ปวส.)
			๓	๐๘	อนุปริญญา
			๕๕	๐๙	ปริญญาตรี
			๕	๑๐	ปริญญาโท
			—	๑๑	ปริญญาเอก
			—	๑๒	อื่น ๆ
๑๕	คุณมีความรู้ความสามารถ อะไรบ้าง?	๓๓	๑๑๘	๐	ไม่มีเลย (ไม่ต้องตอบสภมภ์ ๓๔)
			๒๐๗	๑	มี ๑ อย่าง
			๑๒๒	๒	มี ๒ อย่าง
			๕๑	๓	มี ๓ อย่าง
			๑๖	๔	มี ๔ อย่าง
			๑	๕	ไม่ตอบ

ข้อ	รายการ	สคมภ	N	รหัส	ความหมายของรหัส
๑๖	ความรู้ความชำนาญที่มีอยู่ ส่วนใหญ่ได้มาจากไหน, ใคร สอน	๓๔	๑๒๒ ๕๕ ๑๓ ๑๔๖ ๓๐ ๑๗ ๑๘ ๑๑๔	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๐	โรงเรียน, มหาวิทยาลัยของ รัฐบาล บิการมารคา, ญาติพี่น้อง สถานฝึกอาชีพของรัฐ, โรงเรียน สารพัดช่าง การฝึกฝนตนเอง โรงเรียน, สถานศึกษาเอกชน เพื่อน ๆ, คนรู้จัก ฝึกตามร้าน, การเป็นลูกจ้าง ไม่ตอบ
๑๗	คุณเคยได้รับการฝึกอาชีพตาม หลักสูตรระยะสั้น (๓-๖ เดือน) หรือไม่? วิชาที่ได้รับการฝึกคืออะไร?	๓๕ ๓๖	๔๕๔ ๕ ๖ ๑๔ ๒๐ ๑ ๖ ๓๔ ๑๑ ๒ - ๒ ๔๖๒	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖	ไม่เคย (ไม่ต้องตอบสคมภ ๓๖) เคยที่โรงเรียน, มหาวิทยาลัย ของรัฐ) เคยที่โรงเรียนสารพัดช่าง สถาน, หน่วยงานของรัฐ สถานศึกษา, โรงเรียนเอกชน ญาติพี่น้อง ไม่ตอบ ช่างต่าง ๆ บัญชี, การค้าขาย การเกษตร การเพาะเลี้ยงสัตว์ การรักษาพยาบาล ไม่ตอบ

ข้อ	รายการ	สคมก	N	รหัส	ความหมายของรหัส
๑๘	ในตอนที่ท่านอยู่โรงเรียน เคยได้รับการจูงใจหรือแนะนำจากบุคคล หรือสิ่งต่อไปนี้ให้สนใจอาชีพส่วนตัวหรือไม่? ๑. <u>จากครูอาจารย์</u> ๒. <u>จากหลักสูตรแบบเรียน</u> ๓. <u>จากเพื่อนในโรงเรียน</u> ๔. <u>จากนิทรรศการในโรงเรียน</u>	๓๗ ๓๘ ๓๘ ๔๐	๓๕๒ ๑๖๓ ๔๐๖ ๑๐๔ ๓๘๑ ๑๓๔ ๔๓๔ ๗๒	๐ ๑ ๐ ๑ ๐ ๑ ๐ ๑	ไม่เคย, ไม่ตอบ เคย ไม่เคย, ไม่ตอบ เคย ไม่เคย, ไม่ตอบ เคย ไม่เคย, ไม่ตอบ เคย
๑๙	ในขณะที่คุณเรียนอยู่ชั้นประถม หรือชั้นมัธยม ทางโรงเรียนเคยพาไปชมโรงงานหรือสถานธุรกิจ เพื่อให้รู้จักอาชีพต่าง ๆ หรือไม่?	๔๑	๒๔๓ ๑๔ ๑๑๔ ๕๓ ๓๒	๐ ๑ ๒ ๓ ๗	ไม่เคย เคยในชั้นประถม เคยในชั้นมัธยม เคยในชั้นประถมและมัธยม จำไม่ได้, ไม่ตอบ
๒๐ OCC. ATT.	ถ้าจะต้องเลือกเอาระหว่างการเป็นคนร่ำรวยแต่ไม่มีชื่อเสียงกับความมีชื่อเสียงโด่งดัง แต่ยากจน คุณจะเลือกอย่างไหนมากกว่า?	๕๒	๕ ๒๗๑ ๑๗๕ ๒๔	๐ ๑ ๒ ๓	ไม่ตอบ เลือกความร่ำรวย เลือกความมีชื่อเสียง (ไม่ต้องตอบสคมก ๔๓) ตัดสินใจไม่ได้

ข้อ	รายการ	ส.ก.ม.	N	รหัส	ความหมายของรหัส
๒๑	หากความร่ำรวยจะได้มาด้วย การทำงานหนัก แต่การมีชื่อ เสียงโกล้ง โกล้ง โดยไม่ต้อง ทำงานหนัก คุณยังก็เลือก อะไร	๔๓	๑๖๔ ๒๕๓ ๕๔	๐ ๑ ๒	ไม่ตอบ เลือกความร่ำรวย เลือกการมีชื่อเสียง
๒๒	คุณคิดว่าประเภทไหนเอา เบาสู้ จะหางานได้ง่ายหรือไม่ ในปัจุบันนี้ เมื่อเทียบกับคน ประเภทอื่น?	๔๔	๖ ๓๐๑ ๑๖๑ ๔๓	๐ ๑ ๒ ๓	ไม่ตอบ หาได้ง่าย ไม่หางานแต่ก็ยังดีกว่าคน ประเภทอื่น ยากพอ ๆ กับคนประเภทอื่น
๒๓	คุณคิดว่าในปัจุบันนี้ บุตรหลาน ของเราควรเรียนอะไร หรือ ควรจะมีความรู้อะไรจึงจะหา อาชีพได้ง่ายและไม่ว่างงาน?	๔๕- ๔๖	๑๓๓ ๒๓๓ ๑๖ ๖ ๔ ๓๓ ๔ ๑ ๓	๐๐ ๐๑ ๐๒ ๐๓ ๐๔ ๐๕ ๐๖ ๐๗ ๐๘ ๐๙	ไม่ตอบ, แล้วแต่เขา, ตามใจ เขา วิชาชีพทุกอย่าง, ค้าขาย ทหาร, ตำรวจ การเกษตร ไม่มีความเห็น แพทย์, หนายกวม, วิศวกร ราชการพลเรือน การเก็บขยะ พยาบาล, ครู

ข้อ	รายการ	สคมภ	N	รหัส	ความหมายของรหัส
			๘	๕๐	เลือกทหาร, ตำรวจอย่างเคียว
			๑	๕๐	เลือกงานเกษตรอย่างเกี่ยว
๒๕	ทำให้เลือกกระหว่างอาชีพ รับราชการกับงานบริษัท คุณ ชอบอาชีพไหนมากกว่า - ชอบรับราชการมากกว่า เพราะ (อะไร) - ชอบงานบริษัทมากกว่า เพราะ (อะไร) - ชอบเท่ากัน เพราะ (อะไร)	๔๕	๒๓๑ ๒๐๘ ๑๑ ๓ ๑๔ ๖	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕	ไม่ตอบ มั่นคง, สวัสดิการ, แก้วสบาย งานสะดวกสบาย ใจรัก ได้รับใช้ชาติ, มีเกียรติ ก้าวหน้าดีกว่า (ตอบสคมภ ๔๕ แล้ว ไม่ต้องตอบสคมภ ๕๐, ๕๑, ๕๒) ไม่ตอบ ก้าวหน้ากว่า, เงินดีกว่า ราชการดีกว่า อิสระ, สบายใจ ใจรัก โก้, หล่อกว่า (ตอบสคมภ ๕๐ แล้ว ไม่ต้องตอบสคมภ ๔๕, ๕๑, ๕๒) ไม่ตอบ โก้, มีชื่อเสียง มีความสำเร็จเท่ากัน

ข้อ	รายการ	สคมก	ย	รหัส	ความหมายของรหัส
	- <u>ไม่ชอบทั้งสองอย่าง</u> <u>เพราะ (อะไร)</u>	๕๒	๑๓ ๒ ๕๒๐ ๑๖ ๒๑ ๖ ๑๐ ๒	๓ ๔ ๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕	สบาย, งานเบา มันคงทั้งสองอย่าง (ตอบสคมก ๕๑ แล้ว ไม่ต้องตอบสคมก ๕๔, ๕๐, ๕๒) ไม่ตอบ ไม่มีความรู้ ขาดอิสระ ไม่มีอะไรน่าตื่นเต้น รวยช้า, เงินน้อย ยุ่งยากและลำบากใจ, (ตอบสคมก ๕๒ แล้ว ไม่ต้องตอบสคมก ๕๔, ๕๐, ๕๑)
๒๖	คุณชอบประกอบอาชีพส่วนตัวหรือไม่? - <u>ชอบเพราะ (อะไร)</u> - <u>ไม่ชอบเพราะ (อะไร) ...</u>	๕๓ ๕๔	๗๖ ๕๒๐ ๓ ๑๒ ๔ ๔๗๖ ๒๖ ๑๐	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๐ ๑ ๒	ไม่ตอบ อิสระ, สบายใจ เป็นอาชีพหลัก รายได้ดี ได้ประสบการณ์มาก (ตอบสคมก ๕๓ แล้ว ไม่ต้องตอบสคมก ๕๔, ๕๕) ไม่ตอบ ลำบาก, เห็นเหนื่อย ขาดเงินลงทุน

ข้อ	รายการ	สคมก	N	รหัส	ความหมายของรหัส
	- <u>ยังตอบไม่ได้เพราะ (อะไร)</u>	๕๕	๕๕๒ ๑๔ ๓ ๒	๓ ๔ ๐ ๑ ๒ ๓	ไม่แจ้งเหตุผล รายได้ไม่แน่นอน (ตอบสคมก ๕๔ แล้ว ไม่ต้องตอบสคมก ๕๓, ๕๕, ๕๖) ไม่ตอบ ยังไม่มีประสบการณ์อาชีพส่วนตัว อาจไม่ประสบความสำเร็จ แล้วแต่จะมีทุนทำหรือไม่ (ตอบสคมก ๕๕ แล้ว ไม่ต้องตอบสคมก ๕๓, ๕๔, ๕๖)
๒๗	(เฉพาะข้อนี้ ผู้ว่างงานไม่ต้องตอบ) คุณชอบประกอบอาชีพส่วนตัวมากก่อนหรือหลังจากมาทำอาชีพนี้แล้ว?	๕๖	๒๓๑ ๑๖๔ ๑๑๖	๐ ๑ ๒	ไม่ตอบ ชอบมาก่อน ชอบภายหลังจากประกอบอาชีพ
๒๘	คุณเห็นควยหรือไม่เห็นควยมากนัก เพียงใดกับข้อความต่อไปนี้ <u>คนมีทุนมากจึงจะทำอาชีพส่วนตัวได้</u> <u>อาชีพส่วนตัวเป็นอาชีพที่ต่ำต้อย</u>	๕๗ ๕๘	๑ ๑๓๕ ๑๔๐ ๑๑๕ ๕๘ ๑๖ ๓ ๒๒	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๐ ๑	ไม่ตอบ เห็นควยอย่างยิ่ง เห็นควยเหมือนกัน ไม่ค่อยเห็นควย ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง คัดสินใจไม่ได้ ไม่ตอบ เห็นควยอย่างยิ่ง

ข้อ	รายการ	สภมก	น	รหัส	ความหมายของรหัส
	อาชีพส่วนตัวลำบากเห็นคเห็นอย และนาเบือหนาย	๕๕	๑๘ ๕๕ ๓๖๓ ๑๔ — ๕๕ ๑๕๔ ๑๕๖ ๕๖ ๑๘	๒ ๓ ๔ ๕ ๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕	เห็นควยเหมือนกัน ไม่คอยเห็นควย ไม่เห็นควยอย่างยิง กักสินใจไม่ได้ ไม่คอบ เห็นควยอย่างยิง เห็นควยเหมือนกัน ไม่คอยเห็นควย ไม่เห็นควยอย่างยิง กักสินใจไม่ได้
	ทำอาชีพส่วนตัวไม่มีโอกาส ว่ารวย	๖๐	๑ ๑๖ ๕๔ ๑๗๓ ๒๕๒ ๒๓	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕	ไม่คอบ เห็นควยอย่างยิง เห็นควยเหมือนกัน ไม่คอยเห็นควย ไม่เห็นควยอย่างยิง กักสินใจไม่ได้
	กนส่วนมากมาประกอบอาชีพ ส่วนตัว เพราะเข้ารับราชการ หรือหางานบริษัหไม่ได้	๖๑	๕ ๖๑ ๑๑๗ ๑๕๑ ๑๓๓ ๕๘	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕	ไม่คอบ เห็นควยอย่างยิง เห็นควยเหมือนกัน ไม่คอยเห็นควย ไม่เห็นควยอย่างยิง กักสินใจไม่ได้
๒๕ ETH.	คุณเชื่อเรื่องบุญบาปหรือไม่?	๖๒	— ๖๐๒ ๖๖๑	๐ ๑ ๒	ไม่คอบ เชื่ออย่างยิง เชื่ออยู่บาง

ข้อ	รายการ	ส.ค.ม.ภ.	N	รหัส	ความหมายของรหัส
			๓๔	๓	ไม่คอยเรือ
			๑๒	๔	ไม่ใช้อย่างยิ่ง
			๒	๕	คัดสินใจไม่ได้
๓๐	คุณเห็นควยหรือไม่เห็นควย มากนักน้อยเพียงใดกับข้อความ ต่อไปนี้? <u>อาชีพเลี้ยงเบ็ด ไก่ หมู ไว่ขาย</u> <u>ไม่ควรทำ เพราะเป็นบาป</u>	๒๓	-	๐	ไม่ตอบ
			๑๒	๑	เห็นควยอย่างยิ่ง
			๓๓	๒	เห็นควยอยู่บาง
			๑๒๔	๓	ไม่คอยเห็นควย
			๓๒๔	๔	ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง
			๑๔	๕	คัดสินใจไม่ได้
	<u>การกระทำแบบชู้ถูกชายแพ่ง</u> <u>ของพอกาหัว ๆ ไม่ไม่ถือว่าเป็น</u> <u>เรื่องผิดศีลธรรม</u>	๒๔	๑	๐	ไม่ตอบ
			๑๒๕	๑	เห็นควยอย่างยิ่ง
			๑๔๑	๒	เห็นควยอยู่บาง
			๑๑๗	๓	ไม่คอยเห็นควย
			๑๐๔	๔	ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง
			๒๓	๕	คัดสินใจไม่ได้
	<u>การกล่าวเท็จในการดำเนิน</u> <u>ธุรกิจการค้าไม่ถือว่าเป็นผิดหรือบาป</u>	๒๕	๑	๐	ไม่ตอบ
			๑๑๐	๑	เห็นควยอย่างยิ่ง
			๑๒๒	๒	เห็นควยอยู่บาง
			๑๓๐	๓	ไม่คอยเห็นควย
			๔๐	๔	ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง
			๓๒	๕	คัดสินใจไม่ได้

ข้อ	รายการ	สคภ	N	รหัส	ความหมายของรหัส
	การชิงไหวชิงพริบในทางการค้า เป็นสิ่งไม่ควรกระทำ เพราะ อาจทำลายมิตรภาพระหว่างผู้ค้า ด้วยกัน	๒๖	๓ ๔๖ ๑๒๒ ๑๒๖ ๑๑๔ ๖๐	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕	ไม่ตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยบางส่วน ไม่ค่อยเห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ทัศนใจไม่ได้
๓๑	คนบางคนมีความเชื่อว่าชีวิต ของคนเราเป็นไปตามเวรกรรม โดยที่ตัวเราเองจะกินรณแก้ไข อะไรไม่ได้ คุณเห็นว่าความเชื่อ อย่างนี้ถูกต้องมากน้อยแค่ไหน?	๒๗	๔ ๒๒ ๕๐ ๑๖๘ ๑๕๖ ๓๕	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕	ไม่ตอบ ถูกต้องอย่างยิ่ง ถูกต้องบางส่วน ไม่ใคร่จะถูกต้องนัก ไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง ไม่ทราบ, ไม่มีความเห็น
๓๒ ENTR.	คุณรู้สึกนิยมยกย่องหรือนับถือคน จีนในเรื่องอะไรบ้าง หรือไม่? (ถ้ามี กรุณาบอกว่านับถือใน เรื่องอะไรเพียง ๑ เรื่อง)	๒๘	๒๑๔ ๒๓๑ ๑๐ ๔๒ ๗ ๓ ๔ ๔	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗	ไม่มี, ไม่ตอบ ความมั่งคั่ง, ชัยชนะ สามัคคี, ช่วยเหลือกัน, ซาตินิยม การขายเก่ง, ฉลาด อดออม, ประหยัดเก่ง กล้าใจกล้าเสีย นิสัยใจคอดี ซื่อสัตย์
๓๓	ขณะนี้คุณประสบความสำเร็จ หรือความพึงพอใจในชีวิต เกี่ยวกับอาชีพหรือยัง?	๒๙	๖ ๒๐๘ ๓๐๐	๐ ๑ ๒	ไม่ตอบ ประสบความสำเร็จ (ไม่ต้องตอบสคภที่ ๓๐) ยังไม่ประสบความสำเร็จ

ข้อ	รายการ	สคมก	N	รหัส	ความหมายของรหัส
๓๔	คุณพอจะประเมินได้ไหมว่าคุณมีความหวังอยู่กับไหน?	๗๐	๑๖๑ ๑๓ ๘ ๑๒ ๑๓๘ ๗๕ ๕๓ ๓๑	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗	ไม่ตอบ เกือบไม่หวังอะไรเลย หวังน้อยมาก หวังอยู่บ้างไม่มากนัก หวังมากปานกลาง หวังค่อนข้างมาก หวังมาก หวังมากที่สุด
๓๕	การบรรลุความสำเร็จตามที่หวัง อย่างไหนจะสำคัญกว่ากัน โชก (คง) หรือความพยายาม ของตนเอง?	๗๑	๑๑ ๓๘ ๔๖๖ ๔๐	๐ ๑ ๒ ๓	ไม่ตอบ โชคหรือดวงสำคัญกว่า ความมานะพยายามของตนเองสำคัญกว่า ไม่มีอย่างไหนสำคัญกว่ากัน
๓๖	คุณพอจะประเมินได้ไหมว่าคุณมีความพยายามอยู่กับไหน?	๗๒	๑๔ ๗ ๖ ๑๒ ๕๖ ๑๑๒ ๑๖๘ ๑๓๐	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗	ไม่ตอบ เกือบไม่มีความพยายามเลย มีความพยายามน้อยมาก พยายามบ้าง แต่ไม่มากนัก พยายามมากปานกลาง พยายามค่อนข้างมาก พยายามมาก พยายามมากที่สุด

ข้อ	รายการ	สคมกั	N	รหัส	ความหมายของรหัส
๓๓	คุณรู้จักหรือจำชื่อบุคคลสัก ๑ คน ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ ส่วนตัวอย่างงคงาม จนคุณรู้สึก นับถืออยู่ในใจ มีบ้างหรือไม่?	๓๓	๑๒ ๓๓ ๑๑๔ ๓๑๒	๐ ๑ ๒ ๓	ไม่ตอบ รู้จักและจำชื่อได้ รู้จักแต่จำชื่อไม่ได้ ไม่รู้จัก (ไม่ต้องตอบสคมกัที่ ๓๔, ๓๕ และ ๓๖)
๓๔	ถ้ารู้จัก, ขอทราบว่าเขาทำ อาชีพ (ส่วนตัว) อะไรครับ และคุณนับถือเขาในเรื่อง (ประเด็น) อะไร? - <u>อาชีพระยะเริ่มแรก</u> - <u>อาชีพในปัจจุบัน</u> - <u>ประเด็น (เรื่อง) ที่นิยม</u> <u>นับถือ</u>	๓๔ ๓๕ ๓๖	๓๓๐ ๑๔๔ ๓๓๑ ๑๔๔ ๓๓๖ ๓๔ ๔๔ ๓ -	๐ ๑ ๐ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓ ๔	ระบุไม่ได้, ไม่ตอบ ระบุได้ ระบุไม่ได้, ไม่ตอบ ระบุได้ ระบุไม่ได้, ไม่ตอบ ความสามารถ, ความฉลาด ความมานะอดทน, ขยัน น้ำใจใจคอดี, ความเบตทา ออกออม, ประหยัด
๓๕	คุณคิดว่าภาวะคานสุภาพของ คุณในขณะนี้ เป็นอุปสรรคต่ออาชีพ เพียงใด?	๓๕	๓ ๕๑ ๑๔๐ ๓๒๑	๐ ๑ ๒ ๓	ไม่ตอบ คิดว่าเป็นอุปสรรคมาก คิดว่าเป็นอุปสรรคบ้าง ไม่คิดว่าเป็นอุปสรรค

ข้อ	รายการ	สคมก	N	รหัส	ความหมายของรหัส
๔๐	โปรคเลือกประเภทธุรกิจ เพียง ๒ รายการที่คุณอยาก จะทำมากที่สุดและอยากทำ รองลงมาตามลำดับว่ามีเงินสัก ๑ ล้านบาท ในขณะนี้ (ใส่เลข ๑ และ ๒ ข้างหน้าธุรกิจต่อไปนี้ ๑. ก. <u>ฝากธนาคารเอา</u> <u>ดอกเบี้ยเท่านั้น</u> ๒. ข. <u>ซื้อที่ดินสะสมไว้เพื่อ</u> <u>ความมั่นคงของฐานะ</u> ๓. ค. <u>ซื้อที่ดินไว้ขายเอา</u> <u>กำไร (ค่าที่ดิน)</u> ๔. ง. <u>ซื้อทองสะสมไว้</u> <u>ให้มากที่สุด</u> ๕. จ. <u>หาทางประกอบธุรกิจ</u> <u>อื่นที่ดีกว่า</u>	๓๔-๓๕	๓๒ ๔๒ ๑ ๒ ๕๓ ๒๑ ๓ ๑ ๒ ๑ - ๓ - ๑ - ๑๐๔ ๒๓ ๑๓ ๒ ๕ ๔ ๔ - ๒๓ ๒ ๕ ๔ ๔ - ๒๓ ๒ ๕ ๔ ๔ - ๒๓ ๒ ๕ ๔ ๔ -	๐๐ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๒๑ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๓๑ ๓๒ ๓๔ ๓๕ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๖๐ ๖๐ ๓๐	ไม่ตอบ, ไม่เลือกเลย ฝากธนาคาร - สะสมที่ดิน ฝากธนาคาร - ค่าที่ดิน ฝากธนาคาร - สะสมทอง ฝากธนาคาร - ทำธุรกิจอื่น สะสมที่ดิน - ฝากธนาคาร สะสมที่ดิน - ค่าที่ดิน สะสมที่ดิน - สะสมทอง สะสมที่ดิน - ทำธุรกิจอื่น ค่าที่ดิน - ฝากธนาคาร ค่าที่ดิน - สะสมที่ดิน ค่าที่ดิน - สะสมทอง ค่าที่ดิน - ทำธุรกิจอื่น สะสมทอง - ฝากธนาคาร สะสมทอง - สะสมที่ดิน สะสมทอง - ค่าที่ดิน สะสมทอง - ทำธุรกิจอื่น ทำธุรกิจอื่น - ฝากธนาคาร ทำธุรกิจอื่น - สะสมที่ดิน ทำธุรกิจอื่น - ค่าที่ดิน ทำธุรกิจอื่น - สะสมทอง ฝากธนาคารอย่างเกี้ยว สะสมที่ดินอย่างเกี้ยว ค่าที่ดินอย่างเกี้ยว

ข้อ	รายการ	สคมก	N	รหัส	ความหมายของรหัส
			-	๔๐	สะสมทองอย่างเดียว
			๓๘	๕๐	ทำธุรกิจอื่นอย่างเดียว
๔๑	คุณเชื่อหรือไม่ว่าคนเราถ้าขาดความกล้าได้กล้าเสียเสียแล้วจะประกอบธุรกิจ (ส่วนตัว) ให้เจริญรุ่งเรืองได้ยาก?	๔๐	๑๐	๐	ไม่ตอบ
			๒๐๖	๑	เชื่ออย่างยิ่ง
			๒๔๒	๒	เชื่ออยู่บ้าง
			๓๒	๓	ไม่ค่อยเชื่อนัก
			๑๑	๔	ไม่เชื่ออย่างยิ่ง
			๑๔	๕	คัดลใจไม่ได้

สคมก ๑ - ๓ หมายเลขตามจำนวนแบบสอบถาม (มี ๕๑๕ ชุด)

สคมก ๔ บักรแผ่นที่ ๒ ของแบบสัมภาษณ์แต่ละชุด

ข้อ	รายการ	สคมก		รหัส	ความหมายของรหัส
๔๒	คุณพอจะประเมินได้ไหมว่าคุณมีความกล้าเสี่ยงมากน้อยแค่ไหน? (ความกล้าได้กล้าเสีย)	๕	๔	๐	ไม่ตอบ
			๕	๑	เกือบไม่กล้าเสี่ยงเลย
			๕	๒	มีความกล้าเสี่ยงน้อยมาก
			๔๐	๓	กล้าเสี่ยงบ้างแต่ไม่มากนัก
			๑๔๕	๔	กล้าเสี่ยงปานกลาง
			๑๑๒	๕	กล้าเสี่ยงค่อนข้างมาก
			๑๒๕	๖	กล้าเสี่ยงมาก
			๒๓	๗	กล้าเสี่ยงมากที่สุด

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายของรหัส
๔๓	ถ้าการรับราชการ, การทำงาน บริษัท และ การประกอบอาชีพ ส่วนตัว มีรายได้ (คิดรวม สวัสดิการต่าง ๆ แล้ว) พอ ๆ กันทั้ง ๓ อาชีพ คุณจะเลือก อย่างไร?	๖	๖ ๑๔๓ ๔๓ ๒๔๒	๐ ๑ ๒ ๓	ไม่ตอบ รับราชการ ทำงานบริษัท ประกอบอาชีพส่วนตัว
๔๔	สภาพ ๒ อย่างนี้ ถ้าจำเป็นต้องเลือก ๑ อย่าง คุณจะเลือก อย่างไร? - ความมั่นคง - ความยากจน	๗	๑๓ ๕๔ ๓๔๕ ๕๕	๐ ๑ ๒ ๓	ไม่ตอบ ความมั่นคงแต่อยู่ได้บังคับบัญชา ของผู้อื่น และไม่มีเวลาเป็นของ ตนเองเลย ฐานะค่อนข้างยากจน แต่มีอิสระ เสรีภาพมาก และมีเวลาเป็นของ ตนเองมาก ตัดสินใจไม่ได้
๔๕ ECON. RAT.	คุณมีความรอบคอบในการใช้เงิน มากน้อยแค่ไหน?	๘	๑๐ ๑ ๑๒ ๔๐ ๑๒๗ ๑๐๕ ๑๑๔ ๕๑	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗	ไม่ตอบ ใช้เงินโดยไม่ค่อยคิด ใช้เงินโดยไตร่ตรองน้อยมาก ใช้เงินไตร่ตรองบ้างแต่ไม่มากนัก ใช้เงินรอบคอบดีพอสมควร ใช้เงินรอบคอบค่อนข้างมาก ใช้เงินรอบคอบมาก ใช้เงินรอบคอบมากที่สุด

ข้อ	รายการ	สภมก	ไม่	รหัส	ความหมายของรหัส
๔๖	สมมติว่าคุณสามารถกู้เงินจากธนาคารได้ (โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน) จำนวนมากพอจะทำอะไร ๆ ได้ คุณจะกู้หรือไม่ และจะไปทำอะไร? (ตอบสภมก ๕ แล้วไม่ต้องตอบสภมก ๑๐ และตอบสภมก ๑๐ แล้วไม่ต้องตอบสภมก ๕)	๕	๑๗๖ ๓๑๕ ๒ ๒ ๒ ๒ ๑ ๕ ๑ ๔ ๒ ๑๐	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐ ๑ ๒ ๓ ๔	ไม่ตอบ, ไม่กู้ กู้เอาไปประกอบธุรกิจ กู้เอาไปซื้อรถยนต์ กู้เอาไปเพื่อการศึกษาของลูก กู้เอาไปใช้อะไรต่าง ๆ ที่จำเป็น กู้ไปซื้อบ้านให้แม่ กู้ไปปลูกบ้านอยู่ กู้ไปออกดอก (ให้ลูกต่อ) กู้ไปทำอะไรที่อยากใช้ กู้ไปเพื่อการศึกษาของตนเอง ไม่ตอบ ไม่กู้เพราะกลัวเป็นหนี้ ไม่กู้เพราะไม่รู้จะเอาไปทำอะไร ไม่กู้เพราะไม่จำเป็น ไม่กู้เพราะกลัวธุรกิจไม่ประสบผลสำเร็จ
๔๗	คุณจะยกย่องคนไหนมากกว่าหรือเท่ากัน? - คนที่ไปบวช - คนที่เป็นเจ้าของโรงงานที่ปกครองคนงานอย่างยุติธรรม (สมมติว่าครอบครัวนี้มีบุตร ๒ คน)	๑๑	๕ ๓๒๔ ๒๔ ๑๕๕	๐ ๑ ๒ ๓	ไม่ตอบ ทั้งสองคนเท่ากัน คนที่ไปบวช คนที่ไปเป็นเจ้าของโรงงาน

ข้อ	รายการ	สคมภ	N	รหัส	ความหมายของรหัส
๔๔ SE. INF.	ขณะนี้คุณมองเห็นอาชีพอิสระอะไรที่น่าจะยึดเป็นอาชีพได้ (อีก) โดยไม่ต้องใช้เงินลงทุนมาก?	๑๒-๑๓	๔๐b ๑๐ ๒๐ ๓b ๑๒ ๑ ๒ ๒	๐๐ ๐๑ ๐๒ ๐๓ ๐๔ ๐๕ ๐๖ ๐๗	ไม่มี, มองไม่เห็น, ไม่ตอบ มี, (ไม่ระบุอาชีพ) มี, อาชีพค้าขาย, ที่ไม่ต้องใช้วิชาชีพ มี, อาชีพที่ใช้วิชาชีพ, ข้าง มี, การทำไร่, เกษตร, เลี้ยงสัตว์ หาบเร่, ขอมเครื่องใช้เล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นนักแสดง, นักร้อง เป็นนักคุเทศก์
๔๕ ก	คุณเคยพบเห็น หรือรู้จักอาชีพอิสระ อย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วนึกอยากทำถามบ้างแต่ยังไม่ได้ทำ มีหรือไม่? ถ้ามี, โปรดระบุอาชีพ	๑๔-๑๕	๓๔b ๒๔ ๒๗ ๕๕ ๔ ๒ ๑ ๑ ๑	๐๐ ๐๑ ๐๒ ๐๓ ๐๔ ๐๕ ๐๖ ๐๗ ๐๘	ไม่มี, ไม่ตอบ (ไม่ต้องตอบสคมภ ๑๖) มี, อาชีพที่ไม่ต้องใช้วิชาชีพ เช่น ค้าขาย มี, อาชีพที่ใช้วิชาชีพ, ข้าง อาชีพที่ต้องใช้เงินลงทุนมาก รวมทั้ง ความรู้และประสบการณ์ เช่น การส่ง สินค้าออกและสั่งสินค้าเข้าประเทศ การเลี้ยงสัตว์ การก่อตั้งโรงเรียน ฯลฯ อาชีพนักแสดง, นักร้อง อาชีพนักคุเทศก์ ขอสงวนเป็นความลับ อาชีพนักเขียน อาชีพทนายความ
๕๐	อาชีพที่ระบุนานี้ (ในข้อ ๔๕) มีข้อขัดข้องอย่างใดจึงเป็นเหตุให้คุณยังไม่ได้ลงมือกระทำ?	๑๖	๓๕๔ ๑๑๒ ๑๓	๐ ๑ ๒	ไม่ตอบ ขาดเงินทุน, ที่ดิน ขาดข้อมูลความรู้, ขาดประสบการณ์

ข้อ	รายการ	สคมนา	N	รหัส	ความหมายของรหัส
			๑๕	๓	ยังไม่มีเวลาพอจะศึกษาและเตรียมการ
			๓	๔	ยังไม่แน่ใจว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่
			๔	๕	ขาดผู้ร่วมงาน, ที่ปรึกษา, ผู้ช่วย
			๑	๖	เหตุผลส่วนตัวบางประการที่ไม่เปิดเผย
			๑๑	๗	ขาดเงินทุน, ความรู้และประสบการณ์
			๒	๘	ภาวะธรรมชาติยังไม่อำนวย เว้นเกิดความแห้งแล้ง, ขาดน้ำ
๕๑	อาชีพที่คุณกำลังประกอบอยู่นี้มีลักษณะอย่างไร?	๑๗-๑๘	๔	๐๐	ไม่ตอบ
			๑๘๐	๐๑	ไม่ต้องใช้วิชาชีพ เช่น ทำขาย
			๑๖๑	๐๒	ต้องใช้วิชาชีพ เช่น ช่างประปา
			—	๐๓	ต้องใช้ความรู้และประสบการณ์และเงินลงทุนมาก
๕๒	คุณประกอบอาชีพส่วนตัวมานานเท่าไร? (หักระยะเวลาที่ไม่ได้ทำอาชีพส่วนตัวออก)	๑๙	๔	๐	ไม่ตอบ
			๒๐	๑	ไม่เกิน ๑ ปี
			๕๕	๒	นานกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๕ ปี
			๑๑๕	๓	นานกว่า ๕ ปี แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี
			๒๑	๔	นานกว่า ๑๐ ปี แต่ไม่เกิน ๑๕ ปี
			๒๒	๕	นานกว่า ๑๕ ปี แต่ไม่เกิน ๒๐ ปี
			๒๐	๖	นานกว่า ๒๐ ปี

ข้อ	รายการ	สคมภ	N	รหัส	ความหมายของรหัส
๕๓	ก่อนที่จะมาประกอบอาชีพนี้ คุณเคยประกอบอาชีพส่วนตัว อย่างอื่นมาก่อนหรือไม่?	๒๐	๒๒๘ ๔๕ ๘	๐ ๑ ๓	ไม่เคย (ไม่ต้องตอบสคมภ ๕๑) เคย ไม่ตอบ
๕๔	สาเหตุที่เปลี่ยนอาชีพ (ส่วนตัว) ส่วนใหญ่เป็นเพราะเหตุใด?	๒๑	๓๐๓ ๑๓ ๓ ๓ ๓ ๑ ๑ ๑ ๑	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘	ไม่ตอบ อาชีพเดิมไม่ก้าวหน้า, รายได้ไม่ดี, ขาดทุน อาชีพเดิมยากลำบาก เห็นคนอื่นอย่าง ไม่มีเวลาพอ, ไม่มีคนช่วย รู้สึกเบื่อหน่าย ใกล้หมดอายุ จึงเลิกอาชีพเดิม ต้องย้ายที่อยู่ มีปัญหาเรื่องที่ดิน, ไม่มีที่ดิน สุขภาพไม่ดี
๕๕	ปัจจุบันคุณทำอาชีพนี้เองแล้ว หรือกับ? (คิดเฉพาะอาชีพ ส่วนตัว)	๒๒	๓ ๓๓๒ ๘ ๒	๐ ๑ ๒ ๓	ไม่ตอบ ทำอาชีพนี้อาชีพเดียว ทำอยู่ ๒ อย่างในขณะเดียวกัน ทำอยู่ ๓ อย่างในขณะเดียวกัน
๕๖	คุณเคยว่างงานหรือไม่?	๒๓	๒๘๘ ๕๓ ๘	๐ ๑ ๓	ไม่เคย (ไม่ต้องตอบสคมภ ๕๘) เคย ไม่ตอบ

ข้อ	รายการ	สคมภ	น	รหัส	ความหมายของรหัส
๕๘	ตอนที่คุณว่างงาน คุณทำอะไร จึงพ้นภาวะการว่างงานได้ สำเร็จ?	๒๔	๒๕๖ ๓๕ ๖ ๑ ๒ ๔	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕	ไม่ตอบ วิ่งเต้นหางาน และถามตามเพื่อนฝูง ก็เมาเป็นประกอบอาชีพส่วนตัว เล่นการพนัน อยู่เฉย ๆ คิดว่าจะไม่เลื่องงานอะไร จะทำ ทั้งนั้น
๕๘	ในปัจจุบันคุณทำงานต่อไปนี้อยู่ ควยหรือไม่?	๒๕-๒๖	๓๗ ๑๑ ๑๐ ๓ ๒๖๕ ๑ - ๑ ๕ ๔	๐๐ ๐๑ ๐๒ ๐๓ ๐๔ ๐๕ ๐๖ ๐๗ ๐๘ ๐๙	ไม่ตอบ รับราชการ, องค์การฯ ทำงานบริษัท, ห้างร้าน, ธนาคาร พาณิชย์ ทำอยู่ทั้ง ๒ อย่าง (ราชการและ งานเอกชน) ไม่ได้ทำและไม่เคยทำ เคยรับราชการแต่อกแล้ว เพราะ งานใหม่ดีกว่า เคยรับราชการแต่อกแล้ว เพราะ ขัดแย้งกับหัวหน้า เคยรับราชการแต่อกแล้ว เพราะ ไม่ชอบ เคยทำงานบริษัท แต่อกแล้วเพราะ งานใหม่ดีกว่า เคยทำงานบริษัท แต่อกแล้วเพราะ ขัดแย้งกับเจ้าของ, หัวหน้า

ข้อ	รายการ	สัมภาษณ์	N	รหัส	ความหมายของรหัส
			๒	๑๘	เคยทำงานบริษัท แคมป์เอาท์ เพราะ มีปัญหาส่วนตัวที่ไม่ขอเปิดเผย
			๔	๑๙	เคยทำงานบริษัท แคมป์เอาท์ เพราะมา ประกอบอาชีพส่วนตัว
			๒	๒๐	เคยทำงานบริษัท แคมป์เอาท์ เพราะ ปลุกเก๋ียบ
๕๕	คุณคิดว่าอาชีพส่วนตัวโดยทั่วไปแล้วมีรายได้พอที่จะไม่ต้องพึ่งงานประจำอย่างอื่นหรือไม่?	๒๓	๑๑ ๒๓๓ ๖๕ ๑๐ ๒๖	๐ ๑ ๒ ๓ ๔	ไม่ตอบ ไม่ต้องพึ่งงานประจำอย่างอื่นก็เลี้ยง ตัวได้ ต้องพึ่งงานประจำอย่างอื่น จึงจะ อยู่ได้ ยังตอบไม่ได้แล้วแต่ลักษณะอาชีพ ยังตอบไม่ได้ เพราะภาวะเศรษฐกิจ ขณะนี้ไม่แน่นอน
๖๐	ปัจจุบันคู่สมรส (ถ้ามี) ของคุณประกอบอาชีพอะไรอีกด้วยหรือไม่?	๒๔	๑๐๑ ๓๑ ๓๒ ๔๕ ๕๑	๐ ๑ ๒ ๓ ๔	ไม่มีคู่สมรส, ไม่ตอบ รับราชการ, ทำงานบริษัท ทำอาชีพส่วนตัวอย่างอื่นต่างหาก ทำอาชีพส่วนตัว (นี้) อยู่ด้วยกับ ไม่ได้ทำอะไร, เป็นแม่บ้าน
๖๑	มีอะไรหรือไม่ที่เป็นสิ่งกระตุ้นพิเศษ ซึ่งผลักดันให้คุณได้ตัดสินใจมาประกอบอาชีพอิสระ?	๒๕	๒๕๓ ๑๐ ๒๔	๐ ๑ ๒	ไม่มี, ไม่ตอบ มี (แต่ไม่ระบุว่าอะไร) มีความต้องการประกอบอาชีพนี้, สืบค้น ต้องการให้สืบทอดอาชีพนี้

ข้อ	รายการ	สคมก	น	รหัส	ความหมายของรหัส
			๑๐ ๔ ๒๕ ๓ ๓ ๓ ๑	๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙	เห็นตัวอย่างจากผู้อื่นเลยอยากทำตาม อยากมีงานเป็นของตนเอง ความยากจน, ความจำเป็นต้อง ช่วยครอบครัว, อยากหารายได้เพิ่ม ไม่ได้อยากอยู่เฉย ๆ อยากทำประโยชน์ให้แก่ชาติบ้านเมือง มีผู้ให้ความสนับสนุนช่วยเหลือ รู้สึกชอบมาตั้งแต่เด็ก ๆ
๖๒	โดยทั่ว ๆ ไป คุณประสบ ปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้าง ในการประกอบอาชีพส่วนตัว?	๓๐	๒๐๘ ๔ ๕ ๒๕ ๑๕ ๕๔ ๑๐ ๑ ๑๑ ๘	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙	ไม่มี, ไม่ตอบ มีคู่แข่งมาก หาลูกค้ายาก, ปัญหาตลาด ขาดเงินทุน, หมุนเงินไม่ทัน สถานที่ค้า, ทำเลไม่ดี ต้นทุนของแพงขึ้นทุกวัน, ภาษีแพง, เศรษฐกิจฝืด หาลูกค้าลำบาก และเรื่องจุกจิก อื่น ๆ หาของมาขายไม่ทันลูกค้า ลูกค้าจู้จี้เกินไป เบื่อหน่ายเพราะไม่ค่อยประสบผล สำเร็จตามที่หวัง
๖๓	คุณเริ่มอาชีพนี้ได้อย่างไร?	๓๑-๓๒	๓๓ ๑๑๘	๐๐ ๐๑	ไม่ตอบ พ่อแม่สนับสนุน รวมทั้งญาติพี่น้อง

ข้อ	รายการ	สคมก	N	รหัส	ความหมายของรหัส
			๒๔	๐๒	เพื่อนฝูง, คนรู้จักช่วยหรือเข้าช่วย
			๑๕	๐๓	เริ่มขึ้นมาจากธุรกิจเล็ก ๆ
			๔๔	๐๔	กู้เงินมาลงทุนเลย
			๕๖	๐๕	เริ่มควยทุนของตนเอง
			๒๔	๐๖	คิดขึ้นมาเองเพราะใจชอบ
			๒๒	๐๗	เริ่มหาประสบการณ์ก่อน เชน เรียน หรือเป็นลูกจ้างฝึกงานก่อน
๒๔	คุณพอจะมีอะไรแนะนำบุคคล ที่ยังหาอาชีพ (ส่วนตัว) ไม่ได้ หรือไม่?	๓๓-๓๔	๒๔๗	๐๐	ไม่มี, ไม่ตอบ
			๗๕	๐๑	ต้องหนักเอาเบาสู้, อย่าเลือกงาน
			๑๒	๐๒	หาประสบการณ์ก่อน เชน เป็นลูกจ้าง ฝึกงานหรือฝึกฝนวิชาชีพที่สนใจจะ ทำก่อน
			๕	๐๓	ฝึกหรือจับอาชีพอะไรสักอย่างก่อน แล้วค่อยหาทางใหม่
			๓	๐๔	หางานที่ง่ายหรือที่ถนัดที่สุดทำ
			๓	๐๕	จงประกอบอาชีพส่วนตัวอะไรก็ได้
	<u>ประเภทของผู้ตอบ</u>	๕๒	๓๔๕	๑	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ
	<u>ระดับทักษะของผู้ตอบ</u>	๕๓	๕๑	๑	ระดับปริญญาและอนุปริญญา หรือ วิชาชีพชั้นสูง
			๑๑๕	๒	ระดับอาชีวศึกษา หรืออาชีพที่ต้อง ใช้ทักษะ
			๑๗๕	๓	ระดับสามัญศึกษา หรืออาชีพที่ไม่ต้อง ใช้ทักษะ

จบคำถามผู้ประกอบการอาชีพอิสระเพียง ข้อ ๒๔ (ใช้สคมก ๔๐ + ๓๔ สคมก, = ๒ บัทร)

คำถามตั้งแต่ข้อ ๒๕ จนถึงข้อ ๓๔ เป็นคำถามเพิ่มเติมเฉพาะผู้ว่างงานเท่านั้น

ข้อ	รายการ	สภมก	น	รหัส	ความหมายของรหัส
๒๕	ขณะนี้คุณทำงานอะไรอยู่บ้าง?	๓๕-๓๖	๑๑	๐๐	ไม่ตอบ
			๖	๐๑	รับราชการ, องค์การรัฐวิสาหกิจ
			๔	๐๒	ทำงานบริษัท, ห้างร้าน, ธนาคาร พาณิชย์ (เอกชน)
			๕๑	๐๓	ไม่ได้ทำและไม่เคยทำ
			-	๐๔	เคยรับราชการแต่ออกมาประกอบ อาชีพส่วนตัว
			๑	๐๕	เคยรับราชการแต่ออกเพราะเลิก ความขัดแย้งกับหัวหน้า
			๓	๐๖	เคยรับราชการแต่ลาออก (ไม่ระบุ สาเหตุ)
			๑	๐๗	เคยรับราชการแต่เงินเดือนน้อย จึงลาออก
			๑	๐๘	เคยรับราชการแต่ออกเพราะมี ความผิด
			๑	๐๙	เคยรับราชการแต่ออกเพราะหมด สัญญาจ้าง
			๑	๑๐	เคยรับราชการแต่ออกเพราะ ต้องการศึกษาต่อ
			๑	๑๖	เคยทำงานบริษัทแต่ออกมาประกอบ อาชีพส่วนตัว
			๕	๑๗	เคยทำงานบริษัทแต่ออกเพราะได้รับ ความไม่เป็นธรรม

ข้อ	รายการ	ส.ค.ม.ภ.	ร.ท.ส.	ความหมายของรหัส
			๕	๑๘ เคยทำงานบริษัทแต่ออกเพราะย้ายที่อยู่ไปไกล
			๒๓	๑๙ เคยทำงานบริษัทแต่ออกเพราะไม่ก้าวหน้า, เบื่อ, ต้องการเปลี่ยนงาน
			๔	๒๐ เคยทำงานบริษัท, ห้างร้าน แต่ออกเพราะหมดสัญญาจ้าง หรือเลิกกิจการ
			๖	๒๑ เคยทำงานบริษัทแต่ออกเพราะมาศึกษาต่อ
			๑	๒๒ เคยทำงานบริษัทแต่ออกเพราะลาบวช
				หมายเหตุ ตอบรหัสตั้งแต่ ๐๓ ถึง ๒๒ แล้ว ไม่ต้องตอบส.ค.ม.ภ. ๓๓-๓๘
๖๖	คุณอยากเปลี่ยนงานเพราะอะไร?	๓๓-๓๘	๑๕๕	๐๐ ไม่ตอบ
			๔	๐๑ เงินน้อย, โอกาสก้าวหน้าไม่ดี, ทำงานไม่ตรงตามความรู้ความสามารถ
			๑	๐๒ เกิดความขัดแย้ง, ไม่พอใจหัวหน้างาน
			๒	๐๓ ไม่ชอบงานเดิม
			๑	๐๔ ห่างไกลบ้านเกินไป
			๑	๐๕ อยากหาประสบการณ์ใหม่ ๆ

ข้อ	รายการ	ส.ค.ม.ก.	N	รหัส	ความหมายของรหัส
๒๗	ขณะนี้คุณกำลังแสวงหางาน (หรือพยายามเปลี่ยนงาน) มานานเท่าไรแล้ว?	๓๔	๑๑ ๑๑๒ ๓๐ ๑๐ ๔ ๓	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕	ไม่ตอบ ไม่เกิน ๖ เดือน นานกว่า ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๑ ปี นานกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๒ ปี นานกว่า ๒ ปี แต่ไม่เกิน ๓ ปี นานกว่า ๓ ปี
๒๘	คุณได้ไปแสวงหางานที่ไหน, อย่างไรบ้าง?	๔๐	๑๔ ๔๑ ๑ ๔ ๓ ๕๓ ๒ ๔	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗	ไม่ได้หา ที่สำนักจัดหางาน กรมแรงงาน สำนักจัดหางานของเอกชน ไต่ถามเพื่อนฝูง ดูประกาศตามหนังสือพิมพ์ สำนักงานกรมแรงงาน, หนังสือพิมพ์ และเพื่อนฝูง ไปดูตามบริษัท ไม่ตอบ
๒๙	ระหว่างที่ว่างงาน คุณได้รับความ ช่วยเหลือทางการเงิน จากแหล่งใดมากที่สุด?	๔๑	๑๔ ๔๕ ๒๓ ๗ ๔ ๒	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕	ไม่ตอบ, ไม่มีใครช่วยเหลือ บิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง กุศลบรรพ อื่น ๆ เช่น รัฐบาลเล็ก ๆ น้อย ๆ, ยืมกันรู้จักกัน ฯลฯ

ข้อ	รายการ	สคมก	n	รหัส	ความหมายของรหัส
			๑๓	๖	บิการมารคาและเพื่อบุญ
			๑๖	๗	บิการมารคาและญาติพี่น้อง
			๒	๘	ญาติพี่น้องและคู่สมรส
๗๐	คุณคิดจะทำอาชีพส่วนตัว (อีกบ้าง) ไหม?	๔๒-๔๓	๑๗	๐๐	ไม่ตอบ
			๔๗	๐๑	คิดจะทำ (ไม่ต้องตอบสคมก ๔๔)
			๑	๐๒	ไม่คิดจะทำ (ไม่บอกเหตุผล)
			๓	๐๓	ไม่คิดจะทำเพราะไม่ชอบ
			๔	๐๔	ไม่คิดจะทำเพราะยากลำบาก, เห็นคเห็น้อย
			๓๕	๐๕	ไม่คิดจะทำเพราะไม่มีทุน
			๑	๐๖	ไม่คิดจะทำเพราะไม่ชอบค้าขาย
			๔	๐๗	ไม่คิดจะทำเพราะไม่มีประสบการณ์
			๓	๐๘	ไม่คิดจะทำเพราะไม่มีทุนและ ประสบการณ์
			๒	๐๙	ไม่คิดจะทำเพราะอยากหางานประจำ อย่างอื่นทำก่อน
					หมายเหตุ กอปรรหัส ๐๒ ถึง ๐๙ แล้ว ไม่ต้องตอบสคมก ๔๔, ๔๕, ๔๖, ๔๗
			-	๑๓	กำลังค้าขาย
			๒	๑๔	กำลังประกอบอาชีพที่ใช้วิชาอื่น เช่น ช่างต่าง ๆ
			-	๑๕	กำลังทำอาชีพเพาะปลูก, ทำไร่,
			๑	๑๖	กำลังทำฟาร์ม, เลี้ยงสัตว์

ข้อ	รายการ	สคมก	น	รหัส	ความหมายของรหัส
๗๑	สาเหตุอะไรที่คิดจะเลิกอาชีพส่วนตัว?	๔๔	๑๖๗ ๑ - - ๒	๐ ๑ ๒ ๓ ๔	ไม่ตอบ ไม่ประสบความสำเร็จ, หาลูกค้ายาก รู้สึกเบื่อหน่าย ขาดเงินทุน ไม่ได้คิดเล็ก แล่อยากหางานรับจ้างอื่น ๆ อีก หมายเหตุ ตอบสคมก ๔๔ แล้วไม่ต้องตอบสคมก ๔๕, ๔๖, ๔๗
๗๒	อาชีพ (ส่วนตัว) อะไรครับที่คิดจะทำ?	๔๕-๔๖	๕๓ ๓๗ ๑๐ ๔ ๔ ๑ ๑ ๑ ๕๕	๐๐ ๐๑ ๐๒ ๐๓ ๐๔ ๐๕ ๐๖ ๐๗ ๗๗	ยังนึกไม่ออกในขณะนี้ ค้าขาย อาชีพที่ใช้วิชาชีพ เช่น ข่างนาง ฯลฯ, กัดเส้นผม เพาะปลูก, ทำสวน, ทำไร่ เลี้ยงสัตว์, ทำฟาร์ม เปิดโรงเรียนอนุบาล จะทำทุกอย่างที่มีโอกาส ส่งสินค้าออก-ส่งสินค้าเข้า ไม่ตอบ
๗๓	ติดอุปสรรคอะไรครับที่ยังไม่ลงมือทำ?	๔๗	๒๕ ๕๔ ๓ ๔	๐ ๑ ๒ ๓	ไม่ตอบ ขาดเงินลงทุน, ขาดที่ดิน ขาดความรู้และประสบการณ์ ขาดเงินทุนและความรู้, ประสบการณ์

ข้อ	รายการ	สคมก	N	รหัส	ความหมายของรหัส
			๑	๔	ขาดแรงงานที่จะลงมือทำ
			๑	๕	สถานที่, ท่าเรือที่ตั้งยังหาไม่ได้
			๒	๖	ยังไม่พร้อม, ยังไม่มีโอกาส
			๑	๗	ขาดเงินทุนและยังหาสถานที่ไม่ได้
๗๔	ขณะนี้คุณมีรายได้ประจำจากทางใดบ้างหรือไม่?	๔๔-๔๕	๑๓๖	๐๐	ไม่มี
			๔	๐๑	มี, รับจ้างได้เป็นครั้งคราว
			๗	๐๒	มี, จากงานประจำ
			๑๐	๐๓	มี, จากพ่อแม่พี่น้องและเพื่อน
			๑	๐๔	มี, จากการค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ
			๔	๗๗	ไม่ตอบ
	<u>ประเภทของผู้ตอบ</u>	๕๐	๑๗๐	๒	ผู้ว่างงาน
	<u>ระดับทักษะของผู้ตอบ</u>	๕๑	๓๔	๑	ระดับปริญญาและอนุปริญญาหรือวิชาชีพชั้นสูง
			๔๔	๒	ระดับอาชีวศึกษาหรืออาชีพที่ต้องใช้ทักษะ
			๔๔	๓	ระดับสามัญศึกษาหรืออาชีพที่ไม่ต้องใช้ทักษะ

คำชี้แจง

๑. แบบสัมภาษณ์ที่ลงโลกทั้งหมดมีจำนวน ๕๑๕ ชุด เป็นของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ ๓๔๕ ชุด เป็นของผู้ว่างงาน ๑๗๐ ชุด
 ๒. ผู้ประกอบอาชีพอิสระใช้สภมภ์ตั้งแต่ที่ ๑ - ๔๐ และที่ ๑ - ๓๔ และ ๕๒ - ๕๓ (ใช้บัตร ๒ บัตร)
 ๓. ผู้ว่างงานใช้สภมภ์ตั้งแต่ที่ ๑ - ๔๐, ๑ - ๑๖ (ใช้ ๒ บัตร) (เว้นสภมภ์ตั้งแต่ ๑๗ - ๓๔) และสภมภ์ที่ ๓๕ - ๕๑ (บัตรที่ ๒)
 ๔. ผู้ประกอบอาชีพอิสระตอบข้อมูลตั้งแต่ข้อ ๑ ถึง ข้อ ๖๔ (รวม ๖๔ ข้อ)
 ๕. ผู้ว่างงานตอบข้อมูลตั้งแต่ข้อ ๑ ถึง ข้อ ๕๐ (ยกเว้นข้อ ๒๗) และข้อ ๖๕ ถึง ข้อ ๗๔ (รวม ๕๕ ข้อ)
-

การแบ่งประเภทขอมูลในแบบสัมภาษณ์

ข้อ ๑ - ๖ เป็นเรื่องเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบ (private)

ข้อ ๗ - ๑๓ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอุปการะของผู้ตอบ (patronage) เพื่อหาสถานภาพทางสังคม

ข้อ ๑๔ - ๑๕ การศึกษาอบรมของผู้ตอบ (educ.)

ข้อ ๒๐ - ๒๔ ทัศนคติต่ออาชีพ (occupational attitude)

ข้อ ๒๕ - ๓๑ ค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรม (ethics)

ข้อ ๓๒ - ๔๔ ลักษณะผู้ประกอบการ (entrepreneurship) ซึ่งประกอบด้วยคุณสมบัติ ๔ อย่าง ความมานะพยายามและแรงจูงใจ (drive : ข้อ ๓๒ - ๓๔); ความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย (physical stamina : ข้อ ๓๕); ความกล้าได้กล้าเสีย (risk : ข้อ ๔๐ - ๔๒); ความรักในอิสระเสรีภาพ (freedom : ข้อ ๔๓ - ๔๔)

ข้อ ๔๕ - ๔๗ ความมีเหตุผลทางเศรษฐกิจ (economic rationality)

ข้อ ๔๘ - ๕๐ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ (self-employment information)

ข้อ ๕๑ - ๖๔ สภาพข้อเท็จจริง และ ปัญหาของการประกอบอาชีพอิสระ

ข้อ ๖๕ - ๗๔ สภาพข้อเท็จจริง และ ปัญหาของการว่างงาน

ภาคผนวก ค.

การจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะทาง ฯ

ตาราง ๔ - ก - ๑ เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระจำแนกตามระดับทักษะและระยะเวลาที่ประกอบอาชีพอิสระ

ระยะเวลาที่ประกอบอาชีพอิสระ	รวม	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		
		อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ
ไม่เกิน ๑ ปี	๕.๔๙(๒๐)	๔.๑๖(๔)	๓.๖๔(๔)	๖.๘๖(๑๖)
เกิน ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๕ ปี	๒๕.๐๓(๕๕)	๒๒.๔๕(๑๑)	๒๕.๐๖(๓๔)	๓๐.๘๖(๖๔)
เกิน ๕ ปี แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี	๓๔.๕๐(๑๑๕)	๓๔.๙๔(๑๕)	๓๖.๙๕(๔๓)	๓๒.๕๙(๔๙)
เกิน ๑๐ ปี แต่ไม่เกิน ๑๕ ปี	๑๙.๓๕(๖๑)	๒๐.๔๑(๑๐)	๑๕.๖๖(๒๓)	๑๖.๐๐(๒๔)
เกิน ๑๕ ปี แต่ไม่เกิน ๒๐ ปี	๖.๔๕(๒๒)	๖.๑๖(๑)	๕.๑๓(๖)	๙.๔๓(๑๓)
เกิน ๒๐ ปี ขึ้นไป (ไม่ตอบ ๔ คน)	๕.๘๖(๒๐)	๔.๐๘(๒)	๕.๕๘(๙)	๖.๒๘(๑๑)
รวม	๑๐๐.๐ (๓๔๑)	๑๐๐.๐ (๔๔)	๑๐๐.๐ (๑๑๙)	๑๐๐.๐ (๑๙๔)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงจำนวนผู้ตอบในของนั้น ๆ ส่วนตัวเลขใดที่ถูกขีดเส้นใต้หมายถึงตัวเลขที่มีค่าสูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับตัวเลขในสัณภูมิเดียวกัน และจะใช้ความหมายเดียวกันนี้ทุกตารางที่เป็นการแสดงผลการวิจัยตอนที่ ๑ (โดยเฉพาะตั้งแต่ตาราง ๔ - ก - ๑ ถึงตาราง ๔ - ก - ๑๙)

ตาราง ๔ - ก - ๒ เปรียบเทียบผู้ประกอบอาชีพอิสระจำแนกตามระดับทักษะและ
จำนวนอาชีพอิสระที่กำลังประกอบ

จำนวนอาชีพอิสระที่กำลังประกอบ	รวม	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		
		อุดมฯ	อาชีวฯ	สามัญฯ
๑ อย่าง	๕๓.๐๘(๓๓๒)	๕๓.๕๖(๕๘)	๕๘.๓๒(๑๑๓)	๕๕.๕๘(๑๒๓)
๒ อย่าง	๒.๓๔(๔)	๒.๐๔(๑)	-	๔.๐๔(๓)
๓ อย่าง (ไม่ตอบ ๓ คน)	๐.๕๘(๒)	-	๑.๖๘(๒)	-
รวม	๑๐๐.๐ (๓๔๖)	๑๐๐.๐ (๕๙)	๑๐๐.๐ (๑๑๕)	๑๐๐.๐ (๑๓๖)

ตาราง ๔ - ก - ๓ เปรียบเทียบผู้ประกอบอาชีพอิสระจำแนกตามระดับทักษะและ
การประกอบอาชีพ / ไม่ประกอบอาชีพอื่น

การประกอบอาชีพอื่น	รวม	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		
		อุดมฯ	อาชีวฯ	สามัญฯ
ยังรับราชการ, องค์การฯ	๓.๕๖(๑๑)	๑๓.๐๔(๖)	๐.๕๖(๑)	๒.๕๖(๔)
ยังทำงานบริษัท ฯลฯ	๓.๒๔(๑๐)	๒.๕๖(๓)	๔.๘๐(๕)	๑.๒๖(๒)
ยังรับราชการและทำงานบริษัทฯ	๐.๕๓(๓)	๔.๓๕(๒)	-	๐.๖๓(๑)
เคยรับราชการ	๐.๖๕(๒)	๒.๑๓(๑)	-	๐.๖๓(๑)
เคยทำงานบริษัท	๕.๘๒(๑๘)	๑๐.๘๓(๕)	๑๐.๕๘(๑๑)	๑.๒๖(๒)
ไม่ได้รับราชการ, ไม่ได้ทำงาน บริษัท และไม่เคยทำ (ไม่ตอบ ๓๖ คน)	๘๕.๓๖(๒๖๕)	๖๓.๐๕(๒๙)	๘๓.๖๕(๘๓)	๕๓.๓๑(๑๕๕)
รวม	๑๐๐.๐ (๓๐๘)	๑๐๐.๐ (๕๖)	๑๐๐.๐ (๑๐๕)	๑๐๐.๐ (๑๕๕)

ตาราง ๔ - ก - ๔ เพอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระจำแนกตามระดับทักษะและ
การพึ่งหรือไม่พึ่งงานประจำอย่างอื่นอีก

ประเด็นคำตอบ	รวม	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		
		อุทุมฯ	อาชีพะฯ	สำมะญา
ไม่ต้องพึ่งงานอื่น	๒๗.๕๔(๒๓๓)	๓๔.๕๑(๓๘)	๒๕.๕๕(๓๘)	๒๒.๘๒(๓๑๗)
ต้องพึ่งงานอื่น	๑๘.๓๔(๒๕)	๑๑.๓๗(๒)	๑๕.๕๗(๑๕)	๒๒.๘๒(๔๐)
ยังตอบไม่ได้แล้วแต่ลักษณะอาชีพอิสระ นั้น ๆ	๒.๕๐(๑๐)	๑.๕๖(๑)	๕.๐๔(๒)	๑.๗๑(๓)
ยังตอบไม่ได้แล้วแต่ภาวะเศรษฐกิจ	๗.๕๔(๒๒)	๕.๘๐(๕)	๑๐.๐๘(๑๒)	๕.๑๔(๕)
ไม่ตอบ	๓.๑๘(๑๑)	๑.๕๖(๑)	๓.๓๒(๔)	๓.๔๓(๒)
รวม	๑๐๐.๐ (๓๔๕)	๑๐๐.๐ (๕๑)	๑๐๐.๐ (๑๑๕)	๑๐๐.๐ (๑๗๕)

ตาราง ๔ - ก - ๕.๑ เพอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระจำแนกตามระดับทักษะและ
การมี / ไม่มีปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ

มี-ไม่มีปัญหา	รวม	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		
		อุทุมฯ	อาชีพะฯ	สำมะญา
มี	๓๕.๗๑(๑๓๓)	๑๕.๖๑(๑๐)	๔๗.๕๐(๕๗)	๔๐.๐๐(๗๐)
ไม่มี	๒๐.๒๕(๒๐๘)	๔๐.๓๕(๔๑)	๕๒.๑๐(๒๒)	๒๐.๐๐(๑๐๕)
รวม	๑๐๐.๐ (๓๔๕)	๑๐๐.๐ (๕๑)	๑๐๐.๐ (๑๑๕)	๑๐๐.๐ (๑๗๕)

ตาราง ๔ - ก - ๕.๒ เพอร์เซ็นต์ประกอบอาชีพอิสระที่มีปัญหาในการประกอบ
อาชีพ จำแนกตามระดับทักษะและประเภทปัญหา

ประเภทปัญหา	รวม	ประกอบอาชีพอิสระ		
		อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ
ต้นทุนแพง, เศรษฐกิจฝืด	๓๙.๕๑(๕๔)	๒๐.๐(๒)	๔๑.๓๘(๒๔)	๔๐.๕๘(๒๘)
ขาดเงินทุน, หมุนไม่ทัน	๒๑.๑๗(๒๙)	๓๐.๐(๓)	๒๔.๑๔(๑๔)	๑๗.๓๙(๑๒)
ทำเลไม่ดี	๑๐.๙๕(๑๕)	-	๕.๑๗(๓)	๑๗.๓๙(๑๒)
ลูกการู้	๘.๐๓(๑๑)	-	๕.๑๗(๓)	๑๑.๕๘(๘)
ขาดลูกค้า	๗.๓๐(๑๐)	๒๐.๐(๒)	๑๒.๐๗(๗)	๑.๔๕(๑)
เปิดเพราะไม่ประสบความสำเร็จ	๕.๘๔(๘)	๒๐.๐(๒)	๕.๑๗(๓)	๔.๓๕(๓)
ขาดลูกค้า	๓.๖๕(๕)	๑๐.๐(๑)	๓.๔๕(๒)	๒.๙๐(๒)
มีคู่แข่งมาก	๒.๙๒(๔)	-	๓.๔๕(๒)	๒.๙๐(๒)
หาของมาขายไม่ทัน	๑.๗๓(๑)	-	-	๑.๔๕(๑)
รวม	๑๐๐.๐ (๑๓๗)	๑๐๐.๐ (๑๐)	๑๐๐.๐ (๕๘)	๑๐๐.๐ (๖๔)

ตาราง ๔ - ก - ๖ เปรียบเทียบผู้ประกอบอาชีพอิสระจำแนกตามระดับทักษะและ
วิธีการเริ่มต้นอาชีพ

วิธีการเริ่มต้นอาชีพ	รวม	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		
		อุบลฯ	จาบะ	สามชัย
บิดามารดา,ญาติช่วย	๓๗.๑๑(๑๑๘)	๔๒.๕๕(๒๐)	๓๕.๒๒(๔๒)	๓๓.๕๔(๕๒)
ทุนของตนเอง	๑๓.๖๑(๕๖)	๒๓.๔๑(๑๑)	๗.๕๕(๘)	๒๒.๔๓(๓๗)
กู้เงินมาลงทุน	๑๓.๘๓(๔๔)	๑๐.๖๔(๓)	๑๑.๓๒(๑๒)	๑๖.๓๖(๒๓)
คิดเองทั้งหมด	๕.๑๒(๒๕)	๖.๓๘(๓)	๗.๕๕(๘)	๑๐.๕๑(๑๔)
เพื่อนฝูง,คนรู้จักช่วย	๑๐.๖๕(๓๔)	๘.๕๑(๔)	๑๔.๑๕(๑๕)	๕.๐๕(๑๕)
หาประสบการณ์เป็นลูกจ้างมาก่อน	๖.๕๖(๒๒)	๒.๑๓(๑)	๑๕.๐๘(๑๖)	๓.๐๓(๕)
เริ่มจากธุรกิจเล็ก ๆ	๔.๗๒(๑๕)	๖.๓๘(๓)	๔.๗๒(๕)	๔.๒๗(๗)
รวม	๑๐๐.๐ (๓๑๔)	๑๐๐.๐ (๔๗)	๑๐๐.๐ (๑๐๖)	๑๐๐.๐ (๑๖๕)

หมายเหตุ การช่วยเหลือหมายถึงการช่วยเหลือทางการเงินเป็นส่วนใหญ่ ส่วนคำว่าคิดเอง
ทั้งหมดหมายถึงคิดริเริ่มเอง หาทุนเองโดยไม่มีใครช่วยเหลือ

ตาราง ๔ - ก - ๓.๑ เปรียบเทียบต้นทุนประกอบอาชีพอิสระจำแนกตามระดับทักษะและ
การมี / ไม่มีสิ่งผลักดันให้ประกอบอาชีพอิสระ

มี-ไม่มีสิ่งผลักดัน	รวม	ประกอบอาชีพอิสระ		
		อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญ
มี	๒๕.๕๑(๘๘)	๓๓.๓๓(๑๓)	๒๕.๔๑(๓๕)	๒๐.๕๓(๓๕)
ไม่มี	๓๔.๔๕(๒๕๓)	๒๒.๖๓(๓๔)	๓๐.๕๕(๘๔)	๓๕.๔๓(๑๓๕)
รวม	๑๐๐.๐ (๓๔๕)	๑๐๐.๐ (๕๑)	๑๐๐.๐ (๑๑๕)	๑๐๐.๐ (๑๓๕)

หมายเหตุ สิ่งผลักดันคือแรงกระตุ้นที่ผลักดันให้หันมาประกอบอาชีพอิสระ หรือสาขา
ที่ทำให้มาประกอบอาชีพนี้

ตาราง ๔ - ก - ๗.๒ เปรียบเทียบต้นทุนประกอบอาชีพอิสระที่มีสิ่งผลักดันให้มาประกอบ
อาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะและประเภสิ่งผลักดัน

ประเภสิ่งผลักดัน	รวม	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		
		อุมฯ	อาชีพฯ	สามัญฯ
ความยากจน	๒๘.๔๑(๒๕)	๑๑.๑๑(๒)	๑๗.๖๕(๖)	๔๗.๒๒(๑๗)
บิดามารดาประกอบอาชีพอื่นอยู่ก่อน	๒๗.๒๗(๒๔)	๔๔.๔๕(๘)	๓๕.๓๐(๑๒)	๑๑.๑๑(๔)
เห็นตัวอย่างจากผู้อื่น	๑๑.๓๖(๑๐)	-	๑๗.๖๕(๖)	๑๑.๑๑(๔)
อยากมีงานของตนเอง	๑๐.๒๓(๘)	๑๑.๑๑(๒)	๑๑.๓๖(๔)	๘.๓๓(๓)
ไม่ได้อยากอยู่เฉย ๆ	๓.๔๑(๓)	-	๒.๘๔(๑)	๕.๕๖(๒)
อยากทำประโยชน์ให้ชาติบ้านเมือง	๓.๔๑(๓)	๑๑.๑๑(๒)	-	๒.๗๘(๑)
มีผู้สนับสนุน	๓.๔๑(๓)	๑๑.๑๑(๒)	๒.๘๔(๑)	-
รู้สึกชอบตั้งแต่เด็ก ๆ	๑.๑๔(๑)	๕.๕๖(๑)	-	-
ไม่ระบุเหตุผล	๑๑.๓๖(๑๐)	๕.๕๕(๑)	๑๑.๓๖(๔)	๑๓.๘๕(๕)
รวม	๑๐๐.๐ (๘๘)	๑๐๐.๐ (๑๘)	๑๐๐.๐ (๓๔)	๑๐๐.๐ (๓๖)

ตาราง ๔ - ก - ๔ เพื่อบันทึกผู้ปฏิบัติงานจำแนกตามระดับทักษะและการทำ / ไม่ทำ
งานอื่นในอดีตหรือปัจจุบัน

การเคย / ไม่เคยทำงานอื่น	รวม	ผู้ปฏิบัติงาน		
		อุทมา	อาชีวะ	สามัญ
กำลังรับราชการ	๓.๗๘(๖)	๕.๐๘(๓)	๖.๕๘(๓)	—
กำลังทำงานบริษัท	๕.๖๖(๕)	๖.๐๖(๒)	๔.๖๕(๒)	๖.๐๓(๕)
ไม่ได้ทำและไม่เคยทำ	๕๗.๒๓(๕๑)	๖๐.๖๑(๒๐)	๕๓.๔๕(๒๓)	๕๗.๔๑(๔๘)
เคยรับราชการ	๕.๐๓(๔)	๓.๐๓(๑)	๔.๖๕(๒)	๖.๐๖(๕)
เคยทำงานบริษัท (ไม่ตอบ ๑๑ คน)	๒๔.๓๐(๔๕)	๒๑.๖๑(๗)	๓๐.๒๓(๑๓)	๓๐.๑๒(๒๕)
รวม	๑๐๐.๐ (๑๕๕)	๑๐๐.๐ (๓๓)	๑๐๐.๐ (๔๓)	๑๐๐.๐ (๘๓)

หมายเหตุ ผู้ปฏิบัติงานในที่นี้คือผู้ที่ไปยื่นความจำนงหางานทำที่สำนักจัดหางานของ
กรมแรงงาน ซึ่งความเป็นจริงอาจมีงานทำอยู่แล้วหรือไม่ก็ได้

ตาราง ๔ - ก - ๕ เปรียบเทียบจำนวนงานจำแนกตามระดับทักษะและระยะเวลา
ที่แสงหวาน

ระยะเวลาที่แสงหวาน	รวม	ผู้ว่างงาน		
		อุ้มฯ	อาชีพฯ	สามัญฯ
ไม่เกิน ๖ เดือน	๓๐.๔๓(๑๑๒)	๓๒.๓๓(๒๔)	๒๗.๔๔(๒๕)	๓๑.๐๘(๕๕)
นานกว่า ๖ เดือน แต่ไม่เกิน ๑ ปี	๑๔.๘๗(๓๐)	๑๔.๑๔(๖)	๒๓.๒๖(๑๐)	๑๖.๘๗(๑๔)
นานกว่า ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๒ ปี	๖.๒๕(๑๐)	๕.๐๕(๓)	๔.๖๕(๒)	๖.๐๓(๕)
นานกว่า ๒ ปี แต่ไม่เกิน ๓ ปี	๒.๕๒(๔)	—	๔.๖๕(๒)	๒.๔๑(๒)
นานกว่า ๓ ปี	๑.๓๕(๓)	—	—	๓.๖๑(๓)
(ไม่ตอบ ๑๑ คน)				
รวม	๑๐๐.๐ (๑๕๕)	๑๐๐.๐ (๓๓)	๑๐๐.๐ (๔๓)	๑๐๐.๐ (๘๓)

ตาราง ๔ - ก - ๑๐ เปอร์เซ็นต์ผู้ว่างงานจำแนกตามระดับทักษะและแหล่งช่วยเหลือ
ทางการเงิน

แหล่งช่วยเหลือ	รวม	ผู้ว่างงาน		
		อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ
บิดามารดา	๕๐.๐(๘๕)	๒๑.๓๖(๒๑)	๓๕.๕๒(๑๓)	๕๓.๕๑(๔๓)
ญาติพี่น้อง	๑๓.๕๓(๒๓)	๑๑.๓๓(๔)	๒๐.๘๓(๑๐)	๑๐.๒๓(๕)
บิดามารดาและญาติพี่น้อง	๕.๔๑(๑๖)	๑๓.๖๕(๖)	๘.๓๔(๔)	๖.๘๒(๖)
บิดามารดาและเพื่อน	๓.๖๕(๑๓)	๕.๘๘(๒)	๑๐.๕๒(๕)	๖.๘๒(๖)
เพื่อนฝูง	๔.๑๒(๓)	—	๒.๐๘(๑)	๖.๘๒(๖)
รับจ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ และหยิบยืม				
คนรู้จัก	๓.๕๓(๖)	—	๒.๐๘(๑)	๕.๖๘(๕)
กุศลเมตตา	๒.๓๕(๔)	—	๔.๑๓(๒)	๒.๒๓(๒)
ญาติและกุศลเมตตา	๑.๑๘(๒)	—	๒.๐๘(๑)	๑.๑๓(๑)
ไม่ตอบ, ไม่มีคนช่วย	๘.๒๓(๑๔)	๒.๕๔(๑)	๑๔.๕๘(๓)	๖.๘๒(๖)
รวม	๑๐๐.๐ (๑๓๐)	๑๐๐.๐ (๓๔)	๑๐๐.๐ (๔๔)	๑๐๐.๐ (๘๘)

ตาราง ๔ - ก - ๑๑.๑ เพื่อบันทึกผู้ว่างงานจำแนกตามระดับทักษะและความคิด
จะประกอบ / ไม่คิดประกอบอาชีพอิสระ

คิด / ไม่คิดประกอบ	รวม	ผู้ว่างงาน		
		อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ
คิดประกอบ	๕๓.๐๖(๕๓)	๖๑.๓๓(๒๑)	๔๕.๘๔(๒๒)	๖๑.๓๖(๕๔)
ไม่คิดประกอบ	๓๑.๑๓(๕๓)	๒๕.๔๑(๑๐)	๓๕.๕๘(๑๕)	๒๓.๒๓(๒๔)
กำลังประกอบอยู่แล้ว	๑.๓๓(๓)	๕.๘๘(๒)	—	๑.๑๔(๑)
ไม่ตอบ	๑๐.๐(๑๓)	๒.๕๑(๑)	๑๔.๕๘(๓)	๑๐.๒๓(๕)
รวม	๑๐๐.๐ (๑๓๐)	๑๐๐.๐ (๓๔)	๑๐๐.๐ (๔๔)	๑๐๐.๐ (๘๘)

ตาราง ๔ - ก - ๑๑.๒ เปรียบเทียบต้นทุนงานที่ไม่คิดประกอบอาชีพอิสระจำแนก
ตามระดับทักษะและเหตุผลที่ไม่คิดประกอบอาชีพอิสระ

เหตุผลที่ไม่คิดประกอบ	รวม	ผู้ว่างงาน		
		อุ้มบา	อาชีวะ	สามัญ
ไม่มีทุน	๖๖.๐๔(๓๕)	๕๐.๐(๕)	๖๓.๑๖(๑๒)	๓๕.๐๐(๑๘)
ยากลำบาก, เห็นคเห็น้อย	๓.๕๕(๔)	๑๐.๐(๑)	๕.๒๖(๑)	๔.๓๓(๒)
ไม่มีประสบการณ์	๓.๕๕(๔)	๑๐.๐(๑)	๑๐.๕๓(๒)	๔.๑๓(๑)
ไม่ชอบ	๓.๕๕(๔)	๑๐.๐(๑)	๑๕.๗๔(๓)	-
ไม่มีทุนและประสบการณ์	๕.๖๖(๓)	-	๕.๒๖(๑)	๔.๓๓(๒)
อยากหางานอื่นก่อน	๓.๗๗(๒)	๑๐.๐(๑)	-	๔.๑๓(๑)
ไม่บอกเหตุผล	๑.๔๔(๑)	๑๐.๐(๑)	-	-
รวม	๑๐๐.๐ (๕๓)	๑๐๐.๐ (๑๐)	๑๐๐.๐ (๑๘)	๑๐๐.๐ (๒๔)

ตาราง ๔ - ก - ๑๒ เปรียบเทียบแผนปฏิบัติงานที่คิดประกอบอาชีพอิสระจำแนกตาม
ระดับทักษะและเหตุผลที่ยังไม่ลงมือประกอบอาชีพอิสระ

เหตุผลที่ยังไม่ประกอบ	รวม	แผนปฏิบัติงาน		
		อุดมฯ	อาชีพฯ	สามัญฯ
ขาดเงินลงทุน	๕๕.๖๓(๕๔)	๖๖.๖๓(๑๔)	๕๕.๐๕(๑๓)	๕๐.๐(๒๓)
ขาดเงินทุนและประสบการณ์	๘.๒๕(๘)	๘.๕๒(๒)	๔.๕๕(๑)	๘.๒๖(๕)
ขาดความรู้และประสบการณ์	๓.๐๕(๓)	๔.๓๖(๑)	—	๓.๓๑(๒)
ยังไม่พร้อม	๒.๐๖(๒)	—	๔.๕๕(๑)	๑.๘๕(๑)
ขาดแรงงานช่วย	๑.๐๓(๑)	—	—	๑.๘๕(๑)
ขาดทำเลที่เหมาะสม	๑.๐๓(๑)	—	๔.๕๕(๑)	—
ขาดเงินทุนและสถานที่	๑.๐๓(๑)	—	—	๑.๘๕(๑)
ไม่บอกเหตุผล	๒๓.๘๔(๒๓)	๑๕.๐๕(๔)	๒๓.๒๓(๖)	๓๑.๔๘(๑๓)
รวม	๑๐๐.๐ (๕๓)	๑๐๐.๐ (๒๑)	๑๐๐.๐ (๒๒)	๑๐๐.๐ (๕๔)

ตาราง ๔ - ก - ๑๓ เพอร์เซ็นต์ผู้ว่างงานจำแนกตามระดับทักษะและวิธีการ
แสวงหางาน

วิธีการแสวงหางาน	รวม	ผู้ว่างงาน		
		อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ
สำนักงานจัดหางานของกรม แรงงาน, หนังสือพิมพ์และเพื่อนฝูง	๕๔.๓๑(๕๓)	๓๖.๓๑(๒๖)	๔๔.๕๔(๒๓)	๔๕.๕๒(๔๔)
สำนักจัดหางานของกรมแรงงาน บริษัท, ห้างร้าน	๒๔.๑๒(๔๑)	๘.๘๓(๓)	๒๔.๕๓(๑๔)	๒๓.๕๕(๒๔)
โทรศัพท์, บ้าน	๓.๕๓(๖)	-	-	๒.๕๐(๖)
ไต่ถามเพื่อนฝูง	๒.๓๕(๔)	๕.๘๘(๒)	๔.๒๔(๒)	-
ดูโฆษณาในหนังสือพิมพ์	๑.๓๖(๓)	๒.๕๔(๑)	๒.๐๔(๑)	๑.๑๕(๑)
สำนักจัดหางานเอกชน	๐.๕๕(๑)	-	-	๑.๑๕(๑)
ไม่ได้ไปหางานที่ใดเลย	๑๐.๕๕(๑๘)	๒.๕๔(๑)	๑๖.๓๓(๘)	๑๐.๓๔(๕)
ไม่ตอบ	๒.๓๕(๔)	๒.๕๔(๑)	-	๓.๕๕(๓)
รวม	๑๐๐.๐ (๑๓๐)	๑๐๐.๐ (๓๔)	๑๐๐.๐ (๔๘)	๑๐๐.๐ (๘๘)

ตาราง ๔ - ก - ๑๔ เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระจำแนกตามระดับทักษะและ
การเคย / ไม่เคยเปลี่ยนอาชีพที่ประกอบอยู่

การเคย / ไม่เคยเปลี่ยนอาชีพ	รวม	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		
		อุทมา	อาชีวะ	สามัญ
เคยเปลี่ยนอาชีพ	๑๔.๕๔(๔๕)	๒.๐๘(๑)	๒๐.๕๑(๒๔)	๑๓.๕๕(๒๔)
ไม่เคยเปลี่ยนอาชีพ (ไม่ตอบ ๔ คน)	๘๕.๔๖(๒๕๕)	๕๓.๕๒(๔๓)	๓๕.๔๕(๕๓)	๔๖.๐๕(๑๔๔)
รวม	๑๐๐.๐๐ (๓๓๓)	๑๐๐.๐๐ (๔๔)	๑๐๐.๐๐ (๑๑๓)	๑๐๐.๐๐ (๑๓๒)

ตาราง ๔ - ก - ๑๕ เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระที่มีคุณสมบัติจำแนกตามระดับ
ทักษะและอาชีพของคู่สมรส

อาชีพคู่สมรส	รวม	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		
		อุทมา	อาชีวะ	สามัญ
รับราชการหรือทำงานบริษัท	๑๒.๓๖(๓๑)	๑๕.๔๕(๓)	๘.๕๓(๓)	๑๓.๑๔(๑๓)
ประกอบอาชีพอิสระอย่างอื่น ต่างหาก	๑๓.๑๓(๓๒)	—	๑๑.๕๔(๕)	๑๓.๔๓(๒๓)
ประกอบอาชีพอิสระนี้ด้วยกัน	๓๖.๖๒(๘๕)	๘.๓๓(๓)	๓๐.๓๓(๒๔)	๔๔.๐๖(๖๖)
เป็นแม่บ้านไม่ทำอะไร	๓๗.๕๕(๙๑)	๓๖.๒๒(๒๖)	๔๔.๓๒(๓๔)	๒๐.๕๓(๒๓)
รวม	๑๐๐.๐ (๒๔๓)	๑๐๐.๐ (๓๖)	๑๐๐.๐ (๗๔)	๑๐๐.๐ (๑๒๕)

ตาราง ๔ - ก - ๑๖

เปอร์เซ็นต์ประกอบอาชีพอิสระจำแนกตามระดับทักษะและ
ข้อเสนอแนะที่ให้แก่วางงาน

ข้อเสนอแนะ	รวม	ประกอบอาชีพอิสระ		
		อู๋คุมฯ	อาชีพว่ฯ	สำมัญฯ
ไม่มีคำแนะนำ	๓๑.๕๕(๒๔๓)	๕๔.๔๓(๓๐)	๖๑.๓๕(๓๓)	๔๒.๒๕(๑๔๔)
อย่าเลือกงาน	๒๑.๓๔(๓๕)	๓๑.๓๓(๑๖)	๒๕.๔๑(๓๕)	๑๓.๓๒(๒๔)
หาประสบการณ์ก่อน	๓.๔๔(๑๒)	๑.๕๖(๑)	๖.๓๒(๔)	๑.๓๑(๓)
ฝึกอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง ก่อนแล้วหาทางใหม่	๒.๓๒(๔)	๓.๕๒(๒)	๒.๕๐(๓)	๑.๓๑(๓)
ทำอะไรก็ได้	๐.๔๓(๓)	๓.๕๒(๒)	-	๐.๕๓(๑)
รวม	๑๐๐.๐ (๓๔๕)	๑๐๐.๐ (๕๑)	๑๐๐.๐ (๑๑๕)	๑๐๐.๐ (๑๓๕)

ตาราง ๔ - ก - ๑๗

เปอร์เซ็นต์ผู้ว่างงานจำแนกตามระดับทักษะและแหล่ง
รายได้ประจำในขณะว่างงาน

แหล่งรายได้ประจำ	รวม	ผู้ว่างงาน		
		อู๋คุมฯ	อาชีพว่ฯ	สำมัญฯ
ไม่มีรายได้เลย	๔๓.๕๕(๑๓๖)	๔๔.๓๓(๒๓)	๔๖.๖๓(๓๕)	๔๒.๓๕(๓๐)
พ่อแม่, พี่น้อง, เพื่อน	๖.๑๓(๑๐)	๓.๑๓(๑)	๖.๖๓(๒)	๓.๐๖(๖)
รับจ้างได้เป็นครั้งคราว	๔.๕๔(๔)	๖.๖๕(๒)	๔.๔๔(๒)	๔.๓๑(๔)
มีงานประจำอยู่บ้าง	๔.๓๒(๓)	๖.๖๕(๒)	๒.๒๒(๑)	๔.๓๐(๔)
ค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ	๐.๖๒(๑)	-	-	๑.๓๔(๑)
รวม	๑๐๐.๐ (๑๖๒)	๑๐๐.๐ (๓๒)	๑๐๐.๐ (๔๕)	๑๐๐.๐ (๔๕)

หมายเหตุ ผู้ว่างงานอาจมีรายได้ประจำจากงานบางอย่างหรือจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งก็ได้

ตาราง ๔ - ก - ๑๔ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามเชื้อชาติและความเชื่อในเรื่องบุญ-บาป

ความเชื่อในบุญ-บาป-	รวม		ไทย		จีน	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
เชื่อ	๔๖๐	๘๙.๘๔	๓๘๓	๘๐.๘๕	๗๓	๘๔.๘๘
ไม่เชื่อ	๕๒	๑๐.๑๖	๓๕	๗.๑๕	๑๓	๑๕.๑๒
รวม	๕๑๒	๑๐๐.๐	๔๑๘	๑๐๐.๐	๘๖	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๑๕ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ตอบจำแนกตามเพศและความเชื่อ
ในเรื่องบุญ-บาป

ความเชื่อในบุญ-บาป	รวม		ชาย		หญิง	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
เชื่อ	๔๖๒	๘๙.๘๘	๓๐๔	๘๘.๖๓	๑๕๘	๙๒.๔๐
ไม่เชื่อ	๕๒	๑๐.๑๒	๓๙	๑๑.๓๗	๑๓	๗.๖๐
รวม	๕๑๔	๑๐๐.๐	๓๔๓	๑๐๐.๐	๑๗๑	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๒๐ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามอายุ

อายุ	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
๑๕ - ๒๕ ปี	๔๓	๑๒.๕๖	๑๕๒	๘๕.๕๒
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๑๑	๓๒.๑๓	๒๖	๑๕.๕๘
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๓๖	๓๙.๕๒	—	—
๔๖ - ๕๕ ปี	๔๔	๑๓.๕๑	—	—
๕๖ ปีขึ้นไป	๗	๒.๐๒	—	—
ไม่ตอบ	—	—	(๒)	—
รวม	๓๔๑	๑๐๐.๐	๑๖๘	๑๐๐.๐

หมายเหตุ การที่ผู้ว่างงานส่วนใหญ่มีวัยอ่อนกว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระอาจเป็นเพราะ
เพิ่งจบการศึกษา

ตาราง ๔ - ก - ๒๑ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามเพศ

เพศ	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ชาย	๒๑๓	๖๓.๐๘	๑๒๖	๓๙.๑๒
หญิง	๑๒๓	๓๖.๙๒	๙๔	๒๕.๘๘
รวม	๓๓๖	๑๐๐.๐	๒๒๐	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๒๒ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
โสด	๕๔	๒๓.๘๑	๑๕๖	๕๒.๘๖
สมรส	๒๓๘	๓๐.๕๑	๑๐	๕.๕๕
หม้าย	๕	๑.๔๘	๑	๐.๕๕
หย่าร้าง	๑	๐.๓๐	๑	๐.๖๐
รวม	๓๐๘	๑๐๐.๐	๑๖๘	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๒๓ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามการเกิดใน - นอกเขตเทศบาล

ใน - นอกเขตเทศบาล	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ในเขตเทศบาล	๑๙๓	๗๖.๘๘	๗๖	๔๗.๕๐
นอกเขตเทศบาล	๕๘	๒๓.๑๑	๘๔	๕๒.๕๐
รวม	๒๕๑	๑๐๐.๐	๑๖๐	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๒๔ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามอาชีพของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ

ประเภทอาชีพ	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ค้าขาย	๑๙๕	๕๕.๒๔	๔๓	๒๗.๓๘
ทำนา, ทำสวน	๘๓	๒๕.๑๕	๕๕	๓๔.๕๐
ทำงานวิชาชีพ, รับจ้าง	๕๕	๑๓.๖๔	๑๘	๑๒.๑๐
รับราชการ	๒๕	๖.๓๖	๓๘	๒๔.๒๐
งานบริษัท, ห้างร้าน	๒	๐.๖๑	๑	๐.๖๔
เลี้ยงสัตว์ (ฟาร์ม)	—	—	๒	๑.๒๗
รวม	๓๓๐	๑๐๐.๐	๑๕๗	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๒๕ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้วางงาน
ที่มีทักษะและอาชีพจำแนกตามแหล่งที่ได้ทักษะอาชีพ

แหล่งที่ได้ทักษะ	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ		ผู้วางงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
การฝึกฝนตนเอง	๔๕	๓๕.๑๘	๕๑	๓๙.๒๓
โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยของรัฐ	๖๖	๒๔.๔๔	๕๖	๔๓.๐๘
บิดามารดา, ครอบครัว	๕๑	๑๘.๘๙	๗	๕.๓๘
โรงเรียน, สถานศึกษาเอกชน	๒๓	๘.๕๒	๗	๕.๓๘
เพื่อน, คนรู้จักกันสอน	๑๖	๕.๙๓	๑	๐.๗๗
ฝึกตามบ้าน, การเป็นลูกจ้าง	๑๒	๔.๔๔	๒	๑.๕๔
สถาน, สถาบันฝึกอาชีพของรัฐ	๗	๒.๖๐	๖	๔.๖๒
รวม	๒๗๐	๑๐๐.๐	๑๓๐	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๒๖ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
ที่มีทักษะอาชีพ จำแนกตามประเภทการศึกษาใน - นอกกระบบ
โรงเรียน

ประเภทการศึกษา	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
การศึกษาในโรงเรียน	๔๖	๓๕.๕๖	๖๔	๕๓.๐๘
การศึกษานอกโรงเรียน	๑๗๔	๖๔.๔๔	๖๑	๕๖.๙๒
รวม	๒๒๐	๑๐๐.๐	๑๒๕	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๒๗ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงานที่
ให้ความเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพที่นักเรียนควรเรียน จำแนกตาม
ประเภทความเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพ

ประเภทความเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพ	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
แล้วแต่นักเรียน, ตามใจเขา, ไม่ตอบ	๑๔๔	๔๔.๔๔	๒๘	๑๖.๘๐
วิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง	๔๔	๒๔.๕๕	๑๒๔	๗๒.๙๔
แพทย์, วิศวกร, ทนายความ	๖๕	๑๔.๕๐	๑๒	๗.๐๖
ทหาร, ตำรวจ	๑๕	๔.๕๔	๑	๐.๕๔
อื่น ๆ	๗	๒.๐๔	๕	๒.๙๔
รวม	๓๓๕	๑๐๐.๐	๑๗๐	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๒๔ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามประเภทอาชีพที่เลือก (ขอบ)

ประเภทอาชีพที่เลือก	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
งานราชการ	๘๕	๒๖.๑๐	๕๔	<u>๕๕.๕๕</u>
งานบริษัท, ห้างร้าน	๒๕	๗.๓๓	๑๘	๑๐.๗๑
อาชีพอิสระ	๒๒๖	<u>๖๖.๕๗</u>	๕๖	๓๓.๓๔
รวม	๓๔๑	๑๐๐.๐	๑๒๘	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๒๕ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามเชื้อชาติ

เชื้อชาติ	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ไทย	๒๗๒	๗๕.๐๗	๑๕๕	๕๑.๑๘
จีน	๗๒	๒๐.๕๓	๑๔	๔.๖๓
อื่น ๆ	—	—	๑	๐.๕๕
(ไม่ตอบ)	(๑)	—	—	—
รวม	๓๔๔	๑๐๐.๐	๓๑๐	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๓๐ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามศาสนา

ศาสนา	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
พุทธ	๓๒๔	๙๓.๕๑	๑๖๓	๕๕.๘๘
คริสต์	๔	๑.๑๖	๒	๐.๖๔
อิสลาม	๓	๐.๘๗	๔	๑.๒๙
อื่น ๆ	๑๔	๔.๐๖	๑	๐.๕๕
รวม	๓๔๕	๑๐๐.๐	๓๑๐	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๓๑ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามภาคที่เกิด

ภาคที่เกิด	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
กรุงเทพมหานคร	๑๖๑		๔๓	
ภาคกลาง	๒๑๐	๗๗.๒๐	๖๐	๔๑.๖๓
ภาคเหนือ	๑๘	๖.๖๒	๒๕	๑๗.๓๖
ภาคใต้	๒๑	๗.๗๒	๒๐	๑๓.๘๕
ภาคอีสาน	๒๓	๘.๘๖	๓๕	๒๓.๐๘
รวม	๒๓๒	๑๐๐.๐	๑๔๔	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๓๒ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามประเภทผู้ประกอบการ

ประเภทผู้ประกอบการ	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
บิดามารดา	๓๒๓	๕๕.๓๔	๑๕๑	๘๕.๘๘
ผู้อื่น	๑๖	๔.๖๖	๑๗	๑๐.๑๒
(ไม่ตอบ)	(๒)	—	(๒)	—
รวม	๓๔๑	๑๐๐.๐	๑๖๘	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๓๓ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา

ระดับ / ประเภทการศึกษา	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ไม่ตอบ	๔	๑.๑๖	—	—
ไม่ได้เข้าโรงเรียน	๓๔	๘.๘๕	—	—
ป.ต้น - ปลาย	๑๔๕	๔๒.๐๓	๓	๔.๑๒
มัธยมสามัญ - ต้น - ปลาย	๕๐	๒๖.๐๕	๓๔	๕๕.๘๘
ม.อาชีวะ	๑๓	๓.๓๓	๓๖	๒๑.๑๘
ป.กศ.ต้น	๒	.๕๘	๑๕	๘.๘๒
ป.กศ.สูง	๒	.๕๘	—	—
เทคนิค (ปวส.)	๓	.๘๓	๑๑	๖.๔๓
อนุปริญญา	๖	๑.๓๔	๑	.๕๕
ปริญญาตรี	๓๓	๑๐.๓๒	๒๒	๑๒.๕๔
ปริญญาโท	๔	๒.๖๑	—	—
ปริญญาเอก	—	—	—	—

ตาราง ๔ - ก - ๓๔ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามจำนวนทักษะเชิงอาชีพ

จำนวนทักษะ	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ไม่มีทักษะ	๓๖	๒๒.๐๘	๕๒	๒๔.๓๐
มี ๑ ทักษะ	๑๔๔	๘๑.๘๖	๖๓	๓๓.๐๖
มี ๒ ทักษะ	๔๔	๒๕.๕๘	๓๔	๒๐.๐๐
มี ๓ ทักษะ	๒๓	๑๔.๘๕	๒๔	๑๑.๑๒
มี ๔ ทักษะ	๕	๒.๖๒	๓	๑.๑๒
(ไม่ตอบ)	(๑)			
รวม	๓๔๔	๑๐๐.๐	๑๗๐	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๓๕ เปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงานที่เคย / ไม่เคย
ถูกจูงใจให้ประกอบอาชีพอิสระ จำแนกตามแหล่งจูงใจในโรงเรียน

แหล่งจูงใจ	รวม		ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน		ผู้ตอบ
	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	
ครู, อาจารย์	๓๑.๖๕ (๑๖๓)	๖๔.๓๕ (๓๕๒)	๑๕.๓๖ (๕๓)	๘๔.๖๔ (๒๘๒)	๖๔.๗๑ (๑๑๐)	๓๕.๒๙ (๖๐)	๕๑๕
หลักสูตร, แบบเรียน	๒๑.๑๓ (๑๐๘)	๗๘.๘๗ (๔๐๖)	๔.๕๑ (๒๕)	๙๕.๔๙ (๓๑๖)	๕๓.๐๖ (๘๐)	๔๖.๙๔ (๘๐)	๕๑๕
เพื่อนในโรงเรียน	๒๖.๐๒ (๑๓๔)	๗๓.๙๘ (๓๘๑)	๑๒.๕๖ (๔๓)	๘๗.๔๔ (๓๐๒)	๕๓.๕๓ (๘๑)	๔๖.๔๗ (๗๕)	๕๑๕
นิทรรศการของโรงเรียน	๑๔.๗๖ (๗๖)	๘๕.๒๔ (๔๓๙)	๕.๐๖ (๑๕)	๙๔.๙๔ (๓๓๑)	๓๖.๔๗ (๖๒)	๖๓.๕๓ (๑๐๘)	๕๑๕

ตาราง ๔ - ก - ๓๖ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
ที่โรงเรียนเคย / ไม่เคยพาไปชมโรงงานหรือสถานธุรกิจ

เคย / ไม่เคย	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
เคยในชั้นประถม	๑๐	๒.๕๐	๕	๕.๒๕
เคยในชั้นมัธยม	๕๒	๑๕.๐๓	๖๖	๓๘.๘๒
เคยทั้งในชั้นประถมและมัธยม	๑๓	๔.๕๓	๓๖	๒๑.๑๘
ไม่เคยเลย	๒๖๖	๗๗.๑๐	๕๕	๓๕.๗๑
รวม	๓๔๑	๑๐๐.๐	๑๓๐	๑๐๐.๐

แสดงว่าผู้ว่างงานมีประสบการณ์ในเรื่องนี้มากกว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระ

ตาราง ๔ - ก - ๓๗ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
ที่เลือกระหว่างความร่ำรวยกับความมีชื่อเสียง

การเลือก	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ชอบความร่ำรวยมากกว่า	๑๕๓	๕๗.๗๓	๗๔	๕๓.๗๕
ชอบความมีชื่อเสียงมากกว่า	๑๐๖	๓๑.๐๘	๖๕	๔๐.๘๓
ตัดสินใจไม่ได้	๓๘	๑๑.๑๘	๒๖	๑๕.๓๘
(ไม่ตอบ)	(๔)	-	(๑)	-
รวม	๓๐๑	๑๐๐.๐	๑๖๖	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๓๔ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
ที่จำแนกโดยชอบ / ไม่ชอบงานราชการและงานบริษัท

ชอบ / ไม่ชอบ	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ชอบรับราชการมากกว่า	๑๔๒	๔๑.๖๔	๑๐๑	๕๕.๓๖
ชอบงานบริษัทมากกว่า	๓๓	๒๑.๔๑	๓๕	๒๐.๓๑
ชอบเท่ากัน	๕๐	๑๑.๓๓	๒๔	๑๔.๒๐
ไม่ชอบทั้งสองอย่าง	๘๖	๒๕.๒๒	๕	๕.๓๓
(ไม่ตอบ)	(๔)	—	(๑)	—
รวม	๓๕๑	๑๐๐.๐	๑๖๕	๑๐๐.๐

ตาราง ๕ - ก - ๓๕ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามที่ชอบ / ไม่ชอบอาชีพอิสระ

ชอบ / ไม่ชอบ	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ชอบ	๓๑๕	๔๒.๑๑	๑๒๘	๓๘.๕๓
ไม่ชอบ	๒๒	๖.๔๓	๑๓	๑๐.๔๓
ยังตอบไม่ได้	๕	๑.๔๖	๑๘	๑๑.๐๔
(ไม่ตอบ)	(๓)	—	(๓)	—
รวม	๓๔๕	๑๐๐.๐	๑๖๒	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๔๐ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
ที่ตอบว่าชอบอาชีพอิสระจำแนกตามเหตุผลที่ชอบ

เหตุผลที่ชอบ	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
อิสระ, สบายใจ	๓๐๔	๕๖.๕๑	๑๑๔	๕๖.๕๓
รายได้ดี	๓	๒.๒๒	๕	๓.๕๑
ได้ประสบการณ์มาก	๒	๐.๖๓	๒	๑.๕๖
อื่น ๆ	๒	๐.๖๔	๒	๑.๕๖
รวม	๓๑๕	๑๐๐.๐	๑๒๕	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๔๑ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
ที่ตอบว่าไม่ชอบอาชีพอิสระจำแนกตามเหตุผลที่ไม่ชอบ

	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ลำบาก, เห็นคเห็น้อย	๒๐	๕๐.๕๑	๖	๓๕.๓๐
ขาดเงินลงทุน	๒	๕.๐๕	๔	๔๓.๐๖
รายได้ไม่แน่นอน	—	—	๒	๑๑.๓๖
ไม่แจ้งเหตุผล	—	—	๑	๕.๒๕
รวม	๒๒	๑๐๐.๐	๑๓	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๔๒ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระที่ตอบว่าชอบอาชีพอิสระ จำแนกตามการชอบก่อน - หลังการประกอบอาชีพอิสระ

ชอบก่อน - หลัง	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ	
	จำนวน	%
คิดชอบมาก่อน	๑๖๖	๕๘.๘๖
มาทำอาชีพอิสระแล้วจึงชอบ	๑๑๖	๔๑.๑๔
(ไม่ตอบ)	(๓๓)	-
รวม	๒๘๒	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๔๓ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน จำแนกตามความเชื่อเรื่อง บุญ - บาป

อันกับความเชื่อ	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
เชื่ออย่างแข็ง	๑๕๓	๔๔.๓๕	๔๕	๒๔.๘๒
เชื่ออย่างบาง	๑๕๙	๔๖.๐๘	๑๐๒	๖๐.๐๐
ไม่ค่อยเชื่อ	๒๓	๗.๘๓	๑๑	๖.๔๓
ไม่เชื่ออย่างแข็ง	๖	๑.๗๔	๓	๑.๖๒
ตัดสินใจไม่ได้	-	-	๑	๐.๕๕
รวม	๓๔๕	๑๐๐.๐	๑๗๐	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๔๔ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามความเห็นในเรื่องชีวิตของคนเป็นไปตามเวรกรรม
และไม่มีทางแก้ไขได้

ความเห็นในเรื่องชีวิต เวร-กรรม	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ถูกต้องอย่างยิ่ง	๑๒	๓.๕๒	๑๐	๕.๘๘
ถูกต้องอยู่บ้าง	๕๕	๑๓.๓๐	๓๑	๑๘.๒๓
ไม่มีใครจะถูกต้องนัก	๑๑๕	๓๓.๓๒	๕๒	๓๐.๕๕
ไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง	๑๓๒	๓๘.๓๑	๖๔	๓๗.๖๕
ไม่ทราบ, ไม่มีความเห็น (ไม่ตอบ)	๒๓	๖.๓๕	๑๓	๗.๖๕
	(๔)	—	—	—
รวม	๓๔๑	๑๐๐.๐	๑๗๐	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๔๕ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงานที่รู้สึก
ขมขื่นของนับถือ / ไม่ขมขื่นของนับถือ คุณลักษณะที่ดีของคนจีนเพียง
๑ ข้อ

ความนับถือ / ไม่นับถือ	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
รู้สึกขมขื่นของนับถือ	๑๘๐	๕๒.๑๓	๑๒๑	๓๑.๑๘
ไม่รู้สึกขมขื่นของนับถือ	๑๖๕	๔๗.๘๗	๔๕	๒๘.๘๒
รวม	๓๔๕	๑๐๐.๐	๑๖๖	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๔๖ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
ที่รู้จัก / ไม่รู้จักบุคคลที่ประสบความสำเร็จในอาชีพส่วนตัว
เพียง ๑ คน

รู้จัก / ไม่รู้จัก	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
รู้จัก, จำชื่อได้	๒๓	๘.๐๘	๕๐	๒๙.๕๙
รู้จัก, จำชื่อไม่ได้	๕๓	๑๗.๐๓	๕๓	๓๓.๗๓
ไม่รู้จัก	๒๕๐	๗๔.๘๙	๖๒	๓๖.๖๘
(ไม่ตอบ)	(๑๑)	—	(๑)	—
รวม	๓๓๖	๑๐๐.๐	๑๖๕	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๔๗ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงานที่ยัง
ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต จำแนกตามอันดับความหวังที่จะ
ประสบ

อันดับความหวัง			ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
			จำนวน	%	จำนวน	%
อันดับ	๑	น้อย	๑	๐.๕๔	๑๒	๗.๑๔
"	๒		๕	๒.๖๙	๓	๑.๘๘
"	๓		๑๔	๗.๕๓	๑๘	๑๐.๙๑
"	๔		๕๓	๓๐.๖๔	๘๑	๔๘.๒๑
"	๕		๔๔	๒๓.๖๕	๓๕	๒๐.๘๔
"	๖		๔๓	๒๓.๑๒	๑๐	๕.๙๕
"	๗	มาก	๒๒	๑๑.๘๓	๕	๕.๓๖
รวม			๑๘๖	๑๐๐.๐	๑๖๕	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๔๔ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามอันค้ำความมั่งคั่ง

อันค้ำความมั่งคั่ง	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
อันค้ำ น้อย	๔	๑.๒๑	๓	๑.๓๖
" ๑	๑	๐.๓๐	๕	๒.๕๔
" ๒	๕	๒.๓๒	๑๓	๗.๖๕
" ๓	๕๒	๑๕.๓๑	๔๔	๒๕.๘๘
" ๔	๖๐	๑๘.๑๓	๕๒	๓๐.๕๕
" ๕	๑๐๐	๓๐.๒๑	๒๘	๑๖.๔๗
" ๖	๑๐๕	๓๑.๓๒	๒๕	๑๔.๗๑
" ๗ มาก (ไม่ตอบ)	(๑๔)	—	—	—
รวม	๓๓๑	๑๐๐.๐	๑๗๐	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๔๕ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามภาวะด้านสุขภาพที่ดีกว่าจะมีต่อการประกอบอาชีพ

ภาวะด้านสุขภาพ	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
เป็นอุปสรรคมาก	๔๕	๑๓.๑๖	๖	๓.๕๓
เป็นอุปสรรคบ้าง	๑๐๕	๓๑.๘๗	๓๑	๑๘.๒๔
ไม่เป็นอุปสรรค	๑๘๘	๕๕.๙๗	๑๓๓	๗๘.๒๓
(ไม่ตอบ)	(๓)	—	—	—
รวม	๓๔๑	๑๐๐.๐	๑๗๐	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๕๐ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามอันดับความกล้าได้กล้าเสีย (ความกล้าเสี่ยง)

อันดับความกล้าได้กล้าเสีย			ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
			จำนวน	%	จำนวน	%
อันดับ	๑	น้อย	๓	๐.๘๕	๖	๓.๕๓
"	๒		๕	๑.๕๘	๔	๒.๓๕
"	๓		๒๒	๖.๕๓	๑๘	๑๐.๕๘
"	๔		๘๑	๒๕.๐๐	๖๔	๓๙.๖๕
"	๕		๖๔	๒๐.๐๐	๕๒	๓๑.๕๗
"	๖		๑๐๓	๓๐.๕๖	๒๓	๑๓.๕๓
"	๗	มาก	๕๔	๑๖.๐๐	๑๓	๗.๖๕
(ไม่ตอบ)			(๘)	-	-	-
รวม			๓๓๗	๑๐๐.๐	๑๗๐	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๕๑ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามอันดับความรอบคอบในการใช้เงิน

อันดับความรอบคอบในการใช้เงิน			ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
			จำนวน	%	จำนวน	%
อันดับ	๑	น้อย	๑	๐.๓๐	๖	๓.๕๓
"	๒		๖	๑.๙๔	๖	๓.๕๓
"	๓		๒๑	๖.๒๗	๑๔	๑๑.๑๘
"	๔		๖๕	๑๙.๔๐	๖๒	<u>๓๖.๔๗</u>
"	๕		๗๐	๒๐.๘๐	๓๔	๒๒.๘๔
"	๖		๔๓	<u>๒๗.๓๖</u>	๒๖	๑๕.๒๙
"	๗	มาก	๙๔	๒๓.๕๔	๑๒	๗.๐๖
(ไม่ตอบ)			(๑๐)	—	—	—
รวม			๓๓๕	๑๐๐.๐	๑๗๐	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๕๒ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามที่คิดบัญชีเงินธนาคาร (โดยไม่ต้องมี
หลักทรัพย์ประกัน)

คิด / ไม่คิดบัญชี	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
คิดบัญชี	๒๐๖	๕๕.๓๑	๑๓๖	๘๐.๐๐
ไม่คิดบัญชี	๑๓๙	๔๐.๖๙	๓๔	๒๐.๐๐
รวม	๓๔๕	๑๐๐.๐	๑๗๐	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๕๓ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
ที่คิดบัญชีเงิน จำแนกตามเหตุผลที่จะกู้

เหตุผลที่จะกู้	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
๑. เพื่อประกอบธุรกิจ	๑๘๕	๘๑.๓๕	๑๓๐	๘๕.๕๘
๒. จำเป็นเรื่องอื่น	๑๓	๘.๒๕	๒	๑.๔๓
๓. กู้ไปปลูกบ้าน	—	—	๓	๒.๒๑
๔. เพื่อการศึกษาของตนเอง	—	—	๑	๐.๗๓
รวม	๒๐๖	๑๐๐.๐	๑๓๖	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๕๔ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
ที่ไม่ถือเงิน จำแนกตามเหตุผลที่ไม่ถือเงิน

เหตุผลที่ไม่ถือเงิน	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
๑. กลัวเป็นหนี้	๕๑	๓๔.๖๔	๒๕	๓๔.๑๓
๒. ไม่มีความจำเป็น	๕๐	๓๓.๔๔	๒	๒.๖๕
๓. ไม่รู้จะเอาไปทำอะไร	๒๔	๑๕.๑๔	๒	๒.๖๕
๔. ธุรกิจจะไม่ประสบผลสำเร็จ	๓	๕.๓๐	๓	๔.๓๓
(ไม่ตอบ)	(๓)	—	(๒)	—
รวม	๑๓๒	๑๐๐.๐	๓๒	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๕๕ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามการมองเห็น / ไม่เห็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้เงิน
ลงทุนมาก (ไม่มีปัญหาเรื่องเงินลงทุน)

มองเห็น / ไม่เห็น	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
มองเห็น	๕๕	๑๓.๑๐	๕๔	๓๑.๓๖
มองไม่เห็น	๒๘๖	๘๖.๙๐	๑๑๖	๖๘.๖๔
รวม	๓๔๑	๑๐๐.๐	๑๗๐	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๕๖ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
ที่มองเห็นอาชีพที่ไม่ต้องใช้เงินลงทุนมาก จำแนกตามหมวด
อาชีพที่มองเห็น

หมวดอาชีพที่มองเห็น	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
๑. ค้าขาย	๓๔	๕๓.๖๓	๒๖	๔๔.๑๕
๒. อาชีพที่ใช้วิชาชีพ	๑๘	๓๐.๕๑	๘	๑๔.๘๑
๓. มี, แต่ไม่ระบุอาชีพ	๓	๑๑.๘๖	๓	๕.๕๖
๔. ทำไร่, เกษตร	-	-	๑๒	๒๒.๒๒
๕. ทหาร, นักแสดง	-	-	๕	๘.๒๖
รวม	๕๕	๑๐๐.๐	๕๔	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๕๗ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน
จำแนกตามการ เคย / ไม่เคยพบเห็นอาชีพใดอาชีพหนึ่ง
แล้วนี้ก็อยากประกอบตามบ้างแต่ยังไม่ได้ประกอบ

การเคย / ไม่เคยพบ	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
เคยพบเห็น	๓๒	๒๐.๘๓	๘๓	๕๑.๑๘
ไม่เคยพบเห็น	๒๓๓	๓๙.๑๓	๘๓	๔๘.๘๒
รวม	๓๔๕	๑๐๐.๐	๑๖๖	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๕๔ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงานที่
ตอบว่าเคยพบเห็นอาชีพนั้น ๆ แล้วนี้ก็อยากประกอบตามบ้าง
จำแนกตามประเภทอาชีพที่เคยพบเห็น

ประเภทอาชีพที่เคยพบ	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
๑. อาชีพที่ต้องใช้เงินลงทุนมาก และต้องมีประสบการณ์	๓๑	๓๗.๕๐	๒๔	๒๗.๕๕
๒. ค้าขาย - ไม่ต้องใช้วิชาชีพ	๒๖	๓๑.๗๑	๔๒	๔๘.๒๗
๓. ข้างทาง ๆ	๑๕	๑๘.๒๕	๑๒	๑๓.๗๕
๔. นักร้อง, นักแสดง, มัคคุเทศก์	—	—	๖	๖.๙๐
๕. นักเขียน, หนายความ	—	—	๓	๓.๔๕
รวม	๗๒	๑๐๐.๐	๘๗	๑๐๐.๐

ตาราง ๔ - ก - ๕๕ จำนวนและเปอร์เซ็นต์ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงานที่
ตอบว่ามองเห็นอาชีพนั้น ๆ และอยากประกอบบ้าง จำแนก
ตามเหตุผลที่ยังไม่ลงมือประกอบ

เหตุผลที่ยังไม่ลงมือประกอบ	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ		ผู้ว่างงาน	
	จำนวน	%	จำนวน	%
๑. ขาดเงินทุน	๔๕	๖๕.๐๐	๒๗	๔๑.๗๐
๒. ขาดความรู้ประสบการณ์	๕	๗.๒๘	๔	๕.๘๘
๓. ไม่มีเวลาพอเตรียมการ	๕	๗.๒๘	๕	๖.๑๐
๔. ขาดผู้ช่วยกิจการ	๒	๒.๘๒	๒	๒.๙๔
๕. อื่น ๆ เหตุผลส่วนตัว (ไม่ตอบ)	๒ (๑)	๒.๘๒ —	๔ (๕)	๕.๘๘ —
รวม	๗๑	๑๐๐.๐	๘๒	๑๐๐.๐

ภาคผนวก ง.

ผลการเปรียบเทียบด้วยวิธีไคสแควร์

ต่อจากนี้ไปเป็นตาราง Chi-square แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะต่าง ๆ ๗ เรื่อง ระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงาน

เฉพาะตาราง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ไม่มีการเปรียบเทียบกันภายในกลุ่ม เนื่องจากประเด็นนี้มีลักษณะที่น่าสนใจน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ มาก

การอ่านตาราง Chi-square (สำหรับผลการวิเคราะห์ตอนที่ ๒)

ตัวเลขค่า χ^2 ที่คำนวณได้ถ้ามีค่าต่ำกว่าค่า χ^2 ในตาราง (แสดงไว้ในบรรทัดบนถัดขึ้นไป) แสดงว่า เรื่องที่นำมาเปรียบเทียบกันระหว่างกลุ่มตัวอย่างนั้นไม่มีความแตกต่างกัน แต่ถ้าสูงกว่า แสดงว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งจะกำกับไว้ด้วยเครื่องหมาย (*) ทุกครั้ง

เครื่องหมาย (*) บนตัวเลข หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .๐๕, (**) ที่ .๐๑, และ (***) ที่ .๐๐๑ ตามลำดับ

ในกรณีที่พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ หากต้องการทราบว่ากลุ่มใดดีกว่า หรือเหนือกว่ากลุ่มใด ให้พิจารณาเปอร์เซ็นต์ที่กำกับไว้ ตามแนวนอน (row) เปอร์เซ็นต์ของกลุ่มใดสูงกว่า ก็แสดงว่า กลุ่มนั้นก็ดีกว่าหรือเหนือกว่า

ส่วนเปอร์เซ็นต์ในแนวตั้ง (column) บอกให้ทราบความสูง - ค่า, มี - ไม่มี, ดี - เลว ภายในกลุ่มเท่านั้น ไม่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแต่อย่างใด

ตาราง ๔ - ข - ๑ แสดงผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน

ทัศนคติ	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ผู้ว่างงาน	รวม
ส่งเสริมต่ออาชีพ	๑๕๐ (๕๕.๐๗)	๖๕ (๓๘.๒๔)	๒๑๕
ไม่ส่งเสริมต่ออาชีพ	๑๕๕ (๕๔.๙๓)	๑๐๕ (๖๑.๗๖)	๒๖๐
รวม	๓๐๕	๑๗๐	๔๗๕

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 1) = 3.84$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 12.25^{***} p < .001$$

ตาราง ๔ - ข - ๒ แสดงผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะ

ทัศนคติ	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ			ผู้ว่างงาน			รวม
	อุดมฯ	อาชีวฯ	สามัญฯ	อุดมฯ	อาชีวฯ	สามัญฯ	
ส่งเสริมต่ออาชีพ	๒๒ (๔๓.๑๔)	๗๓ (๖๑.๓๔)	๕๕ (๕๔.๕๕)	๑๖ (๔๗.๐๖)	๑๗ (๓๕.๔๒)	๓๒ (๓๖.๓๖)	๒๑๕
ไม่ส่งเสริมต่ออาชีพ	๒๕ (๕๖.๘๖)	๔๖ (๓๘.๖๖)	๘๐ (๕๕.๗๑)	๑๘ (๕๒.๙๔)	๓๑ (๖๔.๕๘)	๕๖ (๖๓.๖๔)	๒๖๐
รวม	๔๗	๑๑๙	๑๓๕	๓๔	๔๘	๘๘	๔๗๕

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 5) = 11.07$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 16.06^{**} p < .01$$

ตาราง ๔ - ข - ๓ แสดงผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพภายในกลุ่มผู้ประกอบการ
อาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะ

ทัศนคติ	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ			รวม
	อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ	
ส่งเสริมต่ออาชีพ	๒๒ (๔๓.๑๔)	๓๓ (๖๑.๓๔)	๔๕ (๕๔.๒๙)	๑๔๐
ไม่ส่งเสริมต่ออาชีพ	๒๙ (๕๖.๘๖)	๔๖ (๓๘.๖๖)	๘๐ (๕๕.๓๑)	๑๕๕
รวม	๕๑	๑๑๙	๑๒๕	๓๔๕

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 2) = 5.99$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 4.87, p > .05$$

ตาราง ๔ - ข - ๔ แสดงผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพภายในกลุ่มผู้ว่างงาน
จำแนกตามระดับทักษะ

ทัศนคติ	ผู้ว่างงาน			รวม
	อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ	
ส่งเสริมต่ออาชีพ	๑๖ (๔๓.๐๖)	๑๓ (๓๕.๕๒)	๓๖ (๓๖.๓๖)	๖๕
ไม่ส่งเสริมต่ออาชีพ	๑๘ (๕๖.๙๔)	๓๑ (๖๔.๕๘)	๕๖ (๖๓.๖๔)	๑๐๕
รวม	๓๔	๔๔	๙๒	๑๗๐

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 2) = 5.99$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 1.41 p > .05$$

ตาราง ๔ - ข - ๕ แสดงผลการเปรียบเทียบค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรม
ระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน

ค่านิยมทางศาสนา - จริยธรรม	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ผู้ว่างงาน	รวม
จริยธรรมสูง	๑๕๐ (๔๓.๔๔)	๕๓ (๕๔.๓๑)	๒๔๓
จริยธรรมต่ำ	๑๙๕ (๕๖.๕๖)	๓๓ (๕๕.๖๙)	๒๒๘
รวม	๓๔๕	๑๓๐	๔๗๕

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 1) = 3.84$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 5.32^* \quad p < .05$$

ตาราง ๔ - ข - ๖ แสดงผลการเปรียบเทียบค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรม
ระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับ
ทักษะ

ค่านิยมทางศาสนา - จริยธรรม	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ			ผู้ว่างงาน			รวม
	อุคมา	อาชีวะ	สามัญ	อุคมา	อาชีวะ	สามัญ	
จริยธรรมสูง	๑๔ (๓๓.๖๕)	๔๕ (๓๓.๘๒)	๘๖ (๔๔.๑๔)	๑๕ (๔๔.๑๒)	๒๖ (๕๔.๑๓)	๕๒ (๕๕.๐๙)	๒๔๓
จริยธรรมต่ำ	๓๒ (๖๖.๓๕)	๓๔ (๖๖.๑๘)	๘๕ (๕๐.๘๖)	๑๙ (๕๕.๘๘)	๒๒ (๕๕.๘๓)	๓๖ (๔๐.๕๑)	๒๒๘
รวม	๕๑	๑๑๙	๑๗๑	๓๔	๔๘	๘๘	๔๗๕

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 5) = 11.07$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 12.81^* \quad p < .05$$

ตาราง ๔ - ข - ๓ แสดงผลการเปรียบเทียบค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรม
ภายในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะ

ค่านิยมทางศาสนา - จริยธรรม	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ			รวม
	อุคมา	อาชีวะฯ	สามัญฯ	
จริยธรรมสูง	๑๕ (๓๗.๒๕)	๔๕ (๓๗.๘๒)	๘๖ (๕๙.๑๔)	๑๕๐
จริยธรรมต่ำ	๓๒ (๖๒.๗๕)	๓๔ (๖๒.๑๔)	๘๕ (๕๐.๘๖)	๑๕๑
รวม	๕๑	๑๑๙	๑๗๑	๓๔๑

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 2) = 5.99$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 4.64 \quad p > .05$$

ตาราง ๔ - ข - ๔ แสดงผลการเปรียบเทียบค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรม
กลุ่มผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะ

ค่านิยมทางศาสนา - จริยธรรม	ผู้ว่างงาน			รวม
	อุคมา	อาชีวะฯ	สามัญฯ	
จริยธรรมสูง	๑๕ (๕๕.๑๒)	๒๖ (๕๕.๑๗)	๕๒ (๕๙.๐๙)	๙๓
จริยธรรมต่ำ	๑๙ (๕๕.๘๘)	๒๓ (๕๕.๘๓)	๓๕ (๕๐.๙๑)	๗๗
รวม	๓๔	๔๙	๘๗	๑๖๐

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 2) = 5.99$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 2.51 \quad p > .05$$

ตาราง ๔ - ข - ๔ แสดงผลการเปรียบเทียบลักษณะผู้ประกอบการระหว่าง
ผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน

ลักษณะผู้ประกอบการ	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ผู้ว่างงาน	รวม
สูง	๑๘ (๕.๒๒)	๑๖ (๔.๔๑)	๓๔
กลาง	๑๒๒ (๓๕.๓๖)	๑๐๕ (๒๑.๗๖)	๒๒๗
ต่ำ	๒๐๕ (๕๙.๔๒)	๔๕ (๒๔.๘๒)	๒๕๐
รวม	๓๔๕	๑๖๖	๕๑๑

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 2) = 5.99$$

ค่า χ^2 ที่คำนวณได้ = 42.67 *** $p < .001$

หมายเหตุ ลักษณะผู้ประกอบการที่วัดคือ คุณสมบัติพื้นฐาน ๔ อย่าง ของผู้ประกอบการ
คือ ความมานะพยายามและแรงจูงใจ, ความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย,
ความกล้าได้กล้าเสีย, และความรักในอิสระเสรีภาพ

ตาราง ๔ - ข - ๑๐

แสดงผลการเปรียบเทียบลักษณะผู้ประกอบการ ระหว่าง
ผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะ

ลักษณะผู้ประกอบการ	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ			ผู้ว่างงาน			รวม
	อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ	อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ	
สูง	๑๖ (๓๑.๓๓)	๓๑ (๒๖.๒๕)	๒๘ (๑๖.๐๐)	๒๐ (๔๘.๘๒)	๒๒ (๕๕.๘๓)	๔๑ (๔๖.๕๕)	๑๔๘
ต่ำ	๓๕ (๖๘.๖๓)	๘๘ (๗๔.๕๕)	๑๔๗ (๘๔.๐๐)	๑๔ (๔๑.๑๘)	๒๖ (๕๔.๑๗)	๔๗ (๕๓.๔๑)	๓๕๗
รวม	๕๑	๑๑๙	๑๗๕	๓๔	๔๘	๘๘	๕๐๕

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 5) = 11.07$$

ค่า χ^2 ที่คำนวณได้ = 47.35 *** $p < .001$

ตาราง ๔ - ข - ๑๑

แสดงผลการเปรียบเทียบลักษณะผู้ประกอบการภายในกลุ่ม
ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะ

ลักษณะผู้ประกอบการ	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ			รวม
	อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ	
สูง	๑๖ (๓๑.๓๓)	๓๑ (๒๖.๐๕)	๒๘ (๒๖.๐๕)	๗๕
ต่ำ	๓๕ (๖๘.๖๓)	๘๘ (๗๓.๕๕)	๑๔๗ (๘๔.๐๐)	
รวม	๕๑	๑๑๙	๓๔๕	

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 2) = 5.99$$

ค่า χ^2 ที่คำนวณได้ = 7.49* $p < .05$

ตาราง ๔ - ข - ๑๒ ผลการเปรียบเทียบลักษณะผู้ประกอบการภายในกลุ่ม
ผู้วางแผน จำแนกตามระดับทักษะ

ลักษณะผู้ประกอบการ	ผู้วางแผน			รวม
	ออกมา	อาศัยอะไร	สามัญ	
สูง	๒๐ (๕๕.๕๖)	๒๒ (๕๕.๕๖)	๔๑ (๕๖.๕๕)	๘๓
ต่ำ	๑๔ (๔๑.๑๔)	๒๖ (๕๕.๑๓)	๔๓ (๕๓.๔๑)	๘๓
รวม	๓๔	๔๘	๘๔	๑๓๐

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 2) = 5.99$$

ค่า χ^2 ที่คำนวณได้ = 1.71 $p > .05$

ตาราง ๔ - ข - ๑๓ แสดงผลการเปรียบเทียบเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ระหว่าง
ผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้วางแผน

เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ผู้วางแผน	รวม
สูง	๓๐๐ (๕๖.๕๖)	๑๕๖ (๕๑.๓๖)	๔๕๖
ต่ำ	๔๕ (๑๓.๐๔)	๑๔ (๔.๒๔)	๕๙
รวม	๓๔๕	๑๗๐	๕๑๕

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 1) = 3.84$$

ค่า χ^2 ที่คำนวณได้ = 2.14 $p > .05$

ตาราง ๔ - ข - ๑๔

แสดงผลการเปรียบเทียบเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ระหว่าง
ผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะ

เหตุผลทาง เศรษฐศาสตร์	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ			ผู้ว่างงาน			รวม
	อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ	อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ	
สูง	๔๖ (๕๐.๒๐)	๑๐๒ (๘๕.๓๑)	๑๕๒ (๘๖.๘๖)	๓๓ (๕๓.๐๖)	๔๓ (๘๕.๕๘)	๘๐ (๕๐.๕๑)	๔๕๖
ต่ำ	๕ (๕.๘๐)	๑๓ (๑๔.๖๘)	๒๓ (๑๓.๑๔)	๑ (๒.๕๔)	๕ (๑๐.๕๒)	๘ (๕.๐๕)	๕๕
รวม	๕๑	๑๑๕	๑๗๕	๓๔	๔๘	๘๘	๕๑๕

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 5) = 11.07$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 6.26 \quad p > .05$$

ตาราง ๔ - ข - ๑๕

แสดงผลการเปรียบเทียบเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ภายในกลุ่ม
ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จำแนกตามระดับทักษะ

เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ			รวม
	อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ	
สูง	๔๖ (๕๐.๒๐)	๑๐๒ (๘๕.๓๑)	๑๕๒ (๘๖.๘๖)	๓๐๐
ต่ำ	๕ (๕.๘๐)	๑๓ (๑๔.๖๘)	๒๓ (๑๓.๑๔)	๔๕
รวม	๕๑	๑๑๕	๑๗๕	๓๔๕

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 2) = 5.99$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 0.63 \quad p > .05$$

ตาราง ๔ - ข - ๑๖ แสดงผลการเปรียบเทียบเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ภายในกลุ่ม
ผู้วางแผน จำแนกตามระดับทักษะ

เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์	ผู้วางแผน			รวม
	อุดมฯ	อาชีวฯ	สามัญฯ	
สูง	๓๓ (๕๙.๐๖)	๔๓ (๘๕.๕๘)	๔๐ (๕๐.๕๑)	๑๑๖
ต่ำ	๑ (๒.๕๔)	๕ (๑๐.๕๒)	๔ (๕.๐๕)	๑๐
รวม	๓๔	๔๘	๔๔	๑๒๖

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 2) = 5.99$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 1.65 \quad p > .05$$

ตาราง ๔ - ข - ๑๗ แสดงผลการเปรียบเทียบประสบการณ์จากโรงเรียนที่ส่งเสริม
การประกอบอาชีพอิสระ ระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระกับ
ผู้วางแผน

ประสบการณ์จากโรงเรียน	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ	ผู้วางแผน	รวม
มี	๔๔ (๑๒.๙๕)	๕๒ (๕๔.๑๒)	๑๓๖
ไม่มี	๓๐๑ (๘๙.๒๕)	๓๘ (๔๕.๘๘)	๓๓๙
รวม	๓๔๕	๑๓๐	๔๗๕

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 1) = 3.84$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 98.15 \quad *** \quad p < .001$$

ตาราง ๔ - ข - ๑๔ แสดงผลการเปรียบเทียบประสมการณ์จากโรงเรียนที่ส่งเสริม
การประกอบอาชีพระหว่างผู้ประกอบอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน
จำแนกตามระดับทักษะ

ประสมการณ์ จากโรงเรียน	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ			ผู้ว่างงาน			รวม
	อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ	อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ	
มี	๒๖ (๕๐.๙๘)	๑๓ (๑๐.๙๒)	๕ (๒.๘๖)	๒๓ (๖๗.๖๕)	๒๘ (๕๘.๓๓)	๔๑ (๘๖.๐๔)	๑๓๖
ไม่มี	๒๕ (๔๙.๐๒)	๑๐๖ (๘๙.๐๘)	๑๗๐ (๙๗.๑๔)	๑๑ (๓๒.๓๕)	๒๐ (๔๑.๖๗)	๔๗ (๕๓.๔๑)	๓๓๙
รวม	๕๑	๑๑๙	๑๗๕	๓๔	๔๘	๘๘	๕๑๕

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 5) = 11.07$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 153.81^{***} p < .001$$

ตาราง ๔ - ข - ๑๕ แสดงผลการเปรียบเทียบประสมการณ์จากโรงเรียนที่ส่งเสริม
การประกอบอาชีพอิสระภายในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ
จำแนกตามระดับทักษะ

ประสมการณ์จากโรงเรียน	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ			รวม
	อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ	
มี	๒๖ (๕๐.๙๘)	๑๓ (๑๐.๙๒)	๕ (๒.๘๖)	๔๔
ไม่มี	๒๕ (๔๙.๐๒)	๑๐๖ (๘๙.๐๘)	๑๗๐ (๙๘.๑๔)	๓๐๑
รวม	๕๑	๑๑๙	๑๗๕	๓๔๕

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 2) = 5.99$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 84.00^{***} p < .001$$

ตาราง ๔ - ข - ๒๐ แสดงผลการเปรียบเทียบประสบการณ์จากโรงเรียนที่ส่งเสริม
การประกอบอาชีพอิสระภายในกลุ่มผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับ
ทักษะ

ประสบการณ์จากโรงเรียน	ผู้ว่างงาน			รวม
	ดุษฎี	อาชีวะ	สามัญ	
มี	๒๓ (๖๗.๖๔)	๒๔ (๕๕.๓๓)	๔๑ (๖๖.๕๕)	๘๘
ไม่มี	๑๑ (๓๒.๓๕)	๒๐ (๔๑.๖๗)	๔๗ (๕๓.๕๑)	๗๘
รวม	๓๔	๔๔	๘๘	๑๖๖

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 2) = 5.99$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 11.08^{**} p < .01$$

ตาราง ๔ - ข - ๒๑ แสดงผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระระหว่าง
ผู้ประกอบอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน

ความรู้จักอาชีพอิสระ	ผู้ประกอบอาชีพอิสระ	ผู้ว่างงาน	รวม
รู้จัก	๓๓ (๕.๕๗)	๓๓ (๑๕.๕๑)	๖๖
ไม่รู้จัก	๓๑๒ (๕๐.๔๓)	๑๓๗ (๕๐.๕๕)	๔๔๙
รวม	๓๔๕	๑๗๐	๕๑๕

$$\chi^2 (\alpha = .05, df = 1) = 3.84$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 9.02^{**} p < .01$$

หมายเหตุ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ คือ รู้จักอาชีพอิสระสัก ๒ - ๓ อย่าง, รู้จักสภาพ
และปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพนั้น ๆ

ตาราง ๔ - ข - ๒๒ แสดงผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระระหว่าง
ผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับทักษะ

ความรู้เกี่ยวกับ อาชีพอิสระ	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ			ผู้ว่างงาน			รวม
	อุดมฯ	อาชีวฯ	สามัญฯ	อุดมฯ	อาชีวฯ	สามัญฯ	
รู้	๖ (๑๑.๓๖)	๑๕ (๑๒.๖๑)	๑๒ (๖.๘๖)	๓ (๒๐.๕๕)	๕ (๑๘.๓๕)	๑๓ (๑๕.๓๒)	๒๖
ไม่รู้	๔๕ (๘๘.๖๔)	๑๐๔ (๘๓.๓๙)	๑๖๓ (๕๓.๑๔)	๒๓ (๓๕.๔๑)	๓๕ (๘๑.๖๕)	๓๑ (๔๐.๖๔)	๔๔๕
รวม	๕๑	๑๑๙	๑๗๕	๓๔	๔๔	๔๔	๕๑๕

$$\chi^2(\infty = .05, df = 5) = 11.07$$

ค่า χ^2 ที่คำนวณได้ = 12.29* $p < .05$

ตาราง ๔ - ข - ๒๓ แสดงผลการเปรียบเทียบสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
ระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน

สถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังคม	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ	ผู้ว่างงาน	รวม
สูงกว่าคะแนนเฉลี่ย	๓ (๐.๘๓)	๓ (๑.๓๖)	๖
เท่ากับคะแนนเฉลี่ยและต่ำกว่า	๓๔๒ (๕๕.๑๓)	๑๖๓ (๕๘.๖๔)	๕๐๕
รวม	๓๔๕	๑๖๖	๕๑๑

$$\chi^2(\infty = .05, df = 1) = 3.84$$

ค่า χ^2 ที่คำนวณได้ = 0.83 $p > .05$

หมายเหตุ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยในที่นี้ไม่ได้หมายถึงสถานภาพทางสังคมสูง หากหมายถึงค่า
คะแนนซึ่งสูงกว่า Mean ของกลุ่มเท่านั้น

ตาราง ๔ - ข - ๒๔ แสดงผลการเปรียบเทียบสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
ระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับ
ทักษะ

สถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังคม	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ			ผู้ว่างงาน			รวม
	อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ	อุดมฯ	อาชีวะฯ	สามัญฯ	
สูงกว่าคะแนนเฉลี่ย	๑ (๑.๕๖)	๐ (๐.๐๐)	๒ (๑.๑๔)	๑ (๒.๕๔)	๒ (๔.๑๓)	๐ (๐.๐๐)	๖
เท่ากับคะแนนเฉลี่ยและ ต่ำกว่า	๕๐ (๕๘.๐๔)	๑๑๔ (๑๐๐.๐)	๑๓๓ (๕๘.๘๖)	๓๓ (๕๓.๐๖)	๔๖ (๕๕.๘๓)	๘๘ (๑๐๐.๐)	๕๐๕
รวม	๕๑	๑๑๔	๑๓๕	๓๔	๔๘	๘๘	๕๑๕

$$\chi^2_{(\infty)} = .05, df = 5) = 11.07$$

$$\text{ค่า } \chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 7.39 \quad p > .05$$

ภาคผนวก จ.

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coef.) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตัวแปรองค์ประกอบคุณลักษณะส่วนตัว, ภูมิหลังทางเศรษฐกิจสังคม และการศึกษาของ
ผู้ประกอบการอาชีพอิสระและผู้ว่างงานที่นำมาวิเคราะห์

๑. ทักษะอาชีพ
๒. ค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรม
๓. คุณลักษณะผู้ประกอบการ
๔. ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์
๕. ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
๖. ระดับการศึกษา
๗. ประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพอิสระ
๘. จำนวนทักษะอาชีพ
๙. แหล่งหรือวิธีการที่ได้ทักษะอาชีพ
๑๐. สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของตัวแปรองค์ประกอบต่าง ๆ (๑๐ ตัวแปร)

ตาราง ๔ - ๗ - ๑ (Correlation Coefficient.)

ตัวแปร	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๑๐
๑	๑.๐๐								
๒	-๐.๐๒	๑.๐๐							
๓	๐.๑๕ ***	๐.๐๒	๑.๐๐						
๔	๐.๑๓ ***	๐.๐๒	๐.๒๒ ***	๑.๐๐					
๕	๐.๐๒ *	-๐.๐๒	๐.๓๑ ***	๐.๐๒	๑.๐๐				
๖	๐.๐๑	๐.๐๐	๐.๒๕ ***	๐.๐๗	๐.๒๑ ***	๑.๐๐			
๗	-๐.๐๕ *	๐.๐๕	๐.๓๒ ***	๐.๐๓	๐.๒๓ ***	๐.๕๕ ***	๑.๐๐		
๘	๐.๐๐	-๐.๐๒	๐.๑๕ ***	๐.๐๕	๐.๑๓ ***	๐.๑๕ ***	๐.๒๓ ***	๑.๐๐	
๙	๐.๑๐ *	-๐.๐๑	๐.๒๓ ***	๐.๑๐ *	๐.๑๒ ***	๐.๒๓ ***	๐.๑๕ ***	๐.๐๐	๑.๐๐
๑๐	๐.๐๕	-๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๐๒	-๐.๑๓ ***	๐.๐๑	๐.๓๓ ***	๑.๐๐

* มีนัยสำคัญที่ p < .๐๕

* * มีนัยสำคัญที่ p < .๐๑

* * * มีนัยสำคัญที่ p < .๐๐๕

ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression Coefficient)

ตาราง ๔ - ก - ๒

ลำดับที่ (STEP)	ขั้นตอนการเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการ								
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙
ค่าคงที่ (INTERCEPT)	๓๔.๐๓๕	๓๔.๕๒๕	๓๑.๓๓๘	๓๑.๐๕๓	๒๘.๕๑๖	๒๘.๐๔๔	๒๗.๕๑๓	๒๘.๐๕๓	๒๘.๓๕๓
๑. ความรู้เกี่ยวกับ อาชีพอิสระ	$\frac{.๓๘๕}{R^2 = .๐๓}$	.๕๖๓	.๓๖๕	.๓๕๓	.๓๕๔	.๓๔๖	.๓๔๖	.๓๔๘	.๓๔๓
๒. ประสบการณ์จาก โรงเรียนเกี่ยวกับอาชีพ อิสระ		$\frac{-.๑๔๔}{R^2 = .๐๔}$	-.๒๕๑	-.๒๕๐	-.๒๘๒	-.๓๒๓	-.๓๒๔	-.๓๒๑	-.๓๑๕
๓. คุณลักษณะผู้ประกอบการ			$\frac{.๐๕๕}{R^2 = .๐๖}$	.๐๘๓	.๐๓๔	.๐๓๔	.๐๓๓	.๐๓๕	.๐๓๕
๔. แหล่งหรือวิธีที่ไ้ทักษะ อาชีพ				$\frac{.๕๕๓}{R^2 = .๐๘}$	.๕๖๒	.๕๓๘	.๕๕๓	.๕๕๕	.๕๕๕
๕. เหตุผลทางเศรษฐกิจ- ศาสตร์					$\frac{.๒๘๓}{R^2 = .๐๙}$	.๒๘๐	.๒๓๘	.๒๓๘	.๒๘๐
๖. การศึกษา						$\frac{.๕๓๓}{R^2 = .๐๙}$	.๕๘๒	.๕๕๒	.๕๘๘
๗. สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม							$\frac{.๐๕๐}{R^2 = .๐๙}$	.๐๕๐	.๐๕๕
๘. จำนวนทักษะ								$\frac{-.๐๓๔}{R^2 = .๐๙}$	-.๐๓๔
๙. ค่านิยมทางศาสนา และจริยธรรม									$\frac{-.๐๑๓}{R^2 = .๐๙}$

ตารางค่า t (COMPUTED t-VALUE) และค่าสัมประสิทธิ์
ของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการถดถอย STEP สดท้าย

ตาราง ๔ - ก - ๓

Variable Number	Regression Coefficient	Std. Error of Reg. Coeff.	Computed t -Value
๕	๐.๓๔๓๕๕	๐.๑๐๘๗๘	๓.๑๖๕
๓	-๐.๓๑๕๘๒	๐.๐๗๗๑๒	-๔.๑๒๗
๓	๐.๐๓๔๔๕	๐.๐๒๕๓๐	๒.๕๕๕
๕	๐.๕๕๕๑๗	๐.๒๖๕๗๗	๑.๘๕๐
๕	๐.๒๖๕๘๘	๐.๑๕๑๓๕	๑.๗๕๐
b	๐.๕๕๗๕๒	๐.๕๕๗๕๒	๑.๑๐๒
๑๐	๐.๐๕๕๑๖	๐.๑๑๒๑๖	๐.๕๓๘
๘	-๐.๐๓๕๕๕	๐.๐๘๐๐๒	-๐.๔๓๖
๒	-๐.๐๑๗๒๒	๐.๐๗๕๑๕	-๐.๒๒๒
INTERCEPT	๒๕.๓๕๕๕๕		

$$t_{(\alpha = .05, df = 506)} = 1.96 \quad p < .05$$

ภาคผนวก ข.

การวิเคราะห์แผน, และแผนการวิเคราะห์แผนตามประเภทงาน

๑. วิธีการคัดเลือกอาชีพ

แผน ปี พ.ศ. ๒๕๒๕	แผน	รหัส				
		๕ แผน	๔ แผน	๓ แผน	๒ แผน	๑ แผน
๐๓	๔๒	—	๑	—	๓	๒
๐๔	๔๓	—	๑	—	๒	—
๐๕	๔๔	—	๑	—	๒	๓
๐๖	๔๕-๔๖	๐๑	๐๓, ๐๔	๐๖	๐๘	๐๐, ๐๕, ๐๗
๐๗	๔๗-๔๘	๓๑, ๓๕, ๓๓, ๔๓	๑๔, ๔๑, ๓๐, ๔๐, ๑๐	๓๒, ๓๔, ๑๕, ๑๕, ๔๒, ๔๒, ๔๔	๒๓, ๔๓, ๔๑, ๔๑, ๒๔, ๔๔	๒๔, ๔๒, ๒๐, ๔๐
๐๘	๔๙	๓, ๔	๒, ๔	๑	—	—
๐๙	๕๐	๓, ๔	๑, ๒	—	—	—
๑๐	๕๑	๔	๓	๔๑, ๐	๒	๑
๑๑	๕๒	๔	๓	๔๑, ๐	๒	๑
๑๒	๕๓	๔	๓	๔๑, ๐	๒	๑
๑๓	๕๔	๔	๓	๔๑, ๐	๒	๑
๑๔	๕๕	๔	๓	๔๑, ๐	๒	๑
๑๕	๕๖	๔	๓	๔๑, ๐	๒	๑
๑๖	๕๗	๔	๓	๔๑, ๐	๒	๑
๑๗	๕๘	๔	๓	๔๑, ๐	๒	๑
๑๘	๕๙	๔	๓	๔๑, ๐	๒	๑
๑๙	๖๐	๔	๓	๔๑, ๐	๒	๑
๒๐	๖๑	๔	๓	๔๑, ๐	๒	๑

แผนปี พ.ศ. ๒๕๒๕

การวิเคราะห์แผน : สูงกว่า ๓๖ คือว่ามีพื้นที่สูงเกิน ๓๖ เมตรจากระดับน้ำทะเล

ไม่สูงเกิน

๒. ศาสนาและจริยธรรม

เลขข้อใน แบบสัมภาษณ์	สภมภ์	รหัส				
		๕ คะแนน	๔ คะแนน	๓ คะแนน	๒ คะแนน	๑ คะแนน
๒๕	๒๒	๑	๒	๕	๓	๔
๓๐	๒๓	๑	๒	๕	๓	๔
	๒๔	๔	๓	๕	๒	๑
	๒๕	๔	๓	๕	๒	๑
	๒๖	๑	๒	๕	๓	๔
๓๑	๒๗	๔	๓	๒	๑	๑

คะแนนสูงสุด ๓๐, คะแนนต่ำสุด ๖

การตีความคะแนน : สูงกว่า ๑๔ ถือว่ามีจริยธรรมสูง
๑๔ ลงมาถือว่าไม่มีจริยธรรมค่า

๓. ทักษะผู้ประกอบการ (Entrepreneurship)

เลขที่ แบบฝึกหัด	คำถาม	รหัส				๑ คะแนน
		๕ คะแนน	๔ คะแนน	๓ คะแนน	๒ คะแนน	
๑๒	๒๔	๓, ๑	๕, ๒	๔	๒, ๓	๐
๑๔	๓๐	๓	๒, ๕	๔	๓, ๒, ๐	๑
๑๕	๓๑	—	๒	๓	๐	๑
๑๖	๓๒	๓	๒, ๕	๔	๓, ๒, ๐	๑
๑๗	๓๓	๑	๒	—	—	—
	๓๔	—	๑	—	—	—
	๓๕	—	๑	—	—	—
	๓๖	—	๑	—	—	—
๑๘	๓๗	๑	๒, ๔	๓	—	๑
	๓๘	—	๓	๒	—	๑
	๓๙	—	๑	—	—	—
	๔๐	๓๑, ๕๒, ๕๓, ๕๔, ๕๕	๓๑, ๓๒, ๓๓, ๓๔, ๓๕, ๓๖	๓๑, ๕๒, ๕๓, ๕๔, ๕๕	๓๑, ๓๒, ๓๓, ๓๔, ๓๕, ๓๖	๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๑๙	๔๑	(รวมทุกข้อ)	๒	—	๓, ๐	๔
๒๐	๕๕	๓	๒, ๕	๔	๓, ๒, ๐	๑
๒๑	๕๖	๓	—	๒	๐	๑
๒๒	๕๗	—	๒	—	๑	—

คะแนนสูงสุด

๖๑, คะแนนต่ำสุด

๒๖

การตัดระดับคะแนน

- (ก) กรณีตัด ๓ ระดับ : สูงกว่า ๕๕ ถือว่ามีลักษณะผู้ประกอบการสูง,
ระหว่าง ๓๗ - ๕๕ ถือว่ามีลักษณะผู้ประกอบการ
(ดี) ปานกลาง, ต่ำกว่า ๓๗ ถือว่ามีลักษณะผู้
ประกอบการต่ำ
- (ข) กรณีตัด ๒ ระดับ : ตั้งแต่ ๔๓ ขึ้นไปถือว่าสูง ต่ำกว่า ๔๓ ถือว่าต่ำ

๔. เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์
(บัตรที่ ๒)

เลขข้อใน แบบสัมภาษณ์	สคมก	รหัส				
		๕ คะแนน	๔ คะแนน	๓ คะแนน	๒ คะแนน	๑ คะแนน
๔๕	๘	๗	๖, ๕	๔	๓, ๒, ๐	๑
๔๖	๕	๑	-	๓, ๔, ๗, ๕	๒, ๕, ๖, ๐	๘
๔๗	๑๑	-	๓	๑, ๐	-	๒

คะแนนสูงสุด ๑๓, คะแนนต่ำสุด ๓

การตัดระดับคะแนน : ตั้งแต่ ๕ ขึ้นไปถือว่ามีความเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์สูง, ต่ำกว่า ๕ ลงมาถือว่ามีความเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ต่ำ

๕. ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
(บัตรที่ ๖)

เลขข้อใน แบบสัมภาษณ์	สคมก	รหัส				
		๕ คะแนน	๔ คะแนน	๓ คะแนน	๒ คะแนน	๑ คะแนน
๔๘	๑๒-๑๓	๐๒	๓๐, ๐๔, ๐๕	๐๑	๐๖, ๐๗	๐๐
๔๙	๑๔-๑๕	๐๑	๐๒	๐๓, ๐๖	๐๔, ๐๕, ๐๗, ๐๘	๐๐

คะแนนสูงสุด ๑๐, คะแนนต่ำสุด ๒

การตัดระดับคะแนน : สูงกว่า ๒ ถือว่ามีความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ตั้งแต่ ๒ ลงมาถือว่าไม่รู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ

๖. ระดับการศึกษาของผู้ตอบ

เลขข้อใน แบบสัมภาษณ์	สคมภ	รหัส		
		สูง, ๓ คะแนน	กลาง, ๒ คะแนน	ต่ำ, ๑ คะแนน
๑๔	๓๑-๓๒	๐๖, ๐๗, ๐๘, ๐๙, ๑๐, ๑๑	๐๓, ๐๔, ๐๕	๐๑, ๐๒

คะแนนสูงสุด ๓, คะแนนต่ำสุด ๑
คะแนนเฉลี่ย ๑.๓

๗. ประสบการณ์ในโรงเรียนที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ

เลขข้อใน แบบสัมภาษณ์	สคมภ	รหัส						
		๖ คะแนน	๕ คะแนน	๔ คะแนน	๓ คะแนน	๒ คะแนน	๑ คะแนน	๐ คะแนน
๑๘	๓๓-๓๔ ๓๕, ๔๐	รหัส ๑ ของสคมภ ๓๓, ๓๔, ๓๕, ๔๐ (๔ สคมภ รวมกัน) หรือสคมภ ๓๓, ๓๔, ๔๐ (๓ สคมภ รวมกัน)	รหัส ๑ ของสคมภ ๓๓, ๓๔ (๒ สคมภ รวมกัน)	รหัส ๑ ของสคมภ ๓๓	รหัส ๑ ของสคมภ ๓๔	รหัส ๑ ของสคมภ ๓๕	รหัส ๑ ของสคมภ ๔๐	รหัส ๐ ของ ทั้ง ๔ สคมภ รวมกันคือ ๓๓, ๓๔, ๓๕, ๔๐
๑๙	๔๑	รหัส ๓	๑, ๒					

คะแนนสูงสุด ๑๒, คะแนนต่ำสุด ๐

การวัดระดับคะแนน คะแนนตั้งแต่ ๔ ขึ้นไปถือว่ามีความประสบการณ์, ต่ำกว่า ๔ ถือว่าไม่มีประสบการณ์

๘. จำนวนทักษะของผู้ตอบ
(discrete v.)

ข้อ	สคมก	รหัส				
		๔ ทักษะ	๓ ทักษะ	๒ ทักษะ	๑ ทักษะ	๐ ทักษะ
๑๕	๓๓	๔	๓	๒	๑	๐

๙. แหล่งหรือวิธีที่ได้ทักษะมากที่สุด
(categorical v.)

ข้อ	สคมก	รหัส						
		รร., มหา วิทยาลัย-รัฐ	ครอบครัว	สถานฝึก อาชีพรัฐ	ฝึกฝน ตนเอง	รร. เอกชน	เพื่อน, คนรู้จัก	ฝึกตามร้าน, เป็นลูกจ้าง
๑๖	๓๔	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗
๑๗	๓๕	๑	๕	๓, ๒	—	๔	—	—

๑๐. สถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังคม

เลขข้อใน แบบสัมภาษณ์	สังคม	รหัส				
		๕ คะแนน	๔ คะแนน	๓ คะแนน	๒ คะแนน	๑ คะแนน
๘	๑๔	—	๔, ๕, ๖	๑, ๘, ๙	๒, ๓	๗
๙	๑๕	—	๔, ๕, ๖	๑, ๘, ๙	๒, ๓	๗
๑๐	๑๖	๘, ๙, ๖	๕, ๔	๓	๒	๑
	๑๗	๕, ๔	๓	๒	๑	—
๑๑	๑๘-๑๙	๐๕ ถึง ๑๐ ขึ้นไป	๐๔	๐๓, ๐๒	๐๑	๐๐
๑๒	๒๐-๒๓ (๔ สังคม)	รหัส ๑ ของ สังคม ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓, ๒๕ รวมกัน	รหัส ๑ ของ สังคม ๒๑, ๒๒, ๒๓, ๒๕ รวมกัน	รหัส ๑ ของ สังคม ๒๓, ๒๔, ๒๕ รวมกัน	รหัส ๑ ของ สังคม ๒๔, ๒๖ รวมกัน	รหัสของสังคม ที่ ๒๐ - ๒๓ รวมกัน
๑๓	๒๔-๓๐	๑๐, ๑๑	๐๔	๐๔, ๐๓, ๐๒	๐๕, ๐๔, ๐๓	๐๒, ๐๑, ๐๐

คะแนนสูงสุด ๓๓, คะแนนต่ำสุด ๘

การตีความคะแนน : ตั้งแต่ ๒๑ ถือว่ามีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูงกว่าค่าเฉลี่ย,
ต่ำกว่า ๒๑ ถือว่ามีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย